

A MAGYAR KÖZLÖNY MELLÉKLETE
2022. január 4., kedd

Tartalomjegyzék

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvényhez	14
Végső előterjesztői indokolás a minimálbér és a garantált bérminimum 2022. évi emelésével összefüggésben szükséges adóintézkedésekről, valamint egyes más intézkedésekről szóló 2021. évi CXXXI. törvényhez	30
Végső előterjesztői indokolás az egyes állami tulajdonú vagyontárgyak ingyenes tulajdonba adásáról, valamint az egyes otthonteremtési állami feladatok karitatív szervezetek általi átvállalásával összefüggő törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXXII. törvényhez	34
Végső előterjesztői indokolás az egyes vagyongazdálkodási tárgyú rendelkezésekről, valamint egyes vagyongazdálkodást és nemzeti pénzügyi szolgáltatásokat érintő törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXXIII. törvényhez	37
Végső előterjesztői indokolás az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódóan egyéb törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXXIV. törvényhez	47
Végső előterjesztői indokolás az egyes pénzügyi és gazdasági tárgyú törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXXV. törvényhez	119
Végső előterjesztői indokolás az egyes energetikai és közlekedési tárgyú, valamint kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXXVI. törvényhez	123
Végső előterjesztői indokolás a tengerészek képzéséről, képesítéséről és az őrszolgálat ellátásáról szóló 1978. évi nemzetközi egyezmény 2014-ben, 2015-ben és 2016-ban elfogadott módosításainak kihirdetéséről szóló 2021. évi CXXXVII. törvényhez	154

III. Kormányrendeletekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás az egyes kormányrendeleteknek a távvezeték beruházás engedélyezésével összefüggő módosításáról szóló 711/2021. (XII. 17.) Korm. rendelethez	157
---	-----

IV. A Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeleteihez, valamint az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendeleteihez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás a kötelező átvételi jogosultságok, valamint a pályázati eljárás alá nem tartozó, új létesítésű termelőegységekhez kapcsolódó prémium típusú támogatások esetében a villamosenergia-termelés megkezdés, kereskedelmi üzem megkezdés határidőinek veszélyhelyzettel összefüggésben történő meghosszabbításáról szóló 7/2020. (VIII. 5.) MEKH rendelet módosításáról szóló 18/2021. (XII. 17.) MEKH rendelethez	158
--	-----

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Magyarország Európa egyik legeredményesebb oltási programjával küzd a koronavírus-világjárvány ellen. Az új vírusvariánsok azonban korábban nem tapasztalt gyorsasággal és következményekkel terjednek Európa-szerte. A negyedik hullámban, annak kiszámíthatatlansága miatt, elengedhetetlen a fokozott és hatékony védekezés lehetőségének biztosítása.

A Kormány elsődleges célja – csakúgy, mint eddig –, hogy megvédje a magyar emberek életét és egészségét, valamint mérsékelje a gazdasági károkat és megőrizze a munkahelyeket. A világjárvány elleni védekezés elmúlt másfél éve bebizonyította, hogy a korábban elfogadott rendkívüli és átmeneti jogi keretek jól szolgálták ezeket a célokat.

A Kormány ezért javaslatot tesz a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény hatályának meghosszabbítására 2022. június 1. napjáig. Így biztosítható a hatékony és gyors döntéshozatal ahhoz, hogy a járvány okozta nehézségekre rugalmasan lehessen válaszokat adni. Amennyiben a járványhelyzet lehetővé teszi, a Kormány kezdeményezni fogja a veszélyhelyzetnek a törvény hatályvesztését megelőző megszüntetését.

Ezzel összefüggésben megjegyzendő, hogy az országgyűlési képviselők általános választásának megtartása, annak április vagy május hónapra történő kitűzése az Alaptörvényből következik, ezért azt a különleges jogrend fennállása nem befolyásolja. Az országos népszavazás tekintetében pedig jelenleg az országos népszavazás megrendezhetőségéről szóló 438/2021. (VII. 21.) Korm. rendelet, 2022. január 1-jétől pedig az e javaslat szerint módosított, a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény biztosítja azt, hogy az országos népszavazások a veszélyhelyzet alatt is lebonyolíthatók.

Abban az esetben, ha a veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet] szerinti veszélyhelyzet megszűnik, az Alaptörvény 53. cikk (4) bekezdése szerint a Kormánynak az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése szerinti rendelete hatályát veszti. A jogbiztonság követelménye megkívánja, hogy a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet megszűnése és a veszélyhelyzeti kormányrendeletek hatályvesztése ne történjen meg annak hiányában, hogy megfelelő átmeneti rendelkezések megalkotásra kerüljenek.

A javaslat további célja ezért, hogy a veszélyhelyzeti jogalkotás által érintett tárgykörökben az Országgyűlés a jogbiztonság érvényesülése érdekében a veszélyhelyzet idején létrejött jogviszonyokat, illetve jogi várományokat úgy szabályozza, hogy a szabályozási átmenet egyértelműen és kiszámíthatóan – a bizalomvédelem követelményére is figyelemmel – biztosított legyen, és a szabályozási környezet változatlansága törvényben garantált legyen. Ezek a rendelkezések a javaslatban a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet megszűnésével lépnek hatályba.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A javaslat alkalmazásában veszélyhelyzet alatt a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzetet, valamint a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzetet egyaránt érteni kell, mivel azok fennállása egymással folytonos. Ha a javaslat valamely rendelkezése kifejezetten konkrét veszélyhelyzet tekintetében önállóan szabályoz, azt a szövegezés egyértelműen rögzíti.

2. §

A javaslat tárgyi hatálya kerül megállapításra.

3. §

A védettségi igazolással való visszaélés tekintetében a Btk. időbeli hatályának főszabályától eltérő szabály alkalmazását lehetővé kell tenni. Ameddig a veszélyhelyzet fennáll, addig a szigorúbb szabályozásnak van helye.

A veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Vmt.) lehetővé tette, hogy büntethetőséget kizáró oknak minősüljön az az eset, ha a Vmt. hatálya alatt a tárgyalásról a nyilvánosság egésze vagy egy része járványügyi intézkedés vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más rendelkezésre figyelemmel kizárásra kerül és az ott elhangzottakat mégis felfedik. Tekintettel arra, hogy gyakorlatilag a nyilvánosság kvázi pótlására szolgált ez a rendelkezés, céljával ellentétes lenne, ha ez a cselekmény a Vmt. hatályvesztését követően büntetendővé válna olyan esetekben, amikor a Vmt. hatálya alatti nyilvánosság kizárására járványügyi okból került sor és az ott történteket – akár később is – felfedik.

Így ebben az esetben az igazságszolgáltatással összefüggő titoksértés bűncselekménye nem valósulhat meg.

4–5. §

A szabálysértéssel kapcsolatos átmeneti szabályok biztosítják, hogy a veszélyhelyzeti különleges szabálysértési tényállások alapján megindított szabálysértési eljárásokat érdemben le lehessen folytatni. A szabálysértési átmeneti szabályokhoz hasonlóan a közigazgatási szankcióval kapcsolatos átmeneti szabályok megállapítása is szükséges.

6. §

A javaslat a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmények érvényességét általános jelleggel mondja ki arra az esetre, ha a Be., illetve e törvény az adott eljárási cselekmény tekintetében eltérő szabályozást tartalmaz. A javaslat alapján a korábbi jogszabály megengedőbb rendelkezései (pl. a büntetővégzés meghozatalára nyolcévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűncselekmény esetén is lehetőség volt) alapján végzett eljárási cselekmények és a meghozott döntések felülbírlata tehát akkor sem vezethet kasszációhoz, ha a Be., illetve e törvény az adott eljárási cselekmény, döntés tekintetében eltérő szabályozást tartalmaz.

Javaslat a szigorúbb szabályok visszaható hatályú alkalmazásának elkerülése érdekében írja elő a már megkezdett határidők tekintetében a korábbi jogszabályban szereplő hosszabb határidők alkalmazhatóságát. Ezen átmeneti rendelkezés – a Be. 870. § (2) bekezdésében meghatározott átmeneti rendelkezéshez igazodóan – kizárólag a folyamatban lévő határidőkre vonatkozik, vagyis a törvény hatálybalépését követően induló határidők tekintetében a korábbi rendelkezések már nem alkalmazhatók.

A javaslat – a Be. 870. § (5) bekezdésében meghatározott átmeneti rendelkezéshez igazodóan – az eljárás korábbi jogszabály alapján történt felfüggesztése esetére is egyértelművé teszi, hogy a Be. időbeli hatálya alól a felfüggesztett eljárás sem kivétel. A járványügyi intézkedésre vagy egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más okra figyelemmel felfüggesztett nyomozást, illetve bírósági eljárást, az alapot adó ok megszűnése után a Be. rendelkezései szerint kell folytatni.

Egy korábbi jogszabály alapján az eljárás felfüggesztésének a Be. 395. § (1) és (3) bekezdésében meghatározott tartamába a veszélyhelyzet ideje nem számított bele, amely rendelkezést a javaslat – a Vmt.-hez hasonlóan –

nem tart fenn. Ahhoz azonban, hogy a korábbi jogszabály megengedőbb megoldásával szemben a javaslat visszamenőleg ne nehezítse el a jogalkalmazók feladatát, szükséges átmeneti rendelkezés rögzítése.

Ha e törvény hatálybalépésének időpontjában az ügyben a korábbi jogszabály alapján elrendelt eljárási cselekmény van folyamatban, akkor azt a konkrét eljárási cselekményt (pl. a bíróság felhívására a jogosultak írásban benyújthatják a perbeszédeket, felszólalásokat, vagy a vádlott írásban benyújthatja az utolsó szó jogán előadni kívántakat) a korábbi jogszabály szerint kell elvégezni. A főszabály alól a Vmt. által biztosított ún. írásbeli pervitelben hozható ügydöntő határozat jelenti a kivételt, amelyet a javaslat alapján akkor sem lehet tanácsulésen meghozni, ha ahhoz a vádlott, a védő és az ügyész a korábbi jogszabály alapján együttesen hozzájárult. A javaslat hatálybalépése előtt meghozott ügydöntő határozatot azonban a bíróság a korábbi jogszabály alapján foglalhatja írásba, és azt ebben az esetben kézbesítés útján közli.

Ha az ügyben a másodfokú bíróság, illetve harmadfokú bíróság a fellebbezés elintézésére a Vmt. alapján nyilvános ülés helyett már tanácsulést tűzött ki akkor a fellebbezés a Vmt. szabályai szerint e szabályok hatályvesztését követően is elintézhető tanácsulésen. E rendelkezést a Kúria tanácsa által elbírálandó felülvizsgálati indítvány elintézésére megfelelően alkalmazni kell.

7. §

A veszélyhelyzeti szabályokban megállapított hosszabb eljárási, illetve elintézési határidők megtartása is indokolt azokban az ügyekben – mind a közvetítői eljárásban, mind a büntetés-végrehajtási bírói eljárásokban –, amelyek még a veszélyhelyzet megszűnése előtt indultak meg, és a jogalkalmazók az ügyek elintézésekor a veszélyhelyzeti szabályozás szerinti határidőkkel számolhattak. A közvetítői eljárás esetében szükséges továbbá arról is rendelkezni, hogy a Vmt. és e törvény eltérő rendelkezései szerint lefolytatott eljárási cselekményeket és megtett nyilatkozatokat akkor is érvényesek, ha egyébként a büntető ügyekben alkalmazható közvetítői tevékenységről szóló 2006. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Bktv.) rendelkezései erre ilyen formában nem adnak lehetőséget.

Az átmeneti rendelkezések között kell rendezni azt is, hogy az az időtartam, amely alatt a járványügyi intézkedésre vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő egyéb okra figyelemmel a sértett vagy a gyanúsított közvetítői megbeszélésen való jelenlétének biztosítása telekommunikációs eszköz használatával sem volt lehetséges, a Bktv. 15. § (1) bekezdés h) pontjában meghatározott, vagyis az első közvetítői megbeszéléstől számított három hónap számításakor figyelmen kívül kell hagyni, hiszen ezek nem bármely fél magatartására visszavezethető okok, hanem a járványhelyzetből erednek. Ehhez hasonló eset a közérdekű munka végrehajtására a büntetések, az intézkedések, az egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 280. § (5) bekezdésében meghatározott kétéves határidő számítása, aminél ugyancsak figyelmen kívül kell hagyni a végrehajtás veszélyhelyzetre tekintettel történő elhalasztásának vagy félbeszakításának tartamát, valamint a járványügyi intézkedés vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggésben elrendelt egyéb intézkedés tartamát, ha ez a végrehajtást akadályozta.

8–9. §

A COVID-19 miatti járványügyi helyzet továbbra is érinti a büntetőügyekben történő nemzetközi igazságügyi együttműködésre vonatkozó szabályok érvényesülését mind a hazai, mind a külföldi államok által fenntartott korlátozásokra tekintettel. Azonban a korlátozások enyhítésével, illetve fokozatos feloldásával az újonnan felmerülő, jogsegélyek teljesítését akadályozó helyzetek az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: EUtv.) és a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nbjt.) általános szabályai alapján is kezelhetővé válnak. A terheltek átadásának halasztására ugyanis mind az EUtv., mind az Nbjt. lehetőséget biztosít, amennyiben a halasztás oka valamelyik érintett államon kívül eső, különös méltánylást érdemlő emberiességi oknak, a terhelt életét vagy egészségét veszélyeztető elháríthatatlan akadálynak minősül.

Erre tekintettel indokolatlan a veszélyhelyzet megszűnését követően a Vmt.-ben előírt kivételes rendelkezések fenntartása, azonban azok jogrendszerből történő kivezetéséhez szükséges átmeneti rendelkezések megállapítása.

A Vmt. a kisebb tárgyi súlyú bűncselekmények esetében lehetőséget biztosít arra, hogy amennyiben a fennálló korlátozó intézkedésekre tekintettel a terhelt átadása előreláthatólag nem lesz végrehajtható a bíróság az átadási, illetve kiadási letartóztatás helyett, bűnügyi felügyelet alá helyezhesse a terheltet. A Vmt. meghatározza ezeknek

a rendkívüli szabályok alapján elrendelt kényszerintézkedések hatályát, továbbá kimondja, hogy amennyiben a kiadatás, illetve az átadás végrehajthatóvá válik, azaz az akadály elhárul, a jogsegély teljesítése érdekében a terhelt őrizetbe vehető.

A Vmt. fenti rendelkezéseinek hatályvesztését követően is szükség van annak a garanciális szabálynak a meghatározására, hogy a kényszerintézkedés meddig tarthat, illetve annak biztosítására, hogy a még át nem adott személyek az átadás érdekében őrizetbe vehetőek legyenek.

Az általános szabályok nem teszik ezt lehetővé, ezért indokoltá vált ezekre nézve átmeneti szabályok meghatározása.

10. §

A rendelkezés kimondja, hogy a folyamatban lévő döntéshozó szerv általi döntéshozatali eljárásokat a veszélyhelyzet során a személy- és vagyonegyesítő szervezetek működésére vonatkozó eltérő rendelkezések újbóli bevezetéséről szóló 502/2020. (XI. 16.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 502/2020. Kr.) rendelkezései szerint kell lebonyolítani. Az 502/2020. Kr. a veszélyhelyzet során a személy- és vagyonegyesítő szervezetek működésére vonatkozó eltérő rendelkezések újbóli bevezetéséről szóló 502/2020. (XI. 16.) Korm. rendelet módosításáról szóló 289/2021. (V. 31.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: Módkr.) jelentősen módosult. A Módkr. elsődleges célja az volt, hogy a jogi személyek és a társasházak működését a normál működésbe vezesse vissza. A módosított 502/2020. Kr. azonban továbbra is lehetőséget biztosít arra, hogy a jogi személyek a döntéshozó szervi ülést elektronikus hírközlő eszköz igénybevitelével folytassák le, vagy írásban határozzanak akkor is, ha ezen lehetőségekről a jogi személy létesítő okirata nem rendelkezik. Figyelemmel arra, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt a jogi személyek jelentős része sikeresen folytatott le online módon döntéshozó szervi ülést vagy hozott írásban határozatot, az tűnik észszerűnek, hogy a jogi személyek az elmúlt másfél évben be is emelték a létesítő okiratukba ezen határozathozatali lehetőségeket. Nem kizárt azonban, hogy a jogi személyek ezt elmulasztották, ugyanakkor a veszélyhelyzet megszűnését megelőzően az 502/2020. Kr. rendelkezései alapján hívnak össze döntéshozó szervi ülést vagy kezdeményeznek írásbeli döntéshozatalt.

A rendelkezések biztosítják, hogy azokra az esetekre is megfelelően alkalmazhatóak legyenek az 502/2020. Korm. rendelet rendelkezései, ahol a jogi személy döntéshozó szervének döntéshozatala a veszélyhelyzet alatt, a veszélyhelyzetben alkalmazandó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával került előkészítésre, elindításra, azonban maga a határozat már a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet megszűnte után születik meg. A korábbi hasonló célú rendelkezésekkel egyezően a normaszöveg egyértelművé teszi, hogy az így elfogadott határozat is a veszélyhelyzet ideje alatt meghozott határozatnak minősül.

11. §

A Nemzeti Biztonsági Felügyelet működésének, valamint a minősített adat kezelésének rendjéről szóló 90/2010. (III. 26.) Korm. rendelet szabályai szerint biztonsági vezető az lehet, aki a minősített adatok kezelésének vagy védelmének területén szerzett legalább egy év szakmai gyakorlattal rendelkezik vagy a minősített adat védelmére vonatkozó rendelkezések ismeretéből és gyakorlati alkalmazásából sikeres vizsgát tett. E szabályok alkalmazása alól ad felmentést a veszélyhelyzet ideje alatt alkalmazandó egyes belügyi és közigazgatási tárgyú szabályokról, valamint a veszélyhelyzettel összefüggő egyes intézkedésekről szóló 570/2020. (XII. 9.) Korm. rendelet 7. §-a a veszélyhelyzet megszűnésétől számított 180 napos moratóriumot meghatározva. A szabály törvényi szintre emelése lehetőséget ad a veszélyhelyzeti kormányrendelet szabályai szerint kinevezett biztonsági vezetőnek az előírt vizsga letételére.

12–13. §

A rendelkezés a veszélyhelyzet idején lejárt hivatalos okmányok veszélyhelyzet megszűnését követő érvényességének idejét állapítja meg, figyelemmel a veszélyhelyzet ideje alatt lejárt okmányok érvényességének meghosszabbításáról szóló kormányrendeletben foglaltakra és a vezetői engedélyekre vonatkozó európai uniós szabályozásra.

Az általános szabályok szerint az okmányok (a magyar hatóság által kiállított, Magyarország területén hatályos hivatalos okmány és a diákigazolvány) – 2022. június 30. napjáig lesznek érvényesek. Kivétel szabályok pedig a következő okmányokra vonatkoznak: védettségi igazolvány lejáratig érvényes (nincs meghosszabbítás).

14–16. §

A koronavírus-világjárvány idején a szabad mozgás megkönnyítése érdekében az oltásra, tesztelésre és gyógyultságra vonatkozó interoperábilis igazolványok (uniós digitális Covid-igazolvány) kibocsátásának, ellenőrzésének és elfogadásának keretéről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti uniós igazolvány kibocsátásához szükséges adatkezelési szabályokat rögzíti. A javaslat lehetőséget biztosít a védettségi igazolvány és applikáció, valamint az uniós digitális Covid-igazolvány közötti átjárhatóságra.

17. §

A javaslat a hiteltörlesztési moratórium veszélyhelyzettel kapcsolatos különös szabályainak bevezetéséről szóló 637/2020. (XII. 22.) Korm. rendelet fenntartását szolgálja. A hiteltörlesztési moratórium feltételei nem változnak.

18. §

A javaslat a hiteltörlesztési moratóriumhoz kapcsolódó egyes szerződések elszámolási szabályairól szóló 537/2021. (IX. 15.) Korm. rendelet fenntartását szolgálja. Az érintett szerződések elszámolására vonatkozó szabályai nem változnak.

19. §

Az a hallgató, aki 2020. szeptember 1. és 2021. augusztus 31. között sikeres záróvizsgát tett, mentesül az oklevél kiadásának előfeltételéül előírt nyelvvizsga letételének kötelezettsége alól és megszerezheti oklevelét.

20. §

A közalkalmazotti szakszervezeti reprezentativitás megállapítási eljárás 2021. évi megkezdését követően jelentős jogszabályi változások léptek hatályba a közalkalmazotti jogviszonyra vonatkozóan. Az egészségügyi ágazatban 2021 márciusában – az egészségügyi szolgálati jogviszony létrejöttével – a közalkalmazotti jogállás kivezetésre került. Ezt követően 2021 nyarán az egyetemi modellváltás keretében a felsőoktatási ágazatban az egyetemek döntő többsége alapítványi fenntartásba került, ezért a közalkalmazottak létszáma ebben az ágazatban is számottevően csökkent. A megállapítás hatályos szabályai alapján az eljárást lezáró Jelentést a fenti ágazati változásokat megelőző, februári közalkalmazotti létszámadatok alapul véve kellett volna elkészíteni, mely emiatt torzított eredményre vezetett volna.

A kialakult helyzet a reprezentativitás megállapítási eljárás 2022. évben történő ismételt lefolytatásával rendezhető. A 2022. évben a megállapítással továbbra is leginkább érintett köznevelési terület, valamint a szociális szféra mellett az egészségügyi ágazat már nem vesz részt a megállapításban, továbbá a felsőoktatás területén már kizárólag az állami fenntartásban működő egyetemek közalkalmazottjaira koncentrálódik a mérés, biztosítva ezzel a tényleges állapotokat jobban tükröző közalkalmazotti létszámokon nyugvó megállapítást.

21. §

Speciális államháztartási szabály a veszélyhelyzeti jogalkotásra tekintettel, amelynek eredményeképpen – a javaslatban meghatározott feltételekkel – 2022. június 30. napjáig meghosszabbítható a támogatási jogviszony időtartama.

A javaslat a támogatási jogviszonyokkal összefüggő, a költségvetési maradvány megállapítására vonatkozó, a jogalkalmazók számára is világos szabályokat fogalmaz meg.

22. §

A rendelkezés biztosítja, hogy a SARS-CoV-2 vírus elleni védőoltásra történő regisztráció során a Társadalombiztosítási Azonosító Jellel (a továbbiakban: TAJ szám) nem rendelkező, de oltásra jogosult személyek hogyan regisztrálhatnak a SARS-CoV-2 vírus elleni vakcinára. A javaslat alapján a regisztráltak személyes adatait a személyiadat- és laccím-, valamint az idegenrendészeti nyilvántartásokban ellenőrzi az érintett nyilvántartó szerv, majd ezt követően azokat továbbítja az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térben (a továbbiakban: EESZT) működtetőjének. A regisztráció és utánkövetés érdekében az EESZT működtetője az érintett adatait egy technikai azonosítóhoz köti, ezt követően kerül átadásra az oltást lebonyolító szervnek.

23. §

Tekintettel arra, hogy a veszélyhelyzet idején megkezdődött a magyar igazolvánnyal rendelkezők regisztrációja és koronavírus elleni ingyenes védőoltással történő ellátása, ezért ennek folytatása szükséges. A magyar igazolvánnyal rendelkezők esetében az adatok további kezelését az is indokolja, hogy amennyiben szükséges az érintettek egy éven belül a harmadik dózis védőoltáshoz is hozzájuthassanak.

24. §

A rendelkezés biztosítja, hogy a TAJ számmal nem rendelkező, de oltásra jogosult személyek hogyan regisztrálhatnak a SARS-CoV-2 vírus elleni vakcinára. A javaslat alapján a regisztráltak személyes adatait a személyiadat- és laccím-, valamint az idegenrendészeti nyilvántartásokban ellenőrzi az érintett nyilvántartó szerv, majd ezt követően azokat továbbítja az EESZT működtetőjének. A regisztráció és utánkövetés érdekében az EESZT működtetője az érintett adatait egy technikai azonosítóhoz köti, ezt követően kerül átadásra az oltást lebonyolító szervnek.

Lehetőséget ad arra, hogy a regisztrált személy születési dátuma is átadható legyen az oltás megszervezéséhez, a technikai azonosító megalkotásához, ezzel biztosítva az érintett hiteles adatainak rögzítését az EESZT-ben.

25. §

Indokolt a szabály változatlan fenntartása a veszélyhelyzet megszüntetését követő 14 napig annak érdekében, hogy az intézmények, azok dolgozói, hallgatói a tömegközlekedési bérleteket vagy jegyeket beszerezzék.

26. §

A veszélyhelyzet fennállása alatt a Kormány az egyes adatigénylési rendelkezésektől való eltérésről szóló 521/2020. (XI. 25.) Korm. rendelettel lehetővé tette, hogy a közfeladatot ellátó szervek a közérdekű adat megismerésére irányuló igényt eltérő rendben teljesítsék, feltéve, hogy valószínűsítették, hogy ezen igényeknek az Infotv.-ben meghatározott határidőn belüli teljesítése a veszélyhelyzettel összefüggő közfeladataik ellátását veszélyezteti. Figyelemmel arra, hogy a veszélyhelyzet fennállása idején megindult, de annak megszűnésekor még folyamatban lehetnek olyan igények, amelyeket a közfeladatot ellátó szerv ezen eltérő rendben teljesít, szabályozási átmenetet szükséges biztosítani ezen igények teljesítésére vonatkozóan.

A javaslat értelmében – az Infotv. főszabályához illeszkedően – minden ilyen, a veszélyhelyzet megszűnésekor még folyamatban levő igényt a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb az igény beérkezését követő 45, illetve – amennyiben e határidő a veszélyhelyzet ideje alatt további 45 nappal meghosszabbításra került – 90 napon belül teljesíteni kell. Szükséges rámutatni arra is ugyanakkor, hogy a költségelőlegezést igénylő költségtérítés esetében az eltérő – 45 napos – teljesítési határidő csak akkor alkalmazható, ha a költségtérítést a közfeladatot ellátó szerv a veszélyhelyzet ideje alatt megállapította és azt az igénylő meg is fizette. Ellenkező esetben a közfeladatot ellátó szerv az igényt a költségtérítés az igénylő általi megfizetését követő 15 napon belül – azaz az Infotv. főszabálya szerint – teljesíti.

A javaslat célja az, hogy a közérdekű adat megismerésére irányuló igényeket – a veszélyhelyzet megszűnését követő időszakra vonatkozó szabályozási átmenetben – a lehető legrövidebb időn belül teljesítsék az adatkezelők. Ennek során törekedni kell arra, hogy az átmenetet biztosító, a folyamatban levő igényre vonatkozó szabályok az Infotv. hatályos – és általános – szabályaihoz igazodjanak, azokhoz közeledjenek.

27. §, 85–86. §

A javaslat rögzíti a helyi önkormányzat vagy a nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete feloszlásával, a ki nem tűzött és az elmaradt időközi választásokkal, valamint a ki nem tűzött helyi népszavazásokkal kapcsolatos átmeneti rendelkezéseket.

28. §

A turisztikai térségek fejlesztésének állami feladatairól szóló törvény hatályos rendelkezéseitől eltérően a 14 év alatti kiskorúnak, mint a szálláshely-szolgáltatást igénybe vevőnek a személyazonosító okmányait 2022. június 30. napjáig nem kell bemutatnia a szálláshelyen, a szükséges adatokat a szálláshely-szolgáltató a kiskorú képviselőjének nyilatkozata alapján is kitöltheti. Ebben az esetben a kiskorúra vonatkozóan nem kell rögzíteni a személyazonosító okmány azonosító adatait.

29. §

A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény hatályos rendelkezéseitől eltérően az aranykalászos gazda részszakképesítés bemeneti és kimeneti követelményeinek nem kell, hogy része legyen az érvényes vezetői engedéllyel rendelkezés.

30. §

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (Vgtv.) értelmében a vízhasználónak a vízjogi engedélyben megjelölt vízmennyiség után, valamint az ivóvizet szolgáltató közműről a saját gazdasági célú vízhasználatához településenként évi 10 000 m³-nél nagyobb vízmennyiséget felhasználó üzemi vízfogyasztónak [Vgtv. 15/A. § (1)–(2) bekezdés] vízkészletjárulékot kell fizetnie.

A Vgtv. 15/C. § (1) bekezdése határozza meg azokat a speciális körülményeket, amikor nem kell a vízhasználónak vízkészletjárulékot fizetnie, azonban e mentességek csak a vízhasználatok egy részére terjednek ki. A veszélyhelyzet időszakában a Vgtv. nem biztosít eltérő szabályozást.

A veszélyhelyzet miatt a különleges jogrenddel összefüggésben egyes vízhasználatok – különösen a fürdő célú, gyógyászati célú, ipari célú vízhasználatok – időszakosan megszűntek vagy lényegesen csökkentek, így a tényleges vízfelhasználás a vízjogi üzemeltetési engedélyben biztosított vízmennyiségtől jelentősen eltér.

A Vgtv. 15/B. § (3) bekezdése értelmében a vízhasználónak a vízjogi engedélyben megjelölt vízmennyiség 80 százaléka után akkor is vízkészlet-járulékot kell fizetnie, ha ezt a mértéket a ténylegesen igénybe vett víz mennyisége nem éri el, mivel a vízjogi engedéllyel lekötött vízmennyiség más személy részére nem adható ki. Az ilyen alulfogyasztásra a veszélyhelyzet időszakában a Vgtv. nem biztosít eltérő szabályozást.

A javaslat ezért a Vgtv. előírásától eltérően a veszélyhelyzet idejére a vízhasználat tényleges vízmennyisége után írja elő a vízkészlet-járulék bevallási és fizetési kötelezettséget a vízhasználatra. E szabály alkalmazását a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készületségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 2020. december 31-ig tette lehetővé.

Így jelentősen csökkennek a vízhasználók pénzügyi terhei az ipari célú vízhasználatnál, valamint a víziközműveknél.

31. §

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja tv.) rendelkezései szerint a 2021. év bármely napján családi kedvezményre jogosult magánszemély nem köteles megfizetni az Szja tv. szerinti összevont (az adóalap-kedvezmények levonása után megállapított) adóalapja 2021. évi adójának az adókedvezmények levonása utáni részét, legfeljebb 809 ezer forintot (a 2020. év december hónapjára a Központi Statisztikai Hivatal által a teljes munkaidőben alkalmazásban állók tekintetében közzétett nemzetgazdasági szintű bruttó havi átlagkereset tizenkétszeresének a 15 százaléka). Ha a fizetendő adó legalább 1 forint lenne, a kedvezmény összege 1000 forint. A kedvezményt az állami adó- és vámhatóság az általa összeállított bevallási tervezetben érvényesíti, ha a rendelkezésre álló adatok alapján a magánszemély jogosultsága és a kiutaláshoz szükséges adatok megállapíthatók. A hiányzó adatok pótlása érdekében a magánszemély 2021. december 31-ig nyilatkozatot tehet elektronikus formában vagy papíralapon. Amennyiben a magánszemély az adóhatóság közreműködése nélkül

elkészített bevallást kíván benyújtani, az érvényesítéshez szükséges adatokat ott is közölheti. A rendelkezések felsorolják a nyilatkozatban, illetve a bevallásban megadandó adatok körét.

32. §

A kedvezményre az állami adó- és vámhatóság 2022. február 15-éig a rendelkezésére álló adatok alapján előleget utal ki. A kiutalt összeget az állami adó- és vámhatóság a bevallási tervezetben, a magánszemély a bevallásában a kifizetők által levont adóévi adóelőleget csökkentő tételként veszi figyelembe. Ha a magánszemély a kedvezményre jogosult, és bármely okból az állami adó- és vámhatóság a kedvezményre előleget nem utalt ki, a kiutalást az állami adó- és vámhatóság az adóhatóság közreműködése nélkül elkészített bevallás benyújtását követően, ha a bevallás kijavítása szükséges, a bevallás kijavítását, vagy az adóhatóság által elkészített bevallási tervezet javítását, kiegészítését követően az adózás rendjéről szóló törvénynek a visszatérítendő adóra vonatkozó szabályai szerint teljesíti.

33. §

A magánszemély az Szja tv. 45. §-a szerinti rendelkezési jogosultságát, vagyis a külön törvény alapján az egyházak, illetve a civil szervezetek javára megtehető 1+1 százalékos felajánlást az általa megfizetett személyi jövedelemadóból az őt megillető kedvezmény figyelembevételével megállapított összeg tekintetében gyakorolhatja. A kedvezmény után a rendelkezési jogosultság mértékével megállapított összeg költségvetési támogatásként illeti meg a kedvezményezettet.

34. §

Az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás szabályai szerint adózó magánszemély ekho-kedvezmény címén is jogosult a visszatérítésre a tőle levont egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás (ekho) személyi jövedelemadónak minősülő része tekintetében. Ez az ekho-alap 9,5 százalékát jelenti. A kedvezmény érvényesítésének feltétele, hogy a magánszemély az Szja tv. vonatkozó szabályai alapján a 2021. év bármely napján jogosult legyen a családi kedvezményre, akkor is, ha a kedvezményt egyébként nem érvényesítette. Az ekhoból történő visszatérítés is személyi jövedelemadó kedvezményként illeti meg a magánszemélyt, melyet a bevallásban, bevallási tervezetben is figyelembe kell venni. Az ekho-kedvezmény az szja visszatérítést követő sorrendben vehető figyelembe, és a kétféle jogcímen visszatérített összeg együttesen sem haladhatja meg a kedvezmény maximumaként meghatározott összeget (809 ezer forint). Amennyiben a kiutaláshoz szükséges adatok az adóhatóságnál rendelkezésre állnak, az ekho-kedvezmény is előlegként kiutalásra kerülhet 2022. február 15-éig. A kiutaláshoz szükséges adatokról az ekho szabályai szerint adózó magánszemély is tehet nyilatkozatot 2021. december 31-ig.

35. §

A megfizetett tételes adó (25 ezer, 50 ezer vagy 75 ezer forint) 25 százalékának visszatérítésére jogosult az a kisadózó is, aki a 2021. adóév bármely napján az Szja tv. vonatkozó szabályai szerint családi kedvezményre lett volna jogosult (visszatérítés). A veszélyhelyzet ideje alatt meg nem fizetett tételes adó a visszatérítés összegének megállapításánál nem vehető figyelembe. A kisadózó jogálláson alapuló adóvisszatérítést nem zárja ki az, ha az egyéni vállalkozó egyébként személyi jövedelemadó visszatérítésre vagy ekho-kedvezményre is jogosult. A magánszemélyt a három jogcímen (szja, ekho, kata) együttesen megillető visszatérítés összege azonban nem haladhatja meg a kedvezmény maximumaként meghatározott összeget (809 ezer forint). A kisadózót az e § alapján megillető visszatérítés személyi jövedelemadó kedvezményként illeti meg, melynek összegét a 2021. év tekintetében a bevallásban, a bevallási tervezetben a kifizetők által levont szja előleget növelő tételként kell figyelembe venni. A visszatérítés a kisadózó ellátásra való jogosultságát nem érinti. Amennyiben a kiutaláshoz szükséges adatok az adóhatóságnál rendelkezésre állnak, a visszatérítés is előlegként kiutalásra kerülhet 2022. február 15-éig. A kiutaláshoz szükséges adatokról kisadózó magánszemély is tehet nyilatkozatot 2021. december 31-ig.

36. §

A 31. §, a 34. § és 35. § szerinti jogcímenek a magánszemélyt megillető többletkedvezmény akkor is érvényesíthető az elhunyt házastársa vagy örököse kérelmére, ha a magánszemély 2021. január 1-jén vagy ezt követően elhunyt,

feltéve, hogy az elhunyt magánszemély a 2021. év bármely napján az Szja tv. szerinti családi kedvezményre volt, vagy lett volna jogosult. A kérelemről az állami adó- és vámhatóság soron kívüli adómegállapítási eljárás keretében dönt, akkor is, ha a kedvezmény, visszatérítés iránti kérelem benyújtására a soron kívüli adómegállapítási eljárás lezárását követően kerül sor. A folyamatban lévő eljárásokban az adóhatóság a rendelkezésére álló adatok alapján a visszatérítés bármely formájára való jogosultság megállapítható, az állami adó- és vámhatóság a visszatérítendő összeget hivatalból megállapítja.

37. §

A hatályos jogszabályok a kifizetők adatszolgáltatásának határidejét az adóévet követő év január 31-ében határozzák meg. A visszatérítéssel kapcsolatos folyamat zökkenőmentességének és a bevallási tervezetek időben történő elkészítésének biztosítása érdekében szükséges, hogy a kifizetők 2022-ben adatszolgáltatási kötelezettségüket az anyagi és eljárásjogi törvényekben foglaltaknál korábban, 2022. január 20-áig teljesítsék. A rendelkezés az egyes jogszabályok adatszolgáltatási kötelezettséget előíró rendelkezéseit sorolja fel.

38–40. §

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseitől eltérő szabályok megállapításának célja, hogy a nagyberuházások megvalósításának ösztönzése érdekében speciális szabályok alkotásával csökkenjenek a régészeti feladatokkal összefüggő, a beruházót terhelő költségek.

41–47. §

Az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvénytől eltérő rendelkezések megállapításának célja, hogy az energiaárválság kezelése és a végfogyasztók védelme érdekében hatóságilag maximálja a motorbenzin és a dízelgázolaj kiskereskedelmi árát. A Kormány az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról szóló 624/2021. (XI. 11.) Korm. rendelet alapján 2021. november 11. napján döntött arról, hogy az MSZ-EN 228 jelű szabványban meghatározott ESZ-95-ös minőségi fokozatú motorbenzin, amely nem teljesíti az ESZ-98-as fokozat minőségi követelményi szintjét, és az MSZ-EN 590 jelű szabványban meghatározott 2710 20 11 KN-kódú dízelgázolaj legmagasabb kiskereskedelmi bruttó ára 480 forint literenként 2021. november 15. napjától számítva 3 hónapon keresztül. Ezen három hónap alatt alkalmazandó az üzemanyagok hatósági áras forgalmazására vonatkozó részletes szabályokról szóló 626/2021. (XI. 13.) Korm. rendelet szabályai, amely a hatósági ár betartását hivatott biztosítani.

48–51. §

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvénytől eltérő rendelkezések megállapításának célja, hogy az energiaárválság kezelése és a kis- és középvállalkozások meghatározott csoportjának védelme érdekében biztosítsa a lehetőséget a meghatározott kedvezményezett körnek, hogy hatóságilag szabályozott áron vételezzon villamos energiát 2022. június 30. napjáig. A rendelkezések törvényi szintre emelik a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról szóló 670/2021. (XII. 2.) Korm. rendelet szabályait.

52. §

A javaslat megteremti a veszélyhelyzet során a távmunkával kapcsolatos szabályok alkalmazásáról szóló 487/2020. Korm. rendelet kivezetéséhez szükséges szabályokat. A módosítással a távmunkavégzés tekintetében a veszélyhelyzet idején kialakult gyakorlat normál jogrendbe történő átemelése történik meg.

A javaslat módosítja a munkavédelmi törvény távmunkavégzésre vonatkozó rendelkezéseit. A javaslat különbséget tesz a számítástechnikai eszköz alkalmazásával végzett munka és a nem ezen eszközök alkalmazásával végzett munka munkavédelmi követelményei között.

A kizárólag számítástechnikai eszköz útján végzett távmunka esetén a munkáltatóra háruló adminisztrációs terheket jelentősen csökkenti, így a munkáltató a munkavédelmi szabályok megtartását számítástechnikai eszköz alkalmazásával ellenőrizheti. Továbbá a munkavállaló ebben az esetben a munkavégzés helyét a munkáltatónak

a munkavégzéshez szükséges, egészséget nem veszélyeztető és biztonság munkakörülményeinek szabályairól szóló írásbeli tájékoztatására figyelemmel választhatja meg.

A nem számítástechnikai eszközzel történő távmunkavégzés esetén a felek írásban állapodnak meg a munkavégzés helyéről.

53. §

A Közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Közbeszerzési törvény) alapján az Eximbank és a MEHIB a Közbeszerzési törvény hatálya alá tartozik.

Tekintettel arra, hogy a piaci és multilaterális biztosítók, viszontbiztosítók visszerhes – az Eximbank és a MEHIB díjfizetési kötelezettségével járó – szolgáltatásainak EXIM általi igénybevétele közbeszerzésekkel szemben minősült, elfogadásra került a veszélyhelyzet ideje alatt a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény eltérő alkalmazásáról szóló 410/2021. (VII. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet), melynek értelmében a veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet (a továbbiakban: Veszélyhelyzet) ideje alatt a Közbeszerzési törvényt nem kell alkalmazni az alábbi szerződésekre:

- az Eximbank által a pénzügyi tevékenysége körében kötött biztosítási, garancia, kezességi és biztosításközvetítési szerződésekre, valamint
- a MEHIB által a központi költségvetés készfizető kezessége mellett nyújtott biztosítási tevékenysége körében kötött viszontbiztosítási, viszontgarancia- és viszontkezességi szerződések megkötésére, valamint ezen szerződések közvetítésére vonatkozóan a MEHIB által kötött közvetítési szerződésekre.

A Közbeszerzési törvény alóli felmentés lehetőségének A Magyar Export-Import Bank Részvénytársaságról és a Magyar Exporthitel Biztosító Részvénytársaságról szóló 1994. évi XLII. törvényben (a továbbiakban: Exim törvény) történő megteremtése a Veszélyhelyzet megszűnését követő időre is indokolt a Rendelet által érintett szerződések vonatkozásában – a brókeri szerződések kivételével – az alábbi indokokra tekintettel: A közbeszerzési eljárás lefolytatása nem, vagy nagyon nehezen teszi lehetővé a kockázati kapacitása tekintetében folyton változó, nagyszámú piaci szereplőt alkotó hitelbiztosítási/viszontbiztosítási piac eszközrendszerének használatát. A Közbeszerzési törvény alkalmazása miatti kevésbé rugalmas feltételrendszerek, valamint az eljárás időigénye miatt nem biztosítható a piaci működésnek való megfelelés. Összességében kijelenthető, hogy az ilyen típusú szolgáltatásokra a közbeszerzés lefolytatása nem reális, alkalmazása gyakorlatilag szinte lehetetlenné teszi a piaci vagy multilaterális szereplők általi direkt hitelbiztosítás/viszontbiztosítás igénybevételét, a magán hitelbiztosítói/viszontbiztosítói piaccal történő közvetlen együttműködést.

A törvénymódosítás megvalósítása a mai hitelbiztosítási/viszontbiztosítási piaci gyakorlathoz való igazodást, a hitelbiztosítási/viszontbiztosítási piachoz való gyors hozzáférést, így a hitelbiztosítás/viszontbiztosítás tekintetében kitűzött célok hatékony elérését tenné lehetővé a Veszélyhelyzet megszűnését követően.

54. §

Az Exim törvény 6. § (1) bekezdésében lévő felsorolás szintén kiegészítésre kerül a Kormány határozata alapján nyújtott hitel- és pénzkölcsön ügyletekből eredő fizetési kötelezettségekkel. A módosítás annak jogszabályi alapját teremti meg, hogy az állam a központi költségvetés terhére készfizető kezesként feleljen az Eximbank, mint jogosult felé, az Eximbank által a Kormány egyedi döntése alapján nyújtott hitel- és pénzkölcsönből eredő fizetési kötelezettségek teljesítéséért is.

55. §

Az Exim törvény 7. § (1) bekezdésének kiegészítése teremti annak jogszabályi alapját, hogy Magyarország központi költségvetéséről szóló törvényben kerüljön minden évben meghatározásra az Eximbank által a Kormány határozata alapján nyújtott hitel- és kölcsönállomány felső határa.

56. §

Az Exim törvény 1. § (5) bekezdése és 2. § (1) bekezdése határozza meg azokat a célokat, melyekhez kapcsolódóan az Eximbank jogosult tevékenységet végezni. Erre tekintettel az 1. § (5) bekezdésben és a 2. § (1) bekezdésében lévő

célokat szükséges kiegészíteni. A kiegészítés lehetővé teszi, hogy az Eximbank a tevékenységét a Kormány egyedi döntése alapján egyéb célokból is jogosult legyen végezni.

Az Exim törvény módosítását követően az állam a központi költségvetés terhére készfizető kezességként felel az Eximbank által a Kormány határozata alapján nyújtott hitel- és pénzkölcsönből eredő fizetési kötelezettségek teljesítéséért. Erre tekintettel az Exim törvény 8/A. § (1) bekezdése kötelezettségként írja elő az Eximbank számára, hogy – a garanciaügyletek beváltásából eredő követelésekkel azonos módon – a Kormány határozata alapján nyújtott, az Eximbank javára jogszabályi állami készfizető kezességgel fedezett hitel- és pénzkölcsönből eredő követeléseket, azok járulékaival együtt az állam megbízásából a központi költségvetés javára behajtsa, vagy behajtassa.

Az Exim törvény 26. § (1) bekezdés d) pontja felhatalmazó rendelkezés, amely az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvénynek való megfelelést biztosítja.

57–58. §

A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény módosításának célja a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény eltérő alkalmazásáról szóló 474/2021. (VIII. 6.) Korm. rendelet rendelkezéseinek törvényi szintre emelése a veszélyhelyzet megszűnésével egyidejűleg, a nemzeti szabadalmi bejelentések számának fokozása érdekében.

59. §, 1. melléklet

A javaslat megteremti a veszélyhelyzet során a távmunkával kapcsolatos szabályok alkalmazásáról szóló 487/2020. Korm. rendelet kivezetéséhez szükséges szabályokat. A módosítással a távmunkavégzés tekintetében a veszélyhelyzet idején kialakult gyakorlat normál jogrendbe történő átemelése történik meg.

A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény távmunkavégzésre vonatkozó szabályainak változásával összefüggésben kiegészíti a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 3. számú mellékletének az igazolás nélkül, költségként elszámolható tételeket felsoroló részét azzal, hogy ilyen tételnek minősül a távmunkavégzéssel összefüggésben költségtérítés címén fizetett összegből a felek által előzetesen meghatározott, de legfeljebb havonta az adóév első napján érvényes havi minimálbér 10 százalékának megfelelő összeg. Ha a távmunkavégzés nem érinti az egész hónapot, a havi összegnek a távmunkavégzéssel érintett napokkal arányos része minősül ilyennek.

60–63. §

A módosítások a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény eltérő alkalmazásáról szóló 406/2021. (VII. 8.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: Kormányrendelet) létrehozott gyorsított ágazati vizsgálat jogintézményét építik be a Tpv-t.-be.

A módosítás a gyorsított ágazati vizsgálat lefolytatására vonatkozó, a Kormányrendeletben megállapított eljárásrendben nem változtat, csupán néhány helyen pontosítja azt a gyakorlati tapasztalatok felhasználásával. A Kormányrendelet a gyorsított ágazati vizsgálatban alkalmazni rendel néhány olyan rendelkezést is, amelyek alkalmazása tekintetében nem szükséges különbséget tenni az ágazati vizsgálat és a gyorsított ágazati vizsgálat között, így e rendelkezések alkalmazását a módosítás az ágazati vizsgálat mindkét típusa tekintetében lehetővé teszi.

A gyorsított ágazati vizsgálat megindításának alapvető indoka, ha a Gazdasági Versenyhivatal olyan piaci problémákat, zavart észlel, amelyek feltárása és kezelése érdekében sürgős beavatkozásra van szükség. E sürgősség támasztja alá a helyszíni kutatás gyorsított ágazati vizsgálatban való alkalmazásának lehetővé tételét is, ugyanis a hatóságnak hatékony és gyors beavatkozást lehetővé tevő eszközökre van szüksége ahhoz, hogy a piaci zavarok feltárásához és kezeléséhez szükséges információkat összegyűjtse.

64–65. §

A javaslat alapján egészségügyi válsághelyzetben a Kormány rendeletében meghatározott fertőzés esetén védetségű igazolványt állítanak ki. A javaslat meghatározza a védetségű igazolvány tartalmát, az annak kiállításához

szükséges adatok kezelésére vonatkozó szabályokat, valamint a kiállítás főbb szabályait. A javaslat kitér arra, hogy bizonyos esetekben a védettségi igazolvány kiállítása díjmentes, valamint hivatalból történik.

A rendelkezés lehetőséget ad a Kormánynak az érvényességi idő rugalmas kezelésére, feltüntetésére, oltottság esetén is, lehetőséget ad az érvényesség rugalmas feltüntetésére, továbbá a gyógyultság esetén az adatátvitel lehetőségét biztosítja. A Kormány rendeletében dönthet arról, hogy a vakcina típusa, valamint a dózisos száma is feltüntethető legyen a védettségi igazolványon. Utóbbiakat a QR-kódban is elégséges feltüntetni.

A javaslat lehetőséget ad arra, hogy a Kormány rendeletében mentesítést adjon a járványügyi intézkedések alól a védettségi igazolványok birtokosainak (pl. határátlépés esetén előírt kötelező karantén alóli mentesülés).

66. §

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 154. § (5) bekezdése szerint az egészségügyi szolgáltatás irányításáért felelős szerv vezetői részére személyi illetményt lehet megállapítani. A módosítás a költségvetési kondíciók függvényében a miniszter, illetve a főigazgató személyi illetménnyel kapcsolatos döntései szabadságát növeli. A módosítás mindezek mellett technikai pontosításokat hajt végre az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény irányítási szabályait érintően. A módosítás technikai pontosításként rögzíti, hogy járványügyi készültség keretében egészségügyi válsághelyzetben a munkavédelemről szóló törvény távmunkavégzésre vonatkozó szabályainak alkalmazását teljes körűen szükséges kizárni.

67–70. §

A továbbra is tartó Covid19-járvány miatti egészségügyi válság kezelése érdekében a javaslat jogharmonizációs céllal megteremti annak a lehetőségét, hogy az Európai Bizottság, vagy az uniós jog által létrehozott ügynökség, illetve szerv általi olyan beszerzés mentesüljön az adó alól, mely beszerzés a Covid19-világjárványra való reagálás érdekében, ezen intézményekre ruházott feladatok ellátásához szükséges.

A javaslat mentesíti az adó alól az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) vagy az uniós jog alapján létrehozott ügynökség vagy szerv általi azon termékimportot, amely a Covid19-világjárványra való reagálás érdekében, ezen intézményekre ruházott feladatok ellátásához szükséges. A javaslat rendelkezik arról is, hogy az adómentesen importált termék után utólag meg kell fizetni az adót, amennyiben a termék felhasználása nem a célnak megfelelően történik.

A javaslat mentesíti az adó alól a Bizottság vagy az uniós jog alapján létrehozott ügynökség vagy szerv általi azon termékbeszerzést, szolgáltatás igénybevételt, amely a Covid19-világjárványra való reagálás érdekében, ezen intézményekre ruházott feladatok ellátásához szükséges. A javaslat rendelkezik arról is, hogy az adómentesen beszerzett termék, igénybevett szolgáltatás után utólag meg kell fizetni az adót, amennyiben a termék felhasználása nem a célnak megfelelően történik.

A javaslat átmeneti rendelkezésként tartalmazza, hogy az adómentességi rendelkezéseket nemcsak a hatályba lépésüket követően teljesített, hanem a hatályba lépést megelőzően, de 2020. december 31-ét követően teljesített ügyletekre is alkalmazni kell.

71. §

A javaslat hatályon kívül helyezi az adóhatóság általi áfa bevallástervezet kijánlásával kapcsolatos előírásokat, hivatkozásokat.

72. §, 103. §

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 2021. július 1-jén hatályba lépő 33/B. §-a szerint azon megváltozott munkaképességű személy részére, akinél nem történt az élethelyzetét érdemben meghatározó, fizikai állapotát kedvezően befolyásoló tényleges változás, és a 2012-ben hatályba léptetett minősítési rendszer alapján elvégzett felülvizsgálat eredményként csak jogi szempontok alapján került megállapításra az állapotjavulás, az ügyfél által tett nyilatkozat alapján 500 000 Ft összegű kompenzáció kerül kifizetésre. Amennyiben a jogosult e juttatásra nem tart igényt, a hatóság visszamenőlegesen új ellátási összeget állapít meg, ha az ügyfél kérelme alapján lefolytatott

felülvizsgálat értelmében a 2012. január 1-jét megelőző és az ellátási összeg csökkenését előidéző döntés időpontjában fennálló fizikai-biológiai állapot javulása nem bizonyítható.

Az Mmtv. 33/B. §-ának végrehajtásához jogalkalmazási oldalról szükséges az ügyféli nyilatkozatok, illetve kérelmek alapján indult eljárásokkal kapcsolatos ügyintézési határidők meghatározása annak érdekében, hogy az eljáró hatóságok számára megfelelő felkészülési idő kerüljön biztosításra, valamint hogy az ügyfelek a kidolgozás alatt álló végrehajtási szabályok ismeretében hozhassák meg a kompenzáció vagy a felülvizsgálat melletti döntésüket.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 50. § (1) bekezdése lehetőséget biztosít arra, hogy az Mmtv.-be beépítve az Ákr.-tól eltérő módon kerüljön szabályozásra az Mmtv. 33/B. §-ához kapcsolódó ügyintézési határidők kezdete.

A módosítással összefüggésben deregulálandó technikailag a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény 97. § (2) bekezdése.

A javaslat rögzíti továbbá, hogy az Mmtv. 33/B. § (1) bekezdése szerinti kompenzáció és a (6) bekezdés alapján visszamenőlegesen járó különbözet más törvények (pl. Tb alapokról szóló tv., Szja tv.) rokkantsági ellátásnak minősül, ebből következően azokat az Egészségbiztosítási Alap fedezi és a személyi jövedelemadó tekintetében adómentes bevételnek számítanak.

73. §

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 36/A. §-a az egészségügyi törvény szerinti városi intézmények esetében lehetővé teszi a kötelezettségvállalások jóváhagyását. A hatályos szabályozás azonban indokolatlanul szűkíti az intézményi kört, az állami fenntartású egészségügyi intézmények teljes körében szükséges érvényesíteni a költségvetési fegyelmet erősítő és az eladósodást megakadályozni hivatott szabályokat.

74. §

A javaslat megteremti a veszélyhelyzet során a távmunkával kapcsolatos szabályok alkalmazásáról szóló 487/2020. Korm. rendelet kivezetéséhez szükséges szabályokat. A módosítással a távmunkavégzés tekintetében a veszélyhelyzet idején kialakult gyakorlat normál jogrendbe történő áttemelése történik meg.

A javaslat szakít a távmunkavégzés korábbi, kevésbé rugalmas szabályozási rendszerével oly módon, hogy lehetővé teszi a részbeni távmunkavégzés lehetőségét is, azaz a felek megállapodhatnak abban, hogy a munkavállaló a munkaidő egy részében a munkáltató telephelyétől elkülönült helyen végezze a munkáját. A feleknek továbbra is munkaszerződésben kell megállapodni a távmunkavégzésben. A munkáltatók adminisztratív terheit csökkenti továbbá az is, hogy a módosítást követően az ellenőrzési jog gyakorlása számítástechnikai eszköz alkalmazásával történhet.

75. §

A Központi Humánfejlesztési Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság tekintetében az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összessége a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatósághoz kerül.

76–77. §

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény módosítására a veszélyhelyzet alatti szabályozás törvényi szintű átvezetése érdekében van szükség, amely módosított szabályok a hulladékgazdálkodás új modelljére történő zökkenőmentes átállásra figyelemmel kerülnek megállapításra.

78. §

A veszélyhelyzetre tekintettel, a nemzetgazdaság stabilitásának fenntartása érdekében a személyijövedelemadó-bevallási tervezet összeállításához és a hatékony ellenőrzéshez szükséges adatokról szóló 470/2021. (VIII. 6.) Korm. rendelet a gyermeket nevelő családok számára 2022-ben járó adóvisszatérítés gyors és hatékony, az érintett jogosultaktól a lehető legkisebb adminisztrációs közreműködést igénylő végrehajtása érdekében rendszeres adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő a családi pótlékot folyósító kincstár, illetve a családtámogatási kifizetőhelyként működő, a honvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium számára. A kormányrendelet

az állami adó- és vámhatóság megkeresése alapján történő, meghatározott adatkört érintő adatszolgáltatásról is rendelkezik, melynek kötelezettjei Magyar Országos Közjegyzői Kamara, az Országos Kórházi Főigazgatóság és az elektronikus anyakönyvi nyilvántartást működtető szerv.

Az említett adatszolgáltatásokban összegyűjtött adatok a későbbiekben is hatékonyan szolgálhatják a NAV feladatellátását. Az adatok megfelelő kontrollként szolgálnak a személyijövedelemadó-kedvezmény (családi adókedvezmény) érvényesítésének és az arra vonatkozó nyilatkozatok valóságtartalmának ellenőrzéséhez, így hathatós segítséget nyújtanának a jogosulatlan igénybevétel visszaszorításában. Ezen túlmenően az adatok között vannak olyanok pl. a házassággal összefüggő adatok, amelyek felhasználása az adóhatóság egyéb feladatait is támogatná. Ezért indokolt a rendelkezések törvényi szintre emelése, beépítése az adózás rendjéről szóló törvénybe.

A rendelkezés meghatározza azokat az eljárásokat, amelyekhez az állami adó- és vámhatóság az adatokat felhasználhatja.

79. §

A javaslat az adóhatóság általi áfa bevallástervezet kijánlásával kapcsolatos előírások hatályon kívül helyezésével kapcsolatos módosítást tartalmaz.

80–81. §

Az általános forgalmi adóról szóló törvény az uniós jog által biztosított lehetőséggel élve rendel fordított adózást alkalmazni egyes gabona-, illetve acélipari termékek értékesítése, illetve az üvegházhatású gáz kibocsátására jogosító forgalomképes vagyoni értékű jog (kibocsátási egység) átruházása esetén. A hatályos uniós jog 2022. június 30-ig biztosítja ezt a lehetőséget a tagállamok számára. Tekintettel arra, hogy az uniós jogban foglalt ezen határidő a várakozások szerint megfelelő időben meghosszabbításra kerül, szükséges rendelkezni arról, hogy ne lépjen hatályba az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról, valamint a bevándorlási különadóról szóló 2018. évi XLI. törvény azon módosítása, amely 2022. július 1-jével megszüntetné a fordított adózást az említett szektorokban.

A javaslat rendelkezik arról, hogy nem lép hatályba azon előírás, amely 2022. július 1-jével hatályon kívül helyezné a gabonatermékek és acélipari termékek értékesítése, illetve üvegházhatású gáz kibocsátására jogosító forgalomképes vagyoni értékű jog átruházása esetén alkalmazandó fordított adózást előíró rendelkezést, így ezen ügyletkörre továbbra is a fordított adózás fog vonatkozni.

82–83. §

A veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készütségről szóló 2020. évi LVIII. törvény büntetőjogi tárgyú rendelkezéseinek eltérő alkalmazásáról szóló 330/2021. (VI. 10.) Korm. rendelet 1. §-a szerint a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készütségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 76–82. alcímében foglalt rendelkezések 2021. december 31. napjáig alkalmazhatók. Célszerű ezt az időpontot a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet megszűnéséhez igazítani.

A veszélyhelyzetben a bíróság, hatóságok, illetve a közvetítő előtti megjelenés – akár járványügyi intézkedés okán vagy az élet és testi épség veszélyeztetésének elkerülése érdekében – gyakorta akadályozott, ezért a Vmt. lehetővé teszi a felek és egyéb résztvevők jelenlétének telekommunikációs eszköz útján – ide értve a saját eszköz használatát – történő biztosítását. Ezek az eljárás lefolytatását könnyítő szabályok a gyakorlatban jól beváltak célszerűvé vált a bevezetésük az érintett törvényekbe is, amire az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódóan egyéb törvények módosításáról szóló törvénnyel, 2022. március 1-jei hatálybalépéssel kerül sor, ezért a Vmt. ezzel feleslegessé váló, illetve össze nem egyeztethető rendelkezéseinek hatályon kívül helyezése indokolt.

84. §

A javaslat célja a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény hatályának 2022. június 1-jéig történő meghosszabbítása a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében.

87–92. §, 94. §, 102. §

A veszélyhelyzet ideje alatt a bírósági és ügyészségi szervezeti és jogállási törvények egyes rendelkezéseinek eltérő alkalmazásáról szóló 531/2020. (XI. 28.) Korm. rendeletet módosító, a veszélyhelyzet során a személy- és vagyonegyesítő szervezetek működésére vonatkozó eltérő rendelkezések újbóli bevezetéséről szóló 502/2020. (XI. 16.) Korm. rendelet, valamint a veszélyhelyzet ideje alatt a bírósági és ügyészségi szervezeti és jogállási törvények egyes rendelkezéseinek eltérő alkalmazásáról szóló 531/2020. (XI. 28.) Korm. rendelet módosításáról szóló 540/2021. (IX. 24.) Korm. rendelet rendelkezései már megkezdték az igazságügyi alkalmazottak, a bírák és az ügyészségi alkalmazottak, továbbá a bírósági vezetők, a bírói és az ügyészségi testületi tagok esetében a pályázati eljárásokra, a határozott idejű kinevezésekre, a testületi tagságokra vonatkozó szabályok fokozatos kivezetését 2021. október 2. napjától kezdődően. Erre figyelemmel szükséges módosítani ezen szabályozási körök tekintetében a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény érintett rendelkezéseit. A veszélyhelyzet ideje alatt ki nem írt közjegyzői álláspályázatok esetében már a veszélyhelyzet ideje alatt hatályos kormányrendeleti szabályozás rendelkezett az eljárások megkezdéséről és lefolytatásáról, ezért a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény 32. §-ának hatályon kívül helyezése indokolt.

A veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény 50. § (1) bekezdés g) pontjának módosítása szövegpontosító jellegű, törvényi szintre emeli a vállalkozások reorganizációjáról, valamint a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény, továbbá a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény eltérő alkalmazásáról szóló 345/2021. (VI. 18.) Korm. rendelet módosításáról 517/2021. (IX. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: veszélyhelyzeti rendelet) rendelkezését. A kihirdetett szöveg ugyanis ennyiben nincs összhangban a veszélyhelyzeti rendeleti szabályozással, itt még az szerepel, hogy a reorganizáció feltétele, hogy a vállalkozás a megelőző működési éve alatt minden üzleti évről a jogszabályban előírt határidőben eleget kell, hogy tegyen közzétételi kötelezettségének. A módosítással így biztosítottá válik, hogy a veszélyhelyzeti rendelet hatályon kívül helyezése után se eredményezze a reorganizációból való kizárást az, ha az adós akár egyetlen üzleti évben nem határidőben (hanem akár utóbb rövid időn belül) teljesítette közzétételi kötelezettségét.

A veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény 82. § (1) és (2) bekezdéseit érintő módosítások azt teszik egyértelművé, hogy minden olyan, a magánszemélyek részére a veszélyhelyzeti időszakban hiteltörlesztési moratóriumot kimondó jogszabály esetén ezeket is figyelembe véve kell a bíróságon kívüli adósságrendezési megállapodásban, bírósági adósságrendezési egyezségben, valamint a bírósági adósságtörlesztési tervben a teljesítési határidőt megállapítani, továbbá a bírósági adósságrendezési eljárásban ennek megfelelően kell az adósságrendezési egyezséget, illetve az adósságtörlesztési végzést is módosítani.

A veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény 24. § (3) bekezdésének módosítása szükséges, mivel a közttestületekre vonatkozó kivezető szabályokat nem a törvény hatálybalépésnek, hanem a veszélyhelyzet megszűnésének napján folyamatban lévő ügyekben kell alkalmazni.

93. §

A vállalkozások reorganizációjáról, valamint a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény, továbbá a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény eltérő alkalmazásáról szóló 345/2021. (VI. 18.) 25. §-ának a 396/2021. (VII. 2.) Korm. rendelettel beiktatott (3a) bekezdésének megfelelő szöveg törvényi rendezése.

95. §

A veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény 90. §-ának módosítása szükséges annak érdekében, hogy a világjárvány ismételt megerősödésére tekintettel továbbra is fennmaradó veszélyhelyzetben ne lehetetlenüljön el a Család, Esélyteremtő és Önkéntes Ház című 2021. március 31-éig történő használatát korábbi nyilvános pályázat alapján elnyerő civil szervezetek további működése szükséges – újabb nyilvános pályázat mellőzésével – a kijelölés fenntartásának meghosszabbítása 2022. március 31-ről 2022. december 31-ig.

96–98. §

Az egyes kulturális finanszírozási szabályok veszélyhelyzet ideje alatti eltérő alkalmazásáról szóló 140/2021. (III. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R1.) lehetővé teszi, hogy a kulturális ágazatban működő, szakmailag kiemelkedő intézmények és a fenntartójuk támogatására sor kerülhessen a koronavírus-világjárvány okozta károk enyhítése érdekében a Nemzeti Kulturális Alapnál (a továbbiakban: Alap) keletkezett maradvány összegének az államháztartásért felelős miniszter hozzájárulása nélkül történő felhasználásával. Az R1. alapján a Nemzeti Kulturális Alapról szóló 1993. évi XXIII. törvényben (a továbbiakban: NKA tv.) foglalt döntéshozatali rendtől eltérően a Kormány egyedi döntésével meghatározhatta azokat a támogatási célokat és kedvezményezetteket, amelyek támogatása céljából az R1. szerinti maradvány felhasználható. Ezen eltérő rendelkezések fenntartása a veszélyhelyzet megszüntetését követően 2023. december 31-ig szükséges, ezért e szabályok átemelésre kerültek a 2021. december 1. napján hatályba lépő, a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény (a továbbiakban: Átmeneti tv.) 35. alcímébe.

Az egyes kultúrafinanszírozási szabályok veszélyhelyzet ideje alatti eltérő alkalmazásáról, valamint az egyes kulturális finanszírozási szabályok veszélyhelyzet ideje alatti eltérő alkalmazásáról szóló 140/2021. (III. 24.) Korm. rendelet módosításáról szóló 614/2021. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R2.) célja az Alap 2021. és 2022. évben keletkezett költségvetési maradványa felhasználása tekintetében speciális veszélyhelyzeti rendelkezések megállapítása, melyeket az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény, az NKA tv., a Magyarország 2021. évi központi költségvetéséről szóló 2020. évi XC. törvény, a Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény (a továbbiakban együtt: 2021. évi és 2022. évi Kvtv.), valamint az Átmeneti tv. előírásaitól eltérően kell alkalmazni. A törvényjavaslat az R2-ben foglalt rendelkezéseket kívánja törvényi szintre emelni 2022. december 31. napjáig, a koronavírus világjárvány okozta káros következmények enyhítése céljából.

Ennek megfelelően a törvényjavaslat – eltérve a 2021. és 2022. évi Kvtv. vonatkozó rendelkezéseitől – rögzíti, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt, a 2021. és 2022. évben történő többletbevétel realizálása esetén az Alap Bizottsága döntésével a kötelezettségvállalással nem terhelt bevételi többletforrás erejéig a 2021. és 2022. évi Kvtv. 1. melléklet LXVII. fejezet kiadási előirányzata túlléphető és a bevételi előirányzat erejéig megemelésre kerül. Ennek eredményeképpen az Alap 2021–2022. évi bevétele teljes egészében kötelezettségvállalással leköthető, és a bevétel teljes összegére kifizetés vállalható. A törvényjavaslat alapján az Alap 2021–2022. évi bevétele, valamint kezelő szervének az Alap kezelésével összefüggő 2021–2022. évi bevétele nem elvonható, azt befizetési kötelezettség nem terheli.

A törvényjavaslat célja továbbá, hogy a 2021–2022. években az Alapnál keletkező maradvány összegének felhasználása az NKA tv.-ben szabályozott döntési mechanizmus szerint váljék elérhetővé. Erre figyelemmel a javaslat a 2021. és 2022. évi maradvány felhasználása tekintetében eltér az Átmeneti tv.-ben meghatározott speciális döntéshozatali eljárástól, tehát ezen maradvány felhasználása során már nem szükséges a Kormány egyedi döntése, hanem az NKA tv. szerinti normál eljárásrendnek megfelelően (Alap kollégiumai, miniszteri keret stb.) kerül felhasználásra.

A törvényjavaslat emellett tartalmazza az Átmeneti tv. koherenciáját biztosító technikai pontosítását, mely által egyértelműen elhatárolhatóak egymástól az Alap 2020-ig felhalmozódott maradványa és a 2021–2022. évi bevétele, illetve esetlegesen keletkező maradványa felhasználására vonatkozó szabályok.

99. §

A veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény 147. §-a tartalmazza a helyi díjak mértékének rögzítését. A rendelkezés ennek kapcsán törvényi szintre emeli azt a veszélyhelyzeti rendelkezést is, amely biztosítja, hogy a helyi díjak rögzítését követően költségvetési támogatásból létesített, vagy első alkalommal megváltásra kínált új urnafülke kapcsán díjat lehessen megállapítani.

100. §

A rövid megjelölés hatályvesztése miatt szükséges módosítás. Továbbá szükséges a 2021. november 24-e és a veszélyhelyzet megszűnése közötti időszakban lejárt vagy lejáráó építési engedélyek hatályának további egy évvel

történő meghosszabbítása, hogy a járványhelyzet ideje alatt lelassult, esetleg abbamaradt beruházások hatékonyan, főleg adminisztrációs terhek nélkül folytatódhassanak, illetve újraindulhassanak.

101. §

A veszélyhelyzet ideje alatt a bírósági és ügyészségi szervezeti és jogállási törvények egyes rendelkezéseinek eltérő alkalmazásáról szóló 531/2020. (XI. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) rendelkezései közül hatályon kívül helyezésre került 2021. október 2. napjával a 9. § (6) bekezdése a veszélyhelyzet során a személy- és vagyonegyesítő szervezetek működésére vonatkozó eltérő rendelkezések újbóli bevezetéséről szóló 502/2020. (XI. 16.) Korm. rendelet, valamint a veszélyhelyzet ideje alatt a bírósági és ügyészségi szervezeti és jogállási törvények egyes rendelkezéseinek eltérő alkalmazásáról szóló 531/2020. (XI. 28.) Korm. rendelet módosításáról szóló 540/2021. (IX. 24.) Korm. rendelettel. A hatályon kívül helyezett (6) bekezdés arról rendelkezett, hogy ha az ügyész kirendelése a veszélyhelyzet idején jár le, a határozott idejű kirendelés meghosszabbodik a veszélyhelyzet megszűnését követő 60. napig. Ennek az előírásnak megfelelő átmeneti rendelkezést tartalmaz a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény 13. § (6) bekezdése. Figyelemmel arra, hogy a Korm. rendelet már nem tartalmaz a kirendelésre eltérő rendelkezést, szükségessé vált az erre vonatkozó átmeneti szabály hatályon kívül helyezése is, így a javaslat hatályon kívül helyezi a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény 13. § (6) bekezdését. A módosítás összefügg a javaslat 90. §-ában foglalt módosításokkal, amelyek szintén a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény 13. §-ának rendelkezéseit módosítják.

104. §

A hatálybalépését meghatározó és kapcsolódó rendelkezések.

105. §

Sarkalatosági záradék.

106. §

Jogharmonizációs záradék.

Végső előterjesztői indokolás

a minimálbér és a garantált bérminimum 2022. évi emelésével összefüggésben szükséges adóintézkedésekről, valamint egyes más intézkedésekről szóló 2021. évi CXXXI. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

(Az indokolás az Indokolások Tárában közzétételre kerül.)

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, továbbá a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A magyar gazdaság kiemelkedően jól teljesít, ezért Magyarország Kormánya fontosnak tartja, hogy adócsökkentéssel és a foglalkoztatás ösztönzésével megvédje a magyar gazdaság eredményeit.

A munkáltatókkal és a munkavállalókkal megkötött hosszú távú megállapodás része a munkát terhelő közterhei csökkentése, a szociális hozzájárulási adó mértékének további ütemezett csökkentése. A Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumán (VKF) 2016. november 24-én megkötött megállapodás alapján 2019-et követően összesen négy alkalommal kell csökkenteni a szociális hozzájárulási adó mértékét. Két csökkentés már megvalósult 2019. július 1-jétől, illetve 2020. július 1-jétől, a harmadik csökkentés pedig a már elfogadott szabályok szerint úgy

valósulna meg 2022. július 1-jétől, hogy megszűnne a 1,5 százalékos mértékű szakképzési hozzájárulás és a szociális hozzájárulási adó mértéke 0,5 százalékponttal 15 százalékra csökkenne.

A minimálbér és a garantált bérminimum 2022. évi emelésével kapcsolatban folytatott tárgyalások eredményeként aláírt megállapodás alapján ezt az intézkedést 2022. január 1-jére előrehozva még további 2 százalékponttal – a jelenlegi mértékhez képest összesen 2,5 százalékponttal – kell csökkenteni a szociális hozzájárulási adó mértékét. A mérték így 2022. január 1-jétől 13 százalék lesz a 1,5 százalékos szakképzési hozzájárulás egyidejű megszüntetése mellett. A munkáltatói tehercsökkenés így összesen 4 százalékpontos (2,5 százalékpont szociális hozzájárulási adó és 1,5 százalékpont szakképzési hozzájárulás csökkenés). A szakirányú oktatást, illetve duális képzést végző gazdálkodók a szociális hozzájárulási adóból a már elfogadott szabályok szerint kedvezményt érvényesíthetnének. Ugyancsak a vállalkozások terheinek csökkentését szolgálja a kisvállalati adó 1 százalékpontos csökkentése és a helyi iparüzési adó mértékének 1 százalékban történő maximálása 2022-re vonatkozóan a kis- és közepes méretű vállalkozások számára.

A gyermeket nevelő családok támogatását szolgálja a fiatalok Start-számlájára történő befizetések utáni állami támogatás összegének megduplázása. Ez az összeg a bevezetés éve – 2006 – óta nem növekedett. Így a 100 százalékos emeléssel az állam értékállóbb összeggel támogathatja a fiatalokat. Emellett a magasabb támogatás a jelenlegi évi 60 ezer forint megtakarítás helyett már évi 120 ezer forint megtakarításra ösztönözheti a családokat.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges egyes intézkedésekről szóló 639/2020. (XII. 22.) Korm. rendelet szerint a kormányrendeletben meghatározott mikro-, kis- és középvállalkozás (a továbbiakban: KKV) számára a helyi iparüzési adó mértéke a 2021. adóévben legfeljebb 1 százalék lehet, továbbá ezen vállalkozóknak az egyébként bevallott adóelőleg felét kell megfizetni 2021-ben.

A javaslat a KKV-k jövedelem-pozíciójának segítése érdekében ezen, 2021. évben végződő (illetve a naptári évtől eltérő üzleti éves vállalkozók esetén 2021-ben kezdődő) adóévre vonatkozó kedvező szabályokat a 2022-ben végződő adóévben is fenntartja. A javaslat szerint tehát a 2022. évben végződő adóévben a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény szerinti mikro-, kis- és középvállalkozásnak minősülő, 4 milliárd forintot meg nem haladó árbevételű vagy mérlegfőösszegű vállalkozó esetében a helyi iparüzési adó mértéke a 2022. adóévben legfeljebb 1 százalék lehet, feltéve, hogy ezt az uniós állami támogatási szabályok lehetővé teszik. Ezt az adómérték-szabályt a naptári évtől eltérő üzleti évet választó, KKV-nak számító vállalkozónak a 2022. évben kezdődő adóévben kell alkalmaznia.

A javaslat a csökkentett adómérték hatását – a 2021. évi helyzettel azonos módon – a 2022. évben esedékes előleg-részleteknél is érvényesíteni rendeli. Ezért a 2022-ben esedékes adóelőlegnek (azaz a 2021-ben, az önkormányzati rendelet szerinti adómérték alapulvételével már bevallott 2022. évi első előleg-részletnek és a 2022-ben, a 2021. adóévről szóló bevallásban szintén az önkormányzati adórendelet szerinti mértékkel bevallandó, 2022. évi második előleg-részletnek) csak az 50 százalékát kell megfizetni az eredeti esedékességi időpontokban.

Azzal, hogy a kedvezményezett vállalkozó csökkentett adóelőleget fizet, a javaslat rendelkezik arról is, hogy az önkormányzati adóhatóság csökkentse az adóelőleg-kötelezettség összegét. Ez – főszabály szerint, az esetek többségében – automatikusan, az előleg-mérséklésről a 2021. évben megtett nyilatkozat alapján történik. Annak a KKV-nak számító vállalkozónak, amelyik 2021. évben nem tett nyilatkozatot az adott székhely, telephely szerinti önkormányzati adóhatósághoz (például azt elmulasztotta vagy időközben létesített telephelyet), lehetősége van arra, hogy a 2022. évi előlegre vonatkozóan tegye azt meg. E nyilatkozatban azt kell rögzíteni, hogy a vállalkozó KKV-nak minősült a 2021. évben vagy a 2022. évben várhatóan (a rendelkezésre álló gazdasági adatok és gazdálkodási körülmények alapján) annak fog minősülni, továbbá vállalni kell, hogy a helyi adótörvény szerinti telephelyének címét bejelenti az állami adóhatóság számára.

A nyilatkozatot 2022. február 25-ig kell megtenni és – azonosmód a 2021. évi helyzettel – az állami adó- és vámhatóságon keresztül lehet benyújtani, amely továbbítja azt a vállalkozó székhelye és a vállalkozó állami adó- és vámhatóság által ismert telephelye szerinti önkormányzat számára.

A KKV-nek minősülő iparüzési adóalanyok számára a javaslat szerint megfogalmazott csökkentett iparüzési adómérték az uniós állami támogatási szabályok szerint állami támogatásnak minősül. Ezért az adóelőny – a vállalkozó döntésétől függően – csekély összegű támogatásként vagy „Állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes keret a gazdaságnak a jelenlegi COVID-19-járvánnyal összefüggésben való támogatása céljából” című, 2020. március 19-i, 2020/C 91 I/01 számú európai bizottsági közlemény 3.1. szakasza szerinti átmeneti támogatásként vehető igénybe.

A javaslat a 2022-ben végződő adóévre vonatkozó kedvezmény uniós szabályokkal való összeegyeztethetőségének jogcímét az adóalany döntésére bizza. Amennyiben a vállalkozó átmeneti támogatásként kívánja igénybe venni a csökkentett adómérték jelentette támogatást (ahol a támogatási keret bővebb, 2,3 millió euró), akkor e körülményről 2022. február 25-ig nyilatkozatot kell tennie az állami adó- és vámhatóságon keresztül a székhely, telephely szerinti önkormányzati adóhatóság számára. Ha pedig a vállalkozó döntése szerint csekély összegű támogatásként szeretné tekinteni az adóelőnyt (mikro-vállalkozások esetén ez a támogatási jogcím is elégséges keretet biztosít), akkor a támogatást illetően külön nyilatkozattétel nem szükséges.

A koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges helyi adó intézkedésről szóló 535/2020. (XII. 1.) Korm. rendelet adóbevezetési, adóemelési moratóriumot állapított meg 2021. évre a települési önkormányzatok számára. A koronavírus világjárvány elhúzódó gazdasági hatásainak ellensúlyozása, a lakosság és vállalkozások helyzetének stabilizálása, a gazdaság újraindítása érdekében indokolt ezen intézkedések hatályát a 2022. évben is fenntartani.

A javaslat ezért előírja, hogy a 2022. évre az önkormányzatok a 2020. december 2-án fennálló adómértékeket nem emelhetik, az akkor meglévő adókedvezmények, mentességek körét nem szűkíthetik, továbbá a települési önkormányzatok 2022. évre új helyi adót, települési adót nem vezethetnek be, nem alkalmazhatnak.

2. §

A szociális hozzájárulási adó 2022. január 1-jétől 13 százalékra történő csökkentésével összefüggésben szükséges az összevont adóalap megállapításánál alkalmazott szabályok módosítása. Amennyiben egy adott jövedelem után a magánszemély kötelezett a szociális hozzájárulási adó megfizetésére (feltételezve, hogy az költségként nem elszámolható, vagy azt nem térítik meg a magánszemély számára), úgy a megállapított jövedelem 89 százalékát kell jövedelemként figyelembe venni. Ugyanezen szabály az adóelőleg megállapítására vonatkozó rendelkezések között is megjelenik.

3. §

A szociális hozzájárulási adó 2022. január 1-jei csökkentésével összefüggésben szükséges módosítás, melynek értelmében az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló 2005. évi CXX. törvényben meghatározott kifizető által fizetendő ekho mértéke is 13 százalékra csökken.

4–5. §

A fiatalok Start-számlájára történő befizetések után és a nevelésbe vett gyermekeknek járó állami támogatás a bevezetése óta, vagyis 2006 óta nem növekedett. A rendelkezések most megduplázzák az évente adott állami támogatás összegét. 6000 forintról 12 000 forintra nő a Start számlára befizetett összeg utáni támogatás maximuma, illetve 12 000 forintról 24 000 forintra nő a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket és a Magyarországon nevelésbe vett gyermeket a Start-számlára történő befizetéstől függetlenül is megillető támogatás. A magasabb összegű támogatás a jelenlegi évi 60 ezer forint megtakarítás helyett már évi 120 ezer forint megtakarításra ösztönözheti a családokat.

6. §

A szociális hozzájárulási adó 2022. január 1-jei csökkentésével összefüggésben módosítani szükséges a kisadózók ellátási alapját, tekintettel arra, hogy a tételes közterhen belül a szociális hozzájárulási adórész csökken, így az egyéni járulékoknak megfelelő adórész növekszik, ezért az ellátások alapjaként is magasabb összeget szükséges figyelembe venni.

7. §

A szociális hozzájárulási adó mértékét meghatározó rendelkezés módosítása.

8. §

A rendelkezés újrászabályozza a szociális hozzájárulási adóból a szakirányú oktatás és a duális képzés adókedvezménye címén érvényesíthető kedvezmény szabályait megállapító rendelkezéseket.

9. §

A rendelkezés újrászabályozza a szakirányú oktatás és a duális oktatás adókedvezménye címén a szociális hozzájárulási adóba beépülő kedvezmény 2022. január 1-jétől történő alkalmazásával összefüggő átmeneti rendelkezéseket.

10. §

Az új kedvezmény bevezetésével összefüggő technikai pontosítások.

11. §

A rendelkezés a megszűnő szakképzési hozzájárulással kapcsolatos szabályozási átmenetet tartalmaz annak 2022. január 12-i határidejű megállapítása, bevallása és megfizetése tekintetében.

12–14. §

Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2021. évi LXIX. törvény már tartalmazza a szociális hozzájárulási adó fél százalékpontos csökkentését és a szakirányú oktatást, illetve duális képzést végző gazdálkodók által a szociális hozzájárulási adóból érvényesíthető kedvezmény szabályait 2022. július 1-jei hatálybalépéssel. Mivel a 2022. évre szóló bérmegállapodásból következően ezen rendelkezések hatálybalépése 2022. január 1-jére módosul, ezért szükséges a 2021. évi LXIX. törvény hatályba léptető rendelkezéseinek módosítása: a jelen törvényjavaslat 5., 6. és 7. §-ban újrászabályozott rendelkezések nem lépnek hatályba, míg a változatlan tartalmú rendelkezések hatálybalépésének időpontja 2022. január 1-jére módosul.

15–16. §

A rendelkezések 2022. január 1-jére módosítják a szakképzési hozzájárulás megszüntetésével összefüggő rendelkezések hatályba lépésének időpontját.

17. §

Hatályba léptető rendelkezések.

**Végső előterjesztői indokolás
az egyes állami tulajdonú vagyontárgyak ingyenes tulajdonba adásáról, valamint az egyes otthonteremtési
állami feladatok karitatív szervezetek általi átvállalásával összefüggő törvények módosításáról szóló
2021. évi CXXXII. törvényhez**

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a törvény indokolása közzétételre kerül.

Az egyes állami tulajdonú vagyontárgyak ingyenes tulajdonba adásáról, valamint az egyes otthonteremtési állami feladatok karitatív szervezetek általi átvállalásával összefüggő törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (a továbbiakban: törvényjavaslat) célja, hogy ingyenes ingatlanjuttatással mint új eszközzel segítse a „Magyar Falu Program” által támogatott 5000 fő, vagy az alatti lakosságszámú települések népességszámának megőrzését és folyamatos növelését, valamint hozzájáruljon a kistelepülések hosszú távú fejlesztési programjának megvalósításához, továbbá segítse a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjában résztvevőket olyan, az érintett településeken lévő, az állami vagyonba tartozó, de állami vagyongazdálkodás céljára, az állami feladatok ellátásához közvetlenül nem hasznosítható vagyontárgyak ingyenes tulajdonba adásával, amelyek helyi viszonylatban életminőség javító, érzékelhető használati értékkel vagy tőkeinjekciót jelentő potenciállal rendelkeznek.

A törvényjavaslat célja továbbá az egyes otthonteremtési állami feladatok karitatív szervezetek általi átvállalásával összefüggő törvények módosítása.

A 2021 nyarán kihirdetett, az egyes otthonteremtési állami feladatok karitatív szervezetek általi átvállalásáról szóló 2021. évi LXXXVI. törvény a lezárult otthonteremtési akcióprogram eredményei, tapasztalatai összegezéséként született meg és a célja, hogy további segítséget nyújtson azon személyek és családok számára, akik saját döntésük alapján bérlők maradtak a Nemzeti Eszközkezelő Programban (a továbbiakban: NET Program). Az MR Közösségi Lakásalap Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: MR Közösségi Lakásalap NKft.) tevékenysége garanciát jelent arra, hogy a NET Programban résztvevő, ingatlanokban maradó családok számára továbbra is biztosítottak legyenek a fenntartható és kiszámítható lakhatási feltételek.

A két nagy karitatív szervezet, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Magyar Református Szeretetszolgálat több mint tíz éve nyújt személyre szóló segítséget az eladósodással küzdő családoknak. A Maradványvagyon-hasznosító Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: MVH) vagyonkezelésében lévő, a NET Program ingatlan portfóliójából megmaradt, megüresedett ingatlanok karitatív szervezetek részére történő átadásával a szervezetek a szociálisan hátrányos helyzetben lévő társadalmi rétegek lakhatásának biztosításában még eredményesebben tudnak közreműködni. Az üres lakásállománnyal való gazdálkodás lehetőséget teremt a személyre szabott megoldások megtalálására, a családok számára a mobilitás biztosítására és az egyedi ügyfélkezelésre.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A rendelkezés „Magyar Falu Program” megvalósításához kapcsolódóan meghatározza az ingyenes vagyonjuttatás kedvezményezettjeit, tárgyát és a tulajdonjog átruházás részletes feltételeit.

A településfejlesztésre és népességmegtartásra irányuló „Magyar Falu Program” hosszú távú programjának hatékony megvalósításának elősegítése érdekében a Kormány 2021. december 31-ig határozatában megjelöli azokat az állami tulajdonban álló ingatlanokat, amelyek az azokhoz kapcsolódó ingóságokkal 2022. január 1. napján ingyenesen, az ezen a napon fennálló könyv szerinti nyilvántartási értéken a Kormány határozatában felsorolt önkormányzatok (a továbbiakban: Önkormányzatok) tulajdonába kerülnek. Az átadásra kerülő ingóságok számosságára tekintettel azok nem a Kormány határozatában kerülnek felsorolásra, hanem azokról tételes birtokátruházási jegyzőkönyv kerül felvételre.

A tulajdonjog 2022. január 1. a napjával a törvény erejénél fogva száll át az Önkormányzatokra, és ezt követően kerül sor egyrészt – az Önkormányzatok kérelmére – a tulajdonjog változás ingatlan-nyilvántartási bejegyzésére, másrészt a birtokátruházási jegyzőkönyvek felvételére, illetve – azon ingatlanok vonatkozásában, amelyek használata, hasznosítása bármely okból korlátozott a tulajdonszerzés pillanatában – birtokátruházási szerződés megkötésére. A vagyonjuttatáshoz kapcsolódóan a 2022. január 1. napján esetlegesen fennálló kármentesítési, szennyezés kezelési, hulladékkezelési kötelezettség az Önkormányzatok felelőssége és költsége, amelyet nem háríthatnak át sem a Magyar Államra, sem a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási Zártkörűen működő Részvénytársaságra.

A vagyonjuttatás során az Önkormányzatok mentesülnek a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvtv.) ingyenes vagyonjuttatásra vonatkozó rendelkezései, így az átadó részére történő beszámolási kötelezettség, illetve az elidegenítési tilalom előírása alól. Az Önkormányzatok jogosultak lesznek a részükre átadott vagyonelemek értékesítésére, azonban az értékesítésből származó bevételt csak az e törvényben meghatározottak szerint használhatják fel.

A vagyonelemek átadására per-, teher- és igénymentesen kerül sor, ide nem értve a hatályban lévő bérleti szerződéseket, használati jogviszonyokat, valamint az érintett ingatlanokon esetlegesen fennálló, az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vezeték-, szolgalmi és használati jogokat és kötelezettségeket.

A szabályozás rendezi a juttatások adójogi helyzetét, ennek megfelelően az általa meghatározott vélelem alapján a vagyoni juttatás nem alapoz meg az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvényben meghatározott adófizetési kötelezettséget.

2. §

A rendelkezés alapján az Önkormányzatoknak a megszerzett Ingatlanokra vonatkozóan az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett kezelői joga, vagyongazdálkodási joga, használati, valamint bérleti szerződése 2022. január 1. napjával megszűnik a tulajdonosi joggyakorló MNV Zrt.-vel történő külön elszámolás, a beruházások vagyon-nyilvántartási átvezetése, rendezése nélkül. Az MNV Zrt., a magyar állam és a tulajdont szerző Önkormányzat a tulajdonba adással érintett vagyonelemek tekintetében egymással szemben követelést semmilyen jogcímen nem támaszthatnak. Ezekben az esetekben birtokátruházást helyettesítő állapotfelmérési jegyzőkönyv felvételére kerül sor, amely tartalmazza a nyilvántartási értéket.

3. §

A rendelkezés a „Felzárkózó települések” programhoz kapcsolódóan meghatározza az ingyenes vagyonjuttatás kedvezményezettjét, tárgyát és a tulajdonjog átszállásának részletes feltételeit.

A „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának hatékony megvalósítása érdekében a Kormány 2021. december 31-ig nyilvános határozatában kijelöli azokat az állami tulajdonban álló ingatlanokat, amelyek az azokhoz kapcsolódó ingó vagyontárgyakkal 2022. január 1. napján ingyenesen, ezen a napon fennálló könyv szerinti nyilvántartási értéken a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület (a továbbiakban: MMSZ) tulajdonába kerülnek azzal, hogy az átadásra kerülő ingatlanok nyilvántartási értéke nem haladhatja meg a 49 476 370 forint értékhatárt.

Az ingatlanokkal az MMSZ tulajdonába kerülő ingó vagyontárgyak a tételes birtokátruházási jegyzőkönyvben vagy a birtokátruházási szerződésben kerülnek felsorolásra.

A vagyonjuttatás során az MMSZ mentesül az Nvtv. ingyenes vagyonjuttatásra vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazása – így az átadó részére történő beszámolási kötelezettség, illetve az elidegenítési tilalom előírása – alól. Erre tekintettel az MMSZ jogosult a részére átadott vagyonelemek értékesítésére, azonban az értékesítésből származó bevételt csak a törvényjavaslatban meghatározott feltételekkel használhatja fel.

A vagyonelemek átadására per-, teher- és igénymentesen kerül sor, ide nem értve a hatályban lévő bérleti szerződéseket, valamint az érintett ingatlanokon esetlegesen fennálló, az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vezeték-, szolgalmi és használati jogokat és kötelezettségeket, valamint használati jogviszonyokat. Az MMSZ elvégzi az ingatlanok állapotfelmérését, szükség esetén gondoskodik a kármentesítésről és az ingatlanon tervezett tevékenységhez esetlegesen szükséges engedélyek megszerzéséről, az Ingatlanok vonatkozásában az állammal szemben semmilyen követelést nem támaszthat.

A törvényjavaslat rendezi a juttatások adójogi helyzetét, ennek megfelelően az általa meghatározott vélelem alapján a vagyoni juttatás nem alapoz meg az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvényben meghatározott adófizetési kötelezettséget, tekintettel arra, hogy nem áll be a termék értékesítéséhez, szolgáltatás nyújtásához e törvényben meghatározott joghatás.

4. §

Hatálybaléptető rendelkezés.

5. §

Sarkalatosági záradék.

6–11. §

A törvénymódosítások biztosítják az MR Községi Lakásalap Nkft. részére a Nemzeti Eszközkezelő Programban részt vevő természetes személyek otthoneremtésének biztosításáról szóló 2018. évi CIII. törvény szerinti Lebonyolítóhoz hasonló jogállást a szociális lakásgazdálkodási és a bérleti jogviszonyokból fakadó feladatai, továbbá segítő-szolgáltató tevékenysége és a részletvételi vásárlással összefüggő, az állami feladatok ellátásához kapcsolódó, a lakásingatlanok fenntartása és üzemeltetése során felmerülő kérdésekben. A módosítást egyrészt az MR Községi Lakásalap Nkft. által átvállalt állami feladatok megfelelő ellátása teszi szükségessé, másrészt arra tekintettel is indokolt egyes kedvezmények biztosítása, hogy az MR Községi Lakásalap Nkft. az ingatlanokat bérleti jogviszonnyal terhelten veszi át, és a törvényi rendelkezések alapján a bérlők számára két évig hátrányosabb feltételeket nem határozhat meg.

12–16. §

A rendelkezés pontosítja a törvény alapján átadandó ingatlanok körét, valamint rögzíti, hogy az MR Községi Lakásalap Nkft. az MVH vagyonkezelésében lévő megüresedett ingatlanok tulajdonjogát is ingyenesen szerzi meg. Sor kerül továbbá a törvény alapján átadásra kerülő bérleti jogviszonyok, jogok és kötelezettségek körének pontosítására.

A határozott idejű lakásbérleti szerződéssel rendelkező bérlők részére is biztosítani szükséges, hogy nyilatkozhassanak arról, hogy az általuk bérelt ingatlant megvásárolják vagy továbbra is bérlőként használják. Amennyiben bérlők maradnak, meg kell teremteni annak jogalapját, hogy az ingatlan tulajdonjoga az MR Községi Lakásalap Nkft.-re átszálljon és az MVH-nál a NET Program portfólióból bérleti jogviszonnyal terhelt ingatlan ne maradjon. A rendelkezés kitér az érintett ingatlanok tulajdonjogában bekövetkezett változások ingatlan-nyilvántartási átvezetéséhez kapcsolódó szabályokra is, továbbá tartalmazza a szükséges technikai pontosításokat.

17. §

A rendelkezések pontosítják az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett visszavásárlási jogra vonatkozó szabályokat. Ennek eredményeként törvényi szinten jelennek meg azok a szabályokat, amelyek a bérlő javára bejegyzett visszavásárlási jog gyakorlására vonatkoznak, továbbá szükséges egyértelműen rögzíteni azt is, hogy a bérleti szerződés megszűnésével, a bejegyzett visszavásárlási jog is megszűnik. A módosítás által a visszavásárlási vételár meghatározására is sor kerül, figyelemmel a korábbi bérbeadói feladatokat ellátó lebonyolító és az új tulajdonos, MR Lakásalap Nkft. értéknövelő beruházásaira is.

A pontos pénzügyi elszámolások érdekében deklarálásra kerül az is, hogy a visszavásárlási vételár az MR Lakásalap Nkft.-t illeti majd meg. A törvény alapján főszabály szerint a bérlő visszavásárlási jogát csak abban az esetben gyakorolhatja, ha vele szemben a bérleti jogviszonyával összefüggő tartozás nem áll fenn.

18. §

Jogtechnikai, a törvényen belüli hivatkozást érintő pontosítás, továbbá az MR Lakásalap Nkft. közhasznú jogállását rögzítő rendelkezés pontosítása.

19. §

A kiegészítő rendelkezésekkel nyílik meg a lehetőség, hogy a határozott idejű bérleti szerződések átalakuljanak határozatlan idejűvé és nyilatkozzanak az érintett bérlők a bérleti jogviszony fenntartásáról vagy tulajdonszerzési igényükről, valamint a módosítás megadja az MR Közösségi Lakásalap Nkft. feladatainak kormányrendeletben történő szabályozásához szükséges felhatalmazást.

20. §

A hatékony mentorálási program kulcsa, hogy az MR Lakásalap Nkft.-nek teljes és valós képe legyen a bérlők anyagi helyzetéről, és ehhez szükséges, hogy a bérlők teljes tartozásállománya egy kézben az MR Lakásalap Nkft.-nél kerüljön kezelésre. Erre tekintettel a törvény kimondja, hogy az üres ingatlanok kivételével az ingatlanokhoz kapcsolható bérleti jogviszony, illetve az azokból eredő jogosultság és követelés kerüljön átadásra az MR Lakásalap Nkft. részére. A megszűnt bérleti jogviszonyokból eredő követelések átszállása tekintetében a törvényben szereplő kivételek biztosítják azt, hogy kizárólag a korábban egy bérlőtársi körbe tartozó személyekkel szembeni követelések szálljanak át az MR Lakásalap Nkft.-re. A jogszabály kizárja annak lehetőségét, hogy olyan követelések szálljanak át a MR Lakásalap Nkft.-re, amelyek az ingatlanokat jelenleg jogcím nélkül használó korábbi bérlőktől, illetve bérlőtársi körtől eltérő bérlőtársi kör megszűnt bérleti jogviszonyából erednek.

21–22. §

Jogtechnikai jellegű pontosító rendelkezések.

**Végző előterjesztői indokolás
az egyes vagyongazdálkodási tárgyú rendelkezésekről, valamint egyes vagyongazdálkodást és nemzeti
pénzügyi szolgáltatásokat érintő törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXXIII. törvényhez***ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS*

Az indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltak alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Az egyes vagyongazdálkodási tárgyú rendelkezésekről, valamint az egyes vagyongazdálkodást és nemzeti pénzügyi szolgáltatásokat érintő törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (a továbbiakban: törvényjavaslat) alapvető célja, hogy az állami vagyon ingyenes átruházásával a közfeladat ellátásban közreműködő egyházi és civil szervezetek működését segítse. A szabályozás további célja a köztulajdonban álló gazdasági társaság beruházási tevékenységének támogatása, valamint a jogalkalmazói tapasztalatok alapján az egységes jogértelmezés érdekében szükséges rendelkezések megalkotása és az, hogy az elmúlt időszakban a nemzeti vagyont, a vagyongazdálkodás szereplőit érintően bekövetkezett változásokat az egyes vagyongazdálkodást és nemzeti pénzügyi szolgáltatásokat érintő törvényeken átvezesse.

Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Vtv.) módosításának célja az állami vagyon értékesítésére, ingyenes vagyonátruházásra vonatkozó szabályok bővítése, kiegészítése, továbbá a kivezetésre szánt állami vagyonnal való gazdálkodásra vonatkozó további szabályok meghatározása.

A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvtv.) módosításának célja a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyont érintő módosítások átvezetése, a vagyongazdálkodásra vonatkozó szabályok módosítása a jogalkalmazást segítő pontosításokkal és a vagyongazdálkodás hatékonyságát elősegítő kiegészítésekkel.

A törvényjavaslat célja, hogy a sportról szóló 2004. évi I. törvényben (a továbbiakban: Sport tv.) rögzítse a vagyonkezelőként kijelölt sportszervezetek részéről teljesítendő vagyonkezelési díj megállapításának módját.

A Budapest és az agglomeráció fejlesztésével összefüggő állami feladatokról, valamint egyes fejlesztések megvalósításáról, továbbá egyes törvényeknek a Magyarország filmszakmai támogatási programjáról szóló SA.50768 számú Európai Bizottsági határozattal összefüggő módosításáról szóló 2018. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Budapest Törvény) módosítása a Budapest Törvény 2. mellékletében tételesen megjelölt, a Déli Városkapu Fejlesztési Programmal összefüggő árvízvédelmi vonal felülvizsgálatára tekintettel szükséges.

Az állami magasépítési beruházások megvalósításáról szóló 2018. évi CXXXVIII. törvény módosítása elősegíti a pénzügyi források hatékony felhasználását lehetővé téve, hogy a Beruházási Ügynökség az államháztartás központi alrendszerén kívülről is fogadjon pénzügyi forrásokat.

A törvényjavaslat célja továbbá az egyes vagyongazdálkodási kérdésekről, illetve egyes törvényeknek a jogrendszer koherenciájának erősítése érdekében történő módosításáról szóló 2021. évi CI. törvényben (a továbbiakban: 2021. évi CI. törvény) szereplő, az OMSZI Intézményfenntartó Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: OMSZI Nonprofit Kft.) vagyonkezelésébe került 1122 Budapest, Bíró utca 3. szám alatt található bölcsőde és az 1121 Budapest, Művész út 7. szám alatt található óvoda tekintetében a 2021. évi CI. törvénytől eltérően az ingatlanok ingyenes tulajdonba adásáról döntsön, előbbi ingatlan tekintetében a Dunamelléki Református Egyházkerület, az utóbbi ingatlan tekintetében a Budapest Főváros XII. Kerület Hegyvidéki Önkormányzat javára.

A törvényjavaslat pontosítja a 2021. évi CI. törvény hatályos rendelkezéseit, tekintettel arra, hogy a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alapnak (a továbbiakban: MTVA) juttatni szándékozott, természetben egységként kezelt ingatlan az ingatlan-nyilvántartásban két helyrajzi számon helyezkedik el.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

Biatorbágy településen a Kormány, a helyi önkormányzat és a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet együttműködésében folyamatban van a Biatorbágyi Innovatív Technikum és Gimnázium létrehozása. A beruházás keretében egy teljesen új iskola, az egész magyar szakképzés számára modellértékű, a gazdasági szereplőkkel szorosan együttműködő intézmény jön létre. A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet az intézményt az Ökumenikus Segélyszervezet az Oktatásért Alapítvány útján alapította és kívánja fenntartani. E feladat ellátásának elősegítése érdekében az állam a tulajdonában álló ingatlant, a beruházás keretében megvalósuló építményekkel és azok tartozékaival, berendezésével együtt az Ökumenikus Segélyszervezet az Oktatásért Alapítvány tulajdonába adja ingyenesen, a beruházás befejezését követően.

2. §

A rendelkezés szerint a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület szociális és karitatív tevékenysége, a betegek, a szegények, az elesettek, a fogyatékkal élők, a hátrányos helyzetűek és hajléktalanok javát szolgáló közfeladatainak magasabb színvonalú ellátása, továbbá működése hosszú távú biztosítása érdekében az állami tulajdonban lévő Budapest VIII. kerület belterület 38563/0/A/3 helyrajzi számú ingatlan ingyenesen a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület tulajdonába kerül.

3. §

A berekfürdői üdülőingatlan egyházi tulajdonba adására az érintett egyházi jogi személy átvállalt felsőoktatási és köznevelési feladatai ellátásának segítése érdekében kerül sor.

4. §

A Don Bosco Szalézi Társasága nevelési, oktatási, ifjúsági feladatainak magasabb színvonalú ellátása, továbbá működése hosszú távú biztosítása érdekében az Nvtv. 13. § (3) bekezdése, valamint a Vtv. 36. § (1) bekezdése alapján egy budapesti ingatlan állami tulajdonban lévő tulajdoni hányada ingyenes átruházására kerül sor.

Az ingatlanátadás célja, hogy azzal a kedvezményezett egyházi jogi személy – egyben az érintett ingatlan tulajdonostársa – oktatási, nevelési és ifjúsági feladatainak hatékonyabb ellátását segítse. Az ingatlan a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában lévő intézmény használatában áll, ezért a rendelkezés a tulajdonjog átruházását követően is biztosítja az intézmény ingyenes használatát legkésőbb az intézmény kiköltöztetéséhez szükséges időpontig.

5. §

A Budapest XII. kerület belterület 9158/4, 9158/5 és 9240/10 helyrajzi számú ingatlanok (a Nemzeti Községi Egyetem Farkasvölgyi úti ingatlana, az egykori Rendőrtiszti Főiskola komplexuma) jelenleg nem szolgálnak felsőoktatási célokat, az épületek kihasználatlanul állnak. A Dunamelléki Református Egyházkerület, a Magyar Bencés Kongregáció Szent Mór Perjelség (Győr) és a Magyar Bencés Kongregáció Szent Ányos Bencés Perjelség (Tihanyi Bencés Apátság) közös kérelemmel élt az ingatlanok tulajdonba adása érdekében. Ezen a területen közös beruhásként egy olyan felsőoktatási keresztény diákotthont kívánnak létrehozni, amely komplex szolgáltatásokat képes nyújtani a Budapesten tanuló hallgatóknak.

A törvényjavaslat rendelkezik az ingatlanok tulajdonjogának a Dunamelléki Református Egyházkerület, a Magyar Bencés Kongregáció Szent Mór Perjelség és a Magyar Bencés Kongregáció Szent Ányos Bencés Perjelség részére történő, a törvényjavaslatban meghatározott tulajdoni hányadok szerinti ingyenes tulajdonba adásáról azt követően, hogy sor kerül az ingatlanok művelés alól kivett terület elnevezése változásának ingatlan-nyilvántartáson való átvezetésére – és ennek megfelelően az ingatlan-nyilvántartásban kizárólag a „kivett diákotthon” megnevezés feltüntetésére –, valamint a Budapest XII. kerület belterület 9240/10 helyrajzi számú ingatlan Országos Erdőállomány Adattárból való törlésére. A tulajdonátruházást követően az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezései szerint erdőnek minősülő ingatlan tanerdőként történő ismételt feltüntetése indokolt az Országos Erdőállomány Adattárban.

Az ingatlanok ingyenes átadása az Nvtv. 13. § (3) bekezdése és a Vtv. 36. § (1) bekezdése alapján valósul meg. A tulajdonjog átadása az egyházi jogi személyek számára az oktatási, nevelési és ifjúsági feladataik ellátásának elősegítése érdekében történik, amelyek hosszú távú ellátását az Nvtv.-ben előírt elidegenítési tilalom, a juttatási célhoz kötött hasznosítási kötelezettség és az átadó részére az erről való beszámolási kötelezettség biztosítja.

Mivel a Budapest XII. kerület belterület 9240/10 helyrajzi számú ingatlan az Nvtv. 2. melléklete alapján nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonkörbe tartozik, annak elidegenítéséről Magyarország Alaptörvénye 38. cikk (1)–(2) bekezdése értelmében csak sarkalatos törvényben lehet rendelkezni. Ugyanakkor a védelmi szint fenntartása érdekében a vagyonátruházási szerződésben rögzítendő, hogy az új tulajdonos kötelezettsége a környezet- és természetvédelmi szempontok figyelembevételével, különösen a biológiai sokféleség védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése.

6. §

A Steindl Imre program tízéves története alatt megvalósult és az Agrárminisztérium épülete és az Igazságügyi Palota folyamatban lévő rekonstrukciója során megvalósítandó egyes vagyonelemek tulajdonviszonyainak, valamint az építés (bontás) során keletkező visszanyereményi anyagoknak a más állami beruházások megvalósítása során alkalmazandó eljáráshoz hasonló kezelése indokolt. Célszerű, hogy a közmű- és közterületi infrastruktúra elemek (utóbbiak például a burkolatok, közlekedési táblák, a díszvilágítás létesítményei, térbútorok) térítésmentesen az ellátásért felelős tulajdonába kerüljenek.

A hulladéknak nem minősülő visszanyereményi anyagok értékesítésének leghatékonyabb módja az, ha azokat az építető a beruházás során értékesítheti a tulajdonosi joggyakorlóval megkötésre kerülő megbízási szerződés alapján.

7. §

Hatályba léptető rendelkezés.

8. §

Sarkalatosági záradék.

9. §

A kutatási, felsőoktatási tevékenységet folytató költségvetési szervek, közfeladatot ellátó közérdekű vagyongazdálkodók, illetve az általuk fenntartott intézmények (a továbbiakban: intézmények) számára meghatározott felsőoktatási, valamint tudományos feladatok, így különösen a kutatási eredmények széles nyilvánosság számára történő eljuttatása és közvetítése, valamint a nemzetközi tudományos kapcsolatok kiépítése nem lehetséges a kutatási eredményeket tartalmazó kiadványoknak (elsősorban könyv, folyóirat, egyéb kiadvány) a tudományos életben releváns intézmények (bel- és külföldi könyvtárak, egyetemek, kutatóintézetek) és magánszemélyek (magyar és külföldi szerzők, egyetemi oktatók, kutatók, illetve egyéb, a jogászai hivatásrendeket megjelenítő személyek például alkotmánybírák, bírák, ügyészek) részére történő ingyenes hozzáférhetővé tétele nélkül.

Annak érdekében, hogy az intézményeket terhelő közteher ne legyen gátja az előzőekben említett feladat megvalósításának, a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 1. számú melléklete új jogcímmel egészül ki, amelynek értelmében nem pénzben adott juttatásként adómentes a meghatározott intézményi kör által a kutatással, felsőoktatással kapcsolatos, jogszabályban meghatározott közfeladatuk ellátását szolgáló tevékenységükkel összefüggésben keletkezett kiadványok (könyv, folyóirat, egyéb kiadvány) juttatása.

10. §

A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény (a továbbiakban: MFB tv.) 2. § c) pontja alapján az MFB Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: MFB Zrt.) feladata – többek között –, hogy részt vegyen a magyarországi székhelyű gazdálkodó szervezetek hitelfinanszírozásában. A törvényjavaslat célja az MFB Zrt. finanszírozási lehetőségeinek bővítése azáltal, hogy az MFB tv. szerinti gazdálkodó szervezet fogalmának módosításával a jogszabály alapján létrehozott – külön nem nevesített – olyan jogi személyek részére is lehetővé tegye hitel nyújtását, velük kölcsönszerződés, kezességi szerződés, garanciaszerződés megkötését vagy részükre egyéb hitelművelet végzését, amelyeknek a gazdálkodására vonatkozó szabályokat jogszabály állapítja meg.

11. §

A Sport tv. 64. § (3) és (4) bekezdéseinek módosítása a Vtv. 36. § (2) bekezdésében megjelölt kedvezményezettek körének 2017. évben elfogadott módosítás alapján történt bővülésére tekintettel szükséges.

12., 14., 16. §

A Sport tv. 49. § i) pontjában foglaltak szerint állami feladatnak – és ezzel az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény szerinti közfeladatnak – minősül az állami tulajdonban lévő sportlétesítmények fenntartásáról, fejlesztéséről és rendeltetésszerű használatáról történő gondoskodás, vagyis a sportegyesület vagyongazdálkodóknek a Sport tv. 1. mellékletében kijelölt érintett ingatlanokkal kapcsolatos vagyongazdálkodási tevékenysége.

A Sport tv. 76/B. § (2) bekezdése alapján a vagyongazdálkodói jog létesítése ingyenesen történik, ugyanakkor az állami vagyonnal való gazdálkodásról szóló hatályos jogszabályok az ellenérték fizetését nem a vagyongazdálkodói jog megszerzéséhez, hanem gyakorlásához kötik.

A Vtv. 27. § (2a) bekezdésében foglaltak szerint ugyanis a vagyongazdálkodó – a központi költségvetési szervek és a kizárólag közfeladatot ellátó nem központi költségvetési szerv vagyongazdálkodók kivételével – köteles díjat fizetni, jogszabályban és szerződésben előírt más kötelezettségét teljesíteni, valamint a vagyontárgyat jogszabályban vagy szerződésben meghatározott célnak megfelelően használni. Az Nvtv. 11. § (13) bekezdése szerint nemzeti vagyongazdálkodó kizárólag közfeladat ellátása céljából, a közfeladat ellátásához szükséges mértékben hasznosítható, valamint adható vagyongazdálkodásba. A Vtv. hivatkozott rendelkezése alapján a sportegyesület vagyongazdálkodóknak a vagyongazdálkodói jog gyakorlásáért ellenértéket (vagyongazdálkodási díjat) kell fizetnie.

A vagyongazdálkodási díj fizetési kötelezettség előírása, a vagyongazdálkodási díj mértékének meghatározása, valamint a vagyongazdálkodási díj összege megállapításának törvényi szabályozása érdekében vált szükségessé a Sport tv. 76/B–76/C. §-ának módosítása, azon elvre figyelemmel, miszerint a vagyongazdálkodási díjat az ingatlan piaci értéke alapozza meg, amely független ingatlan értékbecslő szakvéleménnyel kerül alátámasztásra. A vagyongazdálkodási díj évenkénti felülvizsgálatával biztosított az ingatlanok értékének megfelelő díjmegállapítás, amire a megelőző év november 30. napjáig kerül sor. A vagyongazdálkodási díj összegének változása esetén a módosítás lehetőséget biztosít

a tulajdonosi joggyakorló számára a vagyonkezelési szerződés egyoldalú módosítására a vagyonkezelési díj összege tekintetében.

13. §

A személyes adatoknak a közhiteles nyilvántartásban szereplő adatokkal való összevetéséhez törvényi szintű szabályozás szükséges. A módosítás a Sport tv. hatályos rendelkezéseivel való összhangot biztosítja.

15. §

A Sport tv. 1. mellékletének jogtechnikai jellegű pontosítására kerül sor a Magyar Lovassport Szövetség székhelyének rögzítésével.

A Budapest XIV. kerület belterület 29834/15 helyrajzi számú ingatlan 81751/83751-ed arányú tulajdoni hányada jelenleg a MÁV Magyar Államvasutak Zártkörűen Működő Részvénytársaság tulajdonában áll, azonban a magyar állammal folyamatban lévő vagyonrendezési eljárás eredményeként 2021 végéig állami tulajdonba kerül. A területen a BVSC – Zugló Közhasznú Egyesület (a továbbiakban: BVSC) sportcélú – főként a labdarúgó, a röplabda, az asztalitenisz, a tenisz szakosztály sportszakmai feladatainak ellátását szolgáló – tevékenységet folytat, a BVSC vagyonkezelőként történő kijelölése sportszakmai szempontból indokolt. A BVSC a Budapest XIV. kerület belterület 29834/15 helyrajzi számú ingatlan 2000/83751-ed arányú tulajdoni hányadának már vagyonkezelője, az intézkedéssel tehát a teljes ingatlan vagyonkezelőjévé válik.

17. §

A rendelkezéssel bővül az állami vagyonba tartozó pénzügyi eszközök tekintetében a kizárólagosan alkalmazandó szabályok köre azzal, hogy előírásra kerül, hogy pénzügyi eszközök vonatkozásában is kijelölésre kerülhet tulajdonosi joggyakorló. A rendelkezés egyúttal meghatározza a pénzügyi eszköz fogalmát is.

18. §

A törvényjavaslat a Vtv. 3. § (3) bekezdését pontosítja figyelemmel arra, hogy állami tulajdonú gazdasági társaságban az állam részvételével végrehajtandó apportot az adott társaság részesedése felett tulajdonosi jogok joggyakorlására feljogosított szervezet intézheti az érintett társaság felé, a tőkeemeléshez kapcsolódó legfőbb szervi döntést csak e szervezet hozhatja meg, ide nem értve a miniszteri rendelettel kijelölt tulajdonosi joggyakorlókat, ugyanis esetükben az apport végrehajtására kizárólag a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zártkörűen működő Részvénytársaság (a továbbiakban: MNV Zrt.) jogosult. Ugyanakkor a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulással (apport útján) történő tulajdonjog átruházást lehetővé kell tenni a miniszteri rendelettel kijelölt tulajdonosi joggyakorló részére is. Az ilyen ügyletekkel kapcsolatban az MNV Zrt. közreműködését előíró garanciális szabály a pontosítást követően is fennmarad, mert a törvényjavaslat szerint az apport keretében történő tulajdonjog-átruházás csak az MNV Zrt. által kiadott meghatalmazás alapján történhet meg.

19. §

A Vtv. kiegészítése szükséges a kizárólagos gazdasági tevékenység gyakorlására jogosult személyt vagy szervezetet az állami vagyon tekintetében megillető működtetési jog részletes szabályainak kormányrendeleti szintű végrehajtási rendeletben történő megalkotása érdekében.

20. §

A rendelkezés a központi költségvetési szervek vagyongazdálkodására vonatkozó speciális szabályokat egészíti ki a költségvetési szervek által kötött megbízási, vállalkozási vagy felhasználási jogviszony keretében létrehozott ingó vagyonelemek értékesítésére vonatkozó szabályokkal.

21. §

A rendelkezés az állami tulajdonban álló sporttelepként nyilvántartott ingatlanok ingyenes tulajdonba adására vonatkozó Nvtv. és Sport tv. rendelkezésekkel való összhangot biztosítja.

22. §

Az állami vagyon ingyenes átruházására vonatkozó rendelkezések kiegészülnek a központi költségvetési szervek által saját hatáskörben végzett, kis értékű ingóságok ingyenes tulajdonbaadásra vonatkozó szabályokkal.

23. §

Összhangban a Vtv. 2022 januárjától hatályos változásaival, a kivezetésre szánt állami vagyon vonatkozásában a Maradványvagyon-hasznosító Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: MVH) működésének megkezdésével, valamint a Vtv. 2. § új (1a) bekezdésének tartalmával indokolt a honvédelmi célra feleslegessé vált vagyonelemek értékesítésére vonatkozó speciális eljárásrend kialakítása.

A törvényjavaslat célja a honvédelmi célra feleslegessé nyilvánított ingó vagyonelemek értékesítésének hatékonyabbá tétele egy, a speciális szakmai ismeretek birtokában lévő, a magyar állam 100%-os tulajdonában álló gazdasági társaság közreműködésével.

A honvédelmi célra feleslegessé vált ingó vagyonelemek körét nem a vagyontárgy jellege, hanem a vagyontárgy vagyonkezelője determinálja. A honvédelmi célra feleslegessé vált ingó vagyonelemek és azon belül is a hadfelszerelések, haditechnikai eszközök és anyagok, készletek típusára, jellegére, fizikai állapotára, a piaci viszonyokra, a korlátozott, engedélyekhez kötött kereskedelmi forgalomra, ezáltal a szűkebb számú lehetséges piaci szereplőkre figyelemmel szükséges a speciális szakmai ismeretek birtokában lévő, a magyar állam 100%-os tulajdonában álló gazdasági társaság kijelölése az értékesítés lebonyolítására.

A kormányrendeletben kijelölésre kerülő gazdasági társaság a kereskedelmi ésszerűség követelményének megfelelően köteles eljárni azzal, hogy az állami vagyont bármely, a törvényben meghatározott vagy egyéb olyan eljárással értékesítheti, amely megfelel az érintett vagyonelem kereskedelmi forgalma során általában alkalmazott, az adott piacon szokásos értékesítési módokra vonatkozó szabályoknak, és a honvédelmi célra feleslegessé vált ingó vagyonelemek tekintetében az állami tulajdon gyors, hatékony, célszerű és költségtakarékos megszűnését eredményezi az ésszerű állami vagyongazdálkodás feltételeinek biztosítása érdekében.

A honvédelmi célra feleslegessé vált ingóságok speciális jellemzőire, alkalmazásuk körére tekintettel az értékesítésük előkészítése és annak lebonyolítása is speciális ismereteket igényel.

24. §

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 97. § (1) bekezdése alapján az állam, az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szervek, a nemzetiségi önkormányzatok, valamint az általuk irányított költségvetési szervek követeléséről lemondani csak törvényben meghatározott esetekben és módon lehet.

A Vtv. módosítása megteremti annak lehetőségét és jogszabályi garanciáit, hogy az MVH a kivezetésre szánt állami vagyon körébe tartozó követelések közül a nem köztartozás fejében vagyonelemként átvett követelések tekintetében, a jogszabályi előírások keretei között akár a követelésekről való lemondás körébe tartozó döntési lehetőséggel is éljen. Az államháztartási előírásokkal összhangban lemondásnak minősül az is, ha a követelés kötelezettjével szemben az MVH csak részben engedi el a tőkeösszeget vagy csak a kamatok egy részét engedi el, továbbá az is, ha a követelést nem teljes nyilvántartási értéken értékesíti harmadik személy részére.

A követelésről lemondásnak értékhatártól függetlenül törvényi követelménye, hogy a döntést hatékonysági szempontok támasszák alá, így különösen a követelés érvényesítésére tett intézkedésekkel, erőforrás ráfordításokkal, bevételszerzés időzítésével összefüggő szempontok.

A törvényjavaslat meghatározza az MVH részére a követelések értékesítésének lehetséges módjait (pályázat, elektronikus értékesítési felület igénybevétele vagy versenyeztetés mellőzése) annak rögzítésével, hogy a versenyeztetés mellőzésével történő értékesítés kivételével követelések értékesítése csak követelésvásárlási tevékenység végzésére jogosult pénzügyi intézmény részére történhet. Ezen túl a versenyeztetés mellőzésével történő követelés értékesítés elvi korlátait is meghatározza, továbbá a hatékony vagyongazdálkodás biztosítása érdekében a csomagban történő értékesítést is megengedi.

A törvényjavaslat a törvényi kereteket állapítja meg, a részletes szabályok meghatározását – a kivezetésre szánt állami vagyon körébe tartozó követelésekkel kapcsolatos feladatokra vonatkozóan – a Kormány rendeletalkotási

jogkörébe utalja, valamint az MVH részére külön szabályzat készítését is előírja, amelyben az alkalmazható engedménypolitika követelményeit is ki kell dolgozni. A követelésekre ezeket a speciális szabályokat kell az MVH-nak alkalmaznia, az egyéb vagyonelemek átruházásával kapcsolatos szabályok követelésekre nem alkalmazhatóak.

25. §

A törvényjavaslat az MNV Zrt. tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó, művelés alól kivett védett természeti terület értékesítésére vonatkozó szabályokat az MVH tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó, művelés alól kivett védett természeti terület értékesítésére vonatkozóan is megállapítja.

26. §

A Vtv. felhatalmazó rendelkezései kiegészülnek a kivezetésre szánt állami vagyonnal összefüggő szabályok megalkotására felhatalmazást adó rendelkezéssel.

27. §

A Vtv. felhatalmazó rendelkezései kiegészülnek a honvédelmi célra feleslegessé vált ingóságok értékesítésére vonatkozó részletes szabályok megalkotására, a lebonyolításban közreműködő gazdasági társaság kijelölésére, valamint a kizárólagos gazdasági tevékenység gyakorlására jogosult személyt vagy szervezetet az állami vagyon tekintetében megillető működtetési jog részletes szabályainak megalkotására felhatalmazást adó rendelkezéssel.

28. §

Pontosításra kerülnek a kivezetésre szánt állami vagyon tulajdonjogának átruházását szolgáló katalógus útján történő értékesítésre vonatkozó részletszabályok.

29. §

A kizárólagos gazdasági tevékenységhez kapcsolódó működtetési jog fogalmának bevezetésére tekintettel indokolt kiegészíteni az Nvtv. azon rendelkezéseit, amelyek a forgalomképtelen, illetve kizárólagos nemzeti vagyon megterhelésével kapcsolatban tartalmaznak rendelkezéseket. Az új jogintézmény kapcsán lehetővé válik ezeknek a nemzeti vagyonelemeknek a kizárólagos gazdasági tevékenységhez kapcsolódó működtetési joggal történő megterhelése.

30–31. §

Az állami tulajdonban és az Országgyűlés Hivatala vagyonkezelésében álló három ingatlan tartós állami tulajdonban való megtartása az Országház működése szempontjából létfontosságú. A természetben a Budapest V. kerület Balassi Bálint utca 1–5. szám alatt található, a Budapest belterület 24917 helyrajzi számú ingatlanon felépült Tisza Lajos Irodaház udvarán álló kazánház biztosítja az Országház fűtését és melegvíz-ellátását; a természetben a Budapest V. kerület Kossuth Lajos tér 6–8. szám alatt található, 24710/4 helyrajzi számú ingatlanon felépült Szabad György Irodaház talajszint alatti folyosó köti össze az Országházzal, ez adja annak lehetőségét, hogy az Országházba történő belépés előtti szükséges technikai biztonsági ellenőrzés a Ház falain kívül történhessen meg. Az alsó rakparton telekosztás révén létrejött új telek (id. Antall József rakpart állami tulajdonban álló szakasza, a Budapest belterület 24897/4 helyrajzi számú ingatlan) az Országház biztonsági zónájának részét képezi.

32. §

Az Nvtv. hatályos 11. § (17) bekezdés b) pontja szerint mellőzhető a versenyeztetés abban az esetben, ha a hasznosítás jogszabályban előírt állami vagy önkormányzati feladatot ellátó gazdálkodó szervezet javára történik.

Az Nvtv. 3. § 3a. pontja szerint gazdálkodó szervezet a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: polgári perrendtartásról szóló törvény) szerinti gazdálkodó szervezet. Megállapítható, hogy jogszabályban előírt állami vagy önkormányzati feladatot – azaz közfeladatot – ellátó (átvállaló) egyházi

jogi személyek esetében aggályos lehet a versenyeztetés mellőzésével történő hasznosítás, mivel az egyházi jogi személyek nem rendelkeznek a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti gazdálkodó szervezet jogállással.

Figyelemmel arra, hogy a fenti jogszabályi előírás számos esetben akadályát képezi a nemzeti (állami) vagyon egyházi jogi személyek részére – így különösen oktatási, szociális vagy egészségügyi közfeladatok ellátása céljából – történő hasznosításának, így indokolt a verseny mellőzésének esetköreit a jogszabályban előírt állami vagy önkormányzati közfeladatot ellátó egyházi jogi személyek részére történő hasznosítással is kiegészíteni.

33. §

A törvényjavaslat a kizárólagos állami és önkormányzati gazdasági tevékenység átengedése körében nevesíti a kizárólagos gazdasági tevékenységhez kapcsolódó működtetési jog fogalmát. A működtetési jog a kizárólagos gazdasági tevékenység ellátóját a törvény erejénél fogva illeti meg. Az esetleges kollízió felmerülése esetére a törvényjavaslat kimondja, hogy a kizárólagos gazdasági tevékenységhez kapcsolódó működtetési jog létrejöttének napjával a vagyonon fennálló vagyonelem jog megszűnik. A kizárólagos gazdasági tevékenységhez kapcsolódó működtetési jog és az e joggal érintett vagyontárgy nem része a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvény szerinti, a felszámolási eljárás körébe tartozó vagyonnak. A kizárólagos gazdasági tevékenység átengedéséhez kapcsolódó szerződésre vonatkozó főszabály szerint a felszámolás a szerződés megszűnését jelenti.

34. §

Az Nvtv. elfogadásakor a Kossuth Lajos téren a Rákóczi-emlékmű, az akkori Kossuth-szobor, A forradalom lángja emlékmű és a Dunánál című, József Attilát ábrázoló portrészobor szerepelt a kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonban tartandó vagyonelemek körében. Időközben újjászületett az Andrássy-szoborkompozíció, a Tisza-szoborkompozíció és a Nemzeti Vértanúk emlékműve, állami tulajdonba került a Nagyatádi-szobor és létrejött az Összetartozás Emlékhelye. A Forradalom lángja emlékmű törvényi felhatalmazás alapján – méltó új helyen történt felállítását követően – a Fővárosi Önkormányzat tulajdonába került.

Mindezek miatt szükséges a nemzeti vagyonban tartandó vagyonelemek körének módosítása, kiegészítése.

A törvényjavaslat az Nvtv. 2. melléklet IV. Nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonban tartandó sportcélú ingatlanok körét pontosítja. Az Nvtv. 2. melléklet IV. pont 1. sora által meghatározott terület érinti a Keleti-pályaudvar területét, ami vasúti funkciót lát el. Az Nvtv. 2. melléklet IV. Nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonban tartandó sportcélú ingatlanok körének pontosításával a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonban tartandó sportcélú ingatlanok köréből kikerülnek azok az ingatlanok, amelyek funkciójukat tekintve nem sportcélokat szolgálnak, s így a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonban tartandó sportcélú ingatlanok körében tartásuk nem indokolt. Az Nvtv. fenti rendelkezéséből a területi lehatárolás elhagyása is indokolt, figyelemmel arra, hogy az nem kizárólag nemzeti vagyonba tartozó ingatlanokat foglal magában, az érintett területen magántulajdonban álló ingatlanok is találhatóak.

35. §

A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű gazdasági társaságok köre bővül a védelmi ipari beszerzésre létrehozott holding társasággal.

36. §

A törvényjavaslat célja a központi költségvetési szerv vagyonelemzők vagyongazdálkodására vonatkozó speciális szabályok kiegészítése azzal, hogy a működésükhöz szükséges immateriális jószágok, tárgyi eszközök, valamint egyéb ingóságok megbízási, vállalkozási és felhasználási jogviszony keretében történő beszerzése esetén az újonnan állami tulajdonba kerülő vagyonelemek a törvény rendelkezése alapján a központi költségvetési szerv vagyonelemzésébe, a fennálló vagyonelemzési szerződés hatálya alá kerülnek.

37. §

A korábbi törvényi felhatalmazás az átmeneti állapot – például A forradalom lángra emlékmű vagyoni helyzete módosításának igénye – miatt volt szükséges, mára okafogyottá vált.

Az országos törzshálózati vasúti pályákat meghatározó rendelkezések 2021. július 1-jétől hatályos módosítása nyomán sor kerül az Nvtv. mellékletének módosítására és a Budapest XXIII. kerület, Soroksár – Budapest XVIII. kerület, Szemeretelep megállóhely közötti 221. számú vasútvonal mellékletből való törlésére.

A védelmi ipari beszerzés központosítása érdekében szükséges egységes tulajdonosi struktúra kialakításához szükséges technikai módosítás, valamint a jogszabályi koherencia biztosítása érdekében szükséges módosítás.

38. §

A budapesti Istvánmező rehabilitációs programjáról, kiemelten a Budapesti Olimpiai Központ integrált rekonstrukciójáról szóló 2012. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Beruházási tv.) 1. § b) pontja alapján a Beruházási tv. hatálya a Keleti-pályaudvar területét érintő, vasúti funkciót betöltő ingatlanokra is kiterjed. A törvényjavaslat a Beruházási tv. hatálya alá tartozó, Beruházási tv. szerinti beruházással érintett területet pontosítja. A Beruházási tv. pontosításával kikerülnek a Beruházási tv. hatálya alól azok az ingatlanok, amelyek funkciójukat tekintve nem sportcélokat szolgálnak.

39. §

A Beruházási tv. hatályos melléklete szerint a Beruházási tv. hatálya a Keleti-pályaudvar területét érintő, vasúti funkciót betöltő ingatlanokra is kiterjed. A törvényjavaslat a Beruházási tv. mellékletének módosításával a Beruházási tv. hatálya alá tartozó beruházási terület határpontjainak Egységes Országos Vetületi rendszerben megadott koordinátáit pontosítja. A Beruházási tv. mellékletének módosításával kikerülnek a Beruházási tv. hatálya alól azok az ingatlanok, amelyek funkciójukat tekintve nem sportcélokat szolgálnak.

40. §

A postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény jogalkalmazást segítő technikai módosítása.

41. §

A törvényjavaslat alapján a Városliget területén felépülő új muzeális intézmények, pályázati eljárás keretében nem hasznosított egyéb létesítmények és a Városliget közpark tekintetében a vagyonkezelő közfeladatként ellátja azok működtetését, üzemeltetését, valamint a létesítménygazdálkodási feladatokat.

A Liget Budapest projekt keretében felépülő új muzeális intézményekben elhelyezésre kerülő kiemelt jelentőségű nemzeti, kulturális értékek védelmét a vagyonkezelő biztosítja fegyveres biztonsági őrséggel rendelkező szerv útján, a rendelkezésére bocsátott forrásból.

42. §

A törvényjavaslat alapján a költségvetési intézményekhez hasonlóan az építetőnek a vagyonkezelésében lévő ingatlanokon az állam nevében és javára történő beruházások tekintetében nem kell víziközmű-fejlesztési hozzájárulást fizetnie, tekintettel arra, hogy ezek a beruházások költségvetési forrásból kerülnek megvalósításra, továbbá az építető által megvalósított víziközmű-fejlesztések ingyenesen Budapest Főváros Önkormányzat tulajdonába és a közmű üzemeltetőjének üzemeltetésébe kerülnek.

43. §

A módosítást az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 2021. évtől hatályba lépett 49/B. § (1) bekezdésében foglaltak indokolják. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény egyértelművé tette, hogy ha egy gazdasági társaság központi költségvetési támogatásból valósít meg állami vagyont növelő beruházást, akkor a társaság a saját nevében, de az állam javára jár el.

44–45. §

A törvényjavaslat módosítja a Budapest Törvény 2. mellékletében szereplő Déli Városkapu Fejlesztési Programmal összefüggő árvízvédelmi vonal területének a megjelölését. A módosítás lehetővé teszi, hogy az egyes beruházási programelemek és az azokhoz szükséges árvízvédelmi művek párhuzamosan kerüljenek megvalósításra és így az árvízvédelmi mű megvalósítására vonatkozó feladatok indokolatlanul ne hátráltassák a projekt megvalósítását.

46. §

Az út- és közműfejlesztésre vonatkozó egyes ágazati jogszabályokkal való összhang, az út- és közműfejlesztésben megjelenő közérdek és az állami magasépítési beruházásokban megnyilvánuló közérdek egyensúlyának megteremtése céljából indokolt egységes eljárásrend kialakítása annak érdekében, hogy az állami magasépítési beruházások építtetője a tulajdonjogi és pénzügyi-számviteli kérdések kapcsán megfelelően szabályozott, egységes rendben valósíthassa meg építtetői feladatait.

47. §

Az állami magasépítési beruházások megvalósításáról szóló 2018. évi CXXXVIII. törvény módosítása elősegíti a pénzügyi források hatékony felhasználását annak lehetővé tételével, hogy a Beruházási Ügynökség az államháztartás központi alrendszerén kívülről is fogadjon pénzügyi forrásokat.

48. §

Átmeneti rendelkezések megállapítása annak érdekében, hogy a módosított jogszabályt a folyamatban lévő beruházások tekintetében is alkalmazni lehessen.

49. §

Tekintettel arra, hogy egyes sajátos ágazati jogszabályok [pl. a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény 119. § (3) bekezdése] a beruházások – sokszor csak járulékos – elemeként megvalósuló közműkiváltások tulajdonjogi sorsára vonatkozóan már tartalmaznak az ágazati sajátosságoknak megfelelő rendelkezést, indokolt ezen rendelkezésekre is utalni a kollízió elkerülése végett, továbbá szükséges az állami magasépítési beruházások megvalósításáról szóló 2018. évi CXXXVIII. törvény új 6/A. §-ával való összhangot megteremteni. A jelenlegi jogi környezetben a beruházások megvalósításához a Beruházási Ügynökség által beszerzett ingóságok, a rendeltetésszerű használathoz szükséges – az épülettel nem alkotórészi vagy tartozéki kapcsolatban álló – ingó eszközök nem kerülnek a Beruházási Ügynökség tulajdonosi joggyakorlásába, amelynek eredményeképpen a Beruházási Ügynökségnek nincs érvényes jogcíme a beszerzett ingóságok birtoklására, helyszínre telepítésére, a birtok átruházására. A módosítás eredményeképpen a Beruházási Ügynökség által a beruházások megvalósítása érdekében beszerzett ingó vagyonelemek is a Beruházási Ügynökség tulajdonosi joggyakorlásába kerülnek, így jogosulttá válik minden olyan jognyilatkozat megtételére, amely a beruházások átadásához szükséges.

50. §

A törvényjavaslat célja, hogy a Dunamelléki Református Egyházkerület ne csak a vagyonkezelő OMSZI Nonprofit Kft.-vel kötött hasznosítási szerződés keretében használhassa a Budapest belterület 6886/2 helyrajzi számú, természetben az 1122 Budapest, Bíró utca 3. szám alatt található, kivett bölcsőde besorolású ingatlant és a hozzá kapcsolódó ingóságokat, hanem azok tulajdonjogát is megszerezze, az OMSZI Nonprofit Kft. vonatkozó vagyonkezelési jogának egyidejű megszűnésével.

A törvényjavaslat célja továbbá a Dunamelléki Református Egyházkerület hitéleti feladatainak segítése az állami tulajdonban álló Budapest V. kerület belterület 24849 helyrajzi számú, természetben az 1054 Budapest, V. kerület Alkotmány u. 25. szám alatt található ingatlan és a feladatellátáshoz kapcsolódó ingóságok ingyenes átruházásával.

A törvényjavaslat célja a fentiekén túl, hogy Budapest Főváros XII. Kerület Hegyvidéki Önkormányzat szintén ne csak a vagyonkezelő OMSZI Nonprofit Kft.-vel kötött hasznosítási szerződés keretében használhassa a Budapest belterület 9328 helyrajzi számú, természetben az 1121 Budapest, Művész út 7. szám alatt található, kivett

udvar és óvoda, bölcsőde besorolású ingatlant és a hozzá kapcsolódó ingóságokat, hanem azok tulajdonjogát is megszerezze, az OMSZI Nonprofit Kft. vonatkozó vagyongazdálkodási jogának egyidejű megszűnésével.

51. §

Az MTVA részére történő ingatlanátadásakor vált ismertté, hogy az átadni kívánt Operaházi próbacentrum helyiség nem egy, hanem két különböző helyrajzi számon szerepel az ingatlan-nyilvántartásban. A Ferencsik terem egy része átnyúlik a szomszédos társasházba, önálló helyrajzi számmal bíró albetétként. Erre tekintettel szükséges a 2021. évi CI. törvény 2. mellékletének kiegészítése.

52. §

A rendelkezések szövegponosítást tartalmaznak a MTVA részére történő ingatlanátadásra vonatkozó rendelkezéssel összefüggésben.

Indokolt továbbá a 2021. évi CI. törvény 3. melléklet 1. sorának technikai pontosítása tekintettel arra, hogy a „használt terület” fogalma nem határozható meg egzaktt módon.

53. §

Az OMSZI Nonprofit Kft. vagyongazdálkodásába került állami tulajdonú ingatlanok közül törlésre kerülnek a Budapest belterület 6886/2 helyrajzi számú, természetben az 1122 Budapest, Bíró utca 3. szám alatt található, kivett bölcsőde besorolású és a Budapest belterület 9328 helyrajzi számú, természetben az 1121 Budapest, Művész út 7. szám alatt található, kivett udvar és óvoda, bölcsőde besorolású ingatlanok, összhangban a vagyonyújtatásra vonatkozó rendelkezésekkel.

Végső előterjesztői indokolás az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódóan egyéb törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXXIV. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Az uniós és nemzetközi kötelezettségek, az Alkotmánybíróság határozatai, az Alapvető Jogok Biztosának ajánlásai, illetve a jogalkalmazó szervek visszajelzései időről időre szükségessé teszik, hogy a büntetőjogi tárgyú törvényeket felülvizsgálja a jogalkotó. A büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódóan egyéb törvények módosításáról szóló javaslat (a továbbiakban: Javaslat) tartalmazza

- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.),
- a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.),
- a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.),
- a büntető ügyekben alkalmazható közvetítői tevékenységről szóló 2006. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Bktv.),
- a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Bnyt.),
- a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Jsztb.),

- az 1956-os népfelkeléssel összefüggő elítélések orvoslásáról szóló 1989. évi XXXVI. törvény, az 1945 és 1963 közötti törvénysértő elítélések semmissé nyilvánításáról szóló 1990. évi XXVI. törvény, az 1963 és 1989 között elkövetett egyes állam és közrend elleni bűncselekmények miatt történt elítélések semmissé nyilvánításáról szóló 1992. évi XI. törvény (a továbbiakban együtt: Semmisségi törvények),
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény (a továbbiakban: Btk.),
- az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: EUtv.) és
- a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nbjt.),

valamint ezekhez kapcsolódóan egyéb ágazati törvények módosítását.

1. TÖBB TÖRVÉNY EGYMÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ MÓDOSÍTÁSA

1.1. A kétszeres elvonás tilalmának érvényesítése a párhuzamosan folytatott büntetőeljárások és – elsősorban – adóigazgatási eljárások tekintetében

Az alapvető jogok biztosának az AJB-1084/2020. (korábban: 1369/2019.) számú ügyben született jelentése szabályozási problémákat állapított meg a kétszeres elvonás tilalmának az érvényesülésével kapcsolatban abban az esetben, ha az adóhatásnak az adóhiányt megállapító határozata a költségvetési csalás miatt vagyoneklobzást elrendelő ítélet meghozatalát követően válik véglegessé. Ennek kapcsán szükséges szabályozni az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény és a Btk. vagyoneklobzásra vonatkozó szabályainak az összhangját, meg kell teremteni annak a normatív alapját, hogy a párhuzamosan folytatott eljárásokban figyelembe vegyék az eljáró szervek a másik eljárásban már megállapított ugyanolyan jellegű vagyoneklobzást.

1.2. A nem bíróság által elbírált szabálysértés miatti ne bis in idem kérdése

A Budai Központi Kerületi Bíróság C-131/21. sz. KI előzetes döntéshozatali kérelme nyomán a Be. 4. § (5) bekezdésében foglalt, a szabálysértési és a büntetőeljárás tekintetében a ne bis in idem elvének érvényesülését biztosító szabályozás felülvizsgálatának eredményeképp szükséges a Btk., a Be., a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) és az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény módosítása. Az indítvány arra mutatott rá, hogy jelenleg csak a szabálysértési eljárás során eljáró bíróság határozatával elbírált szabálysértés eredményez ítélt dolgot büntetőeljárás szempontból, a helyszíni bíróság vagy a szabálysértési hatóság által elbírált szabálysértés nem.

1.3. A büntetőeljárásokkal összefüggő illetékfizetési kötelezettség újraszabályozása

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 2021. január 1-jei változásai szükségessé tették a büntetőeljárás során felmerülő illetékfizetési kötelezettségekre vonatkozó szabályozás és az illetékfizetés gyakorlatának átfogó felülvizsgálatát. Ennek eredményeképpen megállapítást nyert, hogy az Itv.-beli illetékfizetésre vonatkozó, valamint illetékmentességi szabályok, illetve a kapcsolódó büntetőjogi rendelkezések sok esetben nincsenek összhangban egymással. A Javaslat célja egyfelől a büntetőeljárás során felmerülő illetékfizetési kötelezettségekre vonatkozó szabályozás egyértelműsítése, egyszerűsítése, illetve az ellentmondások, következetlenségek kiküszöbölése. A Javaslat másik célja az állampolgárok pénzügyi, valamint a büntetőeljárásban eljáró szervek adminisztratív terheinek csökkentése érdekében egyes illetékkötelezettségek megszüntetése.

1.4. Eljárás a kiutasítás tartamának utólagos meghatározására

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény a hatálybalépésétől 1999. február 28. napjáig a kiutasítás mellékbüntetésre vonatkozóan nem határozott meg konkrét tartamot, azt az idegenrendészeti hatóság utóbb, saját eljárásában határozattal állapította meg. Időközben az idegenrendészeti hatóság e jogosultsága megszűnt. Ebből következően hosszabb tartamú szabadságvesztés esetén, illetve a Btk. időbeli hatálya figyelembevételével a gyakorlatban még most is előfordul olyan eset, amikor a kiutasítás tartama az ügydöntő határozatban nem került megállapításra, ugyanakkor a kiutasítás végrehajtásakor azt már az idegenrendészeti hatóság sem állapíthatja meg. A probléma kezelése érdekében a Javaslat egy új különleges eljárást vezet be a büntetőeljárások körébe, amelynek révén az adott ügyben első fokon eljáró bíróság az elkövetett cselekmény tárgyi súlya, a kiszabott büntetés mértéke alapján meghatározná a kiutasítás tartamát.

Emellett szükség van egy átmeneti szabályra is a kiutasítás tartamának meghatározásához, amely a Btk.-ban kerül megállapításra. Rendezni szükséges továbbá azon elítéltek helyzetét, akikkel szemben a határozatlan tartamú kiutasítás végrehajtásra került, illetve azért nem kerül végrehajtásra, mert az idegenrendészeti szabályok már nem teszik lehetővé, és e körülmények hosszabb ideje fennállnak. Erre az esetre a Javaslat egy új büntetés-végrehajtási bírói eljárást iktat be a végrehajthatóság megszűnésének megállapítása érdekében.

1.5. A büntetőeljárás és a felszámolás vagyoni érdekeinek rendezése

A Kormány büntetőpolitikája az elmúlt szűk évtizedben fontos prioritásként kezelte a bűnözés vagyoni hasznának, a bűncselekményből származó vagyonnak a hatékonyabb elvonását, hogy ezáltal a bűnözés anyagi ösztönzőit semlegesíteni lehessen. E büntetőpolitikai törekvések megjelentek már az 1978-as évi anyagi jogi és az 1998-as évi eljárásjogi kódexek kisebb módosításaiban is, de még markánsabban érvényesülnek a két új büntetőjogi kódexben, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben és a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényben is. A szabályozásban megjelenő új büntetőpolitikai szemlélet a joggyakorlatban is nagyrészt elérte célját, ami visszatükröződik a bűnügyi statisztikában is. Az ügyészégi statisztikai adatok szerint ugyanis 2010. és 2019. között a vagyon elleni bűncselekmények száma kevesebb, mint a harmadára esett vissza, és ugyanez figyelhető meg a vagyon elleni erőszakos bűncselekmények esetében is.

Azzal együtt, hogy a büntetőjogi tárgyú kódexekben a büntetőjogi vagyoni igények érvényesítésének a megerősítésére sor került, továbbra is felfedezhető nehézségek és kihívások a jogágak olyan határterületén, ahol a bűnügyi vagyonvisszaszerzési érdek az egyéb jogos érdekekkel kerül konfliktusba. A konfliktus megfelelő rendezéséhez több jogág szabályozásának a felülvizsgálata szükséges, ezek egy irányba mutató, együttes normaanyagával érhető el, hogy a büntetőjogi igény kellően hatékonyan érvényesülhessen, és közben ne okozzon szükségtelenül kárt a más jogágak által védett igényekben.

A gyakorlat jelzései szerint problémásként azonosított, jogágak közötti határterület a büntetőeljárás és a felszámolási eljárás találkozása. A probléma gyökere abból ered, hogy a felszámolási eljárás során konfliktus keletkezik a jogszerű hitelezői igények és a büntetőjogi vagyoni igények (különösen a vagyonek kobzása, a pénzbírság végrehajtása, illetve az ezeket biztosító zár alá vétel) között, amelyeket a szabályozás néhol kazuisztikusan próbál rendezni, olykor szükségtelennek tűnő korlátozásokat alkalmazva. A Javaslat ennek megoldása érdekében a büntetőjogi és a hitelezői érdeksorrend átfogó rendezése mellett a hátrébbesülő érdekek korlátozásának, kárának csökkentését tűzi ki célul.

1.6. Kulturális örökséggel kapcsolatos bűncselekményekről szóló egyezmény

Az Európa Tanács kulturális örökséggel kapcsolatos bűncselekményekről szóló, Nikóziában, 2017. május 19-én kelt egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) 2017. május 19-én nyílt meg aláírásra az Európa Tanács tagállamai, valamint az Európa Tanácsban tagsággal nem rendelkező azon államok részére, amelyek részt vettek az Egyezmény kidolgozásában. Magyarország 2021. október 5. napján aláírta, és az Európa Tanács kulturális örökséggel kapcsolatos bűncselekményekről szóló, Nikóziában, 2017. május 19-én kelt egyezménye kihirdetéséről szóló 2021. évi CXXV. törvénnyel ratifikálta az Egyezményt. Az Egyezmény rendelkezéseivel a hatályos nemzeti jogszabályok nagymértékben összhangban állnak, azonban a teljes körű megfeleléshez indokolttá vált a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Kötv.) és a Btk. módosítása.

1.7. A vagyont érintő büntetőjogi intézkedések és kényszerintézkedések érvényesítése a felszámolásban

1. A Kormány büntetőpolitikája az elmúlt szűk évtizedben fontos prioritásként kezelte a bűnözés vagyoni hasznának, a bűncselekményből származó vagyonnak a hatékonyabb elvonását, hogy ezáltal a bűnözés anyagi ösztönzőit semlegesíteni lehessen. E büntetőpolitikai törekvések megjelentek már az 1978-as évi anyagi jogi és az 1998-as évi eljárásjogi kódexek kisebb módosításaiban is, de még markánsabban érvényesülnek a két új büntetőjogi kódexben, a Btk.-ban és a Be.-ben is. A szabályozásban megjelenő új büntetőpolitikai szemlélet a joggyakorlatban is nagyrészt elérte célját, ami visszatükröződik a bűnügyi statisztikában is.

Azzal együtt, hogy a büntetőjogi tárgyú kódexekben a büntetőjogi vagyoni igények érvényesítésének a megerősítésére sor került, továbbra is felfedezhető nehézségek és kihívások a jogágak olyan határterületén, ahol a bűnügyi vagyoni, vagyonvisszaszerzési érdek az egyéb jogos érdekekkel kerül konfliktusba. A konfliktus megfelelő rendezéséhez több jogág szabályozásának a felülvizsgálata szükséges, ezek egy irányba mutató, együttes

normaanyagával érhető el, hogy a büntetőjogi igény kellően hatékonyan érvényesülhessen, és közben ne okozzon szükségtelenül kárt a más jogágak által védett igényekben.

A gyakorlat jelzései szerint a fenti célok szempontjából problémásként azonosított, jogágak közötti határterület a büntetőeljárás és a felszámolási eljárás találkozása. A probléma gyökere abból ered, hogy a felszámolási eljárás során konfliktus keletkezik a jogszerű hitelezői igények és a büntetőjogi vagyoni igények (különösen a vagyonekobbzás, a pénzbírság végrehajtása, illetve az ezeket biztosító zár alá vétel) között, amelyeket a szabályozás nem kellően következetesen rendez, olykor olyan korlátozásokat alkalmazva, amelyek a megfelelő szabályozás mellett megelőzhetőek lennének.

2. A következetes érdeksorrend átfogó rendezése mellett a hátrébbesoruló érdekek korlátozásának, kárának csökkentése érdekében a Javaslat szabályai az alábbi csomópontok köré rendezhetőek.

a) A bűnügyi vagyoni igények bevonása a felszámolásba

Az állami büntetőjogi vagyoni igény és hitelezői igények közötti konfliktus terén a Javaslat célként határozza meg, hogy a bűncselekménnyel összefüggésben az állami vagyonszerzés más jóhiszemű személyek kárára nem történhet. E célkitűzés összhangban áll az elmúlt évek büntető jogalkotási törekvéseivel (kiemelten a Be. hatálybalépésével összefüggésben elfogadott a titkos információgyűjtés szabályainak az új büntetőeljárás törvénnyel összefüggő, továbbá a bírósági végrehajtás során a sértettnek megítélt polgári jogi követelések kielégítési sorrendjére vonatkozó rendelkezések módosításáról szóló 2017. évi XCIII. törvény szabályaival), amelyek ezt a szemléletet helyezték előtérbe.

A felszámolási eljárásban ennek a célkitűzésnek az érvényesítése azzal jár, hogy a kívülálló jóhiszemű hitelezők egy része (ahogy az a végrehajtási jogban is érvényesül), megelőzi az állam büntetőjogból eredő vagyoni követelését. Ennek következtében az ismert és igazolt, magasabb prioritást élvező igény fedezetét a büntetőeljárás még ideiglenesen sem tarthatja vissza.

A Javaslat erre figyelemmel a büntetőjogi vagyoni igények abszolút elsőbbségét biztosító szabályok felváltásával ezeket az igényeket a felszámolás során hitelezői igényként kezeli, ezzel biztosítva, hogy a kielégítési sorrendben elfoglalt helyüknek megfelelően nyerjenek kielégítést.

Ez alól kivételként a Javaslat azt az esetkört szabályozza, ha az adott vagyontárgy maga, és nem a vagyontárgy értéke képezi a büntetőjogi intézkedés (elkobzás, vagyonekobbzás) tárgyát, így az adott tárgynak a biztosítása érdekében történik kényszerintézkedés (zár alá vétel, lefoglalás). Ilyen esetben nem egy pénzüsszegre irányuló követelésről és annak biztosításáról van szó, szemben a pénzbírság vagy a pénzüsszegben kifejezett vagyonekobbzás, és azok biztosítására fedezetet biztosító zár alá vétel, valamint a bűnügyi költség követelés eseteivel. Ha az adott – nem helyettesíthető – tárgy képezi a vagyonekobbzás vagy az elkobzás tárgyát, akkor a büntető perbeli vita ennek a vagyontárgynak a tulajdonáról, nem pedig egy pénzben kifejezhető követelés biztosítékáról szól. Ha a vita a büntetőperben vagyonekobbzással vagy elkobzással zárul, akkor a vagyontárgy az állam tulajdonába kerül, ha ez nem történik meg, az eredeti tulajdoni viszony fennmarad. Az ekként társasági tulajdonban maradt vagyont pótlólag az általános szabályok szerint lehet felosztani a hitelezők között. Ebbe az esetkörbe tartozik a Btk. 74/A. §-ában meghatározott ún. kiterjesztett vagyonekobbzás vagy az annak biztosítása érdekében alkalmazott vagyont érintő kényszerintézkedés. A Btk. szabályozási rendszerére figyelemmel az ilyen vagyon esetében is elsődlegesen a bűncselekménnyel való közvetlen összefüggés az elvonás alapja. Erre tekintettel az ún. kiterjesztett vagyonekobbzás alá tartozó eredeti vagyon nem vonható be a felszámolásba. Ha viszont az ilyen vagyon átalakult, az értékére irányuló követelés már bevonható a felszámolásba, hiszen az már pénzüsszegben kifejezett vagyonekobbzásra irányul.

A különböző típusú büntetőjogi vagyoni igények felszámolásba való bevonása a következő táblázattal szemléltethető.

Büntetőjogi vagyoni igény		
A felszámolásba hitelezői igényként bevonható büntetőjogi vagyoni igény		A felszámolásba nem bevonható büntetőjogi vagyoni igény
Előzetes bűnügyi hitelezői igény	Végleges bűnügyi hitelezői igény	
Fedezetet biztosító zár alá vétel	Pénzösszegben kifejezett vagyonekobbzás [Btk. 75. § (1) bekezdés]	Nem fedezetet biztosító zár alá vétel
	Jszbt. szerinti pénzbírság	Lefoglalás
	Bűnügyi költség	Elkobzás
		Nem pénzösszegben kifejezett vagyonekobbzás [Btk. 74–74/A. §]

b) A felszámolási eljárás kötelező felfüggesztésének megszüntetése

A büntetőjognak nem lehet célja, hogy a vagyoni igénye érdekében más típusú, egyébként fontosabb prioritású vagyoni követelések elől elvonja a fedezetül szolgáló vagyont, majd az elvont vagyontól – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 5:43. §-ban meghatározott – helyállási kötelezettsége alapján kielégítse a prioritást élvező hitelezőket. Ebből következően a felszámolás során megjelenő büntetőjogi vagyoni igény végrehajtásának is helytelen időbeni elsőbbséget biztosítani a felszámolási igényekhez képest. A Javaslat ezért a büntetőjogi igény felmerülése esetére megszünteti a felszámolási eljárás felfüggesztésének kötelezettségét és a felszámolás befejezésének kizárását. A Cstv. jelenlegi rendszere a vagyonekobbzás és az azt biztosító zár alá vétel tekintetében azon alapul, hogy a fedezetként zár alá vett vagyont nem lehet bevonni a felszámolásba, és a felszámolást a vagyonekobbzás végrehajtásáig nem is lehet lefolytatni. A Javaslat határozottan ellép ettől a szabályozástól, amellyel lehetővé válik a fedezetként zár alá vett vagyont felszámolásban való értékesítése, illetve felosztása, továbbá a felszámolás befejezése is. A zár alá vétel ezzel együtt sem szűnik meg, hanem a felszámolás során átalakul, először hitelezői igénygé, azután pedig a vagyonfelosztásból a hitelezői igényre eső vagyonrészé.

c) A vagyont értékesítését akadályozó túlbiztosítás felszámolása

Az értékesítés szabályai terén a Javaslat ellép a Cstv.-ben és a Jszbt.-ben szabályozott jelenlegi, pénzbírság esetére irányadó eljárástól is, amely a bírósági, ügyészségi engedélytől teszi függővé a vagyonelem értékesíthetőségét, de azt is csak az általuk meghatározott, biztosítandó összeg fölött. E megoldás rendszerszinten elválasztja egymástól a döntés következményeinek viselését a döntéshozatal feladatától, ami diszfunkcionalitást eredményez. A jelenlegi rendszerben ez tetten érhető abban, hogy az értékesítés feltételeként megjelölt legalacsonyabb ár könnyen elszakad a vagyont való értékétől, és jelentősen meghaladja azt, ebből kifolyólag az értékesítésre a legtöbb esetben nem kerülhet sor. Ennek oka, hogy miután a jogi személlyel szembeni büntetőeljárásban a zár alá vétel a pénzbírság biztosítására szolgál, amely pénzbírság a bűncselekménnyel elért vagy elérni kívánt vagyoni előny értékének a háromszorosa is lehet, a gyakorlati visszajelzések szerint jellemző a vagyontárgy való értéken felüli összegre való biztosítása. A túlbiztosítás a merev szabályozással párosulva végeredményében ahhoz vezet, hogy a magasan meghatározott összeg alatt a vagyont reális értéken eladhatatlanná válik.

Az ilyen helyzeteket csak azzal – a Javaslatban is szereplő szabályozással – lehet megelőzni, ha az értékesítés a való gazdasági értéken történhet, akkor is, ha a büntetőjogi igény ezt az értéket meghaladja. Az értékesítés ennek megfelelően a hitelezők teljes körének felügyelete és bírósági kontroll alatt gazdálkodni köteles, illetve a vagyont ugyan ilyen körülmények között értékesíteni köteles felszámoló kompetenciájába kerül, és nem szükséges hozzá külön hozzájárulás a büntetőeljárást lefolytató szervek részéről.

d) A csalárd fedezetelvonás megakadályozása

A Javaslatban szereplő szabályozás számol azzal a kockázattal, ha büntetőügyben biztosított vagyont a felszámolási eljárásból fiktív követeléssel kísérelnék meg elvonni. Mivel az ilyen cselekmény bűncselekmény gyanúját veti fel, a fiktív követelés pedig zár alá vétel tárgya lehet, a Javaslat erre épülő szabályozást alkot. A megoldás lényege szerint a zár alá vett hitelezői követelés jogosultja a vagyonfelosztás során a követelése tekintetében rá jutó vagyonrész felett – a vagyonfelosztás eredményeképpen – csak zár alá vétellel terhelt tulajdonjogot szerezhethet, és még az így megszerzett vagyont is a zár alá vételt végrehajtó szerv – az állami adó- és vámhatóság – rendelkezésére

kell bocsátani. A vagyonfelosztással az addig a zár alá vétel tárgyát képező hitelezői igény helyébe a felosztott vagyon lép, és ezt kell a felszámolónak a tulajdonos helyett az az állami adó- és vámhatóság részére átadni.

Végül, ha a büntetőeljárásban vagyoneklobzást rendelnek el, akkor a Javaslat speciális – a Btk. 75. § (3) bekezdésében meghatározottaktól eltérő – szabályai szerint az állami jogszerzés helyett a vagyon megmarad a felszámolási vagyonban, amit a zár alá vett – és a bíróság által bűncselekménynek minősített, csalárd – hitelezői igény figyelmen kívül hagyásával lehet felosztani a többi hitelező között. Ezzel a megoldással a büntetőeljárás lényegében közvetlenül és a leghatékonyabb módon biztosítja a sértetti igények kielégítését, hiszen a csalárd hitelezői igény, éppen a jogszerű hitelezők sérelmére vont volna el vagyont a felszámolásból, amelyet a büntetőeljárás az új szabályozásnak köszönhetően képes megakadályozni, és a csalárd hitelezői igényt lényegében semmissé változtatni. Ha a büntetőügyben hozott döntés idején a felszámolás már lezárult, vagyonrendezési eljárásban kell a pótlólagos vagyonfelosztást megtenni, ami szintén a jogos hitelezők – vagyis lényegében a csalárd hitelezői igény sértettjeinek – kielégítését fogja eredményezni.

A Javaslat megoldása biztosítja azt is, hogy a hitelezői követelés zár alá vételével az állam ne lépjen a kielégítési sorrendben más – bármilyen szempontból előrébb sorolt – jóhiszemű hitelezők elébe. Ezzel, illetve a korábban bemutatott marasztaló büntetőjogi döntést követő következményekkel biztosítható, hogy a felszámolási eljárásban érvényesíteni kívánt csalárd hitelezői igény semmilyen módon nem lesz tényleges kihatással a jogszerű hitelezői igények egyébként jogszerű kielégítési sorrendjére.

e) A bűnügyi vagyoni igényből származó hitelezői jogok aktív képviselete

Azzal, hogy a büntetőjogi vagyoni igény (zár alá vétel vagy az ezzel kapcsolatos végleges elvonásról szóló döntés) hitelezői igényként vesz részt a felszámolási eljárásban, számos olyan hitelezői jog nyílik meg annak jogosultja számára, amelynek gyakorlása számottevően befolyásolhatja a felszámolási eljárás befejezését és a hitelezői igény érvényesítését. E a jogoknak a gyakorlására a büntetőeljárást lefolytató szervek nem rendelkeznek megfelelő kompetenciával, ezért a Javaslat arra a zár alá vétel és a vagyoneklobzás végrehajtásában egyébként is feladattal rendelkező Nemzeti Adó- és Vámhivatalt jelöli ki.

f) A vagyonrendezési eljárás

A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) módosítása a vagyonrendezési eljárás szabályozását érinti. A módosítás szabályozási célja kettős. Egyrészt megteremtődik a lehetősége annak, hogy a törölt cég tulajdonaként nyilvántartott, a törlést követően előkerült vagyontárgyra vonatkozó vagyonrendezési eljárás felfüggesztésre kerüljön akkor, ha a vagyonrendezés tárgyára tulajdoni igényt kívánnak érvényesíteni (pl. elbirtoklás jogcímén). A tulajdoni igényvel fellépő hitelező peres eljárást kezdeményezhet, a bíróság ügygondnokot rendel ki az eljárásban.

A módosítás másik célja, hogy ha a vagyonrendezési eljárást felszámolási eljárás előzte meg, akkor a vagyonrendezési eljárásban a hitelezői bejelentkezésekre, a hitelezői követelések besorolására és a hitelezők kielégítésére a felszámolási eljárásban érvényesülő elvek mentén kerüljön sor.

2. A BTK. EGYÉB MÓDOSÍTÁSAI

2.1. Törvényi egység kérdése

A joggyakorlatban problémát okozott annak megítélése, hogy ha a természetes vagy a törvényi egységbe tartozó részcelekmények a büntetőeljárás alatt is folytatódnak, az folyamatosan szükségessé teszi az eljárás tárgyának, a peranyagnak a kiegészítését, de ez – különösen a Be.-vel megvalósult perkonzentrációra figyelemmel – az eljárás későbbi szakaszaiban nem minden esetben lehetséges. A Javaslat ennek megoldása érdekében biztosítja, hogy a büntetőeljárás bizonyos pontján túl az újabb részcelekmény elkövetése esetén már ne tartozhasson a bűncselekményegység körébe, az újabb részcelekmény önálló bűncselekményként, akár elkülönült büntetőeljárásban is elbíráható legyen.

2.2. A kiutasítás kezdő időpontja

A kiutasítás büntetés ténylegesen akkor érvényesül és tekinthető megkezdetnek a végrehajtás, ha az elítélt Magyarország területét elhagyja. Erre tekintettel, továbbá az idegenrendészeti szabályokra figyelemmel nem tartható fenn a Btk. 60. § (4) bekezdése szerinti rendelkezés, miszerint a kiutasítás az ügydöntő határozat jogerőre

emelkedésével kezdődik. Az idegenrendészeti hatóság is vezet nyilvántartást a kiutasításról, illetve a bíróság által elrendelt kiutasításhoz, azzal azonos tartamban beutazási és tartózkodási tilalom is kapcsolódik [lásd a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 47. § (5a) bekezdését, valamint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény 38. § (5) bekezdését]. A Harmtv. 47. § (7) bekezdése értelmében a kiutasítás miatt elrendelt beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát az Európai Unió tagállamai területének elhagyásának napjától, vagy ha ez nem ismert, az erre meghatározott határnaptól kell számítani. Az összhang érdekében szükséges tehát a Btk. módosítása.

2.3. Bünszövetség – bünszervezet – korlátlan enyhítés kizárása

A bünszervezet a szervezett bűnelkövetésnek a bünszövetségnél lényegesen súlyosabb formája. Ennek megfelelő jogalkotói szándék, hogy ha a büntető anyagi jogszabály a korlátlan enyhítést a bünszövetségben elkövetés esetére nem teszi lehetővé, úgy a korlátlan enyhítésre a bünszövetséghez képest súlyosabb társas bűnözési forma, a bünszervezetben elkövetés esetében se legyen lehetőség. A Javaslat ennek megfelelően egyértelműsíti, hogy amely tényállások esetén a törvény a korlátlan enyhítést a bünszövetségben elkövetés esetére nem teszi lehetővé, azokban a bünszervezetben történő elkövetés esetén sem lehet helye annak.

2.4. Lázadás

Az Alkotmánybíróság javaslatával egyetértve a Javaslat e testületet mint az Alaptörvény védelmének legfőbb szervét szerepelteti a Btk. 256. §-ában szabályozott lázadás tényállás felsorolásában.

2.5. Fogolyszökés

A fogolyszökés tényállását pontosítani kell a bűnügyi jogsegély teljesítése során alkalmazható bűnügyi felügyeleti formák bevezetésére tekintettel. A Btk.-ban nevesíteni szükséges az EUtv.-ben és az Nbjt.-ben meghatározott összes bűnügyi felügyeleti típust. A módosítás célja annak egyértelművé tétele, hogy e kényszerintézkedések szabályainak megszegése esetén is megvalósul a Btk. 283. §-ban meghatározott bűncselekmény.

2.6. Technikai módosítások

Az elmúlt évek jogszabály-módosításait átvizsgálva megállapítható, hogy bizonyos változtatások megfelelő végrehajtása kisebb kodifikációs pontosítást igényel a jogszabályok teljes koherenciájának biztosítása érdekében. A Javaslat elvégzi ezeket a technikai javításokat.

3. A BE. EGYÉB MÓDOSÍTÁSAI

3.1. Törvényi egység – ne bis in idem kérdése a Be.-ben

A Javaslat – a joggyakorlatban felmerült igények alapján – rendezi a több részcselekményből álló, de együttesen bűncselekmény egységet alkotó cselekmények közül a külföldön elbírált részcselekményhez fűződő jogerőhatás kérdését. A módosítás célja, hogy a magyar büntetőigény a ne bis in idem elvére figyelemmel ne enyészhesen el pusztán azon az alapon, hogy a bűncselekmény egységbe tartozó valamely részcselekményt külföldön elbíráltak.

3.2. A Digitális Jólét Program egyes elemeinek megvalósítása

A digitalizáció előretörésével számottevően megváltozott társadalmi viszonyokra való adekvát büntetőjogi válasz lehetőségeket már évek óta több szervezeti formában is vizsgálja a kormányzat. Ezek közül ki kell emelni, hogy 1456/2017. (VII. 19.) Korm. határozat nyomán a Digitális Jólét Nonprofit Kft. által összehívott munkacsoportjának tevékenységét, amelyben Igazságügyi Minisztérium, az Innovációs és Technológiai Minisztérium, a Belügyminisztérium, az Országos Rendőr-főkapitányság, az Ügyészség, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, és az egyetemi oktatók is részt vettek. A munka eredményeként olyan javaslatcsomag született, amely mind a büntető anyagi jogi, mind a büntető eljárásjogi területen számos ponton mozdítaná elő a büntető a digitalizáció irányába való fejlődését.

A javaslatcsomag egyes elemeinek megvalósíthatóságát az Igazságügyi Minisztérium büntetőjogi szakterülete folyamatosan vizsgálja, közülük a Javaslat azokat tartalmazza, amelyek rövidtávon megvalósíthatók.

Ezek a büntetőeljárás területén az új – részben a veszélyhelyzeti jogalkotásban már ismert – digitális csatornák igénybevitelére, részben pedig a világhálóval összefüggő joghatósági problémák megoldására irányulnak.

A Javaslat ezzel utat kíván nyitni az elektronikus kapcsolattartásba be nem vont, általánosan elterjedt elektronikus csatornáknak (mint pl. az email), valamint megfelelő garanciák mellett teret enged a telekommunikációs jelenlét bővítésének, a meghallgatott személy mellett tartózkodó hivatalos személy mellőzhetőségével, illetve a hatósági jelleget nem igénylő, a kibertérre irányuló eljárási cselekmények elvégzésére is szabályozást alkot.

3.3. Állam sérelmére elkövetett bűncselekményekben a fellépésre jogosult állami szerv

A Javaslat a nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter által feltárt azon anomáliát orvosolja, mely szerint az állam sérelmére elkövetett bűncselekmények esetén elválik a büntető anyagi jogi sértett fogalom attól az önálló jogi személyiséggel rendelkező állami szervtől, amely a feladat és hatásköréből fakadóan a bűncselekmény elkövetését észlelheti, illetve azzal kapcsolatban releváns információval rendelkezik.

3.4. Több törvényes képviselő fellépésének problémája

A Be. szabályai nem rendelkeznek arról az esetről, ha egy személynek több törvényes képviselője is van. A gyakorlati tapasztalatok alapján azonban indokolttá vált ennek törvényi szintű szabályozása. A Javaslat ezt a kérdést rendezi, elsődlegesen a törvényes képviselők együttműködésére, másodlagosan az ügyben történő fellépő sorrendjére bízva az eljárni jogosult személy kijelölését.

3.5. Barnahus

A Be. egyik legfontosabb célkitűzése volt egy olyan eljárásjogi szabályrendszer kialakítása, amely lehetővé teszi a bűncselekmények gyermekkorú sértettjeinek büntetőeljárás során elszenvedett másodlagos viktimizációjának megakadályozását. A Be. első novellája 2021. január 1. napjától – az izlandi Barnahus módszer mintájára – megteremtette az igazságszolgáltatás és a gyermekvédelem intézményes együttműködését az eljárási cselekmények során.

A jogalkotó ugyanakkor szándékosan el akarta kerülni egyes módszerek, vagy kihallgatási technikák kizárólagossá tételét, ezért a Be. szabályozásának kialakításkor lehetővé tette, hogy a Barnahus módszer mellett minden olyan szakmailag megalapozott módszer felhasználható legyen, illetve minden olyan gyermeklélektanban (gyermekvédelemben) jártas szakember közreműködhesen, amellyel elérhető, hogy a gyermeket lehetőség szerint csak egyszer hallgassák meg, és a meghallgatás során szerzett vallomás elegendő bizonyítékkal szolgáljon a vádemeléshez, ítélethozatalhoz, illetve amennyiben az eljárás, eljárások során a gyermek többszöri meghallgatása nem kerülhető el, úgy arra azonos módszertan alkalmazásával, azonos személy által kerülhessen sor.

A Javaslat az eddigi jogalkalmazói tapasztalatokra támaszkodva első lépésben a törvényi rendelkezéseket pontosítja annak érdekében, hogy e módszerek büntetőeljárásba történő integrálása zökkenőmentesen megvalósulhasson. Ennek keretében többek között a telekommunikációs eszközök használatával, a jegyzőkönyvezéssel, és a szaktanácsadó közreműködésével kapcsolatos rendelkezések módosítására kerül sor.

3.6. Az eljárási cselekménnyel egyidejűleg készülő jegyzőkönyvezés kötelezettségének feloldása

A jogalkalmazói gyakorlatban, a kép- és hangfelvétellel dokumentált eljárási cselekmény esetén a jegyzőkönyv-készítés kapcsán olyan megoldás kialakítása vált szükségessé, amely nem követeli meg az egyidejűséget, és így nem osztja meg az eljáró személy figyelmét, nem rombolja a kihallgatott személlyel felépített kapcsolatot és a kihallgatási protokoll lépéseit. Ennek érdekében a Javaslat, megfelelő garanciális szabályok bevezetésével, lehetővé teszi az egyidejűség jelenlegi kötelező szabályától történő eltérést, figyelemmel arra, hogy kétség esetén az eljárási cselekményről készült kép- és hangfelvétel képes biztosítani a jegyzőkönyv megfelelő hitelességét.

3.7. Letartóztatás felső határa életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető bűncselekmények esetében

A 10/2021. (IV. 7.) AB határozat megállapította, hogy alaptörvénytől a letartóztatás felső határának a hiánya az életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető bűncselekmények terheltjeinek esetében. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megsemmisítette 2021. szeptember 30. napjával a Be. 298. § (2) bekezdés a) pontját. Az Alkotmánybíróság döntése nyomán kialakult helyzetben felülvizsgálata alapján megállapítható, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztéssel büntetendő cselekmények esetében jogos az a társadalmi igény, hogy a cselekmény tárgyi súlyához, jellemezően bonyolult megítéléséhez igazodóan a törvény biztosítsa a letartóztatás jelenlegi maximális felső határát – 4 évet – meghaladó tartamú kényszerintézkedés lehetőségét. Ennek megfelelően

ezen bűncselekmények esetében a Javaslat a kényszerintézkedés felső határát 5, illetve meghatározott esetekben 6 évre emeli fel.

3.8. Részjogerő megállapítása járulékos kérdések nélkül

Jogalkalmazói tapasztalatokra figyelemmel a Javaslat egyértelművé teszi, hogy az elsőfokú bíróság ügydöntő határozata részlegesen jogerőre emelkedhet a büntetőjogi főkérdések és az azokhoz szorosan kapcsolódó rendelkezések tekintetében, ha azokat a terhelt, a védő és az ügyészség egyaránt tudomásul vette, abban az esetben is, ha az ún. klasszikus járulékos kérdésekről szóló rendelkezésekkel szemben az arra jogosultak fellebbezést jelentettek be, vagy a fellebbezésre részükre nyitva álló határidő még nem telt el.

3.9. Kényszerintézkedés két tárgyalás között

Az elfogatóparancs mintájára elképzelhető, hogy azonnali döntést kell hozni két tárgyalás között, amely során a rendelkezésre álló idő alatt nem lenne biztosítható az ügyészség és a védő jelenléte, erre tekintettel kiegészülnek a Be. vonatkozó rendelkezései a távollét és a büntetőjogi felügyelet magatartási szabályainak megszegése eseteivel is.

3.10. Előzetes mentesítés vonatkozásában előterjesztett fellebbezés esetén a felülbírálat terjedelme

A Javaslat a Be. 583. § (3) bekezdésének módosításával a korlátozott fellebbezés tárgykörében nevesíti azt az esetet, amikor az elsőfokú bíróság ítélete ellen kizárólag a felfüggesztett szabadságvesztés kiszabásakor alkalmazott előzetes mentesítésről szóló rendelkezés miatt jelentenek be fellebbezést. A módosítás következtében az előzetes mentesítés vonatkozásában előterjesztett jogorvoslat a Be. 590. § (3) bekezdése alapján másodfokon korlátozott felülbírálatot eredményez.

3.11. Felülbírálat terjedelme relatív eljárási szabálysértés esetén

Az Alkotmánybíróság a 19/2021. (V.27.) AB határozatban a Be. 590. § (5) bekezdés a) pontjának szabályozása kapcsán megállapította, hogy a jogalkotó mulasztásos alkotmánysértést idézett elő azáltal, hogy nem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményeknek megfelelően szabályozta az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében a felülbírálat kiterjesztésének a lehetőségét. A Javaslatban szereplő módosítások alapján az ún. relatív eljárási szabálysértések felülbírálatára – és szükség esetén az első fokú határozat hatályon kívül helyezésére – is lehetőség nyílik, ha az elsőfokú ítélet megalapozottságának vizsgálta nélkül megállapítható, hogy a másodfokú eljárásban nem orvosolható olyan eljárási szabálysértés történt, amely lényeges hatással volt az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, illetve az intézkedés alkalmazására.

3.12. Távollétes eljárás – ítélet kézbesítése hazaszállítás után

Ha a távollévő terhelttel szemben lefolytatott eljárást követően a terhelt tartózkodási helye ismerté válik, felkutatására tett intézkedések eredményre vezettek, Magyarország nemzetközi egyezményekben vállalt kötelezettsége a hazaszállításra vonatkozó büntetőjogi jogsegély eljárásokban a terhelt távollétében meghozott jogerős ügydöntő határozat kézbesítése. Jelenleg azonban erre vonatkozó előírást a büntetőjogi jogszabályok nem tartalmaznak, a Javaslat ennek teremti meg eljárási szabályait.

3.13. Veszélyhelyzeti szabályok felülvizsgálata

A koronavírus-világjárvány miatt elrendelt veszélyhelyzet, illetve egyéb különleges időszakok idején a büntetőeljárási szabályozás során számos, a Be. eltérést engedő vagy előíró, átmeneti jellegű szabály került elfogadására. Az átmeneti jellegű szabályozás közlő kivezetésre tekintettel indokoltá vált felülvizsgálni, hogy vannak-e olyan rendelkezések, amelyek normál jogrendbe iktatása, így állandó szabállyá alakítása indokolt. A Javaslat a jogalkalmazó szervek tapasztalatainak figyelembe vételével azokat az átmeneti szabályokat vezeti át a Be.-be, amelyek hosszú távon eredményesen szolgálhatják a büntetőeljárások lefolytatását és kompromisszumok nélkül megfelelnek a tisztességes eljárás alkotmányos követelményeinek.

3.14. A Btk. szerinti kötelező szankció elmulasztásának orvoslása – egyszerűsített felülvizsgálati eljárás

A Javaslat kiegészíti az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás tárgykörét újabb, a törvény alapján kötelezően alkalmazandó, mérlegelést és kivételt nem tűrő rendelkezésekre vonatkozó jogorvoslattal.

3.15. Távollétes eljárás – rövidített ítélet

A Be.-nek a távollévő terhelttel szemben folytatott eljárást szabályozó fejezetét a 2020. évi XLIII. törvény 2021. január 1. napjától akként módosította, hogy beiktatta a 750. § (4a) bekezdést, mely a fellebbviteli bíróság teljeskörű felülbírálati jogát teremtette meg. E módosítás kapcsán, az egyértelmű jogalkalmazás biztosítás érdekében az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának indoklására vonatkozó rendelkezéseknél, továbbá a távollévő terhelttel szemben folytatott eljárások speciális szabályai között is további pontosítások elvégzése indokolt, egyértelművé téve, hogy ilyen esetben az elsőfokú ítélet korlátozott indokolási kötelezettségnek szabályai nem alkalmazhatók.

3.16. Technikai módosítások

A Javaslat az egységes fogalomhasználat érdekében a normaszövegben technikai pontosításokat hajt végre.

4. A BV. TV. EGYÉB MÓDOSÍTÁSAI

4.1. A veszélyhelyzeti eljárási szabályok felülvizsgálata és az egészségügyi válsághelyzet

A veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvény lehetővé tette az ügyirat egyszerűsített kézbesítését, valamint a telekommunikációs eszköz útján biztosított jelenlétnek az eljárás résztvevője saját eszközével történő megoldását. Célzerű ennek egyes rendelkezéseit a büntetés-végrehajtási ügyszakban is lehetővé tenni.

4.2. A büntetés-végrehajtási bíró illetékességére vonatkozó szabályok egységesítése a felesleges áttételek elkerülése érdekében

A veszélyhelyzetre vonatkozó szabályozás alatt a gyakorlatban a fogva lévő elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott esetében a jelenlétének telekommunikációs eszköz útján történő biztosítása jól működött, ezért célszerű ezt a formát főszabályként meghatározni a Bv. tv.-ben a büntetés-végrehajtási bírói eljárásokban. Ugyancsak indokolt a bűnügyi jogsegélyi eljárásban alkalmazható távmeghallgatás (magyar terminológiával élve a jelenlét telekommunikációs eszközzel történő biztosítása) megjelölését.

A joggyakorlat részéről érkezett jelzés szerint problémát jelent, hogy az ismeretlen helyen tartózkodó elítélttel szemben kibocsátott elfogatóparancsot követően is sor kerül az ügyek áttételére, ha az elfogás alkalmával másik törvényszékhez tartozó lakcímet ad meg az elítélt. Célszerűségi és pertakarékossági szempontok indokolják, hogy azon büntetés-végrehajtási bírói eljárásokban, amelyekben a szabadlábon lévő elítélt meghallgatása nem mellőzhető és az ismeretlen helyen tartózkodó elítéltnak az elfogatóparancs alapján az illetékes büntetés-végrehajtási bíró elé állítása során az elítélt által bejelentett lakcím vagy tényleges tartózkodási hely módosulása már ne változtathassa meg a büntetés-végrehajtási bíró illetékességét. Azonos érvek alapján ezt a szabadlábon lévő és szabályszerű idézésre megjelent elítélt esetére is indokolt kiterjeszteni.

4.3. Két új speciális részleg bevezetése

Két új speciális részleg kerül kialakításra a fogvatartotti körülményekhez való sikeres alkalmazkodás elősegítése érdekében a büntetés-végrehajtási intézetekben: az első alkalommal végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték és az időskorúak részlege.

4.4. A reintegrációs őrizet kizárása minden kiutasított esetében

Reintegrációs őrizet esetén az elítélt a kijelölt lakásban tölti a büntetését, bár a végrehajtás ellenőrzése során a mozgását elektronikus távfelügyeleti eszközzel nyomon követik, mégis fennáll a veszélye annak, hogy az idegenrendészeti kiutasítással érintett elítélt a végrehajtás alól kivonja magát, továbbá esetükben az országban a büntetés-végrehajtási intézeten kívüli tartózkodásra sincs jogalap, ezért ezzel az esettel ki kell egészíteni azt a kört, amikor az elítélt nem helyezhető reintegrációs őrizetbe.

4.5. A kényszergyógykezelés mint az elzárás, a közérdekű munka és pénzbüntetés végrehajthatósága megszűnési ok meghatározása

Arányossági szempontok indokolják a Bv. tv. 278. § c) pontjában, illetve a 289. § d) pontjában az öt évet meghaladó kényszergyógykezelést is végrehajthatóság megszűnési okként rögzíteni, hiszen a kényszergyógykezelés

végrehajtása az elzárás és a közérdekű munka végrehajtását megszakítja, és öt év után nincs indok annak folytatására.

4.6. A jogalkalmazást segítő egyéb javaslatok

A Bv. tv. hatálybalépése óta számos olyan társadalmi változás – kiemelten a járványhelyzeti szabályozásokat – következett be, amelyek leképezése a jogalkalmazás megkönnyítése és a joghézagok pótlása miatt indokolt, itt említhető pl. a reintegrációs őrizet kérelemre történő megszüntetésének az igénye, hogy nincs egyértelmű szabály arra nézve, hogy a rendkívüli jogorvoslatra figyelemmel elhalasztott vagy megszakított végrehajtás esetén, mely szerv feladata az elítélt felhívása a szabadságvesztés vagy hátralévő részének a letöltésére, komoly jelentősége lett a büntetés-végrehajtási intézetekben az elektronikus kapcsolattartási módnak, amelynek megjelenítése indokolt jutalmazási formaként is. Mindemellett a Javaslat számos a jogalkalmazást könnyítő, az egységes jogalkalmazást előmozdító módosítást végez el.

5. A BKTV. MÓDOSÍTÁSA

A Javaslat a közvetítés során alkalmazható módszerek támogatása és a konfliktusfeloldás elősegítése érdekében – a szakmai igényeknek megfelelően – újr szabályozza a közvetítői eljárásban való személyes részvétel alapkérdéseit. Nem változtat a közvetítői eljárás alapvető rendeltetésén, azaz a személyes konfliktusfeloldásra törekvésen, ebből következően a közvetítői megbeszélésen történő együttes és személyes jelenlét alól csak szűk körben enged kivételt. A közvetítői megbeszélést megelőző szakasz intézményesítésével azonban minden ügyre vonatkozóan teret enged a közvetítő és a felek közötti rugalmas kapcsolatfelvételnek. Ezzel az érintettek elzárkózóbb álláspontjai is kimozdíthatók a holtpontról és a személyes megjelenéssel járó közvetítői megbeszélés hatékonyabban és eredményesebben folytatható le.

6. A BNYTV. MÓDOSÍTÁSA

6.1. A Terrorelhárítási Központ közvetlen hozzáférése a tagállami ítéletek nyilvántartásához

A Bnytv. 76/D. §-ának módosítása arra irányul, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatokhoz hasonlóan a Terrorelhárítási Központ (a továbbiakban: TEK) is jogosult legyen közvetlenül hozzáférni a tagállami ítéletek nyilvántartásához, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 7/E. § (1) bekezdés a) pont ad) alpont szerinti megelőzési, felderítési és elhárítási feladatainak ellátása érdekében.

6.2. Az ECRIS-TCN létrehozása

- 6.2.1. Az Európai Unióban a bűnmegelőzés és bűnüldözés egyik eszköze a tagállamokban hozott ítéletek külföldi figyelembe vétele az új büntetőeljárások során, valamint az új bűncselekmények elkövetésének megelőzése érdekében. A tagállami bűnügyi nyilvántartásokból származó információk cseréjét a tagállamok illetékes hatóságai között az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (a továbbiakban: ECRIS) teszi lehetővé, ami azonban nem tette lehetővé a harmadik országbeli állampolgárokkal kapcsolatos megkeresések gyors és hatékony lebonyolítását. A harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó információcsere központosítása érdekében két új jogi aktus elfogadására került sor. Az egyik a 2009/315/IB tanácsi kerethatározatnak a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó információcsere és az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS) tekintetében történő módosításáról, valamint a 2009/316/IB tanácsi határozat felváltásáról szóló 2019/884 irányelv. A másik az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer kiegészítése érdekében a harmadik országbeli állampolgárokkal és a hontalan személyekkel szemben hozott ítéletekre vonatkozó információval rendelkező tagállamok azonosítására szolgáló központosított rendszer (ECRIS-TCN) létrehozásáról, valamint az (EU) 2018/1726 rendelet módosításáról szóló 2019/816 rendelet. E jogi aktusok a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó megkeresések teljesítését teszik lehetővé. Az irányelv, illetve a rendelet eredményeként létrejött egy olyan, az eu-LISA által üzemeltetett, uniós szinten központosított, személyes adatokat tartalmazó rendszer, amelynek segítségével a tagállamok központi hatóságai kideríthetik, hogy mely más tagállamok rendelkeznek bűnügyi nyilvántartási információkkal egy adott harmadik országbeli állampolgárra vonatkozóan (a továbbiakban: az ECRIS-TCN). Ezt követően a bűnügyi nyilvántartási információk az ECRIS felhasználásával kérhetők az érintett tagállamoktól. Jelen javaslat az említett irányelv átültetését, valamint a rendelet alkalmazásának kiegészítő szabályait alkotja meg a Bnytv. módosítása révén.

Az ECRIS-TCN kizárólag az Unióban működő büntetőbíróságok által elítélt harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó, alfanumerikus és ujjnyomatadatokat személyazonosító adatokat tartalmazza; a rendszer arckép tárolására is alkalmas. A tagállamok által a központi rendszerbe feltöltendő alfanumerikus adatok között szerepelnie kell az elítélt személy vezetéknevének (családi nevének) és utóneveinek (keresztneveinek), valamint álneveinek vagy felvett neveinek, amennyiben ez az információ a központi hatóság rendelkezésére áll. Főszabály szerint az ECRIS-TCN-t kell használni a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó büntügyi nyilvántartási információval rendelkező tagállamok azonosítására, ettől indokolt esetben lehet eltérni, például sürgősen lefolytatandó büntetőeljárás bizonyos típusai esetén, tranzit esetén, ha a büntügyi nyilvántartási információkat nemrégiben beszerezték az ECRIS-en keresztül, illetve kisebb súlyú jogsértések esetében.

Annak biztosítása érdekében, hogy az illetékes hatóságoknak teljes körű áttekintése legyen a büntügyi nyilvántartási információkról, lehetővé kell tenni az ECRIS-TCN lekérdezését annak ellenőrzésére is, hogy van-e olyan tagállam, amely az adott uniós polgárra mint harmadik országbeli állampolgárra vonatkozóan büntügyi nyilvántartási információval rendelkezik.

A harmadik országbeli állampolgárok számára biztosítani kell a jogot, hogy a büntügyi nyilvántartásokban rájuk vonatkozó adatokról írásbeli tájékoztatást kapjanak.

A lekért adatok a rendeletben szabályozott keretek között és célok érdekében használhatók fel. Az ECRIS-TCN által jelzett találat önmagában nem jelenti azt, hogy a harmadik országbeli állampolgárt elítélték a jelzett tagállamokban. A korábbi ítélet megléte kizárólag az érintett tagállamok büntügyi nyilvántartásaiból kapott információ alapján erősíthető meg.

6.2.2. Az EU információs rendszerei közötti átjárhatósági keret létrehozása érdekében két új interoperabilitással kapcsolatos rendelet lépett hatályba 2019-ben:

- a) az uniós információs rendszerek közötti interoperabilitás kereteinek megállapításáról a határok és a vízumügy területén, továbbá a 767/2008/EK, az (EU) 2016/399, az (EU) 2017/2226, az (EU) 2018/1240, az (EU) 2018/1726 és az (EU) 2018/1861 európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint a 2004/512/EK és a 2008/633/IB tanácsi határozat módosításáról szóló, 2019. május 20-i (EU) 2019/817 európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint
- b) az uniós információs rendszerek közötti interoperabilitás kereteinek megállapításáról a rendőrségi és igazságügyi együttműködés, a menekültügy és a migráció területén, valamint az (EU) 2018/1726, az (EU) 2018/1862 és az (EU) 2019/816 rendelet módosításáról szóló, 2019. május 20-i (EU) 2019/818 európai parlamenti és tanácsi rendelet.

Az interoperabilitási keret elemei a következők:

- az európai keresőportál (ESP);
- a közös biometrikus megfeleltetési szolgáltatás (közös BMS);
- közös személyazonosítóadat-tár (CIR);
- a többszörös személyazonosságot észlelő rendszer (MID).

Az interoperabilitási rendelet 54. cikk (3) bekezdése szerint az eu-LISA felelős az interoperabilitási elemek fejlesztéséért. A rendelet 56. cikk (1) bekezdése szerint a tagállamok felelősek többek között a különböző személyazonosságok manuális ellenőrzéséért, amely az ECRIS-TCN-be történő adatfeltöltéshez, illetve adatmódosításhoz kapcsolódik azáltal, hogy az ECRIS-TCN-be feltöltött, illetve módosított személyazonosító adatok tekintetében, azok lekérdezésével összehasonlítást kell végezni az interoperabilitásban részt vevő többi uniós információs rendszerben kezelt személyazonosító adatokkal. A két vagy több uniós információs rendszerben szereplő, ún. sárga kapcsolatként beazonosított személyazonosító adatokat meg kell vizsgálni.

7. AZ NBJT. MÓDOSÍTÁSA

7.1. A ne bis in idem elvének kizáró feltételként történő szabályozása az Nbjt.-ben

Az Európai Unió Bíróságának C-505/19. számú ítélete alapján – amely szerint harmadik ország kiadatási kérelme okán ideiglenes letartóztatásba lehet helyezni a körözött személyt, kivéve azt, akinek ugyanazon cselekményét a Schengeni Megállapodásban részes valamely államban vagy egy másik uniós tagállamban már jogerősen elbírálták – indokolt az Nbjt.-ben a megtagadási okok között a ne bis in idem követelményét megjeleníteni a magyar

bíróság ítélete mellett a Schengeni Megállapodásban részes valamely állam vagy egy másik EU tagállam jogerős ítéletére vonatkozóan is.

7.2. A kiadatási letartóztatás tartama és a menekültügyi eljárás, bűnügyi felügyelet felülvizsgálata

A kiadatási eljárás során, ha a kiadni kért személy menekültkénti vagy menedékeskénti elismerését kéri, menedékjogi eljárás van folyamatban, illetve nemzetközi szervezetnél emberi jogi panaszt nyújt be, a kiadni kért személlyel szemben alkalmazott kényszerintézkedés az Nbjt. 22. § (1) bekezdésében foglalt határidőre is figyelemmel meghosszabbodik a menedékjogi eljárás, illetve a nemzetközi szervezet panaszt elbíráló eljárása időtartamával, azonban az együttes időtartama nem haladhatja meg a huszonnégy hónapot. A Javaslat az eljárás ismeretlen hosszúságára tekintettel megteremti a kényszerintézkedés indokoltságának kötelező felülvizsgálatát.

7.3. Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság , Izland, Norvégia kiadatási eljárás

A Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság (a továbbiakban: Egyesült Királyság) 2021. január 1-től harmadik országnak minősül. Az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, és másrésről Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága közötti kereskedelmi és együttműködési megállapodás (a továbbiakban: TCA) megállapodás részletesen tartalmazza azokat a kiadatási szabályokat, amelyeket az Egyesült Királyság viszonylatában a továbbiakban alkalmazni kell. A megállapodás közvetlenül alkalmazandó, azonban néhány, a TCA megállapodásban foglalt rendelkezés zavartalan alkalmazhatósága érdekében – a gyakorlati tapasztalatokra tekintettel – nélkülözhetetlené vált néhány alapvető eljárási szabály meghatározása az Nbjt.-ben. Ezzel egyidejűleg indokolttá vált a Norvég Királysággal és az Izlandi Köztársasággal kapcsolatos kiadatási eljárásokra vonatkozó, nemzetközi szerződésből eredő, az Nbjt-től eltérő szabályok meghatározása is. A Javaslat ezeket az eljárási szabályokat teremti meg.

7.4. Kiadatási eljárásban előterjeszhető menekültkérelem

Az Nbjt 14. §-a a menekültként, illetve menedékeskénti elismerését kérő külföldi személy kiadatását nem teszi lehetővé annak az államnak, ahonnan elmenekült, akkor sem, ha korábbi kérelmét a menekültügyi hatóság már elutasította. A kiadatás elkerülhető azáltal, ha e személy ismételt – akár indokolatlanul is – kérelmet nyújt be a menekültügyi hatósághoz, amelyet a Javaslat orvosolni kíván.

8. AZ EUTV. MÓDOSÍTÁSA

8.1. A 2002/584/IB tanácsi kerethatározattal kapcsolatos kötelezettségzegési eljárás, 4a. cikk

Az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) 2021. június 9-én 2021/2071. számon kötelezettségzegési eljárást (a továbbiakban: kötelezettségzegési eljárás) indított Magyarország ellen az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (a továbbiakban: 2002/584/IB tanácsi kerethatározat) egyes rendelkezéseit átültető magyar intézkedések bejelentésének elmulasztása és ugyanezen 2002/584/IB tanácsi kerethatározatnak való meg nem felelés miatt. Egyebek mellett a Bizottság azt kifogásolta, hogy Magyarország nem ültette át helyesen nemzeti jogába a 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 4a. cikkének (1) bekezdését. A hivatalos felszólításban szereplő kifogásra tekintettel – a 2002/584/IB tanácsi kerethatározatnak való teljes körű megfelelés érdekében – a magyar Kormány vállalta a rendelkezéseket átültető jogszabályok módosítását. A Javaslat ennek tesz eleget, ezzel biztosítva a végrehajtó igazságügyi hatóság számára, hogy esetlegesen a 4a. cikk (1) bekezdés a)–d) pontjától eltérő módon is megbizonyosodhasson arról, hogy az átadás nem jár az érintett személy védelméhez való jogának megsértésével.

8.2. A 2002/584/IB tanácsi kerethatározattal kapcsolatos kötelezettségzegési eljárás, 5. cikk

A Bizottság a kötelezettségzegési eljárásban kifogásolta, hogy Magyarország nem ültette át helyesen nemzeti jogába a 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 5. cikkének 3. pontját. A hivatalos felszólításban szereplő kifogásra tekintettel – a 2002/584/IB tanácsi kerethatározatnak való teljes körű megfelelés érdekében – a magyar Kormány vállalta a rendelkezéseket átültető jogszabályok módosítását. A Javaslat ennek tesz eleget, azzal, hogy az Eutv. 5. § (1) bekezdésének e) pontját kiterjeszti a magyarországi lakos uniós polgárokra is.

8.3. A bűnügyi költség átadásának a lehetővé tétele ügyési határozat alapján

Az Eutv. 141. §-ának (1) bekezdése a pénzbüntetés vagy más pénzügyi kötelezés végrehajtására irányuló jogsegély körében lehetővé teszi a jogerős vagy véglegessé vált elítélés alapján bűnügyi költség megfizetésére kötelezés

végrehajtásának átadását más uniós tagállamnak. E rendelkezés azonban nem teszi lehetővé a bűnügyi költség végrehajtásának – európai uniós tagállamnak történő – átadását, ha az ügyészség állapítja meg azt. A Javaslát ezt pótolja.

8.4. A sértett vagy köz javára történő jóvátétel végrehajtásának az átadása

A sértett és a köz javára történő jóvátétel átvétele és átadásának szabályai a magyar nemzeti büntetőjogban hiányosak, ezért indokoltá vált a hatályos szabályozás felülvizsgálata.

8.5. Egymás mellett párhuzamosan kiadott európai elfogatóparancsok

Az EUtv. jelenleg nem tartalmaz rendelkezést az átadást megelőzően elkövetett bűncselekmény miatt ismételt európai elfogatóparancs vagy hozzájárulás iránti kérelem sorsáról, arra az esetre, ha a hozzájárulás megadására az előtt kerül sor, hogy – az átadásról szóló határozat meghozatalát követően – az átadás végrehajtására sor került volna, és időközben az alapügyben kibocsátott európai elfogatóparancsot visszavonják. A Javaslát az erre irányuló szabályokat teremti meg.

8.6. Specialitásról való lemondás esetén a nyilatkozat megtétele az európai elfogatóparancsot kibocsátó bíró előtt

Jogalkalmazói visszajelzés alapján a specialitás szabályáról történő lemondással kapcsolatos nyilatkozatot az európai elfogatóparancs kibocsátására jogosult és nem a fogvatartás helye szerinti bv. bíró előtt indokolt megtenni, erre tekintettel szükségessé vált az érintett rendelkezések módosítása.

9. EGYÉB TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSA

9.1. Bűnügyi elkülönített számlával kapcsolatos problémák feloldása

Költségvetési csalás esetén az elkövető büntetése korlátlanul enyhíthető, ha az okozott vagyoni hátrányt a vádemelés előtt megtéríti. A jelenlegi jogszabályi háttér mellett azonban problémát okoz a NAV által vezetett, ilyen célra szolgáló elkülönített számlára történő befizetés, illetve a befizetett összeg jogi státuszának a megítélése. Ennek következtében az elkülönített számlán megközelítőleg 13 milliárd forintnyi befizetés sorsa tisztázatlan évek óta ahelyett, hogy ezek az összegek állami bevétellé válnának. A jogalkalmazás során felmerült problémák megoldása jogalkotás révén lehetséges. A cél az, hogy az eddig teljes mértékben a NAV-ra háruló tényállás tisztázási kötelezettség olyan mértékben enyhüljön a befizető bevonása révén, amely jelentősen képes felgyorsítani az elkülönített számlára befizetett összegek elszámolását. A törvénymódosítással továbbá az is lehetővé válhat, hogy a már befizetett, az elkülönített számlán lévő, de elszámolási szempontból még nem tisztázott több milliárd forint rövid időn belül a központi költségvetés bevételeivé vagy az adóbevételeivé válhasson, amit megfelelő átmeneti szabályok megalkotásával lehet elérni.

9.2. Az ún. Semmisségi törvények által meghatározott eljárási szabályok egyik közös jellemzője, hogy a törvénysértő elítélések semmissé nyilvánítására, vagy az ilyen elítélések semmisségének igazolására az elítélt, illetve az elítélt hozzátartozójának kérelme alapján kerülhet sor. A Javaslát a jelentős időmúlásból eredő társadalmi igénynek megfelelően oly módon egységesíti a Semmisségi törvények szabályait, hogy a jövőben az ügyészség, a védő, az elítélt halála után pedig az elítélt oldalági rokonai is a bírósághoz fordulhatnak.

9.3. A Javaslát átvezeti az elmúlt évek büntető anyagi jogi változásait (új tényállás vagy elkövetési magatartás, számozás-változás, stb.) egyrészt a foglalkoztathatósági feltételeket előíró státusz-törvényekben, másrészt azokban a törvényekben, amelyek egyéb okból tartalmaznak merev hivatkozást a Btk. valamely tényállására. E törvények az alábbiak:

- a légitözlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény,
- az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény,
- a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény,
- a szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvénymódosításokról szóló 1999. évi LXXV. törvény,
- a haditechnikai termékek gyártásának és a haditechnikai szolgáltatások nyújtásának engedélyezéséről szóló 2005. évi CIX. törvény,

- a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény,
- az egyes fizetési szolgáltatókról szóló 2013. évi CCXXXV. törvény,
- a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény.

- 9.4. Annak érdekében, hogy az európai unió egyes intézményeinél szolgálati jogviszonyban állt személy hazatérése, illetőleg a nemzetközi szervezetnél foglalkoztatott hazatérő a magyar társadalombiztosítás anyasági, gyermeknevelési célú pénzbeli ellátásaira jogosultságot szerezhessen az újonnan bevezetésre kerülő anyasági pénzbeli ellátás biztosítására irányuló megállapodás alapján lehetővé válik a jogszerzés.
- 9.5. A Javaslat módosítja a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvényt (a továbbiakban: Bszi.) a Velencei Bizottságnak a jogegységi eljárásra vonatkozó megállapításaira figyelemmel. A Javaslat a jogegységi eljárást a jogegységi panasz eljárásba integrálja, és az ehhez szükséges módosításokat vezeti végig a Bszi. vonatkozó előírásain.

A Javaslat a bírósági szervezeti szabályozás mellett módosítja a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvényt (a továbbiakban: Üjt.) is. Ennek a módosításnak az oka, hogy továbbra is érvényesüljön az az elv, miszerint a bíróságokra, ügyészségekre vonatkozó szabályozás összhangban álljon egymással. Erre figyelemmel a Javaslat – hasonlóan a Kúriára vonatkozó rendelkezésekhez – megteremti a főtítkári és főtítkár-helyettesi vezetői tisztséget a Legfőbb Ügyészség esetében is.

A gyakorlati tapasztalatok alapján megállapításra került, hogy az igazságügyi szakértői névjegyzéket vezető hatóság által alkalmazott névjegyzékből történő törlési okok, az azokhoz tartozó egyes kötelezettségek megszegése vagy elmulasztása szempontjából nem egyenlő súlyosságúak. Továbbá a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Szankciós tv.) szerinti figyelmeztetés alkalmazásának lehetősége sem egyértelmű azon törlési okok esetében, ahol ezt nem zárja ki az igazságügyi szakértőről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szaktv.). A közigazgatási szabályszegések eltérő súlya miatt indokolt egy differenciált, többlépcsős szankciórendszer kialakítása, egyértelművé téve ezzel a kötelezettségszegésekhez, mulasztásokhoz társuló jogkövetkezményeket.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1–2. §, 18. §

A rendszerváltást követő értékvtáltással egyidejűleg elemi igényként merült fel, hogy az 1945 és 1989. közötti évek, így különösen a kiépült kommunista diktatúra időszakában hozott törvénysértő elítélések semmissé nyilvánításával legalább utólag nyíljon meg a lehetőség a koncepciók perekben meghurcolt személyek jogi rehabilitációjára.

A rendszerváltást követően a jogalkotó több semmisségi törvényt alkotott, így

- az 1956-os népfelkeléssel összefüggő elítélések orvoslásáról szóló 1989. évi XXXVI. törvényt (I. Semmisségi törvény),
- az 1945 és 1963 közötti törvénysértő elítélések semmissé nyilvánításáról szóló 1990. évi XXVI. törvényt (II. Semmisségi törvény), és
- az 1963 és 1989 között elkövetett egyes állam és közrend elleni bűncselekmények miatt történt elítélések semmissé nyilvánításáról szóló 1992. évi XI. törvényt (III. Semmisségi törvény).

Az ún. Semmisségi törvények által meghatározott eljárási szabályok egyik közös jellemzője, hogy a törvénysértő elítélések semmissé nyilvánítására, vagy az ilyen elítélések semmisségének igazolására az elítélt, illetve az elítélt hozzátartozójának kérelme alapján kerülhet sor. Az elmúlt időszakban az Igazságügyi Minisztériumhoz nagyon sok olyan megkeresés érkezett, amely a kommunista diktatúra alatt törvénysértően elítéltek rehabilitációjával kapcsolatban azt az igényt fogalmazta meg, hogy az időközben elhunyt egykori elítéltekkel távolabbi rokoni kapcsolatban álló személyek is nyújthassanak be a bíróságra igazolás iránti kérelmet a koncepciók perek áldozatainak érdekében.

A Javaslat a méltányolható társadalmi igénynek megfelelően oly módon egységesíti a Semmisségi törvények által meghatározott bírósághoz fordulás szabályait, hogy az elítélten és hozzátartozóján túl erre feljogosítja az ügyészséget, a védőt és az elítélt halála után az elítélt oldalági rokonait is.

Az ügyészség – az I. Semmisségi törvény esetében a legfőbb ügyész – általános eljárási joggal való felruházása egyben azt is jelenti, hogy a törvénysértő elítéléssel érintett áldozatok érdekében bármely jogkereső személy vagy szervezet kérelemmel fordulhat az ügyészséghez a semmisségi eljárás hivatalból történő megindítása iránt.

A Javaslat az előzőek szerint azt kívánja biztosítani, hogy a jelentős időmúlás ellenére minden egykori áldozatra kiterjedhessen a törvénysértő ítéletek által okozott sérelem reparálása és annak elmaradását ne egyfajta ismételt büntetésként éljék meg az ártatlanul elmarasztaltak, a túlélő családtagok, illetve az érdekükben eljáró jogkereső polgárok.

3. §, 7. §, 197–199. §

1. Összeolvasva az Itv.-nek a magánvadás eljárásra vonatkozó illetékfizetési szabályait az illetékmentességre vonatkozó szabályokkal, valamint a Be.-vel, – ami meghatározza, hogy mely eljárási szereplő milyen indítvány benyújtására jogosult, – megállapítható, hogy a jelenlegi szabályozás szerint:
 - a feljelentés illetéke magánvadás eljárásban 10 000 forint,
 - a magánvádló, magánfél, egyéb érdekelt fellebbezésének illetéke 10 000 forint,
 - a magánvádló, a terhelt törvényes képviselője, valamint a terhelt halála után egyenesági rokona, testvére, házastársa vagy élettársa, illetve ha a terhelt halála óta több mint ötven év telt el, oldalági rokona által benyújtott perújítási indítvány illetéke 15.000 forint,
 - a terhelt törvényes képviselője, valamint a terhelt halála után egyenesági rokona, testvére, házastársa vagy élettársa, illetve ha a terhelt halála óta több mint ötven év telt el, oldalági rokona által benyújtott felülvizsgálati indítvány illetéke 15.000 forint,
 - a terhelt, a védő és a terhelt törvényes képviselője által benyújtott jogegységi panasz illetéke 15.000 forint.

A Javaslat változatlanul fenn kívánja tartani tartja azt az elvet, hogy az állam büntető igényének érvényesítésére irányuló közbiztonsági eljárás illetékmentes, csupán a magánvadás eljárásra állapít meg illetékkötelezettséget. A megindult eljárásnak „kényszerű” résztvevője a terhelt, a védelemhez fűződő jog révén a védő, és az egyéb érdekelt, amely személyek illetékekkel terhelése indokolatlan.

Indokolatlan ezért a terhelt javára perújítási indítványt, valamint felülvizsgálati indítványt előterjeszteni jogosultak közötti különbségtétel is az illetékmentesség tekintetében. A következő szabályozást az szolgálja, ha valamennyi, a terhelt javára perújítási- és felülvizsgálati indítványt előterjeszteni jogosultat (pl. törvényes képviselő) megilleti az illetékmentesség.

A Be. 784. § (1) bekezdése alapján a magánvádló felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő. A Bszi. 41/C. § (1) bekezdése alapján jogegységi panaszt az terjesztheti elő, aki az eljárási törvények alapján felülvizsgálati kérelem előterjesztésére jogosult. Mivel a magánvádló tehát jogegységi panaszt nem terjeszthet elő, így arra magánvadás eljárásban kizárólag a terhelt, a védő és a terhelt törvényes képviselője jogosult. Nem következetes a szabályozás azonban, hogy a felülvizsgálati indítvány előterjesztése tekintetében illetékmentességet élvező terhelt és védő a jogegységi panasz tekintetében illetékköteles.

Mindezek alapján a Javaslat újraszabályozza a magánvadás eljárásban illetékfizetésre kötelezett személyek körét és megszünteti az egyéb érdekelt, valamint a terhelt javára jogorvoslati indítványt előterjeszteni jogosult személyek vonatkozásában az illetékfizetési kötelezettséget. Az átláthatóbb szabályozás érdekében megszűnik a korábbi megoldás, amely szerint az Itv. 52. §-a rendelkezik az illetékfizetési kötelezettségről és az 57. § az illetékmentességről, ehelyett maga az 52. § rögzíti, hogy mely eljárási szereplőknek kell illetéket fizetnie, így szükségtelenné válik az 57. § (2) bekezdés a) és b) pontjában arról rendelkezni, hogy mely eljárási szereplők indítványai illetékmentesek.

2. A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy a magánvadás eljárásban az eljárási illetéket nem róják le a feljelentők, a lelevezés pedig nem feltétlenül vezet eredményre. Erre tekintettel a Javaslat hatályon kívül helyezi az Itv. 54. § (4) bekezdését és az Itv. 52. §-át kiegészíti egy új (5) bekezdéssel, amelyben rendezi az illeték megfizetésének szabályait. Ezzel párhuzamosan a Javaslat rögzíti a Be.-ben, hogy a bíróság a magánvadás eljárást megszünteti, ha az illetéket határidőben nem fizetik meg, továbbá ha a fellebbezésért vagy a perújításért az illetéket határidőben nem fizetik meg, azt az indítvány visszavonásának kell tekinteni. Több feljelentő egy beadványban tett feljelentése esetén az illeték egyes feljelentők általi meg nem fizetése azonos módon kezelendő, ahogyan az egyéb eljárást megszüntető okok (ld. feljelentés visszavonása, sértetti mulasztás).

3. Végül a Javaslat pontosítja az illeték visszafizetésére vonatkozó szabályokat is [Itv. 80. § (1) bekezdés m) pont]. E körben például a személyes meghallgatás megkezdése előtti vagy az alapján történő eljárás megszüntetés miatti illetékmentesség helyett ezt a visszatérítési okok között szabályozza, emellett kibővíti a visszatérítési okokat azzal, ha a magánvádló fellebbezése eredményes, valamint pontosítja, hogy a lerótt illeték csak akkor jár vissza, ha a bíróság jogerős ügydöntő határozatot hozott és a határozat meghozatalának időpontjában az ügyészség képviselte a vádat.

4. §

A polgári jogi igénnyel kapcsolatban az Itv. az igény bejelentését említi, a Be. azonban az igény előterjesztése kifejezést használja. A Javaslat a Be. szerinti terminológiát vezeti át az Itv.-ben.

Mivel a büntetőeljárásban a vádlott és a védő fellebbezése illetékmentes, így a vádlott felmentése érdekében bejelentett fellebbezés – amely a polgári jogi igény jogalapját is vitatja – sem eredményezhet további illetékfizetési kötelezettséget a vádlott részére. Amennyiben azonban a vádlott és a védő fellebbezése kizárólag a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezés ellen irányul, az illetékmentesség nem indokolt, hiszen a polgári jogi igény tekintetében a háttérjogszabály a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.), és ez esetben el kell vonatkoztatni attól, hogy annak megítélése a büntetőeljárás keretén belül történik.

A Javaslat szerint amennyiben a bíróság a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja, nem kell megfizetni az illetéket. Méltánytalan lenne ebben az esetben még a mérsékelt illeték is, hiszen a polgári peres eljárás megindítása továbbra is illetékköteles marad.

5. §

Az Itv. a mérsékelt illeték szabályai körében, az 58. § (8) bekezdésben kimondja, hogy a büntetőeljárásban érvényesített polgári jogi igény illetékére az (1)–(5) bekezdés – tehát a polgári eljárás szabályaira utaló – rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. A polgári jogi igény érvényesítése során azonban nem általánosságban érvényesül a Pp. valamennyi szabálya, a Be. kifejezetten meghatározza a Pp. azon rendelkezéseit, amelyeket a büntetőeljárásban is alkalmazni szükséges és azokat az eltéréseket, kivételeket, amelyek a büntetőeljárás jellegéből adódnak. Erre tekintettel a büntetőeljárásban nem értelmezhetők az Itv. 58. § (1)–(5) bekezdése szerint olyan fogalmak, mint „perfelvételt lezáró végzés meghozatala”, „az eljárás szünetel, és az eljárás e szünetelés folytán megszűnik”, vagy „a felek az eljárás megszüntetését közösen kérik”. Ennek megfelelően szükséges a büntetőügyekre speciális mérsékelt illeték szabályok megalkotása a hatályos utaló rendelkezés helyett.

A Javaslat a büntetőeljárásban érvényesített polgári jogi igény illetéke kapcsán speciális szabályként rögzíti, hogy a mérsékelt illeték 10%, amennyiben az elsőfokú ügydöntő határozat meghozataláig

- a magánfél visszavonja az előterjesztett polgári jogi igényt,
- a terhelt az úgy nyilatkozik, hogy ellenkérelmet nem kíván előterjeszteni és a követelést a magánfél által előterjesztetteknek megfelelően teljesíteni kívánja, vagy
- a terhelt a váddal egyezően beismeri a bűncselekmény elkövetését.

Az Itv. 58. §-a szerinti eljárási szakaszok csak hozzátétőleg feleltethetőek meg a büntetőeljárás egyes részeinek, szakaszának. Különösen igaz ez, ha több vádlottat terhel a fizetési kötelezettség, és az egyes vádlottakra eltérő szakaszban (előkészítő ülésen, tárgyaláson) fejeződik be a büntetőeljárás. Erre tekintettel a Javaslat a büntetőeljárásban érvényesített polgári jogi igény vonatkozásában nem tesz különbséget a mérsékelt illeték kapcsán a bírósági eljárás szakaszai között, kizárólag egyetlen időpontot jelöl meg, az elsőfokú ügydöntő határozat meghozatalát.

A gyakorlat szerint a leggyakoribb mérséklési ok, ha a vádlott az adott bűncselekmény elkövetését elismeri és a kár értékét sem vitatja, akár oly módon, hogy a váddal egyezően beismeri a bűncselekmény elkövetését és lemond a tárgyaláshoz való jogáról. Jelenleg vitatott, hogy ha egy eljárásban bírál el a bíróság több bűncselekményt, és a terhelt valamelyik bűncselekmény elkövetését beismeri, míg más bűncselekmény tekintetében a mérséklés oka fel sem merül, mert azon bűncselekmény elkövetését tagadja, akkor alkalmazható-e a mérsékelt illeték. Erre az esetre rögzíti a Javaslat, hogy ha a vádlottal szemben több bűncselekmény miatt emeltek vádat, a mérsékelt illeték alkalmazásának akkor van helye, ha a vádlott azon bűncselekmény elkövetését ismeri be, amely vonatkozásában van a polgári jogi igény előterjesztve.

Szintén gyakorlati problémát okoz több vádlott esetén az egyetemlegesség kérdése. Mivel az illeték összegének mérsékléséhez terhelti magatartás szükséges (nyilatkozat, hogy ellenkérelmet nem kíván előterjeszteni és a követelést a magánfél által előterjesztetteknek megfelelően teljesíteni kívánja, vagy a terhelt a váddal egyezően beismeri a bűncselekmény elkövetését és lemond a tárgyaláshoz való jogáról), előfordulhat, hogy az adott bűncselekményben érintett egyik terhelt él ezzel a lehetőséggel, így az ő esetében helye van az illeték mérséklésének, míg társa nem. Erre az esetre írja elő a Javaslat, hogy ilyenkor bármelyik vádlott esetén fennáll a mérsékelt illeték alapja, a mérsékelt illeték valamennyi vádlottra vonatkozik és őket egyetemlegesen terheli.

Végezetül a Javaslat rögzíti, hogy a büntetőeljárásban érvényesített polgári jogi igény illetékére az Itv. 58. § (5) és (9)–(10) bekezdését megfelelően alkalmazni kell.

6. §

A Be. alapján polgári jogi igényként kártérítésre, sérelemdíj fizetésére vagy dolog kiadására, illetve pénz fizetésére irányuló követelés érvényesíthető. Az illetékfeljegyzési jog nem vonatkozik a dolog kiadására vagy pénz kifizetésére irányuló követelésre. A Javaslat az illetékfeljegyzési jogot kiterjeszti a polgári jogi igényként érvényesíthető dolog kiadásra és pénzfizetésre irányuló követelésre is, mivel indokolatlan a jelenlegi különbségtétel.

8. §

1. Az Itv. 38. § (4) bekezdése az illeték fizetésére kötelezettekre vonatkozó általános szabályoknál kimondja, hogy nem köteles az illeték előzetes megfizetésére a büntetőügyeken kívül az ügygondnok, a gyámhatóság által kirendelt eseti gondnok és eseti gyám. Ez azt a látszatot kelti, mintha azokban a büntetőügyben, ahol ügygondnok vagy gyám jár el törvényes képviselőként, ott e személyek indítványai illetékkötelesek lennének (értelemszerűen csak magánvádas eljárás jöhetne szóba). Ez nyilvánvalóan nem cél. A jelenlegi szabályozást a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi CXCVII. törvény alakította ki és az volt a célja, hogy egyértelműsítse, miszerint a büntetőügyekben való illetékmentességet teljes egészében az Itv. 57. §-a rendez. Mivel azonban a Javaslat módosításai alapján kiüresednek az illetékmentességi szabályok, így a „büntetőügyeken kívül” fordulatra sincsen szükség, azt a Javaslat hatályon kívül helyezi.
2. A Javaslat eltörli a büntetőeljárással kapcsolatos egyes kérelmek illetékét. Jelenleg az Itv. 54. §-a az alábbi kérelmek esetén ír elő illetékfizetési kötelezettséget:
 - szabadságvesztés, közérdekű munka végrehajtásának megkezdésére irányuló halasztás iránti kérelem,
 - közérdekű munka félbeszakítása iránti kérelem,
 - pénzbüntetés, állapot illető bűnügyi költség, rendbíróság megfizetésére irányuló halasztás, illetve részletfizetés iránti kérelem,
 - kegyelmi kérelem,
 - bírósági mentesítés iránti kérelem,
 - bűnügyi költség és a rendbíróság elengedése iránti kérelem.

Összeolvasva az Itv. szerinti illetékfizetésre vonatkozó szabályokat az illetékmentességi szabályokkal és a Be.-vel, valamint a Bv. tv.-vel, ahol meg van határozva, hogy ki milyen indítvánnyal élhet, számos következetlenség fedezhető fel. Példaként említhető, hogy a bírósági mentesítés iránti kérelem bár illetékköteles, azonban mindenki számára illetékmentes, aki kérheti, így ez egy üres halmaz. Kegyelem esetén kizárólag a terhelt/elítelt hozzátartozója által benyújtott kegyelmi kérelem illetékköteles, mindenki más számára, aki előterjesztheti, illetékmentes. Indokolatlannak tűnik az illetékfizetési kötelezettség szempontjából a megkülönböztetés a kegyelmi kérelmet benyújtó személyek között.

A jogi ellentmondások mellett számos gyakorlati indoka is van e kérelmek esetén az illetékek eltörlésének. A gyakorlatban az a jellemző, hogy az illetéket nem fizetik meg, és a leletezés sem feltétlenül vezet eredményre, így ebből bevétel csak ritkán származik. Továbbá az illeték mértéke olyan alacsony, hogy az érvényesítése magasabb költséggel jár, mint az abból származó bevétel és csupán adminisztratív terhet jelent az eljáró szervek számára. Emellett általában az elítélt anyagi helyzete indokolja a halasztási, részletfizetési kérelmet, így méltánytalannak tűnik illetékfizetési kötelezettséggel is elnehezíteni azt. Végül megjegyzendő, hogy a bűnügyi költség és a rendbíróság elengedése iránti kérelem hasonlóan kegyelmi jellegű döntés, mint a kegyelmi eljárások, amelyeknél eddig sem kellett illetékfizetési kötelezettséggel terhelni a kérelmezők zömét.

Mindezek alapján a Javaslat hatályon kívül helyezi az Itv.-nek a büntetőeljárással kapcsolatos egyes kérelmek illetékére vonatkozó szabályait [Itv. 54. §-a, valamint 57. § (2) bekezdés c) pontja].

3. Az ügyirat másolatáért, illetve kivonatáért fizetendő illetékre vonatkozó rendelkezéseket az egyes adótörvények módosításáról szóló 2020. évi CXVIII. törvény 116. §-a 2021. január 1-jével hatályon kívül helyezte, azonban az Itv.-ben továbbra is benne maradt számos illetékmentességi szabály [ld. Itv. 56. § (3) bek., 57. § (2) bek., e)–h) pont, 57. § (3)–(4) bek., 2. melléklet X.2. pont]. A Javaslat az egyértelmű szabályozás érdekében szükséges deregulációt végzi el.
4. A jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Jst.) 39. § (9) bekezdése szerint „az e törvény szerinti eljárás kezdeményezése iránti kérelem előterjesztése illeték- és díjfizetési kötelezettséggel nem jár”, emellett sem a Be., sem az Itv. nem ír elő illetékfizetési kötelezettséget a költségkedvezmény engedélyezése iránti eljárás vonatkozásában. Minderre tekintettel szükségtelen kimondani az Itv.-ben, hogy illetékmentes a büntetőügyekben a költségkedvezmény engedélyezése iránti eljárás [Itv. 57. § (2) bek. d) pont], így ezt a Javaslat hatályon kívül helyezi.
5. Az Itv. alapján a büntetőeljárásban kizárólag a magánvádas eljárás illetékköteles, így az Itv. 57. § (2) bekezdés i) pontja is csak a magánvádas eljárásra vonatkozhat. E szabály értelmében illetékmentes az eredményes jogegységi panasz alapján indult magánvádas eljárás.

A Be. 784. § (1) bekezdése alapján a magánvádló felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő. A Bszi. 41/C. § (1) bekezdése alapján a jogegységi panaszt az terjesztheti elő, aki az eljárási törvények alapján felülvizsgálati kérelem előterjesztésére jogosult. Mivel a magánvádló a fentiek szerint jogegységi panaszt sem terjeszthet elő, így indokolt az Itv. 57. § (2) bekezdés i) pontjának mellőzése.

9. § és 17. §

A rendelkezés a Javaslat új szabályaival ellentétes, a felszámolás felfüggesztését előíró és a zár alá vett vagyon felszámolásba való integrálását tiltó normaanyag hatályon kívül helyezését végzi el, továbbá elhagyja a hatályon kívül helyezett rendelkezésekre történő utalást a Cstv. 6. § (3) bekezdés b) pontjából.

10–11. §

A büntetőjogi vagyoni igények felszámolási eljárásban való érvényesítésének alapja [Cstv. 79/A. § (2) bekezdés] a büntetőeljárásban hozott vagyont érintő döntések bejelentése, amely a Javaslatban szereplő vélelemnél fogva [Cstv. 79/A. § (6) bekezdés] hitelezői igényérvényesítésének minősül. Ennek érdekében nemcsak a büntetőeljárást lefolytató szervek feladata az ilyen döntésekről való értesítés, hanem az ilyen döntések végrehajtásában közreműködő adóhatóság, valamint az adós feladata is. Ez utóbbi kötelezettséget a Javaslat rögzíti a Cstv. 23–24. §-ába.

12. §

A Javaslat kiegészíti a felszámolási zárómérleggel egyidejűleg készítendő zárójelentés tartalmát azoknak a hitelezőknek a felsorolásával, akik zálogjoggal vagy a Cstv. 49/D. § (3) bekezdése értelmében a zálogjoggal azonos megítélés alá eső, biztosított követeléssel rendelkeznek.

13. §

1. Cstv. 57. § (1) bekezdés e) pontjának módosításához:

Miután a büntetőjogi vagyoni igények közül a Javaslat alapján nem csupán a pénzbírság és a bűnügyi költség érvényesítése történhet meg a felszámolásban, ezért szükséges a bűnügyi hitelezői igénybejelentésnek minősülő követeléseket teljes körűen megjeleníteni a felszámolási eljárásban irányadó kielégítési sorrendben.

2. Cstv. 57. § (6) és (6a) bekezdéséhez:

A Javaslat új kielégítési sorrendet állapít meg a Cstv. 57. § (1) bekezdés e) pontja szerinti követelések között. A csoporton belüli új kielégítési sorrendben azonos helyen szereplő igények a követelések arányában nyernek kielégítést, és a következő pontban szereplő követelések kielégítésére akkor kerülhet sor, ha a megelőző pontban szereplő valamennyi követelés teljes mértékben kielégítést nyert.

14. §

1. A Cstv. 79/A. §-hoz:

A Javaslat célja, hogy a büntetőjogi vagyoni igények és a felszámolásban megjelenő hitelezői igények között megfelelő érdeksorrend alakuljon ki, melyben a hátrébb sorolt érdekek jogosultjainak csak a legszükségesebb korlátozásokat kell elszenvedni, ezért a Javaslat a pénzbeli követelést – és nem a tulajdoni igényt – célzó büntetőjogi igények többségét integrálja a felszámolási eljárásba, és számukra hitelezői igényként a törvényi sorrend szerinti kifizetést biztosítja. Az egységes és az átlátható szabályozás érdekében az erre vonatkozó szabályokat a Cstv.-ben önálló fejezetben helyezi el, ahol mindazokat a normákat összefoglalja, amelyekkel együtt a törvény egyéb rendelkezéseit alkalmazni kell.

A felszámolási eljárásban valamennyi büntetőjogi vagyoni igény hitelezői igényként vehet részt azok kivételével, amelyek nem fedezetként vannak jelen, hanem meghatározott – nem helyettesíthető – vagyonelemre vonatkoznak. Erre tekintettel nem integrálható a felszámolásba az elkobzáshoz, a nem pénzösszegben kifejezett vagyonekobzáshoz, a nem fedezetet biztosító zár alá vételhez és a lefoglaláshoz fűződő igény sem [Cstv. 79/A. § (9) bekezdés]. A lefoglalás esetén felmerülhet ugyan, hogy a vagyonekobzás biztosítása érdekében, fedezeti céllal kerül alkalmazásra, de mivel lefoglalás esetén nem csak vagyoni, más (bizonyítási) érdekek is felmerülhetnek, a lefoglalt dolgok felszámolásba való bevonhatóságát megteremtő jogszabály módosításhoz a vagyont érintő kényszerintézkedés átfogó koncepcionális felülvizsgálatára lenne szükség, ami jelenleg nem valósítható meg. Erre tekintettel a lefoglalt dolgok egységesen kívül maradnak a felszámolásba bevonható vagyonon. Mindez természetesen nem akadályozza annak, hogy a lefoglalás megszüntetésével és a fedezetet biztosító zár alá vétel elrendelésével a vagyon bekerülhessen a felszámolási vagyonba.

A Javaslat a kéttípusú büntetőjogi vagyoni igény egyértelmű elhatárolása érdekében a Be. módosításával a zár alá vétel elrendeléséről szóló határozatok kötelező kellékévé teszi [Be. 327. § (6) bekezdés] annak meghatározását, hogy a vagyont érintő kényszerintézkedés meghatározott pénzösszeg biztosítása érdekében, vagy kimondottan a bűncselekménnyel közvetlen összefüggésben álló vagyontárgyra áll fenn. Arra az esetre, ha ezek a rendelkezések hiányoznának a határozatból, a Javaslat azok pótlását írja elő [Be. 327. § (7) bekezdés]. Mindennek eredményeként a zár alá vétel elrendeléséről szóló határozatból egyértelműen ki kell, hogy derüljön, hogy az adott zár alá vétellel érintett vagyontárgy bevonható-e a felszámolásba.

A Javaslat a bevezetett, egyértelmű jogcímekekre építve, a pontos elhatárolás és az átlátható szabályozás érdekében értelmező rendelkezéseket határoz meg. Ezek lényege szerint bűnügyi hitelezői igénybejelentésnek tekintendő az előzetes és a végleges bűnügyi hitelezői igénybejelentések összessége. A két említett kategória közötti különbség azon alapul, hogy az előzetes bűnügyi hitelezői igénybejelentés a felszámolásba hitelezői igényként bevonható kényszerintézkedés, a véglegesek pedig a bevonható büntető anyagi jogi intézkedések, illetve a bűnügyi költség végrehajtását célozzák.

A Javaslat fogalom meghatározásai közül külön is említeni kell, hogy a Javaslat körülhatárolja a fedezetet biztosító zár alá vétel fogalmát, míg a másik típusú – a vagyonekobzás szempontjából nem helyettesíthető tárgyra vonatkozó – zár alá vétel fogalmáról az értelmező rendelkezések között hallgat, de a későbbi szabályozásban [Cstv. 79/A. § (9) bekezdés] ide sorol minden olyan zár alá vételt, ami nem fedezetet biztosít. Ezek a vagyontárgyak nem vonhatók be felszámolásba, és azokat úgy kell tekinteni, mintha kívül esnének a társasági tulajdonon.

A bűnügyi hitelezői igénybejelentés alapja a felszámolási eljárásban hitelezői igényekhez hasonlóan nem az igény keletkezését megalapozó jogcím létrejötte vagy érvényesíthetősége, hanem az igény bejelentése, ami a büntetőjogi igény tekintetében értelemszerűen a felszámolónak a határozat kézbesítésével történő vagy bármilyen más írásos módon megvalósuló értesítését jelenti. Ezzel a rugalmas szabályozási megoldással biztosítható, hogy formai hiányosságok miatt a büntetőjogi hitelezői igény ne lehetetlenülhessen el. Amellett, hogy a Javaslat az értelmező rendelkezések között ezt világosan tisztázza, jogszabályi kötelezettséggé teszi a büntetőeljárást lefolytató szerv, az állami adó- és vámhatóság és a felszámoló közötti kölcsönös kommunikációt annak érdekében, hogy a bűnügyi hitelezői igénybejelentés megtörténhessen, és a felszámolóhoz az annak alapjául szolgáló határozat eljuthasson.

Azzal, hogy a büntetőjogi döntések meghatározott esetekben bűnügyi hitelezői igény bejelentésének minősülnek, kérdésként merül fel, hogy azok milyen összegre irányulhatnak. Végleges bűnügyi hitelezői igények esetén ez nem jelent különösebb problémát, ugyanis a határozatban szereplő követelés összege egyben a bűnügyi hitelezői igénybejelentés összege is lehet. Előzetes bűnügyi hitelezői igény bejelentése esetén azonban problémát okozhat,

hogy elvállik egymástól az az érték, amelyet a zár alá vétel biztosít (biztosított érték), és az az érték, amelyet a kényszerintézkedéssel érintett vagyon képvisel (biztosíték értéke). Ilyen esetben, ha a biztosíték értéke nagyobb, mint a biztosított érték, vagyis a büntetőeljárás célra nincs szükség akkora vagyonra, mint amit a biztosíték képvisel, akkor büntügyi hitelezői igényként sem kezelhető a biztosított értéket meghaladó összeg. Fordított esetben pedig, ha biztosíték értéke kisebb, mint a biztosított érték, akkor a biztosíték értékét meghaladó összeg nem kezelhető hitelezői igényként, mert az azt jelentené, hogy a zár alá vétel túlterjeszkedik az eredeti határozaton és olyan vagyonra is kiterjed, amely nem volt kényszerintézkedéssel biztosítva. Mindezek alapján a Javaslat megoldása szerint a biztosított érték és a biztosíték értékének elválása, vagyis zár alá vétel esetén ezen összegek közül azt kell az előzetes büntügyi hitelezői igénybejelentés összegeként kezelni, amelyik az alacsonyabb. Ezzel egyidejűleg nincs szükség arra, hogy a biztosíték értéke valamennyi ügyben külön vizsgálat tárgyát képezze. A Javaslat Cstv. 79/A. § (3) és (4) bekezdésben szereplő szabályozása ezért a felszámolásban történő értékesítés során megszerezhető vételárat tekinti a biztosíték értékének. Ebből következően a felszámolásban változhat az előzetes büntügyi hitelezői igénybejelentés összege, amiről a Javaslat szerint értesíteni kell a büntetőeljárást aktuálisan lefolytató szervet, aki szükség esetén az értékcsökkenésére figyelemmel újabb vagyontárgyakat vonhat kényszerintézkedés alá. Az értesítési kötelezettség határidejét tekintve a Javaslat nem ír elő külön belső határidőt, annak érdekében, hogy az ilyen értesítés – különösen több vagyontárgyat érintő zár alá vétel esetén – a büntügyi hitelezői igény reális változásához, és ne szükségtelenül valamennyi hitelezői igényt érintő vagyontárgy értékesítéséhez kapcsolódjon. Ehhez kapcsolódóan az állami büntetőjogi igény megfelelő biztosítását szolgálja, hogy a vagyoni kényszerintézkedés előbb említett kiterjesztésére egészen a zárómérleg elkészítéséig is sor kerülhet.

A Javaslat a Cstv. 79/A. § (6) bekezdésében megdönthetetlen vélelemmel írja elő, hogy a büntügyi hitelezői igénybejelentésként meghatározott írásbeli kommunikációra (az értesítésre, illetve a határozat kézbesítésére) a Cstv.-nek a hitelezői igénybejelentésre vonatkozó szabályait kell alkalmazni. Ennek egyik alapja, hogy a büntetőeljárás szabályok alapján a zár alá vétellel érintett adós gazdálkodó szervezet vagyoni érdekeltnek minősül [Be. 57. § (1) bekezdés b) pontja], ezért a képviselőjével – a felszámolóval – közölni kell a határozatot. A büntügyi hitelezői igénybejelentésről való értesülés másik alapja, hogy az Avt. módosításával az ilyen igényeket végrehajtó állami adó- és vámhatóság is köteles értesíteni a felszámolót [Avt. 125/B. (5a) bekezdés]. Végül, ha a felszámoló maga is tudomást szerez a büntügyi hitelezői igénybejelentés alapjául szolgáló követelésről, maga is köteles az erről szóló határozatot beszerezni [Cstv. 79/A. § (5) bekezdés]. Utóbbi rendelkezésnek különösen akkor lehet jelentősége, ha a zár alá vétel elrendelését követően kerül a társaság felszámolás alá.

Tekintettel arra, hogy a büntetőjogi intézkedésekkel és kényszerintézkedésekkel érintett vagyon kezelése része az állam bűnüldözési monopóliumának, a Javaslat ezen vagyonok kezelését akkor is az állami szerv hatáskörébe utalja, ha az érintett vagyon a részese a felszámolási vagyonnak. A Javaslat 79/A. § (7) bekezdése szerint ezért büntügyi hitelezői igénybejelentés esetén a Cstv. 66. §-a alapján a Kormány által jogszabályban kijelölt állami felszámolót kell a bíróságnak kirendelnie, kivéve azokat az eseteket, ha a külön törvények alapján a pénzügyi szervezetek állami felszámolója jár el. A Javaslat meghatározza a bíróság által felmentett nem állami felszámoló ügyátadással összefüggő kötelezettségeit.

A Javaslat a Cstv. 79/A. § (8) bekezdésében a büntügyi hitelezői igénybejelentés tekintetében elrendeli, hogy azt a 40 napon belül bejelentett hitelezői követelések közé kell besorolni. Ennek indoka, hogy a büntetőeljárásokban az állami szervek legnagyobb igyekezte ellenére is külső körülmények folytán késedelmet szenvedhet a büntügyi hitelezői igény alapjául szolgáló határozat meghozatala, így a hitelezői igény bejelentése.

2. A Cstv. 79/B. §-ához:

A Javaslat a Cstv. 79/B. §-ában szereplő esetekben rendezi, ha a felszámolásba bejelentett hitelezői igénynek a zár alá vételére kerül sor. Ilyenkor a hitelező a vagyonfelosztás során csak zár alá vétellel terhelt jogot szerezhet, és a hitelezői igényre eső vagyont a zár alá vételt végrehajtó állami adó- és vámhatóság számára kell rendelkezésre bocsátani. Ha pedig a zár alá vett hitelezői igényre vagyonekobbzást rendelnek el, annak sorsa attól függően alakul, hogy fiktív hitelezői igény vagyonekobbzása történt, vagy pedig valós hitelezői igény (fedezeti célú) vagyonekobbzása. A Javaslat kiindulópontja szerint a fiktív hitelezői igények bejelentése önmagában is bűncselekmény gyanúját veti fel, és az ilyen úton létrejövő hitelezői igény közvetlenül vagyonekobbzás tárgyát képezi. A fiktív hitelezői követelések elhatárolását a Javaslat arra épülő terminológiai megoldással teremti meg, hogy mivel a valós hitelezői igény csak fedezeti céllal képezheti az intézkedés tárgyát, így csak pénzügyben kifejezett vagyonekobbzás tárgya lehet, ezért a nem pénzügyben kifejezett vagyonekobbzás esetkörével a fiktív

hitelezői igények körülírhatók. Rájuk nézve a Javaslat az általánostól eltérő következményeket [Cstv. 79/B. § (3), (5), (6) bekezdés] ír elő, míg a valós hitelezői igényre elrendelt pénzüsszegben kifejezett vagyonek Kobzás esetére az általános jogkövetkezményeket írja elő [Cstv. 79/B. § (8) bekezdés]. Fiktív igényre vonatkozó vagyonek Kobzásból származó vagyon a Javaslat szerint nem kerülhet az állam tulajdonába, hanem azt az adós számára kell rendelkezésre bocsátani. Erre azért van szükség, hogy az állam más jóhiszemű hitelezők sérelmére a kielégítési sorrendtől eltérően ne szerezzen vagyont. Az ilyenkor szükséges, adós számára történő vagyon-visszaszolgáltatás a felszámolás egyes szakaszaiban eltér: a felszámolás alatt a felszámoló rendelkezésre bocsátásával, azután pedig a Ctv. szerinti vagyonrendezés kezdeményezésével hajtható végre. Zálogjoggal vagy az azzal egy tekintet alá eső, biztosított hitelezői követelések esetén a fentiekől azon az alapon szerepel lényegi eltérés a szabályozásban, hogy az ilyen hitelezői követelések kielégítési időpontja nem a felszámolás befejezésével megvalósuló vagyonfelosztás, hanem ennél korábbi időpont. Mindezekkel szemben valós hitelezői igény esetén a vagyonek Kobzás állami jogszerzéssel jár.

3. Cstv. 79/C. §-ához:

A Be. 332. § (3) bekezdése a büntetőeljárás szabályozásban már ismert megoldáshoz nyúlva az adminisztratív terhek elkerülése érdekében anélkül teszi lehetővé a zár alá vétel tárgyának kicserélődését, hogy erről önálló határozatot kellene hozni. Ilyenkor a zár alá vétel eredeti tárgyára nézve a törvény erejénél fogva megszűnik a zár alá vétel. Ahhoz azonban, hogy e tárgyra vonatkozóan a jogokat ismételten teljességében lehessen gyakorolni, szükséges a zár alá vétel megszűnésének deklarálása. Ez olykor határozati formát is szükségessé tehet, különösképpen a közhiteles nyilvántartásból való törlés esetén. A Javaslat mindezen teendőket a felszámoló, és – ha határozathozatal szükséges – akkor a felszámolás során eljáró bíróság feladatkörébe utalja. Ez utóbbi határozat tárgya annak megállapítására terjed ki, hogy a zár alá vétel az adott vagyontárgyra nézve a törvény erejénél fogva megszűnt.

4. Cstv. 79/D. §-ához:

A hitelezői jogok gyakorlása a felszámolásban több ponton is aktív részvételt igényel. A Javaslat erre a feladatra – a bünygyi hitelezői igénybejelentés megtételére, valamint a felszámolási eljárásban a hitelezői jogok gyakorlására – az állami adó- és vámhatóságot jelöli ki. A bünygyi hitelezői igénybejelentésekkel érintett ügyekben tehát az államot kell a hitelezői nyilvántartásban szerepeltetni, akinek a képviselőjében az állami adó- és vámhatóság jár el.

A Javaslat emellett különös adminisztratív szabályokat rögzít, előírja a nyilvántartásba vett hitelezői követelések listájának büntetőeljárást lefolytató szerv számára való megküldését, valamint rögzíti a bünygyi hitelezői igénybejelentés jogi természetével összefüggő rendelkezéseket.

5. Cstv. 79/E. §-ához:

Miután az új szabályok szerint a felszámolás és a büntetőeljárás haladhat párhuzamosan, ezért szükséges annak szabályozása, hogy ha a büntetőeljárásban megszületik a végleges büntetőjogi vagyoni igényről rendelkező határozat, és a kényszerintézkedések már nem tarthatók fent, az előzetes bünygyi hitelezői igényeket felválthassa a végleges büntetőjogi vagyoni igényből származó hitelezői igény. Fontos megjegyezni, hogy nem léphet valamennyi típusú végleges hitelezői igény valamennyi előzetes hitelezői igény helyébe, így a bünygyi költség követelés nem válthatja fel a fedezetet biztosító zár alá vételt. Csak olyan végleges hitelezői igénybejelentés esetén valósulhat meg a csere, amelynek érdekében a vagyon biztosítva volt, vagyis a zár alá vétel helyébe csak a vagyonek Kobzás vagy a pénzbírság léphet. Ezt a követelményt a Javaslat az „azonos vagyonra elrendelt” fordulattal kívánja kifejezni.

A Javaslat a hitelezői igényt érintő fenti átmenetet egy törvényi vélelemmel rendezi, három kiegészítéssel. Az egyik, hogy a korábbinál csekélyebb összegű végleges bünygyi hitelezői igény esetén [Cstv. 79/E. § (2) és (3) bekezdés] a még fennálló hitelezői igény korrekciója és a különbözetként fennmaradó vagyon többi hitelező közötti felosztása szükséges, ami a felszámolás három szakaszában (a felszámolási záróméreg benyújtása előtt, ezután, de a felszámolás befejezése előtt, a felszámolás befejezése után) három különböző intézkedést tesz szükségessé. Az előzetesnél magasabb összegű végleges bünygyi hitelezői igénybejelentés esetén [Cstv. 79/E. § (4) bekezdés] a hitelezői igény felemelésére a bünygyi hitelezői igénybejelentésre vonatkozó bejelentési határidőben van lehetőség. A harmadik esetkör [Cstv. 79/E. § (5) bekezdés], ha a végleges hitelezői igénybejelentésre nem kerül sor (pl. a büntetőeljárást vagyonek Kobzás nélkül fejezik be), ilyenkor a felszámolás befejezése előtt az igénybejelentés

visszavonására irányadó jogkövetkezményeket kell alkalmazni, azután pedig a maradvány vagyona nézve a Ctv.-ben szabályozott vagyonrendezést kell lefolytatni.

6. Cstv. 79/F. §-ához:

Annak érdekében, hogy a büntetőeljárást lefolytató szervek a csalárd hitelezői igénybejelentésekkel szemben a megfelelő intézkedéseket megtehessek, szükség van arra, hogy ezen igények között a vagyonfelosztást megelőzően megfelelő idő álljon a rendelkezésükre. Ennek érdekében rögzíti a Javaslat a Cstv. 79/F. § (1) bekezdésében, hogy a felszámolási zárómérleg benyújtása előtt erre két hónapot kell biztosítani.

Előfordulhat, vagy a felszámolási eljárás befejezésekor még a büntetőeljárás folyamatban van. Ilyen esetekben rendezni kell, hogy az adós megszűnésével az előzetes büntügyi hitelezői igénybejelentésre kiosztott vagyon kinek a tulajdonába kerülhet. A Javaslat megoldása szerint az ilyen vagyon megmarad az adós tulajdonába tartozó vagyonnak, amit a zár alá vételt végrehajtó szerv rendelkezésére bocsátanak. A büntetőeljárás lezárultával pedig, ha nem rendelnek el vagyonelkobzást vagy pénzbírságot, az éppúgy a vagyonrendezés alapját képezi, mint bármely más esetben, amikor utóbb az adós tulajdonát képező vagyontárgy kerül elő.

15. §

A Javaslat átmeneti rendelkezései rögzítik, hogy az új szabályozás szerint büntügyi hitelezői igénybejelentésének minősülő döntésekre tekintettel a felszámolás felfüggesztésének nincs helye, ezért az ilyen eljárásokat hivatalból folytatni kell. Értelemszerűen a jelenlegi, felfüggesztett eljárásokban még nem került sor arra az időpontra (felszámolási zárómérleg benyújtása), ami a büntügyi hitelezői igénybejelentések elkészítését eredményezhetné, ezért valamennyi felfüggesztett ügyben a büntügyi hitelezői igénybejelentést határidőn belül bejelentettnek kell tekinteni. Az átmeneti rendelkezések között a Javaslat adminisztratív teendőket is meghatároz annak érdekében, hogy az átmenetre zökkenőmentesen kerüljön sor.

16. §

A rendelkezés Javaslatnak a Cstv.-t érintő módosító rendelkezéseivel összefüggő szövegcsere módosításokat tartalmazza.

19. §, 27–29. §, 36–37. §, 62. §, 112–113. §

Áttekintve a vonatkozó ágazati törvényeket megállapítható, hogy a Btk.-t érintő korábbi kiegészítések (pl. új pszichoaktív anyaggal visszaélés), számozásbeli változások nem lettek átvezetve e jogszabályokban, ezért a Javaslat egyúttal ezt is elvégzi.

20. §

Az Európai Unió Bírósága a C-505/19. számú ítéletében megállapította, hogy a Schengeni Végrehajtási Egyezmény 54. cikkének, az Alapjogi Charta 50. cikkének, valamint az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdésének megfelel és ezért azzal összhangban áll egy harmadik állam kiadatási kérelme alapján körözött személy ideiglenes letartóztatása, kivéve, ha a Schengeni Megállapodásban részes valamely államban vagy valamely uniós tagállamban hozott jogerős bírósági határozatban a körözött személynek a körözés alapjául szolgáló cselekményét már jogerősen elbírálták. A Bíróság utalt arra is, hogy ha a ne bis in idem elvének alkalmazandóságát jogerős bírósági határozat állapította meg, mind a Schengeni Megállapodásban részes államok közötti kölcsönös bizalommal, mind pedig a szabad mozgáshoz való joggal ellentétes az ilyen ideiglenes letartóztatásba vétel, illetve a letartóztatás fenntartása.

Tekintettel arra, hogy az Nbjt. 12. §-ában szereplő, a kiadatás megtagadási okait felsoroló rendelkezés a kiadatás alapjául szolgáló cselekmény elbírálását érintően jelenleg csupán a magyar bíróság jogerős ítéletére utal, indokolt a szabályozás kiegészítése a Schengeni Végrehajtási Egyezményben részes állam és az Európai Unió más tagállamának jogerős ítéletével is a ne bis in idem elvének teljeskörű érvényesülése érdekében.

21. §

Az Nbjt. 14. §-a a menekülteken túl garanciális szabályként a menedékes, a befogadott, valamint a menekültként, illetve menedékeskénti elismerését kérő külföldi személy kiadatását sem teszi lehetővé annak az államnak,

ahonnan elmenekült. A gyakorlatban problémát okoz, hogy a korábban már elbírált, és a menekültügyi hatóság által elutasított kérelem esetén a kiadatás továbbra is elkerülhető azáltal, ha e személy ismételten kérelmet nyújt be a menekültügyi hatósághoz. A Javaslat célja, hogy a védelemben nem részesülő, el nem ismert személyek kiadatásának ne legyen akadálya az ismételt kérelem benyújtása. Továbbra is a kiadatás akadályát jelenti azonban az ismételt kérelem benyújtása, ha a menekültügyi hatóság az eljárást korábban megszüntette [a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Met.) 66. §]. Továbbra is akadálya a kiadatásnak az is, ha pl. a menedékes az ideiglenes védelem lejártát megelőzően menekültkénti elismerés iránti kérelmet nyújt be, hiszen a menedékes jogállása a kérelem elbírálása alatt, továbbá a kérelem elutasítása esetén – az ideiglenes védelem lejártáig – fennmarad, feltéve, hogy menedékeskénti elismerése visszavonására nem kerül sor. (Met. 71. §).

Fontos hangsúlyozni, hogy a 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján a tagállamok tehetnek kivételt a területükön maradáshoz való jog alól, azzal, hogy a tagállam csak akkor adhatja ki a kérelmezőt egy harmadik ország számára, ha a hatáskörrel rendelkező hatóságok megbizonyosodtak afelől, hogy a kiadatási határozat nem okoz az adott tagállam nemzetközi és uniós kötelezettségeit sértő közvetlen vagy közvetett visszaküldést (non refoulement).

Erre tekintettel a Javaslat kimondja, hogy a kizárólag akkor nem akadálya a kiadatásnak az ismételt kérelem, ha más, a menedékjogról szóló törvényben meghatározott védelemben nem részesül. A Met. alapján vizsgálni kell a visszaküldési tilalmat. Amennyiben fennáll a visszaküldés tilalma, a Met. alapján a kiadni kért személynek az érintett országban tartózkodáshoz való joga biztosított, ezért az érintett személy nem adható ki. Ha a kiadatási eljárás keretében felmerül, hogy a kiadatás sérti a visszaküldés tilalmát, abban az esetben a bíróság tájékoztatást kérhet az illetékes hatóságtól arra nézve, hogy a kiadatást kérő állam biztonságos harmadik államnak minősül-e, és fennáll-e a menedékjogról szóló törvényben meghatározott – egyébként befogadotti státust eredményező – védelem.

A szabályozás lényege, hogy e kérdésben az Nbjt. a menekültügyi szabályozásra utal, tekintettel arra, hogy amennyiben a non refoulement akadályát képezi a kiadatás végrehajtásának, úgy az érintett vonatkozásában idegenrendészeti eljárásnak van vagy lehet helye. Ezzel kapcsolatban pedig nem engedhető olyan eset, hogy a két eljárásban egymással ellentétes álláspont alakuljon ki arra nézve, hogy egy adott országba történő kiadatás vagy kiutasítás sérti-e a non refoulement elvét.

Gyakorlati tapasztalatok alapján, illetve a jogrendszer koherens fogalomhasználatára figyelemmel szükségessé vált annak pontosítása is, hogy az Nbjt. 14. §-a nem csak a Magyarország által menedékesként, menekültként, stb. elismert külföldi személyek vonatkozásában alkalmazandó, hanem valamely tagállam által elismert vagy védelemben részesített külföldi személyek esetében is.

A Javaslat egyértelművé teszi, hogy az Európai Unió másik tagállamában folyamatban lévő menedékjogi eljárásra is figyelemmel kell lenni a kiadatási eljárások során, mert a két eljárás ütközése esetén a kiadatás tárgyában nem lehet döntést hozni mindaddig, amíg a kiadni kért személy vonatkozásában menedékjogi eljárás van folyamatban. A menedékjogi eljárás lefolytatásához főszabály szerint szükség van a terhelt személyes jelenlétére, azonban a kiadni kért személy a kiadatási eljárásra tekintettel Magyarországon fogvatartásban van.

A párhuzamosan folyó magyarországi kiadatási eljárás és a tagállami menedékjogi eljárás lefolytathatóságának érdekében nélkülözhetetlen a tagállamok együttműködése, az Nbjt. 14. § új (4) bekezdése ennek jogalapját teremti meg, és az eljárások zavartalan lefolytatásának elősegítése érdekében előírja az eljáró hatóságok együttműködési kötelezettségét. Ilyen együttműködés lehet többek között a menedékjogi eljárás során a terhelt jelenlétének videokonferencia útján történő biztosítása, amennyiben az a másik tagállam szabályai szerint lehetséges. Illetve az együttműködés keretében akár a fogvatartott személy ideiglenes átadásáról eseti megállapodás is köthető, amely megkötésére az igazságügyi miniszter jogosult.

22. §

Az Nbjt. új 14. § (2) bekezdése értelmében a menedékes, a befogadott, az oltalmazott valamint az Európai Unió tagállamában kiegészítő vagy ideiglenes védelemben részesített külföldi, valamint az ilyen státuszt kérő személy annak az államnak, ahonnan elmenekült, nem adható ki. Abban az esetben, ha a kiadni kért személy valamely védelem elismerését kéri, illetve erre irányuló eljárás van folyamatban, a kiadni kért személlyel szemben alkalmazott

kényszerintézkedés a 22. § (1) bekezdésében foglalt határidőre is figyelemmel meghosszabbodik az eljárás időtartamával, azonban az együttes időtartama nem haladhatja meg a huszonnégy hónapot.

Tekintettel arra, hogy a folyamatban lévő menekültügyi eljárások hossza előre nem látható, így a szükségesség, arányosság elvéhez igazodóan indokolt a kényszerintézkedések indokoltságának felülvizsgálatának – a büntetőeljárás törvényhez igazodó – előírása. A szabályozás értelmében egyértelművé válik, hogy a kényszerintézkedés nem automatikusan két évre hosszabbodik meg, hanem kizárólag a folyamatban lévő eljárás idejével. A menekültügyi eljárás tartamával meghosszabbodó eljárási szakaszon felül – a 22. § (1) bekezdésében meghatározott határidőkre is figyelemmel – az általános szabályok az irányadók.

A fenti rendelkezéseket értelemszerűen azonos módon kell alkalmazni a nemzetközi szervezet panaszt elbíráló eljárásra tekintettel meghosszabbodott kényszerintézkedések tekintetében is.

23–24. §

2019. november 1-jén lépett hatályba az Európai Unió, valamint az Izlandi Köztársaság és a Norvég Királyság közötti megállapodás az Európai Unió tagállamai, valamint Izland és Norvégia közötti átadási eljárásról. Továbbá az Egyesült Királyság 2021. január 1-től harmadik országnak minősül. Ezekkel az államokkal folytatott kiadatási eljárások kívül esnek az EÜtv. hatályán. Ezekkel az országokkal kötött megállapodások részletesen tartalmazzák azokat a szabályokat, amelyeket az Egyesült Királyság, Izland és Norvégia viszonylatában alkalmazni kell. A megállapodások legtöbbször már létező eljárásokkal analóg, de mégis sui generis szabályokat vezetnek be, amelyek kis részben követik az uniós együttműködési szabályokat.

A megállapodások közvetlenül alkalmazandóak, azonban a nemzetközi szerződések zavartalan alkalmazhatósága érdekében a gyakorlati tapasztalatokra tekintettel nélkülözhetetlenné vált néhány alapvető eljárási szabály meghatározása az Nbjt.-ben. A Javaslat ezeket az eljárási szabályokat teremti meg.

A megállapodások a fenti országok vonatkozásában egy speciális, átadási mechanizmuson alapuló kiadatási eljárást hoznak létre, ahol az elfogatóparancs alapján a keresett személy elfogható és átadható a kibocsátó államnak. A hatályos Nbjt. rendelkezései értelmében a harmadik országok által kibocsátott elfogatóparancsok alapján kiadatásnak nincs helye, szükséges, hogy a kibocsátó állam kiadatási kérelemmel forduljon a miniszterhez. Az Nbjt. új 36/A. §-a megteremti annak a jogalapját, hogy – a megállapodásokban foglaltaknak megfelelően előterjesztett – igazságügyi hatóság által kibocsátott kiadatási-elfogatóparancs alapján a keresett személy nem csak elfogható, de a végrehajtásra kijelölt igazságügyi hatóság döntése alapján ki is adható a kibocsátó állam számára. Ezekben az esetekben a nemzetközi megállapodásnak megfelelően kibocsátott elfogatóparancsot kell kiadatási kérelemnek tekinteni.

A megállapodások egyöntetűen úgy rendelkeznek, hogy a kiadatási eljárásban döntésre jogosult végrehajtó hatóság az igazságügyi hatóság, azaz a bíróság. Az Nbjt. szabályai értelmében nemzetközi szerződés eltérő rendelkezése hiányában a kiadatási kérelemről az igazságügyi miniszter dönt, így a kiadatási eljárásban a jelenlegi eljárásrendben az igazságügyi miniszter központi szerepet lát el. Tekintettel arra, hogy a miniszter nem tekinthető igazságügyi hatóságnak, illetve arra hogy ezen államok tekintetében a továbbiakban az igazságügyi miniszter érdemi közreműködése nélkül kerül sor a kiadatási eljárás lefolytatására, szükségessé vált a fenti országok tekintetében a főszabálytól eltérő eljárásrend kialakítása. Az Nbjt. rendelkezéseit ezekben az eljárásokban az új Címelekben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A módosítás egyértelművé teszi, hogy – az európai elfogatóparancs végrehajtásához hasonlóan – a fenti országok által előterjesztett kiadatási-elfogatóparancsok végrehajtására a Fővárosi Törvényszék rendelkezik hatáskörrel és kizárólagos illetékességgel. Az új 36/B. § meghatározza a Fővárosi Törvényszék eljárására vonatkozó szabályokat.

Meghatározza továbbá a konkuráló elfogatóparancsok esetében alkalmazandó eljárási szabályokat, melyek két csoportra bonthatóak. Abban az esetben, ha európai elfogatóparancs ütközik egy Egyesült Királyság, Izland vagy Norvégia által kibocsátott elfogatóparancsral, illetve, ha az Egyesült Királyság, Izland vagy Norvégia által kibocsátott elfogatóparancsok ütköznek egymással, a törvény – a megállapodásoknak megfelelően – végrehajtó igazságügyi hatóságot ruházza fel döntési jogkörrel arra nézve, hogy melyik elfogatóparancs végrehajtására kerüljön sor.

Abban az esetben azonban, ha egy – a fenti országok közé nem sorolható – harmadik ország által kibocsátott kiadatási kérelem ütközik egy Egyesült Királyság, Izland vagy Norvégia által kibocsátott

elfogatóparanccsal – ideértve azt az esetet is, ha ezeken felül a terhelttel szemben egy vagy több európai elfogatóparancs is kibocsátásra került – az Nbjt. általános szabályai az irányadóak, azaz a miniszternek van döntési jogköre. Fontos hangsúlyozni, hogy Egyesült Királyság, Izland vagy Norvégia által kibocsátott elfogatóparancs végrehajtásának feltételei tekintetében továbbra is a megállapodásokban foglaltak az irányadóak, a rendelkezés kizárólag az eljárás lefolytatásának szabályaira vonatkozik.

Az új 36/C. § szabályozza az egyszerűsített kiadatásra vonatkozó speciális szabályokat. A terhelt kiadáshoz történő hozzájárulása esetén – amennyiben a kiadás feltételei fennállnak – a Fővárosi Törvényszék, az európai elfogatóparancsokkal kapcsolatos eljárásokhoz hasonló módon, a terhelt kiadási letartóztatását és egyszerűsített kiadását rendeli el. Tekintettel arra, hogy egyszerűsített kiadásra kizárólag a terhelt hozzájárulása esetén, a terhelt saját döntése nyomán van lehetőség, ha a bíróság megállapítja az átadás feltételeinek fennállását, sem a kiadási letartóztatás elrendelése, sem az azzal együtt járó egyszerűsített kiadás elrendelése ellen nincs helye jogorvoslatnak.

Az egyszerűsített kiadás vonatkozásában is érvényesül az Nbjt. azon általános rendelkezése, hogy elsődlegesen a nemzetközi szerződés rendelkezései alkalmazandóak, így az Nbjt. kizárólag az eljárás lefolytatásához nélkülözhetetlen eljárási szabályokat rögzíti.

Fontos kiemelni, hogy az érintett államok által kibocsátott kiadási-elfogatóparancsokkal kapcsolatos eljárásokban az Igazságügyi Miniszter központi hatóságként vesz részt, és ő felelős az elfogatóparancsok adminisztratív továbbításáért és fogadásáért, valamint az ezekkel kapcsolatos minden egyéb hivatalos levelezésért. A 36/D. § ezért rendelkezik úgy, hogy a bíróságnak haladéktalanul meg kell küldenie a kiadás tárgyában hozott döntését a miniszternek.

A megállapodások rendelkeznek az elhalasztott vagy feltételes átadásról, erre tekintettel indokolt volt kiegészíteni az Nbjt. rendelkezéseit is az erre irányuló bírósági eljárás szabályaival.

Az Nbjt.-ben nem szabályozott kérdések tekintetében – pl. elfogatóparancs formája, tartalmi követelményei, határidők, stb. – a megállapodások tartalmaznak rendelkezéseket. Fontos kiemelni pl., hogy míg Izlandi Köztársaság és a Norvég Királyság kibocsátó hatósága minden esetben dönthet úgy, hogy a keresett személyre nézve a Schengeni Információs Rendszerben (a továbbiakban: SIS) figyelmeztető jelzést ad ki, addig az Egyesült Királyság kibocsátó hatóságainak erre nincs lehetőségük. Az Egyesült Királyság kibocsátó hatósága az elfogatóparancs továbbításához az INTERPOL szolgálatait veheti igénybe.

A megállapodások a hatályos Nbjt. szabályaival kiegészítve teljes körűen rendezik a konkuráló elfogatóparancsok esetén felmerülő eljárási kérdéseket. Abban az esetben, ha ugyanazon személlyel szemben két vagy több állam bocsát ki európai elfogatóparancsot vagy a megállapodások szerinti kiadási-elfogatóparancsot, a végrehajtó hatóság az összes körülmény mérlegelésével dönti el, hogy melyik elfogatóparancsot hajtja végre. Abban az esetben, ha a megállapodások szerint kibocsátott kiadási-elfogatóparancs és egy „harmadik ország” által kibocsátott kiadási kérelem ütközik, szintén a végrehajtó hatóság dönti el, hogy melyik kérelemnek ad elsőbbséget. A bíróság erre irányuló döntésénél figyelemmel kell lenni az Nbjt. 17. §-ában foglalt rendelkezésekre is.

A megállapodásokra tekintettel a Javaslat „közvetlen” jogsegély keretén belül lehetővé teszi, hogy a kibocsátó tagállam igazságügyi hatóságának megkeresésére a bíróság vagy az ügyészség a terheltet kihallgassa. A megkeresésre és annak teljesítésére értelemszerűen alkalmazni kell az Nbjt. eljárási jogsegélyekre vonatkozó rendelkezéseit, ha a nemzetközi szerződések attól eltérően nem rendelkeznek.

A 4. Cím határozza meg az érintett országok megkeresésére vonatkozó speciális rendelkezéseket.

Az Egyesült Királyságot, az Izlandi Köztársaságot, vagy a Norvég Királyságot érintő megkeresések tekintetében különbséget kell tenni aszerint, hogy a keresett személy tartózkodási helye ismert, vagy sem.

A nem célzottan kibocsátott nemzetközi elfogatóparancsok tekintetében az Nbjt. általános szabályainak megfelelően kell eljárni. Amennyiben az így kibocsátott nemzetközi elfogatóparancs alapján a keresett személyt elfogják, abban az esetben van helye a 4. cím szerinti – a megállapodásokon alapuló – elfogatóparancs kibocsátásának (amely így a kiadási eljárás szabályait alapul véve, egyúttal kiadási kérelem funkcióját is betölti). Abban az esetben azonban, ha már az elfogatóparancs kibocsátásakor ismert, hogy a keresett személy az Egyesült Királyságban, az Izlandi Köztársaságban, vagy a Norvég Királyságban tartózkodik, rögtön a speciális elfogatóparancs kibocsátásának van helye.

Ezt a speciális elfogatóparancsot – az európai elfogatóparancshoz hasonlóan – tehát kiadatás iránti kérelemnek is kell tekinteni. Célzott elfogatóparancs esetén kizárólag ezt kell kibocsátani, míg ismeretlen helyen tartózkodó személy esetében az általános hatályú nemzetközi elfogatóparancsot követően, ha a keresett személy tartózkodási helye ismerté válik, ki kell bocsátani a speciális, kizárólag a fenti országok területére érvényes kiadatási-elfogatóparancsot, mint kvázi kiadatási kérelmet.

A kiadatási-elfogatóparancs kibocsátására is az a bíróság rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel, aki a nemzetközi elfogatóparancs kibocsátására is jogosult.

Ezzel a szabályozási rendszerrel a Javaslat megtartja az uniós tagállamok tekintetében alkalmazható átadási eljárás és a harmadik országok tekintetében alkalmazható kiadatási eljárás dualizmusát, a megállapodás szerinti elfogatóparancsot a kiadatási eljárásba sorolva. A szabályozás tehát nem hoz létre egy harmadik típusú, köztes rezsimet, így a Magyarország területén kívül ható elfogatóparancsok Be.-ben létező szabályozási rendszere is változatlan marad, így annak módosítására sincs szükség. A megállapodások szerinti eljárásban tehát továbbra is kiadatási eljárás lefolytatására kerül sor, azzal, hogy ezekben az eljárásokban már az igazságügyi hatóságok rendelkeznek érdemi döntési kompetenciával.

25. §, 107. §

A szabadságvesztés büntetés végrehajtásának átvételét biztosító nemzetközi egyezmények – így például az Európa Tanács elítélt személyek átszállításáról szóló 1983. március 21. évi strasbourgi Egyezményének (kihirdette a 2001. évi LXVII. törvény) – célja annak elősegítése, hogy előmozdítsa az elítélt személyek társadalmi beilleszkedését. Ezért amennyiben az elítélt, akire vonatkozóan a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának Magyarország általi átvételét kezdeményezik, nem rendelkezik magyar állampolgársággal és lakcímmel, illetve nem rendelték el a Magyarországra történő kitoloncolását – azaz nincs egyértelmű és nem cáfolható magyar kötődése –, a miniszternek vizsgálnia kell az ún. „beilleszkedési feltételt”. Az elítéltnak a magyar társadalomba való beilleszkedését több tényező segítheti (pl. nyelvtudás, rokoni kapcsolatok, magyarországi bejelentett lakóhely, munkahely, stb.). Az adott ügyben az elítélt, illetve a kibocsátó tagállami igazságügyi hatósága előadhatja azokat az indokokat, amelyek valószínűsítik a beilleszkedési feltétel meglétét. Ezen indokok valóságtartalmáról a miniszter – szükség esetén – más hatóságok megkeresése útján bizonyosodhat meg. Jelenleg azonban a törvényben nincs olyan rendelkezés, amely megfelelő eszközöket biztosítana e kérdéskör megvizsgálására, az azzal kapcsolatos adatszerzésre, más hatóságok megkeresésére, így szükséges a javasolt bekezdés beillesztése.

26. §

1. Nbjt. 13. § (2) bekezdéséhez:

A Be. 2021. január 1. napjával bevezette az ún. pre-gyanúsított állapot meghatározásaként a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy kategóriáját. A Javaslat a jogrendszer koherenciája érdekében EÜtv.-be és az Nbjt.-be is beemeli ezt a fogalmat.

A Javaslat alapján a jogsegély eljárások tekintetében a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy definícióját, jogait és kötelezettségeit, fogalmának lényegét a magyar büntetőeljárások vonatkozásában főszabály szerint a Be. határozza meg. Ami egyben behatárolja a kategória létezésének kezdetét és végét, hiszen elfogáshoz, idézéshez, előállításához, körözés elrendeléséhez, illetve vele szemben elfogatóparancs kibocsátásához kapcsolódhat. Így a Be. rendelkezései alapján kell értelmezni, melyek azok a jogsegély eljárások, ahol – a magyar eljárásban vonatkozásában – értelmezhető a terhelt mellett a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy fogalma is. Ezzel szemben a külföldön folyamatban lévő eljárás tekintetében az ottani, a jogsegély alapjául szolgáló büntetőeljárás szabályai határozzák ezt meg.

Fontos kiemelni, hogy ezekben az eljárásokban figyelemmel kell lenni a jogsegélyre vonatkozó nemzetközi jogi rendelkezésekre is, illetve az EÜtv. és az Nbjt. szabályaira is. Ennek értelmében megállapítható, hogy míg főszabály szerint a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy jogai a terhelt jogaihoz képest lényegesen szűkebbek és a Be. szabályai szerint konkrétan meghatározottak (Be. 386. §). A jogsegély eljárások tekintetében ugyanakkor a fogalom bevezetésével ezekben az eljárásokban többlet jogosultság illetheti meg a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személyeket, igazodva az egyes eljárási jogsegélyek szabályozásához, követelményeihez. Itt ugyanis érvényesülnie kell a nemzetközi szerződésekben foglalt jogsegély

eljárások tekintetében meghatározott garanciáknak is, amelyek bizonyos esetekben többlet jogosultságokat határoznak meg, pl. adott esetben irat megismerési jogot, meghallgatáshoz való jogot biztosít, stb. Ezek a többlet jogosítványok azonban az eljárási jogsegély keretei között maradvá, az eljárási jogsegély adott jogintézményéhez igazodnak, és – legalábbis a magyar büntetőeljárásokat illetően – nem törlik át a Be. érintett rendelkezését.

2. *Nbjt. 47. § (2) bekezdéséhez:*

A módosítás összefügg az Nbjt. új 36/A–36/H. §-ával, indokát lásd ott.

3. *Nbjt. 79/A. § (3) bekezdés b) pontjához:*

A módosítás technikai jellegű pontosítást tartalmaz.

30. §, 100. §, 102. §

Magyarország 2021. október 5. napján aláírta, és az Európa Tanács kulturális örökséggel kapcsolatos bűncselekményekről szóló, Nikóziában, 2017. május 19-én kelt egyezménye kihirdetéséről szóló 2021. évi CXXV. törvénnyel ratifikálta az Egyezményt.

Az Egyezmény rendelkezéseivel a hatályos nemzeti jogszabályok nagymértékben összhangban állnak, azonban a teljes körű megfeleléshez indokolttá vált a Kötv. és a Btk. módosítása.

Az Egyezmény 1. és 2. cikke tartalmazza az Egyezmény célját, hatályát, és a fogalmi meghatározásokat. Lényeges, hogy az Egyezmény hatálya minden olyan ingó, illetve ingatlan kulturális örökségi elemre kiterjed, amelyeket az Egyezményben részes bármely Fél, vagy a kulturális javak jogtalan behozatalának, kivételének és tulajdona jogtalan átruházásának megakadályozását és megelőzését szolgáló eszközökről szóló 1970. évi UNESCO egyezményben (a továbbiakban: UNESCO egyezmény) részes bármely fél az Egyezményben meghatározottak szerint védelemben részesít. Ezzel összhangban az Egyezmény büntetni rendelt magatartásokat, amelyeket a hatálya alá tartozó kulturális örökségi elemek tekintetében követnek el. A hatályos Btk. azonban alapvetően – a védett tulajdon elleni támadás kivételével – a magyar örökségvédelmi szabályok alapján védeni rendelt javak kiemelt büntetőjogi védelmét biztosítja, az Egyezmény 2. cikk 2. bekezdése szerinti javak ilyen kiemelt védelemben nem részesülnek. Erre tekintettel indokolttá vált az Egyezmény által érintett büntetőjogi tényállások kiegészítése akképpen, hogy az Egyezmény által védeni rendelt külföldi kulturális örökségi elemek és a Btk. által jelenleg is kiemelt büntetőjogi védelemben részesített javak azonos szintű büntetőjogi védelemben részesüljenek. Az Egyezmény 2. cikk 2. bekezdésében meghatározott, és az Egyezmény céljaival összhangban valamely állam rendelkezése alapján külföldi védelem alatt álló javak fogalmát azonban jelenleg sem a Btk., sem az érintett tényállások háttérjogszabályát jelentő Kötv. nem határozza meg. Erre tekintettel szükségessé vált a 2. cikk 2. bekezdésének megfelelő, a külföldi védelemben részesített – ingó és ingatlan – kulturális örökségi elem fogalmának bevezetése a Btk. értelmező rendelkezései között. Fontos kiemelni, hogy amennyiben a külföldi védelemben részesített kulturális örökségi elem védelemben részesítése visszaélésszerű, és az nem felel meg sem az Egyezmény céljának, sem a 2. cikk 2. bekezdésében foglaltaknak, abban az esetben az nem minősül a Btk. új fogalma szerinti kulturális örökségi elemnek.

Az Egyezmény II. fejezete olyan alapvető büntető anyagi jogi rendelkezéseket határoz meg, mint az Egyezmény értelmében büntetni rendelt magatartások, a joghatósági szabályok, a jogi személyek felelőssége, az alkalmazandó szankciók és a büntetés kiszabásának súlyosító körülményei.

A II. fejezet 3. cikk arra kötelezi az Egyezmény részes államait, hogy biztosítsák a lopás és az egyéb jogellenes eltulajdonítás Egyezmény szerinti ingó kulturális javakra való alkalmazását. A nemzeti jogszabályaink ezen rendelkezésnek jelenleg is megfeleltethetőek. A ténylegesen megvalósított magatartástól függően a lopás (Btk. 370. §), a rongálás (Btk. 371. §), a sikkasztás (Btk. 372. §) vagy a jogtalan elsajátítás (Btk. 378. §) tényállása alkalmazható. A Javaslat azonban azt is megteremti, hogy az alapeseti védelem helyett az Egyezmény által védeni rendelt kulturális örökségi elemek a Btk. által jelenleg is kiemelt büntetőjogi védelemben részesített javakkal azonos, minősített eseti védelemben részesüljenek.

Az Egyezmény 4. cikke arra kötelezi az Egyezmény részes államait, hogy nemzeti joguk bűncselekménnyé nyilvánítsa a feltárás helye szerinti tagállam jogának megsértésével, a régészeti leletek megtalálása és elvétele céljából végzett feltárást; a régészeti leletek jogellenes elmozdítását és annak jogellenes visszatartását. A jelen cikk rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell mind az engedély nélküli, mind az engedély kereteinek súlyos

megszegésével végzett cselekmények vonatkozásában is. A hatályos nemzeti szabályok értelmében a régészeti leletek jogellenes megtartása, elvétele stb. – az eset összes körülményétől függően – megvalósíthatja mind a lopás (Btk. 370. §), a sikkasztás (Btk. 372. §), mind pedig a jogtalan elsajátítás (Btk. 378. §) tényállások megfelelő esetét.

A 4. cikk a) pontja esetén fontos kiemelni, hogy az engedély nélkül végzett feltárás a lelőhely rongálása nélkül nehezen képzelhető el, hiszen annak korábbi elrendezésében szükségszerűen kárt tesznek. Erre tekintettel a 4. cikk a) pontjának megfelelően a Javaslat azzal, hogy az Egyezmény által védeni rendelt külföldi kulturális örökségi elemeket a Btk. által jelenleg is büntetőjogi védelemben részesített javakkal azonos szintű büntetőjogi védelemben részesíti, megteremti a régészeti lelőhelyek védelmét. Abban az esetben, ha a lelőhely az elkövető tulajdonában lévő ingatlanon van, a műemlék vagy védett kulturális javak megrongálása (Btk. 357. §), más tulajdona esetén a rongálás (Btk. 371. §) megfelelő esetei biztosítják az Egyezménynek való megfelelést. Amennyiben sem a Btk. 357. §, sem a Btk. 371. §-ában foglalt bűncselekmény megállapításának nincs helye, abban az esetben – Magyarország részéről a 4. cikk 2. bekezdése alapján tett fenntartásra tekintettel – a Kötv. 82. §-a szerinti örökségvédelmi bírság kiszabásának is helye lehet.

Az Egyezmény 5. cikke arra kötelezi a Feleket, hogy gondoskodjanak arról, hogy bűncselekménnyé nyilvánítsák az ingó kulturális javak szándékos behozatalát, ha maga a behozatal a nemzeti joguk alapján tilos, mert az lopott, az Egyezmény 4. cikkében meghatározottak szerint találták, vagy a „minősítő” állam jogát megsértve vitték azt ki az országból. Jelenleg hazánkban a jogellenes behozatali tilalom csak a kulturális javak bejuttatásáról és behozataláról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/880 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: EU rendelet) szabályai között szerepel, máshol – pl. örökségvédelmi jogszabályainkban – nem.

Az EU rendelet 3. cikk (1) bekezdése rögzíti azoknak – a rendelet mellékletében meghatározott – kulturális javaknak a behozatalát tilalmazó szabályait, amelyek a létrehozásuk vagy fellelésük helye szerinti ország területéről jogellenesen vittek ki. Továbbá az EU rendelet mellékletének B. részében meghatározott kulturális javaknak a behozatalát behozatali engedélyhez kell kötni. (Az engedélyeztetés az EU Bizottsága által legkésőbb 2025. június 28-ig létrehozandó elektronikus rendszeren keresztül fog történni.)

Azonban az EU rendelet csak a harmadik országból érkező javak behozatalának tilalmáról rendelkezik. Ha közvetlenül másik EU tagállamból történik a behozatal, akkor a behozatal semmilyen esetben nem minősül jogellenesnek, és így nem is szankcionálható.

A Javaslat ezért újonnan bevezeti, hogy tilos azon kulturális javaknak az országba történő behozatala, bejuttatása, amelyeket származási országukból a szükséges kiviteli engedélyek nélkül, vagy a kiviteli engedély kereteit túllépve juttattak külföldre. A módosítás indoka, hogy a jogellenes behozatal teljes körűen tiltott, és így szankcionálhatóvá váljon.

Az engedély nélküli behozatal önmagában ennél a ténynél fogva nem minősül bűncselekménnyel, ugyanakkor a pénzmosás negyedik alapesetének [Btk. 399. § (4) bekezdése] keretein belül értékelhető. Ennek megfelelően, ha más állam joga alapján – a magyarhoz hasonlóan – bűncselekmény a kulturális javaknak a kivitele, akkor ezeknek a magyarországi megszerzése, megőrzése, elrejtése, kezelése, használata (stb.) a pénzmosás tényállása alapján büntetendő. Azonban a teljes körű megfelelés érdekében az Egyezmény 5. Cikk 2. bekezdése értelmében Magyarország fenntartja a jogot arra, hogy az 5. cikk 1. bekezdésében meghatározott magatartásokra ne büntetőjogi, hanem büntetőjogon kívüli szankciókat rendeljen alkalmazni, ha a megvalósított cselekmény a Btk. 4. §-a értelmében nem minősül bűncselekménnyel.

A fentiekre tekintettel, amennyiben a Btk. alapján bűncselekmény elkövetése nem állapítható meg – az Egyezmény 5. cikkével összhangban – az EU rendelet kulturális javak jogellenes bejuttatását generálisan tiltó rendelkezésének megsértése esetén örökségvédelmi bírság szabható ki a Kötv. 82. § (1) bekezdés g) pontjának megfelelően. A kulturális javaknak az engedély nélküli, avagy attól eltérő behozatala esetén a Kötv. 82. (1) bekezdés h) pontja alkalmazható.

Az Egyezmény 6. cikke kimondja, hogy a kivített bűncselekménnyel kell tekinteni, ha annak az államnak a joga alapján, amely a kulturális javakat a 2. cikk 2. bekezdése szerint „minősítette”, tiltja annak kivitelét, vagy ha azt a szükséges engedély nélkül hajtják végre. Ennek a cikknek megfeleltethető a védett kulturális javakkal visszaélés [Btk. 358. § (1) bekezdés c) pontja és (2) bekezdése] tényállása, ezzel kapcsolatosan módosítás szükségessége nem merült fel.

Az Egyezmény 7. és 8. cikke arra kötelezi a részes államokat, hogy nemzeti jogukban bűncselekménnyé nyilvánítsák az olyan kulturális javak megszerzését, illetve forgalomba hozatalát, amelyeket a 3. cikkel összhangban elloptak, vagy amelyeket a 4., 5., illetve 6. cikkben meghatározott, bűncselekménynek minősülő cselekmény útján találtak meg, hoztak be vagy vittek ki. A jelen szakaszokban meghatározott cselekmények a pénzmosás (Btk. 399. §) tényállása szerint jelenleg is szankcionálandó magatartások, ezért a jelen cikknek való megfelelés jelenleg is biztosított.

Az Egyezmény 9. cikk célja az ingó kulturális javak eredetére és tulajdonjogára vonatkozó dokumentumok hamisításának és meghamisításának kriminalizálása, ha azt az ingó kulturális javak legális eredetének igazolása céljából valósítják meg. A hatályos Btk. az e cikk szerinti cselekményt jelenleg is bünteti a közokirat-hamisítást (Btk. 342. §) és a hamis magánokirat felhasználása (Btk. 345. §), továbbá – a megvalósított magatartástól függően – a csalás (Btk. 373. §) tényállásának keretei között.

Az Egyezmény 10. cikke kötelezi a részes feleket, hogy a nemzeti jogukban bűncselekménynek minősüljön a kulturális örökségi elemek – független annak tulajdonjától – megsemmisítése, megrongálása, bármely részének eltávolítása. A Btk. idegen vagyontárgyak esetében a rongálás (Btk. 371. §) tényállása alapján biztosítja az Egyezmény rendelkezésének való megfelelést. Továbbá a Javaslat az alapeseti védelmen felül az Egyezmény által védeni rendelt kulturális örökségi elemeket a Btk. által jelenleg is kiemelt büntetőjogi védelemben részesített javakkal azonos, minősített eseti védelemben részesíti. A saját tulajdonban álló, Egyezmény 2. cikk 2. bekezdése szerint védett kulturális örökségi elemek tekintetében a megfelelést a javaslat biztosítja azzal, hogy a műemlék vagy védett kulturális javak megrongálása (Btk. 357. §) tényállásában meghatározott elkövetési magatartást kiterjeszti a saját tulajdonban álló, Egyezmény értelmében védett kulturális örökségi elemekkel kapcsolatos elkövetésre is.

Az Egyezmény 11. cikke kimondja, hogy az Egyezmény alapján a nemzeti jogban meghatározott bűncselekmények kísérletét, és azok elkövetéséhez nyújtott bűnsegélyi magatartásokat is szankcionálni kell. A jelen cikknek való megfelelést a hatályos Btk. jelenleg is biztosítja, és minden esetben büntetni rendeli a bűncselekmények kísérletét, illetve felbujtói, bűnsegédi magatartásokat.

A 12. cikk rendelkezik a joghatósági szabályokról. Ennek értelmében a Feleknek biztosítaniuk kell a joghatóságukat, ha az Egyezményben meghatározott bűncselekményt a területén, zászlaja alatt közlekedő hajó fedélzetén vagy a joga alapján lajstromba vett repülőgép fedélzetén követik el. Továbbá lehetősége van a részes Feleknek állampolgáraik által elkövetett cselekményekre nézve is joghatóságot megállapítaniuk. A hatályos Btk. 3. § (1) bekezdése rendelkezik a fenti joghatósági okokról.

A 13. cikk meghatározza azokat az eseteket, amikor a jogi személyek felelősségét is meg kell állapítani egy bűncselekmény elkövetése kapcsán. E rendelkezésnek a Jsztb. szabályai megfeleltethetők, és lehetővé teszik a jogi személyekkel szemben büntetőjogi szankció alkalmazását.

A 14–15. cikk rendelkezik az Egyezmény által büntetni rendelt magatartások esetében alkalmazandó szankciókról, és a büntetés kiszabásának súlyosító körülményeiről. Ennek értelmében a bűncselekmény súlyát figyelembe vevő hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal kell súlytani az Egyezményben büntetni rendelt magatartásokat. Jogi személyekkel szemben a szankciók lehetnek pénzbeli szankciók, valamint egyéb intézkedéseket is magukban foglalhatnak. Az Egyezményben részes államoknak továbbá lehetővé kell tenni a bűncselekmények elkövetéséhez használt eszközök, és a bűncselekményből származó, illetve azok helyébe lépett javak lefoglalását, elkobzását. A Btk. Egyezménynek megfelelést biztosító tényállásai minden esetben szabadságvesztés kiszabásával fenyegetettek, és a büntetés kiszabása során az ügy összes körülményének mérlegelésével kell a büntetést kiszabni. Továbbá a Btk. elkobzásra és vagyoneklobzásra vonatkozó rendelkezései lehetővé teszik a 14. cikk 3. bekezdése szerinti szankciók alkalmazását. Míg a jogi személyekkel szemben kiszabható szankciók esetében a Jsztb. 3. § jelenleg is biztosítja a megfelelést. A büntetőjogi szankciókon felül a nemzeti szabályozás bizonyos esetekben a Kötv. 82. §-a örökségvédelmi bírság kiszabását is lehetővé teszi mind a természetes, mind a jogi személyekkel szemben.

31. §

A Javaslat szabályai alapján a jogi személlyel szemben kiszabott pénzbírság és az ennek biztosítására szolgáló zár alá vétel a felszámolásban is érvényesíthető, egyúttal a jogi személyt érintő büntetőeljárás, illetve a vagyona elrendelt kényszerintézkedés nem akadály a felszámolási eljárás lefolytatásának és befejezésének sem. Ennek

következmenyeképpen előfordulhat, hogy előbb a felszámolásban a jogi személyt érintő pénzbírság biztosítására elrendelt zár alá vételt érvényesítik, a jogi személyt megszüntetik, és csak ezután kerül sor a pénzbírság kiszabására, melynek fedezete a zár alá vételre eső felosztott vagyon lesz. Ebben az esetben nem lehet akadálya a pénzbírság kiszabásának és végrehajtásának az, hogy a büntetőeljárás befejezésekor a jogi személy már megszűnt.

32. §

Ahhoz, hogy a büntetőjogi igényeknek a felszámolásba való bevonhatóságáról egyértelműen dönteni lehessen, szükséges, hogy a büntetőeljárásban meghozott határozatban világosan szerepeljen a zár alá vétel jogcíme is. A Javaslat az ehhez szükséges határozati kellékeket vezeti be, valamint rendelkezik a hiányzó kellék pótlásáról is, biztosítva ezzel a Be. releváns 327. § (7)–(8) bekezdésével való összhangot.

33. §

Tekintettel arra, hogy az új szabályok szerint a felszámolás befejeződhet korábban, mint a jogi személyt érintő büntetőeljárás, a Javaslat rendelkezik arról, hogy ilyen esetekben is lehessen pénzbírságot kiszabni a jogi személy felszámolásban felosztott vagyonára.

34. §

A Jszbt. módosítása a jogszabály belső koherenciája érdekében.

35. §

A Javaslat hatályon kívül helyezi az új szabályozási célkitűzésekkel ellentétes, a felszámolás felfüggesztését előíró és a zár alá vett vagyon felszámolásba való integrálását tiltó rendelkezéseket.

38. §

1. A Ctv. 119. § (1) bekezdéséhez:

A Ctv. megalkotása óta a megszüntetési eljárások szabályozása változására figyelemmel a Ctv. 119. § (1) bekezdésének technikai pontosítása szükséges, így egyértelművé válik, hogy minden olyan esetben, amikor a cég törlésére már megtörtént, és utóbb a volt tulajdonát képező vagyontárgy kerül elő, vagyonrendezési eljárás lefolytatásának van helye.

2. A Ctv. 119. § (1b) bekezdéséhez:

A Cstv. módosítása a bünyügyi vagyont érintő felszámolás szabályai között több esetben rendelkezik arról, hogy vagyonrendezési eljárás lefolytatására kerül sor. A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 119. §-ának kiegészítésével a Javaslat általános hivatkozással illeszti be a vagyonrendezési eljárásra okot adó körülmények közé a Cstv.-ben meghatározott eseteket.

39. §

1. A Ctv. 121. § (2a)–(2d) bekezdéséhez:

A Ctv. IX. fejezete szerinti vagyonrendezési eljárásban tulajdoni igények nem tisztázhatók, erre a széles körű bizonyítási lehetőségekkel járó polgári per indítása alkalmas. A vagyonrendezési eljárás rendes menete szerint a törölt cég tulajdonát képező vagyontárgy értékesítéséből befolyó összegből kerülhet sor a hitelezői követelések kielégítésére, a vagyonrendezési eljárás tárgya csak kivételes esetben kerül a kérelmező tulajdonába.

A hatályos szabályok szerint, aki a vagyontárgyra tulajdoni igényt támaszt, ezt az igényt a vagyonrendezési eljárásban nem érvényesítheti, tulajdoni pert viszont a jogalanyiságát veszített törölt cég ellen nem tud indítani. Ezért meg kell várnia a vagyontárgy vagyonrendezési eljárásban történő értékesítését, majd a vagyontárgyat megszerző vevőt perelheti be, a tulajdonjogának megállapítása iránt.

Ez mind a tulajdoni igény jogosultja, mind a vagyonrendezési vevő számára méltánytalan helyzetet teremt, de a bíróságokat is felesleges eljárásokkal terheli meg, ezért szükséges biztosítani a tulajdoni per megindításának

lehetőségét, amellyel elkerülhetővé válik olyan vagyontárgyak vagyonrendezése, melyek valójában már nem képezik a törölt cég tulajdonát.

Meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy a vagyonrendezési eljárásban nem tisztázható tulajdoni igényt még az eljárás befejezése előtt az igényjogosult perben érvényesíthesse, és ameddig e vagyontárgy tulajdonjoga el nem dől, a vagyonrendezési eljárás ne fejeződhessen be. Ha a tulajdoni igény jogosultjának keresete eredményes, a vagyonrendezési eljárás erre tekintettel megszüntethető, ha pedig a pert elveszíti, a felfüggesztett vagyonrendezési eljárás folytatható, de ekkor már a vagyonrendezési eljárás során per- és igénymentesen lehet vagyontárgyat szerezni.

Az elbirtoklással (a jogcímes elbirtoklással) vagy más címen bekövetkezett tulajdonszerzés megállapítására irányuló pert a bejegyzett tulajdonos, mint alperes ellen kell megindítani. Természetes személy tulajdonos esetében a Ptk. 7:74. §-ában foglaltakra figyelemmel, ha a tulajdonos meghal, nem fordulhat elő, hogy a pernek ne legyen alperese.

Jogi személy tulajdonos esetében azonban, ha a jogi személy időközben jogutód nélkül megszűnt és a nyilvántartásból törölték, jogalanyiségát elveszti, így ellene per sem indítható. A tulajdonjog megállapítása iránti pernek emiatt nem lesz alperese, ezért meg kell nevezni egy olyan virtuális alperest, akivel szemben az ilyen kereset benyújtható. Ezért a keresetet a bíróság által kirendelt ügygondnok ellen kell megindítani.

2. A Ctv. 121. § (4) bekezdéséhez

Ha a hitelező bejelentése nem igényli a vagyonrendezéssel kapcsolatban vagyontárgy tulajdoni igénye megállapítását, akkor a vagyonrendezési eljárásban jelenti be az igényét a vagyonrendezőnek. Ha a vagyonrendező a bejelentett igényt nem fogadja el, a kérelmező nyolc napon belül a vagyonrendezési eljárást lefolytató bírósághoz fordulhat. A bíróság döntése ellen külön fellebbezésnek van helye.

40. §

A Ctv. 124. §-a módosításának indoka, hogy a vagyonrendezési eljárásban történő hitelezői kielégítésre a hatályos szabályozás szerint egységesen, a követelésarányos kielégítés szabályát kell alkalmazni. Ez azonban azokban az esetekben, amikor a cég törlése felszámolási eljárásban történt megszüntetést követően történt meg, a hitelezői érdekek sérelmével járhat.

A Ctv. 124. §-a a jövőben eltérő szabályokat fog megállapítani arra az esetre, ha a törölt céget felszámolási eljárás lefolytatása után törölték a cégnyilvántartásból.

Felszámolási eljárást követő vagyonrendezési eljárásban csak azok a személyek jelenthetnek be hitelezői követelést, akik a korábbi felszámolási eljárásban nyilvántartásba vett hitelezők voltak. Követelésük továbbá nem haladhatja meg a felszámolási eljárásban meg nem térült követelést. Ebben az esetben tehát új hitelező, vagy újabb hitelezői igény nem jelenthető be, mert ezen vagyonrendezési eljárás lényegében a felszámolási eljárás utóeljárásának tekinthető.

A jelzett hitelezői sérelem kiküszöbölése érdekében a hatályos szabályozás a felszámolási eljárást követő vagyonrendezés esetén kiegészül azzal, hogy a felszámolási kielégítési sorrend – Cstv. 57. §-a – alapján kell a vagyonrendezési eljárásba bejelentkezett hitelezők követelését besorolni, és ilyen sorrend szerint is kapnak a hitelezők kielégítést. Ez az előírás nem változtat természetesen azon a hitelezői kötelezettségen, hogy a vagyonrendezési eljárásba a hitelezőknek be kell jelentkezniük akkor is, ha azt a felszámolási eljárásban megtették. A hitelezői igény figyelembevétele tehát nem automatikus.

A Cstv. 49/D. § alkalmazásának – amely a zálogtárgy értékesítése esetére speciális kielégítési sorrendet ír elő – a vagyonrendezési eljárásban nincs helye, a zálogjogosultak, valamint az azzal egy tekintet alá eső más jogok jogosultjai követeléseinek kielégítése az eljárás költségei kielégítése utáni sorrendben következnek.

A vagyonrendező díjára vonatkozóan sajátos szabályok kerülnek megalkotásra. A vagyonértékesítés vételárából a Ctv. 122. § (3) bekezdésében rögzített főszabályon túl további költségek is levonhatóak és a vagyonrendező munkadíja is eltér a Ctv. 123. § (1) bekezdésétől, és közelít a Cstv. szerinti díjazáshoz. A vagyonrendezőt a költségekkel, ráfordításokkal csökkentett vételár 3%-a illeti meg munkadíjként.

A Javaslat kimondja, hogy azon hitelezői követelés vagyonrendező általi besorolása miatt, amely követelés a korábbi felszámolási eljárásban már besorolásra került, és a vagyonrendező is ennek megfelelően járt el, a vagyonrendezési eljárásban kifogás már nem terjeszthető elő. Természetesen az összecszerűség tekintetében ebben az esetben is megilleti a hitelezőt a kifogás előterjesztésének joga.

41. §

Átmeneti rendelkezés, amely biztosítja, hogy mind a tulajdoni per indítására vonatkozó rendelkezések, mind a hitelezői követelések kielégítésére vonatkozó új szabályok már a folyamatban lévő vagyonrendezési eljárásokban is alkalmazhatóak legyenek.

42–47. §

A Javaslat meghatározza a büntető ügyekben alkalmazható közvetítói eljárásban irányadó ügyiratmegismerési jog kereteit.

Jogalkalmazói tapasztalatok alapján szükség lehet arra, hogy a közvetítő felkészítse a feleket a közvetlen személyes találkozásra. A Javaslat ehhez kellően rugalmas kereteket kíván biztosítani, létrehozva egy új eljárási szakaszt, a közvetítói megbeszélés előkészítését. Ebben a szakaszban a közvetítő a feleket akár külön-külön, akár együttesen, személyesen vagy bármilyen telekommunikációs eszközzel is meghallgathatja annak érdekében, hogy a közvetítói megbeszélésen képesek legyenek közvetlenül találkozni, és a konfliktus feloldása érdekében konstruktív párbeszédet folytatni. Az előkészítő szakaszban sor kerülhet a kapcsolatfelvételre a közvetítói megbeszélés megszervezése érdekében is, így pl. annak tisztázásával, hogy telekommunikációs eszközzel történik-e a jelenlét biztosítása, és ha igen, milyen eszközzel.

A közvetítói megbeszélés főszabály szerint a felek személyes, egyidejű és együttes jelenlétében folytatható le, vagyis akkor, ha fizikailag azonos helyiségben vannak jelen. Ez alól kivételt képezhetnek az olyan esetek, amikor a megjelenés távoli tartózkodási hely, vagy például hosszantartó, súlyos betegség okán nem vagy csak aránytalan nehézség árán lenne biztosítható. A telekommunikációs jelenlét ilyen esetekben is csak azzal a feltétellel engedhető meg, ha az nem ellentétes a közvetítói eljárás általános céljával, a konfliktus feloldásával. A telekommunikációs eszköz útján biztosított jelenlét esetén megkeresésre eljáró kormányhivatal kijelölt közvetítője a megbeszélés lefolytatásában közreműködik. A Javaslat a telekommunikációs jelenlét biztosítását nemcsak a közvetítói megbeszélésen teszi lehetővé, hanem a megállapodás megkötésekor is. A telekommunikációs úton biztosított jelenlét rugalmasan, bármilyen eszközzel és körülmények között lefolytatható, amely a megfelelő szintű hitelességet képes biztosítani. Jellemzően ez a kormányhivatal által biztosított eszköz révén valósul meg. Ugyanakkor a kép- és hangfelvétel esetén bármilyen erre alkalmas eszköz – az érintett közreműködési kötelezettségével kiegészítve – lehetővé teszi, hogy a meghallgatás körülményeiről a közvetítő meggyőződhessen, ezért ilyen esetekben nem szükséges a meghallgatott személy mellett más, ellenőrzésre hivatott személy jelenléte. Kizárólagos hangkapcsolat esetén (pl. telefonon) azonban mellőzhetetlen, hogy a közreműködő közvetítő vagy más hivatalos, illetve közfeladatot ellátó személy elvégezze a személyazonosság és a befolyásmentesség ellenőrzését.

Annak érdekében, hogy a közvetítói megbeszélések telekommunikációs eszközök útján történő megtartásának feltételei alátámaszthatók és igazolhatók legyenek szükséges annak tényét, indokát és módját, valamint azt is megjeleníteni a közvetítói eljárásról készülő jegyzőkönyvben, hogy kinek a jelenlétét biztosították ily módon.

A közvetítói megbeszélés a Bktv. 11. § (1) bekezdése szerint a felek egyidejű személyes együttes jelenlétében folytatható le, vagyis akkor, ha fizikailag azonos helyiségben vannak jelen. Ezt teszi egyértelművé a szövegcsérés módosítás, ami abból következően is szükséges, hogy a módosítás e szabály alól kivételesen eltérést enged.

48. §

A Bnyt. módosítását az ECRIS-TCN rendszer felállítására teszi szükségessé. A 2019/816 rendelet létrehozta az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer kiegészítése érdekében a harmadik országbeli állampolgárokkal és a hontalan személyekkel szemben hozott ítéletekre vonatkozó információval rendelkező tagállamok azonosítására szolgáló központosított rendszert, ami – a tagállami bűnügyi nyilvántartásoktól eltérően – egy új uniós nyilvántartás. A 2019/884 irányelv 1. cikke, és a 2019/816 rendelet 2. cikke a hatály tekintetében úgy rendelkezik, hogy a részben európai uniós, részben harmadik országbeli kettős vagy többes állampolgárok

esetén e személyekre a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó szabályokat is alkalmazni kell. Ugyanez vonatkozik a hontalanokra, illetve azon személyekre, akiknek az állampolgársága nem ismert. Létre kell tehát hozni az ECRIS-TCN-ben az adatrekordot akkor is, ha egy kettős állampolgár egyrészt európai, másrészt unión kívüli ország állampolgára. Ez alól a magyar állampolgárok sem élveznek kivételt, tehát egy kettős állampolgár esetén akkor is szükséges az adatrekord létrehozatala, ha az egyik állampolgársága a magyar. A fentiekre, valamint arra tekintettel, hogy az EGT tagállamok állampolgárai is harmadik országbeli állampolgároknak számítanak, az ECRIS-TCN alkalmazási körében a harmadik országbeli állampolgár új, a Bnytv. korábbi fogalomhasználatától eltérő meghatározására van szükség. A harmadik ország és a harmadik országbeli állampolgár fogalmak a törvény alkalmazásában ugyanis eltérő jelentéssel bírnak; az előző, 2. § i) pontjában meghatározott fogalom a törvény teljes szövegében, míg az utóbbi csak az ECRIS-TCN kapcsán bír jelentőséggel. Nyilvánvaló gyakorlati eltérés a két fogalom között az EGT-állampolgárok helyzete, akik az ECRIS-TCN alkalmazása szempontjából harmadik országbeli állampolgárnak minősülnek, az EGT-államok ugyanakkor a törvény további rendelkezései tekintetében nem tekintendők harmadik országnak.

49. §

A Bnytv. korábban nem alkalmazta a hontalan személy fogalmát, illetve nem írta elő az összes állampolgárság feltüntetésének szükségességét többes állampolgárság esetén. A 2019/884 irányelv, illetőleg az általa módosított 2009/315 kerethatározat 4. cikkének (1) bekezdése ilyen irányú adat-nyilvántartási kötelezettséget ír elő, erre tekintettel indokolt a nyilvántartásban szereplő adattípusok körének bővítése.

50–51. §, 68. §

A közbiztonság erősítése érdekében egyes rendészeti igazgatási törvények módosításáról szóló 2021. évi XXXI. törvény megteremtette annak a jogszabályi alapját, hogy a bünyügyi nyilvántartási rendszerben kezelt arcképek is hozzáférhetővé váljanak az arcképelemzési nyilvántartás számára. A módosítás a rendszer hatékony működéséhez szükséges pontosításokat végzi el.

52–56. §

A Bnytv. 71. §-ának új (6) bekezdése a 2011/93 irányelv, illetve a 2019/816 rendelet alkalmazásából eredő kötelezettség tagállami végrehajtási szabályait teremti meg. A hivatkozott szabályozás célja a gyerekek védelme elsősorban a szexuális kizsákmányolással szemben. A rendelet 7. cikke előírja, hogy ha valamely harmadik országbeli állampolgár a bünyügyi nyilvántartásokban rá vonatkozó szereplő adatokról kér információt a központi hatóságtól, vagy ha az információ iránti megkeresésre a 2011/93/EU irányelv 10. cikke (2) bekezdése alapján bünyügyi nyilvántartási információk megszerzése céljából kerül sor, akkor a tagállami bünyügyi nyilvántartásokat, valamint az ECRIS-TCN adatbázist is ellenőrizni kell. Az ECRIS-TCN adatbázisban való találat esetén a megkeresést a találatban megjelölt tagállam bünyügyi nyilvántartó hatósága felé az ECRIS-en keresztül kell továbbítani. Az Egyesült Királyság tekintetében az Európai Unióval kötött Kereskedelmi és Együttműködési Megállapodás IX. Címe alapján hasonlóan kell eljárni. Az ilyen módon a hatóság tudomására jutott elítélés vagy eltiltás akadályát képezi olyan munkakör betöltésének vagy feladatkör ellátásának, amely a gyerekekkel való közvetlen és rendszeres kapcsolattartással jár, és ezt a hatósági erkölcsi bizonyítvány kiállításánál figyelembe kell venni.

Az Egyesült Királyság tekintetében az Európai Unióval kötött Kereskedelmi és Együttműködési Megállapodás IX. Címe alapján továbbra is létezik információcsere, amely az ECRIS-hez kapcsolódó szabályok szerint, és ugyanazonokon a csatornákon keresztül történik. Azonban az Egyesült Királyság kilépését követően nem vesz részt az igazságügyi együttműködésben, a Kereskedelmi és Együttműködési Megállapodás pedig nem tartalmaz az ECRIS-TCN-re vonatkozó, illetve ahhoz hasonló szabályokat. A 2019/884 irányelv Egyesült Királyságra vonatkozó, (20) preambulumbekzdése és a 2019/816 rendelet (44) preambulumbekzdése elveszítette jelentőségét a kilépés pillanatában. Ennek megfelelően az Egyesült Királyság hatóságai az ECRIS-TCN-rendszerben nem fognak adatrekordot létesíteni. Az Egyesült Királyságban született elítélésekről közvetlenül az ECRIS-hez hasonló eljárásban, a brit hatóságoktól lehet hozzájutni akkor is, ha az harmadik országbeli állampolgár elítélre vonatkozik. Brit állampolgárok adatait azonban az ECRIS-TCN rendszer is fogja tartalmazni, ha az adatrekordot egy uniós tagállam hatósága oda feltölti. Noha Írország és Dánia nem vesz részt az ECRIS-TCN rendelkezések végrehajtásában, az ECRIS rendszert használja, ezért eltérő végrehajtási szabályok rájuk vonatkozóan nem szükségesek.

Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár vagy az EU tagállam állampolgára kérelmező esetében szükség van az ECRIS-TCN-ben, illetve az ECRIS-en keresztül más tagállam megkeresésére, akkor ennek ideje alatt a hatósági erkölcsi bizonyítvány kiadása iránti eljárást fel kell függeszteni. A felfüggesztés időtartama továbbá kiterjed a válasz alapján kezdeményezett megfeleltetési eljárás befejezéséig.

Az ECRIS-TCN felállítása maga után vonja a hatósági erkölcsi bizonyítvány kiállításának a módosítását is.

57. §

A TEK az Rtv. 7/E. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja értelmében megelőzi, felderíti és elhárítja azokat a törekvéseket, amelyek Magyarország területén terrorcselekmény elkövetésére irányulnak. Ezen feladatai ellátása érdekében a TEK – az Rtv. 63. § (7) bekezdése alapján – a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 53–60. §-ának megfelelő alkalmazásával folytathat titkos információgyűjtést. A TEK tehát ezen feladatkörében eljárva nem minősül a Be. szerinti előkészítő eljárást folytató szervnek, amely körben jelenleg jogosult közvetlen hozzáféréssel adatot átvenni a tagállami ítéletek nyilvántartásából.

A TEK a Bnyt. 68. § (1) bekezdés d) pontja alapján a hatáskörébe tartozó bűncselekmények megelőzése, illetve megszakítása, továbbá személyvédelmi feladatai ellátása céljából közvetlen hozzáféréssel jogosult átvenni a bünyogi nyilvántartási rendszerben kezelt adatok teljes körét. A Magyarország területén terrorcselekmények elkövetésére irányuló törekvések megelőzése, felderítése, elhárítása céljából folytatott titkos információgyűjtés indokolja, hogy hasonló hozzáféréssel rendelkezzen a tagállami ítéletek nyilvántartásához is, mint a nemzetbiztonsági szolgálatok. A közvetlen hozzáférés biztosításával az adott ország partnerszolgálatával való kapcsolatfelvétel, az egyes tagállamoknál rendelkezésre álló, terrorelhárítási szempontból releváns adatok megismerése gyorsítható, amely a titkos információgyűjtés során nélkülözhetetlen.

58. §

1. A 78. § (2) bekezdését érintő pontosítás az eddig ismert gyakorlatnak a jogszabályi alapját teremti meg. A módosító értesítések küldése már létező informatikai lehetőség, ha az ítélettel kapcsolatban valamely okból valamely adat módosításra kerül.
2. A 2019/816 rendelet létrehozta az ECRIS kiegészítése érdekében a harmadik országbeli állampolgárokkal és a hontalan személyekkel szemben hozott ítéletekre vonatkozó információval rendelkező tagállamok azonosítására szolgáló központosított rendszert, ami – a tagállami bünyogi nyilvántartásoktól eltérően – egy új uniós nyilvántartás, amelyet egy uniós ügynökség, az eu-LISA üzemeltet. Ez a nyilvántartás, az ECRIS-TCN azonban csak a harmadik országbeli állampolgárokkal és a hontalan személyekkel szemben hozott ítéletek alapján az Unióban működő büntetőbíróóságok által elítélt harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó személyazonosító adatokat tartalmazza, ideértve az alfanumerikus és ujjnyomatadatokat, illetve – ha az ítéletet hozó tagállam joga megengedi -, az elítélt személyek arcképmásait. A Bnyt.-ben biztosítani kell a rendelet végrehajtásához szükséges részletszabályokat, amelyek felhatalmazzák az érintett szerveket az adatigénylésre, valamint a beérkezett válasz alapján az egyes tagállamokhoz küldött megkeresések megküldésére és teljesítésére.

59. §

Az ECRIS-TCN rendelet 7. cikke három olyan adatkezelési célt sorol fel, amelyekben a tagállami hatóságok az adattovábbítást biztosítani kötelesek. Ezek egyike a 2011/93/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben meghatározott feddhetetlenség ellenőrzését teszi lehetővé, amelyet az Egyesült Királyság kilépése miatt kötött, vonatkozó megállapodás is előír. E rendelkezés célja a gyermekek szexuális bántalmazással és kizsákmányolással szembeni hatékony védelme. Az irányelv 10. cikkének (3) bekezdése értelmében a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy – e cikk (1) és (2) bekezdésének alkalmazása céljából – a 3–7. cikkben említett bűncselekmények bármelyike miatti büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletek létezésével vagy a szóban forgó ítéletekből származó, a gyermekekkel való közvetlen és rendszeres kapcsolattartással járó tevékenység gyakorlásától való bármely eltiltás létezésével kapcsolatos információkat a bünyogi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezéséről és azok tartalmáról szóló, 2009. február 26-i 2009/315/IB tanácsi kerethatározat (13) által megállapított eljárásokkal összhangban továbbítsák, amennyiben hozzájuk erre irányuló, az érintett személy hozzájárulásával és az említett kerethatározat 6. cikke alapján benyújtott kérelem érkezik.

60–61. §

E rendelkezések a 2019/884 irányelv átültetését szolgálják, amelynek 1. cikke a 2009/315/IB kerethatározatot módosítja. A kerethatározat módosítását egyrészt az ECRIS-TCN létrehozása tette szükségessé, másrészt az irányelv a harmadik országbeli állampolgárokat jogosítja fel a saját adataik ellenőrzésére az ECRIS-TCN-ben.

63. §

Az ECRIS-TCN csak a harmadik országbeli állampolgárokkal és a hontalan személyekkel szemben hozott ítéletek alapján az Unióban működő büntetőbíróóságok által elítélt harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó személyazonosító adatokat tartalmazza, ideértve az alfanumerikus és ujjnyomatadatokat, illetve – ha az ítéletet hozó tagállam joga megengedi –, az elítélt személyek arcképmásait. A Bnytv.-ben biztosítani kell a rendelet végrehajtásához szükséges részletszabályt, amely felhatalmazza a bűnügyi nyilvántartó szervet arra, hogy az érintett személyek személyes adatainak az ECRIS-TCN-be történő feltöltése során az érintett személyhez tartozó ujjnyomatadatokat a szakértői nyilvántartó szervtől beszeresse. E szabály a 2019/816 rendelet 5. cikk (1) bekezdése b) pontjának a végrehajtására szolgál.

64. §

Az EU információs rendszerei közötti átjárhatósági keret létrehozása érdekében két új interoperabilitással kapcsolatos rendelet 2019. június 11-én lépett hatályba, és létrehozta az interoperabilitási keretet.

A Javaslat az interoperabilitás érdekében az ECRIS-TCN rendszerrel való összekapcsolás érdekében szükséges részletes szabályok megalkotására vonatkozó felhatalmazó rendelkezést is tartalmazza.

65–66. §

A Bnytv. jogharmonizációs záradékának szükségszerű módosítását is elvégzi a Javaslat.

67. §

A Bnytv. szövegcsere módosítása egyértelművé teszi, hogy az elektronikus felületen keresztül a gyermekeket sértő nemi élet szabadsága vagy nemi erkölcs elleni bűncselekményt elkövető személyekre vonatkozó adatok között a bűncselekmény minősítését kell megismerhetővé tenni (az elkövetői alakzat helyett).

A rendelkezés egyebekben a Bnytv. fenti, tartalmi módosításaihoz kapcsolódó szövegcsere, kodifikációs jellegű módosításokat tartalmazza.

69. §, 72. §, 73. §, 79–81. §

A közigazgatási jogviták elbírálására vonatkozó hatásköri és illetékességi szabályok 2020. április 1-jével történt módosítása jelentősen megnövelte a Kúria ügyterhelését a közigazgatási ügyszakban. Az elmúlt másfél év tapasztalatai azt mutatják, hogy a kúriai ügyérkezés az ítéletáblák felállítása előtti szintre emelkedik, ezért tekintettel arra, hogy a Kúria Alaptörvényben meghatározott elsődleges feladata a jogegység biztosítása, indokoltá vált az ítéletáblai szint bevonása a közigazgatási ítélezésbe. A közigazgatási ügyekben a kijelölt közigazgatási kollégiummal működő törvényszékek járnak el elsőfokon, jogorvoslati szintként az ítéletábla meghatározása indokolt. A Kúria tehermentesítése a törvényszékek határozataival szembeni másodfokú eljárások alól biztosítja a felülvizsgálati és jogegységi feladatkörök esetében a gyorsaság és hatékonyság fenntartását, valamint az ügyszámnövekedéshez társuló ügyhátralék kialakulásának az elkerülését.

A Bszi. és a Bjt. módosításai megteremtik annak szervezeti feltételét, hogy a közigazgatási perrendtartásban meghatározott ügyekben, másodfokon az erre kijelölt Fővárosi Ítéletábla járjon el, amelyhez szükséges, hogy 2022. március 1-jétől a Fővárosi Ítéletáblán közigazgatási kollégium is működjön. Az ítélező bírák kijelölése és a pályázatok lefolytatása iránt eddig az időpontig kell intézkednie az Országos Bíróvárosi Hivatal elnökének. A Fővárosi Ítéletábla közigazgatási kollégiumának felállításáig a bírói álláspályázatok elbírálásában az átmeneti rendelkezésben erre kijelölt szerv véleményét kell kollégiumi véleményként figyelembe venni. A közigazgatási ítélezésben részt vevő ítéletábla bírói pályázatai elbírálása esetére is – a törvényszékhez hasonlóan – meg kell teremteni a Kúria azonos szakági kollégiumának részvételét. Tekintettel arra, hogy a bírói karban vannak olyan bírák,

akik a korábbi hatáskörváltásig az ítéletábrán vagy a Kúrián, illetve még a Legfelsőbb Bíróságon közigazgatási ügyszakban ítéleztek, indokolt az ő esetükben lehetővé tenni, hogy visszatérjenek a közigazgatási ügyszakba. Ennek érdekében a Javaslat rendelkezik arról, hogy ezek a bírák az OBH elnökéhez intézett nyilatkozatban kérhetik a közigazgatási ügyben eljáró ítéletábrára való áthelyezésüket. Azt a bírót, aki a feltételeknek megfelel, és nyilatkozatot tesz, az OBH elnöke áthelyezi. E körben az OBH elnökének nincs mérlegelési joga. Az áthelyezéshez kapcsolódóan a Javaslat a címek használata és a javadalmazás tekintetében a szerzett jogokat biztosító átmeneti rendelkezést is rögzít. A fentiekén túl az ítéletábra közigazgatási bíráskodásba való bevonására tekintettel egyes részletszabályok technikai módosítása és a sarkalatosági záradékok kiegészítése is szükségessé vált.

Az ítéletábra közigazgatási kollégiumának felállítása érdekében az erre vonatkozó rendelkezések már 2022. január 1. napján hatályba lépnek, ugyanakkor a közigazgatási kollégium csak 2022. március 1-jétől kezdi meg munkáját, ezért ezt átmeneti rendelkezésben kell rögzíteni.

70–71. §, 74–78. §

A Velencei Bizottság a Bszi. és a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 2020 decemberében elfogadott módosításai kapcsán folytatott vizsgálatával összefüggésben a Javaslat integrálja a jogegységi eljárást a jogegységi panasz tanács eljárásaiba a „preliminary ruling” mintájára. Ennek eredményeként ezekben az ügyekben is a jogegységi panasz tanács jár el a jövőben az érintett tanács, illetve az érintett törvényszék vagy ítéletábra elnöke kezdeményezésére, a legfőbb ügyész szokásos részvételével; a ritka elvi esetekben a jogegységi panasz tanács kiegészül az érintett kollégium kúriai bíró tagjaival, több kollégium érintettsége esetén a Teljes Ülés jár el.

82. §, 88–89. §, 93. §

A Budai Központi Kerületi Bíróság C-131/21. számon előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nyújtott be az Európai Unió Bíróságához. Az alapügy tényállása szerint 2020 októberében történt vádemelés az érintett személlyel szemben, aki több esetben kísérelt meg bolti lopást 2017-ben és 2018-ban. A biztonsági szolgálat minden esetben észlelte a cselekményeket, így kár nem keletkezett. 2018. január 24-én a tettenérést követően rendőri intézkedésre is sor került, aminek eredményeként 50.000 forint helyszíni bírság került kiszabásra. 2019 januárjában a helyszíni bírság meg nem fizetése miatt a bíróság a bírságot 10 nap elzárásra változtatta át. A jelen eljárás lopás vétsége miatt indult a vádlottal szemben.

Az ügyben eljáró magyar bíróság először megállapította, hogy az Alaptörvény alapján a magyar jogrendszerben a res iudicata hatás kiváltására csak bírósági határozat képes. Ezután jelezte, hogy ha a szabálysértési törvény alapján helyszíni rendőri intézkedés során – elkövetői elismerés mellett – helyszíni bírság kiszabására kerül sor, akkor azzal szemben már bírósági út nem vehető igénybe, szemben azzal, ha az elkövető a cselekmény elkövetését nem ismeri el vagy a helyszíni bírság összegét nem fogadja el. Az eljáró bíróság szerint ugyanakkor az így kiszabott helyszíni bírság – mivel az nem bírósági határozatban került megállapításra – nem eredményez res iudicata-t, és így nincs akadálya büntetőeljárás megindításának anélkül, hogy rendkívüli perorvoslással a helyszíni bírság jogerejét áttörnék. Ezek alapján az eljáró bíróság szerint azok a személyek, akik a helyszíni bírság összegét elfogadják és az elkövetést elismerik, hátrányosabb helyzetbe kerülnek.

Az előzetes döntéshozatali eljárásban feltett kérdés az, hogy ellentétes-e az EU Alapjogi Chartája 50. cikkének – az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről szóló 1950. évi európai egyezmény 7. kiegészítő jegyzőkönyve 4. cikke, valamint az EJEB vonatkozó ítélezési gyakorlata fényében értelmezett – rendelkezésével azon büntetőeljárás lefolytatása, amelynek tárgya részben egy olyan tényállás, amely miatt a vádlottal szemben szabálysértési eljárásban már jogerősen helyszíni bírságot szabtak ki, amely bírság – meg nem fizetése folytán – bíróság által hozott határozatban elzárásra került átváltoztatásra?

Bár az Európai Unió Bírósága 2021. szeptember 21-én hozott döntésében hatáskörének hiányát állapította meg az ügyben, a témakör alaposabb vizsgálata alapján indokolt a fenti problémával összefüggő módosítás annak érdekében, hogy a szabályozás ne legyen ellentétes a ne bis idem elvével, és a kétszeres eljárás lefolytatása során kiszabott szankciók halmozása az elkövetőre ne jelentsen eltúlzott terhet a megvalósított jogsértés súlyához képest. Erre tekintettel a Javaslat az alábbi módosításokat tartalmazza:

1. A Be. 4. § (5) bekezdésének módosításával megállapítja, hogy ha az adott cselekmény miatt az elkövető felelősségét szabálysértési eljárásban már megállapították, azzal szemben – a felülvizsgálat és a perújítási eljárás lefolytatása előtt – büntetőeljárás nem indítható. Ezzel a módosítással egyértelművé válik, hogy nemcsak a szabálysértési eljárásban eljáró bíróság által hozott határozat eredményez „res iudicata” hatást, hanem akár – az elkövető beismerése melletti – helyszíni bíróság kiszabása is.
2. A Szabs. tv. módosítása biztosítja, hogy a cselekmény bűncselekménnyé minősítése esetén, egyrészt ha az ügyészség a helyszíni bíróságot megállapító döntés közlésétől számított hat hónapon belül azt kezdeményezi, a döntést vissza kell vonni, másrészt a perújításra nyitva határidőt ilyen esetben is legfeljebb egy évben határozza meg. A Szabs. tv. hatályba lépésével ugyanis jelentősen megnőtt a helyszíni bíróság alkalmazásának lehetősége, amely előtérbe helyezte a helyszíni bíráskodás jogintézményét. Ezzel a rendőrség már bármely, akár – bonyolultabb megítélésű – elzárással is büntethető (azaz bírósági hatáskörbe tartozó) tulajdon elleni szabálysértések miatt is kiszabhat helyszíni bíróságot. Ezekkel a módosításokkal ugyanakkor elérhető, hogy a törvénysértő módon kiszabott helyszíni bíráskodással szemben a jogszabálysértő rendelkezések megváltoztathatósága megfelelően biztosított legyen.
3. Az Ütv. módosításával a jogorvoslatra nyitva álló határidő összhangba kerül a Szabs. tv.-ben meghatározott határidővel.
4. A Btk. módosítása a helyszíni bíróság beszámítására vonatkozó szabályok megalkotásával. A módosítás a normaszöveg egyszerűsítése érdekében elhagyja a merev hivatkozásokat a rendelkezésből, mert azok nélkül is egyértelmű, hogy a szabálysértési törvény által meghatározott szabálysértési eljárásban tett ügyészi felhívás (Szabs. tv. 43. § és Ütv. 30. §), a felülvizsgálat (Szabs. tv. 99/A. §), illetve a perújítás (Szabs. tv. 127. §) során hozott intézkedések eredményezhetik annak megállapítását, hogy a cselekmény végül szabálysértés helyett bűncselekmény, és ezért a beszámítási szabályok alkalmazásának helye van.

A fentiek alapján látható, hogy a jogorvoslati rendszer koherenciája érdekében megvalósított módosításokkal olyan rendszer körvonalazódik, amely megfelelő érvényesülést tud biztosítani a ne bis in idem elvének. Szabálysértési eljárásban – ha a bűncselekményt szabálysértésként bírálták el – tehát

- a bíróság döntése ellen legfeljebb egy éven belül perújításnak,
- a helyszíni bíróságot kiszabó szerv vagy személy döntése ellen fél éven belül felülvizsgálatnak,
- szabálysértési hatóság döntése ellen egy éven belül ügyészi felhívásnak

van helye.

83–87. §, 1–2. melléklet

A bíróságokra és az ügyészségekre vonatkozó szabályozás az elmúlt évtizedekben hagyományosan azonos elvek mentén került kialakításra. Annak érdekében, hogy ez továbbra is érvényesüljön, a törvényjavaslat a Kúria főtitkári és főtitkár-helyettesi vezetői tisztségéhez hasonlóan – az ügyészi szervezet sajátosságaira figyelemmel – a Legfőbb Ügyészségen is megteremti ezeket a vezetői tisztségeket.

Ahogy a Kúria főtitkára és főtitkár-helyettese esetében, úgy a Legfőbb Ügyészség főtitkárának és főtitkár-helyettesének kinevezése is az őt kinevező legfőbb ügyész megbízatási idejére szól, javadalmazásának szabályai pedig szintén igazodnak a Kúria főtitkárának és főtitkár-helyettesének javadalmazási szabályaihoz.

90. §

Az anyagi jogban szereplő bűncselekmény egység, többség és a halmazat kérdéseinek rendezését a jogirodalom és a joggyakorlat végezte el, a Btk. ebben a körben mindössze a bűnhalmazat és a törvényi egység meghatározását és eseteit tartalmazza, de nem szabályozza e szerteágazó kérdéskör túlnyomó részét. A joggyakorlatban többféle eltérő, és esetenként ellentmondó megközelítés született abban a kérdésben, hogy a több részcselekményt egységbe foglaló bűncselekmények esetén mi az a végső időpont, amelytől az újabb részcselekmények már nem tartoznak a bűncselekmény egységébe. A kérdésnek abból a szempontból van kiemelkedő jelentősége, hogy a természetes vagy a törvényi egységbe tartozó részcselekményeket egy eljárásban kell elbírálni, mert a jogerőhatás – figyelemmel a 6/2009. büntető jogegységi határozatban foglaltakra – rájuk egyébként is kiterjed. Az egységbe tartozó újabb részcselekmény felmerülése ezért szükségessé teszi az eljárás tárgyává tett tényállás kiegészítését, de ilyenkor az újabb részcselekmény miatt további büntetőeljárás lefolytatásának nincs helye.

A tényállás kiegészítésére a büntetőeljárás meghatározott szakaszától kezdve már nincs vagy korlátozott a lehetőség, így olyan ellentmondás alakulhat ki, amely csak rendkívüli jogorvoslattal, perújítással lehet feloldható. Ilyen helyzet áll elő különösen akkor, ha az egységet a vádemelés nem zárja le, de a felmerülő újabb részcelemekny miatt a vád módosítására, kiterjesztésére vagy a tényállás módosítására már nincs lehetőség [Be. 538. §, 591. §, 619. §]. Ezekben az esetekben előfordulhat, hogy végül egy tudottan hiányos tényállást kell az ügydöntő határozat tárgyává tenni, majd a hiányosságot a jogerőre emelkedés után perújítás keretében lehet orvosolni. Ráadásul az újabb, egységbe tartozó részcelemekny kihathat a bűncselemekny jogi minősítésére is, így a hiányzó tényállásrész következményeként büntetőjogi főkérdés törvénysértően dőlhet el. A problémát fokozza, hogy a felmerülő újabb, egységbe tartozó részcelemeknyt egy másik büntetőeljárásban sem lehet felderíteni, mert ilyenkor a Be. 394. § (3) bekezdés f) pontja alapján az eljárás felfüggesztésének van helye. Ebből következően abban az eljárási szakaszban, amikor a vád módosítására nincs lehetőség, semmilyen eszköz nem áll rendelkezésre arra nézve, hogy az alapeljárásban az újabb bűncselemeknyrész elbíráható legyen.

Amellett, hogy az ilyen eljárások nem felelnek meg a pergazdaságosság követelményének, még a valóságghú tényállásra alapozott bírói döntés követelményét is sérthetik, különösen akkor, ha a lényegesen súlyosabb büntetés valószínűsítése nélkül a perújításra sem kerülhet sor [Be. 637. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja]. Ennek eredménye pedig az, hogy az újabb részcelemekny teljes egészében elenyézik.

Mindezek érdekében a Javaslat átfogóan határozza meg, hogy a természetes vagy a törvényi egységbe tartozó részcelemeknyek a vádemeléstől kezdve egy további bűncselemeknyt valósítanak meg. A Javaslat ezzel egy olyan objektív időponthoz köti a természetes egység lezárását, amely valamennyi eljárásban meghatározható. Fontos elhatárolási szempont, hogy a Javaslat az egység kialakítását nem pusztán a vádban való megjelenítéshez köti, így nem a vádban szereplő részcelemeknyek alkotnak egységet, a vádban nem szereplők pedig egy másikat, hanem a vádemelés ideje előtti egységet képező bűncselemeknyhez képest egy újabb bűncselemeknyt valósít meg azon részcelemeknyek összessége, amelyet a vádemelés után követtek el. A vádemelés tehát nem a vád tartalmát – a vádban foglalt cselemeknyeket érintően – képez egységet, hanem időpontját tekintve mérvadó. Mindezekből következően tehát az új szabályozás sem biztosít arra lehetőséget, hogy a részcelemeknyeket a vádemeléskor tetszőlegesen csoportosítva elaprózzák vagy éppen összevonják a bűncselemeknyeket. A vád időpontja így az egyébként rendelkezésre álló törvényi vagy természetes egységet képező szabályoknak megfelelően csupán időben képez elhatárolási pontot.

Azáltal pedig, hogy – a korábban a joggyakorlatban különféleképpen megítélt időpontig tartó – egység felbomlik és az új szabályozás következtében a vádemeléssel lezárul, megszűnik az egy eljárásban történő elbírálás kényszere, így az ügyek egyesítésének és elkülönítésének általános szempontjai alapján ítéhető meg, hogy mely bűncselemeknyeket kell, lehet vagy éppen indokolt az adott eljárás tárgyává tenni.

A Javaslatban szereplő megoldással megelőzhető továbbá, hogy a büntetőeljárásokkal párhuzamosan folytatott újabb részcelemeknyek elkövetése miatt folyamatosan módosítani kelljen az egységbe tartozó bűncselemekny miatt folytatott ügy tárgyát, ehelyett az újabb bűncselemekny más eljárásban is elbíráható. Az új eljárásban pedig a büntetőeljárás teljes eszközrendszere rendelkezésre áll a megalapozott döntés előkészítéséhez.

Az egységet lezáró időponttal kapcsolatban felmerülő kérdés, hogy a vád törvényességi elemeinek a hiánya miként érinti az egység felbomlását. A vád törvényes elemeinek a jogalkotói meghatározása – a Be. miniszteri indokolása szerint – egyben a vád fogalmi meghatározásának az elemeit is jelenti. Ebből következően tartalmi értelemben nem minősül vádnak az olyan beadvány, amely nem vagy hiányosan tartalmazza a felsorolt elemeket. Így tehát a törvénytelen vád, mint „nem létező” vád nem válhat ki jogkövetkezményt az egység felbomlása szempontjából sem.

Ezen a ponton kell rögzíteni azt is, hogy az új szabályozás következtében nem alakulhat ki olyan helyzet, hogy egy korábban benyújtott vádban bűncselemeknynek minősülő cselemekny az új szabályozás következtében ne minősüljön bűncselemeknynek. Ha ugyanis az egységet lezáró vádemelést megelőző részcelemeknyek nem valósítanának meg bűncselemeknyt, akkor a vádemelésre (egyben az egység lezárására) már a hatályos szabályok szerint is törvénytelenül került volna sor, így a vádemelés a fentiek szerint nem szakítja meg – az azt megelőző – részcelemeknyek egységbe foglalását. Ilyenkor az újabb, immár törvényes szabályoknak megfelelő vádemelés zárhatja le az egységet. Ezzel szemben az új szabályozás következménye lehet, hogy a korábban egységbe tartozó minősítő körülmények nem valósulnak meg. A halmazati büntetéskiszabási szabályokból kifolyólag ezzel együtt sem várható, hogy a kiszabott büntetések számottevően enyhébb irányba mozdulnának el. A korábbi

jogállapothoz képest korlátozottabb büntetéskiszabási lehetőségeknek az olyan bűncselekmények esetén lehet különös jelentősége, ahol a minősített esetben – törvényi egység folytán – életfogytig tartó szabadságvesztés is kiszabható, és a törvényi egység felbomlásával erre nem lenne lehetőség. Ez a jelenlegi törvényhez képest egyedül az emberölés bűncselekményénél eredményezhetne – a jogalkotói szándékkal szemben – indokolatlan korlátozást. Ennek elkerülése érdekében a Javaslat új minősített esetet vezet be az emberölés tényállásába.

További jogkérdés fakadhat az ügyek egyesítése folytán kialakuló eljárásjogi helyzetből. Ilyen esetben az egységet valamennyi – ugyanazon bűncselekmény miatt – történt vádemelés lezárja, vagyis az egyesített ügyben a vádemelések közötti szakasz is egy önálló bűncselekménynek tekintendő. Ebben az esetben is annak van jelentősége, hogy az egyes részselekményeket mikor követték el (az első vádemelés időpontját megelőzően vagy a második vádemelést megelőzően, azonban a korábbi vádemelést követően). Azokban az esetekben pedig, ha egységbe nem foglalható, eltérő bűncselekmények miatti eljárások egyesítésére került sor, nyilvánvaló, hogy az eltérő időpontokban történt vádemelésnek semmilyen hatása nem lesz a bűncselekmény egység kérdésére, hiszen annak feltételei eleve kizártak.

A Javaslatban szereplő terminológiával kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy bár a Javaslat nem nevesíti külön, de a cselekmény fogalmába a Btk. 4. §-ában meghatározott bűncselekmény fogalomra figyelemmel nem csak az (aktív) tevékenységet, hanem a mulasztást is bele kell érteni. Fontos továbbá utalni arra, hogy a Btk. hagyományos terminológiája és a jogdogmatika fogalomhasználata szerint a cselekmény minősülhet bűncselekménynek, a bűncselekmény bűncselekménynek minősítése tautológia. A Javaslat normaszövege azért használja mégis a „több bűncselekmény egy bűncselekményt valósít meg” fordulatot, hogy ezzel egyértelműen utaljon a folytatólágosság szabályozni kívánt esetére, amelynek definíciójánál a Btk. 6. § (2) bekezdés szóhasználata is több bűncselekményt minősít egy bűncselekménynek.

Végül utalni kell arra is, hogy a Javaslat szabályozása nem változtat az ítélt dolog megállapításának alapkérdésein. Az ezen a területen irányadó 6/2009. büntető jogegységi határozat azt rögzítette, hogy a bűncselekmény egységébe tartozó cselekmény jogerős elbírálását követően nincs helye újabb vádemelésnek akkor sem, ha az adott részselekmény nem képezte a jogerős határozattal megállapított tényállás részét. A jogegységi határozat azonban nem érintette azt a kérdést, hogy a bűncselekmény egységet milyen szempontok alapján kell megállapítani. Ebből következően az ítélt dologgal szembeni védelem továbbra is a jogegységi határozatban foglaltak állapítható meg, de csak azokra a részselekményekre, amelyek a Javaslat szabályai alapján is bűncselekmény egységbe tartoznak.

91. §

A kiutasítás büntetés ténylegesen akkor érvényesül és tekinthető megkezdetnek a végrehajtás, ha az elítélt Magyarország területét elhagyja. Erre tekintettel, továbbá az idegenrendészeti szabályokra figyelemmel nem tartható fenn a Btk. 60. § (4) bekezdése szerinti rendelkezés, miszerint a kiutasítás az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésével kezdődik. A bíróság által elrendelt kiutasításhoz, azzal azonos tartamban beutazási és tartózkodási tilalom is kapcsolódik [lásd a Harmtv. 47. § (5a) bekezdését, valamint az Szmtv. 38. § (5) bekezdését]. A Harmtv. 47. § (7) bekezdése értelmében továbbá a bírósági kiutasításra tekintettel elrendelt beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát az Európai Unió tagállamai területének elhagyásának napjától, vagy ha ez nem ismert, az erre meghatározott határnaptól kell számítani. Az összhang érdekében szükséges a Btk. módosítása. A non refolement eljárás esetén ez a megoldás nem lesz aggályos, mivel az elévülést az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésétől kell számítani és csak az első ilyen jellegű büntetés-végrehajtási bírói felülvizsgálat szakítja meg azt.

A kiutasítás végrehajtása érdekében az idegenrendészeti hatóság a Harmtv. 49. § (1) bekezdésében, illetve Szmtv. 48. § (1) bekezdésében meghatározott eljárás keretében végzést hoz a kiutasítás végrehajtásának módjáról, valamint az önkéntes teljesítésre meghatározott határidőről, határnapról. Az önkéntes teljesítés esetén nem feltétlenül ismert az ország elhagyásának tényleges időpontja, ezért a javaslat vélelmet állít fel, és ez esetben kezdőnapként a határozatban megadott határidőt jelöli meg. Speciális szabályozást igényel az az esetkör, amikor a bíróság a kiutasítást külföldön tartózkodó vagy távollévő terhelttel szemben mondja ki. Külföldön tartózkodó elítélt esetében az ország elhagyása megtörtént, míg távollévő esetében az elítélt számára nem ismert ez a kötelezettség, így nem is teljesíthető, ezért a Javaslat esetükben kiegészítő szabályként megtartja a büntetőügyben hozott ügydöntő határozat jogerőre emelkedése napját a kiutasítás kezdőnapjaként.

92. §

Az alapvető jogok biztosának az AJB-1084/2020. (korábban: 1369/2019.) számú ügyben született jelentése szabályozási problémákat állapított meg a kétszeres elvonás tilalmának az érvényesülésével kapcsolatban abban az esetben, ha az adóhatóságnak az adóhiányt megállapító határozata a költségvetési csalás miatt vagyonekobbzást elrendelő ítélet meghozatalát követően válik véglegessé. Ennek kapcsán szükséges szabályozni az Art. és a Btk. a vagyonekobbzásra vonatkozó szabályainak az összhangját, meg kell teremteni annak a normatív alapját, hogy a párhuzamosan folytatott eljárásokban figyelembe vegyék az eljáró szervek a másik eljárásban már megállapított ugyanolyan jellegű vagyonekobbzást.

A Btk. módosítása e körben alapvetően a 95/2011. BK véleményben megfogalmazottak mentén tartalmaz új szabályokat a kétszeres elvonás tilalmának érvényesítése érdekében, az ott kimunkált alapelvek normaszövegbe iktatása révén. A rendelkezés hangsúlyozottan a párhuzamosan folytatott eljárások esetében a kétszeres elvonás tilalmát kívánja törvényi szinten megfogalmazni. Ennek egyik feltétele a párhuzamos eljárások szoros ténybeli összefüggése, amelyet az azonos tényállás fordulat jelenít meg. Ez azonban nem jelenti a párhuzamosan folytatott eljárásokban megállapított történeti tényállások teljes azonosságát, hanem csak az adófizetési kötelezettség legfontosabb elemeinek, így például adóra elkövetett költségvetési csalás esetén az adónem és az adófizetési időszak azonosságát. Kiemelendő továbbá, hogy a módosítás az eddigi gyakorlatnak megfelelően a kétszeres elvonás tilalmát csak az ugyanazon személy, ugyanazon cselekmény elkövetéséből eredő vagyonekobbzása tekintetében mondja ki. Ezért annak továbbra sincs akadálya, hogy ha például az adóhatóság az adófizetés elmulasztásban megnyilvánuló, a bűncselekményből származó vagyonekobbzására a jogi személyt már kötelezte, azonban a büntetőbíróság megállapítja, hogy a bűncselekmény elkövetése révén annak terheltje is kimutatható vagyoni előnyre tett szert, erre nézve a bíróság – az adóhatósági megállapítástól függetlenül – a büntetőeljárásban vagyonekobbzást rendeljen el.

94. §

A Javaslat a Btk. 6. § kiegészítésével a törvényi egységbe tartozó rész-cselekményeket időben lezáró eljárási aktusként a vádemelést jelöli meg, egyúttal rendelkezik arról, hogy az ezt követően elkövetett újabb rész-cselekmény már önálló bűncselekményként bírálható el. Az emberölés bűncselekménye esetén azonban az új rendelkezések azzal járnának, hogy a több ember sérelmére elkövetett emberölés törvényi egysége felbomlik, ha a két cselekmény közül az egyik a vádemelést követő időre esik. Az egység felbomlásával az emberölés alapesetei állnának halmazatlanban, és életfogytig tartó szabadságvesztés nem lenne kiszabható. Az emberi élet büntetőjogi védelmével kapcsolatos jogpolitikai célkitűzések ugyanakkor változatlanok, ezért a Javaslat egy újabb minősítő körülmény bevezetésével biztosítja, hogy az elkövető ellen emberölés büntette miatt folyamatban levő büntetőeljárás alatt, a vádemelést követően elkövetett újabb emberölés esetén életfogytig tartó szabadságvesztés is kiszabható legyen.

A Javaslat mindezek mellett egy objektív feltétel bekövetkezésétől teszi függővé az új minősítő körülmény alkalmazhatóságát. Az ártatlanság vélelmére figyelemmel a súlyosabb jogkövetkezmények nem alkalmazhatók akkor, ha a korábbi emberölés miatt a bűnösség megállapítására nem kerül sor. A korábbi emberölés miatti elítélésre azonban nem szükségszerűen kell, hogy sor kerüljön az újabb bűncselekmény elkövetését megelőzően, hanem az újabb bűncselekmény elbírálását megelőzően vagy azzal együtt is megtörténhet. Az új minősített eset alkalmazásához tehát összességében az szükséges, hogy az újabb emberölés elkövetésére a korábbi emberölés miatti vádemelést követően, az emiatti jogerős ítélethozatalra pedig az újabb bűncselekmény jogerős elbírálását megelőzően vagy azzal együtt – tehát azonos ügyben – sor kerüljön.

95. §, 97–99. §, 101. §

A Btk. 396. § (8) bekezdése alapján korlátlanul enyhíthető annak a büntetése, aki a költségvetési csalással okozott vagyoni hátrányt a vádemelés előtt megtéríti, azonban e rendelkezés nem alkalmazható, ha a bűncselekményt bünszövetségben követik el.

A Kúria Bfv.I.539/2020/10. végzése kimondta, hogy a Btk. 396. § (8) bekezdésében a korlátlan enyhítés kizárása a társas elkövetési formák közül kizárólag a bünszövetségre vonatkozik. A végzésben foglaltak szerint, a nulla poena sine lege elve alapján analógia alkalmazásával a bünszövetségben elkövetőkre ez a törvényi rendelkezés nem terjeszthető ki.

A bünszervezet a szervezett bűnelkövetés legsúlyosabb törvényben megjelenő, nevesített formája. A Btk. szabályozása szerint bünszövetség az egyéb törvényi feltételek megléte esetén sem állapítható meg, ha bünszervezet megállapításának van helye. Ennek megfelelően, ha a büntető anyagi jogszabály a korlátlan enyhítést a bünszövetségben történő elkövetés esetére nem teszi lehetővé, úgy a korlátlan enyhítésre a bünszövetséghez képest súlyosabb társas bűnözési forma, a bünszervezetben történő elkövetés esetében sem indokolt lehetőséget biztosítani. Erre tekintettel a Javaslat módosítja a Btk. 396. § (8) bekezdését és a bünszövetség mellé beiktatja a bünszervezetre történő utalást is, ezzel kizárva a korlátlan enyhítés lehetőségét.

A vázolt jogi helyzet azonban nem csupán a költségvetési csalás esetén áll fenn. Megvizsgálva a Btk. Különös Részt, megállapítható, hogy a költségvetési csalás mellett további nyolc olyan tényállás van, amelyben a bünszövetség mint minősített eset és a korlátlan enyhítés lehetősége is szabályozva van. E nyolc tényállásból négy esetén (emberrablás, közveszély okozása, uzsora-bűncselekmény, pénzhamisítás) a törvény nem zárja ki a korlátlan enyhítés lehetőségét a bünszövetségben történő elkövetés esetére. A Btk. szabályozásának logikája szerint – amelyen a Javaslat sem kíván változtatni – a törvény tehát nem kívánja általános, kivételt nem engedő kizáró körülményként megjeleníteni a szervezett bűnelkövetői formát, formákat. Ezért sem általánosságban, sem az említett négy esetben nem indokolt kizárni a korlátlan enyhítés lehetőségét a bünszervezetben történő elkövetés esetére.

A fennmaradó négy tényállásban (kábitószer birtoklása, vesztegetés, vesztegetés elfogadása, hivatali vesztegetés elfogadása) ugyanakkor indokolt a módosítás. A törvény ezekben az esetekben ugyan nem nevesítetten zárja ki a korlátlan enyhítés lehetőségét a bünszövetségben történő elkövetés esetére, hanem nem rendelkezik annak alkalmazhatóságáról. Ennek megfelelően a korlátlan enyhítést szabályozó rendelkezések a szervezett elkövetést magában foglaló minősítések esetén az enyhítést nem teszik lehetővé, ezzel végső soron annak alkalmazhatóságát kizárják. Ezekben az esetekben tehát szintén fennállhatna az a helyzet, hogy kifejezett törvényi rendelkezés hiányában a bünszervezetben történő elkövetés esetén korlátlan enyhítésre kerüljön sor. A Javaslat erre tekintettel e tényállásokban a korlátlan enyhítésről rendelkező bekezdésekbe beiktatja azt a szabályt, amely szerint a korlátlan enyhítés nem alkalmazható, ha a bűncselekményt bünszervezetben követik el.

96. §

A lázadás tényállása 1989. október 15. napjától kezdve nem általánosságban az állami vagy társadalmi rend megdöntésére vagy gyengítésére irányuló tömegzavargásban, hanem „csak” olyan tömegzavargásban való részvételt rendeli büntetni, amelynek közvetlen célja konkrét szervek erőszakkal vagy ezzel fenyegetve történő akadályozása, illetve intézkedésre kényszerítése alkotmányos jogkörük gyakorlásában. E szervek egyrészt a – klasszikus felosztás szerinti hatalmi ágakat megjelenítő – törvényhozó, végrehajtó és igazságszolgáltató hatalom legfőbb szervei, másrészt az államszervezet demokratikus működése felett őröködő államfő.

A Javaslat e felsorolást kiegészíti az Alkotmánybírósággal, amely elleni esetleges támadás az Alaptörvény védelmét biztosítani hivatott legfőbb szerv alkotmányos működését korlátozhatja, illetve lehetetlenítheti el, ezért indokolt az ilyen cselekményeket is lázadásként szankcionálni.

Emellett hangsúlyozni kell, hogy a taxatív felsorolás nem jelenti azt, hogy a tényállásban nem szereplő szervek jogszerű eljárásban való akadályozása vagy intézkedésre kényszerítése büntetlenül maradhatna. Ezekben az esetekben lázadás helyett más bűncselekmény miatti felelősségre vonás is megfelelően szolgálja alkotmányos berendezkedésünk védelmét, így pl. rombolást (Btk. 257. §) követ el, aki Magyarország alkotmányos rendjének megzavarása céljából középületet vagy építményt megsemmisít, használhatatlanná tesz vagy megrongál; míg hivatalos személy elleni erőszaknak (Btk. 310. §) minősül a hivatalos személy jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályozása, jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel intézkedésre kényszerítése, vagy eljárása alatt, illetve emiatt történő bántalmazása (a csoportosan történő elkövetés pedig minősített eset).

103. §

A Btk. 283. §-a szerinti fogolyszökés tényállását pontosítani kell egyes bűnügyi jogsegély teljesítése során alkalmazható bűnügyi felügyeleti formák bevezetésére tekintettel.

Az EUtv. 9/A §-a a terhelttel szemben lehetővé teszi az európai elfogatóparancs végrehajtása tárgyában tartott tárgyaláson az ideiglenes átadási letartóztatás helyett olyan ideiglenes átadási bűnügyi felügyelet elrendelését,

amelynek során a bíróság a terhelt számára előírja, hogy meghatározott területet, lakást, egyéb helyiséget, intézményt vagy ahhoz tartozó bekerített helyet engedély nélkül ne hagyjon el. Ezt a kényszerintézkedést azonban a Btk. a fogolyszökés tényállásában nem nevesíti.

Nem szerepel továbbá az Nbjt.-ben szabályozott kiadatási bűnügyi felügyelet sem a hatályos tényállásban. Az Nbjt. 25/A §-ának (2) bekezdése szerint az ideiglenes kiadatási letartóztatás helyett olyan ideiglenes kiadatási bűnügyi felügyelet, és a kiadatási letartóztatás helyett olyan kiadatási bűnügyi felügyelet rendelhető el, amelynek során a bíróság a terhelt számára előírja, hogy meghatározott területet, lakást, egyéb helyiséget, intézményt vagy ahhoz tartozó bekerített helyet engedély nélkül ne hagyjon el.

A módosítás célja annak egyértelművé tétele, hogy e kényszerintézkedések szabályainak megszegése esetén is megvalósul a Btk. 283. §-ában meghatározott büncselekmény.

A Btk. 370. §-372. §-ának, és 378. §-ának módosítása összefügg a Btk. 357. § (3) bekezdésének módosításával, indokát lásd ott.

104. §

A megyei intézményfenntartó központokról, valamint a megyei önkormányzatok konszolidációjával, a megyei önkormányzati intézmények és a Fővárosi Önkormányzat egészségügyi intézményeinek átvételével összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 258/2011. (XII.7.) Korm. rendelet alapján a megyei intézményfenntartó központok 2013. március 31-én a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságba történő beolvasással megszűntek. E módosításra tekintettel szükséges a Btk. 459. § (1) bekezdésének 11. pontjából e megszűnt szervezetekre történő utalást elhagyni.

105. §

A Bizottság 2021. június 9-én 2021/2071. számon kötelezettségzegési eljárást indított Magyarország ellen a 2002/584/IB tanácsi kerethatározat egyes rendelkezéseit átültető magyar intézkedések bejelentésének elmulasztása és ugyanezen 2002/584/IB tanácsi kerethatározatnak való meg nem felelés miatt.

A Bizottság kifogásolta, hogy Magyarország nem mérlegelhető, hanem kötelező megtagadási okként ültette át a 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 4a. cikkének (1) bekezdését, annak ellenére, hogy az Európai Unió Bírósága C-416/20 (PPU) számú ítéletében egyértelművé tette, hogy a 4a. cikk az elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának mérlegelhető esetéről rendelkezik, és figyelembe vehető minden olyan körülmény is, amely lehetővé teszi, hogy a végrehajtó hatóság megbizonyosodjon arról, hogy az átadás nem jár az érintett személy védelemhez való jogának megsértésével, és átadhatja őt a kibocsátó tagállamnak.

A Javaslat ennek tesz eleget azzal, hogy megtartja az EUtv. eredeti szabályozási koncepcióját, melynek célja hogy egyfajta iránymutatásként szolgáljon a végrehajtó hatóságok számára, abban a tekintetben, hogy melyek azok az esetek, amikor a végrehajtás megtagadásának nem lehet helye, és ne fordulhasson elő olyan mérlegelésen alapuló átadás, ahol a terheltet megillető alapvető garanciák nem érvényesülhettek az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló határozat meghozatalát eredményező tárgyaláson. A Javaslat lehetőséget teremt a végrehajtó hatóságnak arra, hogy a terhelt védekezéshez és jelenléthez való jogával összefüggésben minden lényeges körülményt figyelembe vegyen, és megbizonyosodjon arról, hogy az átadás nem jár alapvető eljárási garanciák megsértésével. Ezzel biztosítottá válik, hogy – a 2002/584/IB tanácsi kerethatározat céljának megfelelően – az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadására csak végső esetben kerül sor, és egyúttal joggyakorlatának megfelelő iránymutatást nyújt arra nézve, hogy milyen garanciális feltételek vizsgálata szükséges a hatáskörébe tartozó, tehát mérlegelésének tárgykörébe utalt döntéshozatal során.

106. §

Az EUtv. jelenleg nem tartalmaz rendelkezést az átadást megelőzően elkövetett büncselekmény miatt ismételt európai elfogatóparancs vagy hozzájárulás iránti kérelem sorsáról, arra az esetre, ha a hozzájárulás megadására az előtt kerül sor, hogy – az átadásról szóló határozat meghozatalát követően – az átadás végrehajtására sor került volna, és időközben az alapügyben kibocsátott európai elfogatóparancsot visszavonják. A Javaslat az erre irányuló szabályokat teremti meg.

Amikor az eredeti elfogatóparancsot az átadás tényleges végrehajtását megelőzően a kibocsátó igazságügyi hatóság visszavonja, az alap átadási eljárást meg kell szüntetni. Ezekben az esetekben nyilvánvalóan a hozzájárulási kérelem alapján sincs lehetőség a terhelt átadására. Ilyenkor azonban a később kibocsátott európai elfogatóparancs tárgyában a bíróságnak érdemben döntenie kell, hiszen főszabály szerint az európai elfogatóparancsot végre kell hajtani, és az első európai elfogatóparancs visszavonása nem eredményezheti a második európai elfogatóparanccsal érintett bűncselekmény tekintetében az elkövető büntetlenségét. Ezért az EUTv. új 22/A. § (1) bekezdése kimondja, hogy a hozzájárulásról szóló döntést is hatályon kívül kell helyezni, és a döntés hatályon kívül helyezését követően a később kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatos eljárást le kell folytatni.

108. §

1. EUTv. 3. § (2) bekezdéséhez:

A módosítás összefügg az Nbjt. 13. § (2) bekezdésének módosításával, indokát ld. ott.

2. EUTv. 5. § (1) bekezdés e) pontjához:

A Bizottság a 2021/2071. számú kötelezettségzegési eljárásban kifogásolta, hogy Magyarország nem ültette át helyesen nemzeti jogába a 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 5. cikkének 3. pontját.

A 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 5. cikke kimondja, hogy az európai elfogatóparancs igazságügyi hatóság általi végrehajtása a végrehajtó hatóság nemzeti joga alapján bizonyos feltételekhez köthető. A 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 5. cikkének (3) bekezdése értelmében e feltételek vonatkozhatnak az állampolgároknak vagy lakosoknak a végrehajtó tagállamba szabadságvesztés büntetéseik letöltése céljából történő visszaszállítására.

Az EUTv. 5. § (1) bekezdésének e) pontja azonban, a 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 5. cikkének (3) bekezdésével szemben, csak azokra a magyar állampolgárokra vonatkozik, akik Magyarország területén lakcímmel rendelkeznek, és nem terjeszti ki ugyanezt a bánásmódot a magyarországi lakos uniós polgárokra. A Bizottság álláspontja szerint e rendelkezés sérti az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés tilalmának elvét.

A módosítás minderre tekintettel megteremti a lehetőségét annak, hogy a bíróság az európai elfogatóparancs végrehajtását megtagadhassa abban az esetben is, ha a terhelt olyan az Európai Unió más tagállamának állampolgára, aki Magyarország területén lakcímmel rendelkezik, és a kibocsátó tagállami igazságügyi hatóság nem nyújt megfelelő jogi garanciát arra, hogy szabadságvesztés büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés jogerős kiszabása esetén a terhelt kérelmére a büntetés vagy az intézkedés végrehajtására visszaszállítják Magyarországra területére.

3. EUTv. 30. § (3) bekezdéséhez és 123. § (1) bekezdés b) pontjához:

A 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 27. cikk (3) bekezdés f) pontja alapján a specialitás elvéről való lemondó nyilatkozatot a kibocsátó tagállam illetékes igazságügyi hatóságai előtt kell megtenni, és azt az adott állam belső jogának megfelelően kell jegyzőkönyvbe venni.

Az EUTv. 25. § (4) bekezdése alapján, a vádemelés előtt az európai elfogatóparancsot a nyomozási bíró bocsátja ki, illetve, ha a terhelt jogerősen kiszabott szabadságvesztés büntetést vagy szabadságelvonással járó intézkedést kell végrehajtani, az európai elfogatóparancsot a büntetés-végrehajtási bíró bocsátja ki. E szabályozás alapvető indoka, hogy mivel az európai elfogatóparancs elsősorban a keresett személy letartóztatására irányuló határozat, amelyet a kölcsönös elismerés elve alapján – a kevés számú megtagadási okot kivéve – automatikusan végre kell hajtani az Európai Unió egész területén, kibocsátására – a belső joggal összhangban – kizárólag a letartóztatás feltételeinek vizsgálatára és elrendelésére hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság jogosult, illetve köteles.

Amennyiben a terhelt a specialitás szabály alkalmazásához fűződő jogáról lemond nincs szükség hozzájárulás iránti kérelem beszerzésére az alapügyben kibocsátott európai elfogatóparancsot végrehajtó tagállam tekintetében. Azonban lemondás esetén is elmondható, hogy az átadás előtt elkövetett cselekmény vonatkozásában európai elfogatóparancs kibocsátására illetékes bíróság rendelkezik az ügy teljes ismeretével. Erre tekintettel indokolt módosítani a hatályos rendelkezéseket akképpen, hogy a lemondó nyilatkozatot az európai elfogatóparancs kibocsátására jogosult bíróság előtt kell megtenni.

A korábbi szabályozási rendszer indoka a terhelt személyes jelenlétének szükségessége volt, amely legkönnyebben a fogvatartás helyén volt biztosítható. Azonban a hatályos szabályok szerint a távmeghallgatás miatt a nyilatkozat

felvétele aggálytalanul megoldható az európai elfogatóparancs kibocsátására jogosult bíróság előtt is, így elkerülhető az iratok átvétele a fogvatartás helye szerinti bv. csoportnak.

4. EUtv. 64/D. § és 69/B. §-ához:

A módosítások technikai jellegű pontosítást tartalmaznak.

5. EUtv. 140/C. § (3) bekezdéséhez és 140/D. § (2a) bekezdéséhez:

A sértett és a köz javára történő jóvátétel átvétele és átadásának szabályai a magyar nemzeti büntetőjogban hiányosak, ezért indokoltta vált a hatályos szabályozás felülvizsgálata.

A módosítással – a szabálysértési jogsegély eljárás szabályaihoz hasonlóan – egyértelműen kimondásra kerül, hogy a sértett vagy a köz javára fizetendő jóvátétel végrehajtásáról a büntügyi költség szabályai szerint kell rendelkezni.

6. EUtv. 141. § (1) bekezdéséhez:

Az EUtv. 141. §-ának (1) bekezdése (IX/C fejezet – pénzbüntetés vagy más pénzügyi kötelezés végrehajtására irányuló jogsegély cím alatt) lehetővé teszi többek között a jogerős vagy véglegessé vált elítélés alapján büntügyi költség megfizetésére kötelezés végrehajtásának átadását a terhelt tényleges tartózkodási helye, a jogi személy székhelye vagy telephelye szerinti tagállamnak, vagy annak a tagállamnak, ahol a terhelt vagy a jogi személy vagyonnal vagy jövedelemmel rendelkezik.

Nincs azonban ebben a körben szabályozva azon büntügyi költség végrehajtásának – európai uniós tagállamnak történő – átadása, amelyet az ügyész állapít meg az általa megszüntetett eljárásban, noha a Be. 402. §-ának (2) bekezdése kivételesen lehetővé teszi a gyanúsított büntügyi költség viselésére való kötelezését.

Az EUtv. 141. §-a a kölcsönös elismerés elvének a pénzbüntetésekre való alkalmazásáról szóló kerethatározatot (a továbbiakban: kerethatározat) ülteti át. A kerethatározat 1. cikkének b) pontja iii) alpontja szerint a határozathoz vezető bírósági vagy közigazgatási eljárás költségeire vonatkozó pénzügyi összeg is a pénzbüntetés körébe tartozik. E kerethatározat tehát kifejezetten lehetővé teszi a bírósági határozattal lezárt eseteken túlméretűen is a büntügyi költség végrehajtásának átadását, feltéve, hogy az érintett személynek lehetősége nyílt arra, hogy valamely, különösen büntetőügyekben hatáskörrel rendelkező bíróság elbírálja az ügyét; ezzel összefüggésben az EUtv. 13. sz. mellékletében található formanyomtatvány is tartalmazza a kitöltendő rovatot. Ilyen esetben a Be. 402. §-a megteremt a büntügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezéssel szemben a bírósági jogorvoslatot (felülbírálati indítvány), tehát a kerethatározatban meghatározott bírósági jogorvoslat feltétele is teljesül.

Az EUtv. 137. §-a egyébként nem zárja ki az ugyanilyen tagállami határozat végrehajtásának átvételét, tehát annak nincs akadálya, hogy Magyarországon külföldi határozat alapján a büntügyi költséget hasonló esetben behajtsák.

E joghézag kiküszöbölésére a Javaslat lehetővé teszi az ügyészi határozattal megállapított büntügyi költség megfizetésére kötelezés végrehajtásának átadását is.

7. EUtv. 1., 12. és 15. mellékletéhez:

A pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2021. évi LXXIX. törvény jelentősen módosította a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben (a továbbiakban: Btk.) meghatározott gyermekpornográfia tényállását, ennek keretében új § is beiktatásra került (204/A. §), amely módosítás szükségessé teszi az e tényállásra utaló ágazati (elsődlegesen az ún. státusz) törvények felülvizsgálatát.

Áttekintve a vonatkozó törvényeket megállapítható, hogy nemcsak a fenti módosítás, hanem a Btk.-t érintő korábbi kiegészítések (pl. új pszichoaktív anyaggal visszaélés), számozásbeli változások (pl. szexuális erőszak, kerítés) sem lettek átvezetve e jogszabályokban, ezért a Javaslat egyúttal ezt is elvégzi.

Valamint az elfogatóparancsok kitöltése során a bíróságok az „emberkereskedelem” helyett gyakran tévesen a „jogellenes tartózkodás és beutazás elősegítése” kategóriát jelölik meg a nyomtatvány e/l. alpontjában, erre tekintettel pontosításra kerül az 1. melléklet és 12. melléklet táblázata.

109–111. §, 120. §, 142. §, 200–201. §

1. A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény hatálybalépésével a kiutasítás mellékbüntetésre vonatkozó rendelkezés egészen 1999. február 28. napjáig az alábbi szöveggel volt hatályban:

61. § Azt a nem magyar állampolgár elkövetőt, akinek az országban tartózkodása nem kívánatos, a Magyar Népköztársaság területéről ki kell utasítani. A kiutasított köteles az ország területét elhagyni, és csak külön engedéllyel térhet vissza.

A korábban hatályban volt Btk. tehát a fenti időpontig a kiutasítás mellékbüntetés tekintetében nem határozott meg konkrét tartamot, az ahhoz kapcsolódó beutazási és tartózkodási tilalmat az idegenrendészeti hatóság határozattal állapította meg a külföldiek beutazásáról, magyarországi tartózkodásáról és bevándorlásáról szóló 1993. évi LXXXVI. törvény akkor hatályban volt rendelkezései szerint és annak szükségességét évente felülvizsgálta. Ki kell emelni ugyanakkor, hogy az idegenrendészeti hatóság jelenleg nem rendelkezik olyan jogkörrel, amely lehetővé tenné a bíróság által alkalmazott kiutasítás esetére annak tartamáról való rendelkezést.

A hatályos szabályozás szerint a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 47. § (5a) bekezdése alapján a bíróság által elrendelt kiutasításhoz kapcsolódó beutazási és tartózkodási tilalmat az idegenrendészeti hatóság a bíróság által a kiutasításra megállapított tartammal egyezően rögzíti az idegenrendészeti nyilvántartásban. Hasonlóan rendelkezik a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény 38. § (5) bekezdése. Megállapítható tehát, hogy a hatályos rendelkezések alapján az 1999. február 28. napjáig hatályban volt Büntető Törvénykönyv alkalmazásával kiszabott kiutasítás mellékbüntetés elrendelése bár megalapozott, de tartamának határozatlan volta miatt nem végrehajtható.

A kiutasítás időbeli hatályára vonatkozó rendelkezést a büntető jogszabályok módosításáról szóló a 1998. évi LXXXVII. törvény 10. §-a iktatta be, 1999. március 1-jei hatállyal a korábban hatályban volt Btk.-ba. Az indokolás szerint jogállami és garanciális szempontok alapozták meg a módosítás szükségességét. A beiktatott 61. § (3) bekezdése szerint a kiutasítás végleges hatályú, vagy határozott ideig tart. Végleges hatállyal az utasítható ki, akinek az országban való tartózkodása – figyelemmel az elkövetés jellegére, az elkövető kapcsolataira – a közbiztonságot jelentősen veszélyeztetné. A határozott ideig tartó kiutasítás legrövidebb tartama egy év, leghosszabb tartama tíz év.

2. A büntető hatalom gyakorlásának a büntetések eredményes végrehajtása immanens része, a jelenlegi jogszabályi környezetben a határozatlan tartamú kiutasítás végrehajthatatlan, aminek a megoldása jogalkotást igényel. A Javaslat a probléma felszámolása érdekében átmeneti rendelkezést iktat be a Btk.-ba a kiutasítás tartamának meghatározására.

Lényeges szempont a kiutasítás időbeli hatályának meghatározásakor, hogy az 1999. február 28. napjáig hatályban volt Btk. alapján történő kiutasítás nem végleges hatályú volt, hanem határozatlan tartamú, amihez az idegenrendészeti hatóság által határozattal megállapított beutazási és tartózkodási tilalom kapcsolódott. Jogállami garanciális szempontból a Javaslat végleges hatályú kiutasítás elrendelését nem teszi lehetővé. A bíróság által a kiutasítás tartamaként meghatározható tételkeret megállapításakor a Javaslat a Btk.-ba utóbb bevezetett és jelenleg is hatályos tételkerethez igazodik, vagyis a kiutasítás legrövidebb tartama egy év, leghosszabb tartama tíz év lehet.

3. Az Európai Unióhoz való csatlakozással a kiutasítás szabályozása már különbséget tesz, és különös feltételeket határoz meg a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező és harmadik ország állampolgára között, illetve a hosszabb ideje jogszerűen itt tartózkodó állampolgárok esetében. Jogállami megoldásként és tagállami kötelezettségünknek eleget téve a Javaslat előírja mind az ítélező, mind a különleges eljárást lefolytató bíróság számára, hogy ezeket a különös feltételeket vizsgálja. E vizsgálat eredményeként a bíróság mellőzheti a kiutasítás kiszabását, illetve a különleges eljárásban a kiutasítás mellékbüntetés kiszabására vonatkozó rendelkezés hatályon kívül helyezésére lesz lehetőség.
4. Arra az esetre, ha a bíróság jogerős ítéletében a kiutasítás tartama az 1999. február 28. napjáig hatályban volt Büntető Törvénykönyv alkalmazásával nem került meghatározásra és a kiutasítás végrehajtása érdekében még nem intézkedtek, pl. a kiszabott szabadságvesztés letöltése okán, a Javaslat a Be.-ben meghatározott különleges eljárás lefolytatására ad lehetőséget. A bíróság a kiutasítás tartamára vonatkozó döntését ítélettel hozza meg, az indítvány elutasításáról nem ügydöntő végzésben határoz. A Javaslat lehetőséget biztosít a bíróság döntésének

ügyiratok alapján történő meghozatalára. Ha a bíróság pl. a személyi körülményekre vonatkozóan szükségesnek tartja a terhelt meghallgatását, akkor nyilvános ülést tart. Rendszertanilag ez az új különleges eljárás a Be. 837. § (2) bekezdés c) pontjaként illeszthető be, tekintve, hogy büntetésre vonatkozik.

5. Garanciális érvek szólnak amellett, hogy a különleges eljárás lefolytatásának akadályát képezze az a körülmény, ha a kiutasítást kiszabó ügydöntő határozat jogerőre emelkedése óta tíz év eltelt, mivel ez lehetne a kiutasítás leghosszabb tartama. Ugyanakkor tekintettel arra, hogy a kiutasítás mellékbüntetés mind addig nem volt végrehajtható, amíg az elítélt a szabadságvesztés főbüntetést vagy más szabadságvesztést ki nem töltött, ezért annak tartamát a határidő számításakor figyelmen kívül kell hagyni. A Javaslat a különleges eljárás lefolytatását akkor is kizárja, ha a határozatlan tartamú kiutasítás végrehajtása az idegenrendészeti jogszabályok szerint megtörtént (pl. kitoloncolással). Ez utóbbi esetben a kiutasított az akkori idegenrendészeti szabályok által meghatározott ideig nem léphetett az ország területére. A nemleges feltétel megállapítása esetén az indítvány elutasításának lesz helye, illetve ha az eljárás hivatalból indult, a bíróság mellőzi a döntést.
6. Azokra az esetekre, amikor a különleges eljárás lefolytatását a törvény kizárja, a Javaslat a Bv. tv. módosításával rendelkezik a határozatlan tartamú kiutasítás végrehajthatósága megszűnésére vonatkozó feltételekről, illetve az ennek megállapítására irányuló büntetés-végrehajtási bírói eljárás beiktatásáról. A határozatlan tartamú kiutasítás mellékbüntetés végrehajthatósága megszűnését a Javaslat, igazodva a meghatározható felső tartamához, a végrehajtástól, illetve az ítélet jogerőre emelkedésétől számított tíz évben határozza meg. Az eljárás lefolytatásának az elítélt, illetve a védő kérelmére is helye van, amely feltehetően ezekben az ügyekben a jellemző mód lesz. A büntetés-végrehajtási bíró iratok alapján hozhatja meg a döntést. Különös illetékességi szabály beiktatása is szükségessé vált az elítéltek speciális helyzetére figyelemmel.
7. Utalni szükséges arra, hogy a különleges eljárás lefolytatása eredményeként a bíróságnak az erre rendszeresített értesítőlapot a Bv. tv. 33. § (2) bekezdésnek kiegészítése értelmében ki kell állítania, illetve ha a kiutasítás mellőzéséről dönt, határozatát meg kell küldeni az idegenrendészeti hatóságnak, illetve erről értesíteni kell a bűnügyi nyilvántartó szervet. Ez utóbbi rendezése alacsonyabb szintű jogi szabályozással elvégezhető.

A Bv. tv. a kiutasítás végrehajtására vonatkozó 301. § új (7) bekezdésében kerül bevezetésre a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény rövid megjelölése, ebből következően szükséges a 436. § (1) bekezdésében a hivatkozás szövegcsérés pontosítása.

114. §, 117. §

A veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Vmt.) lehetővé tette az ügyirat egyszerűsített kézbesítését. Célszerű ennek egyes rendelkezéseit a büntetés-végrehajtási ügyszakban is lehetővé tenni. Garanciális elemként kerül rögzítése, hogy az elítélt részére a szabadságvesztés letöltésére szóló felhívást az elektronikus levelezési cím mellett postai úton is meg kell küldeni.

A Vmt. 236. § (6) bekezdése szerint a büntetés-végrehajtási bírói eljárásokban, ha ez a járványügyi intézkedésre vagy az egészségügyi válsághelyzettel összefüggő más okra figyelemmel, illetve a törvényszék elnökének ezzel kapcsolatos rendelkezése alapján indokolt, a meghallgatás és a tárgyalás megtartásakor az eljárás résztvevői jelenlétének biztosítása elektronikus hírközlő hálózat vagy más elektronikus kép- és hang továbbítására alkalmas eszköz útján is megengedett azzal, hogy ha az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott fogva van, a jelenlétét elsősorban telekommunikációs eszköz használata útján kell biztosítani. A gyakorlatban a fogva lévő elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott esetében a jelenlétének telekommunikációs eszköz útján történő biztosítása jól működött, ezért célszerű ezt a formát főszabályként meghatározni. A Javaslat által adott megoldással elkerülhető az elítélt, illetve egyéb jogcímen fogvatartott költséges és biztonsági kockázatot is magában rejtő előállítás.

A büntetés-végrehajtási bírói ügyek egy részében garanciális indokokra tekintettel az elítélt meghallgatása (értsd: személyes meghallgatása) nem mellőzhető (felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése, feltételes szabadságra bocsátás engedélyezése vagy megszüntetése, közérdekű munka átváltoztatása szabadságvesztésre, javítóintézetből történő ideiglenes elbocsátás). Ezekben az esetekben, amennyiben az elítélt ismeretlen helyen tartózkodik, első lépésben körözés kiadására kerül sor, és ha ennek eredményeként vagy más forrás, így pl. a pártfogó felügyelő jelentése alapján bebizonyosodik, hogy az elítélt külföldön van, bűnügyi jogsegély keretében az idézés vagy a határozat kézbesítésére, illetve az elítélt távmeghallgatás útján történő meghallgatására

kerülhet sor. A Bv. tv. hatályos szabályai nem tartalmaznak rendelkezést a külföldön tartózkodó elítélt jelenlétének telekommunikációs eszköz útján történő biztosítására, illetve hogy jogsegély ügyben a távmeghallgatására kerülhessen sor. A Javaslat pótolja ezt a hiányt a büntetés-végrehajtási bírói eljárás általános szabályainak a módosításával.

A Vmt. 236. § (6) bekezdéséből levezethetően a Javaslat – a büntetés-végrehajtási bíró engedélyéhez kötötten – lehetővé teszi a meghallgatás és a tárgyalás megtartásakor az eljárás résztvevője telekommunikációs jelenlétének biztosítását elektronikus kép- és hang egyidejű továbbításra alkalmas saját eszköz útján. Tekintettel arra, hogy ez a könnyítés a Be. szabályai közt is megjelenik, mint a jelenlét egyszerűsített telekommunikációs eszköz útján történő biztosítása, célszerűségi szempontok indokolják a szabályozások összhangjának megteremtését, amit a javaslat a Be. vonatkozó rendelkezései alkalmazásának az előírásával old meg.

A joggyakorlat részéről érkezett jelzés szerint problémát jelent, hogy az ismeretlen helyen tartózkodó elítélttel szemben kibocsátott elfogatóparancsot követően is sor kerül az ügyek áttételére, ha az elfogás alkalmával másik törvényszékhez tartozó címet ad meg az elítélt. Célszerűségi és pertakarékossági szempontok indokolják, hogy azon büntetés-végrehajtási bírói eljárásokban, amelyekben a szabadlábon lévő elítélt meghallgatása nem mellőzhető, az ismeretlen helyen tartózkodó elítéltnak az elfogatóparancs alapján az illetékes büntetés-végrehajtási bíró elé állítása során az elítélt által bejelentett lakcím vagy tényleges tartózkodási hely módosulása már ne eredményezhesse a büntetés-végrehajtási bíró illetékességének megváltozását. Azonos érvek alapján ezt a szabadlábon lévő és szabályszerű idézésre megjelent elítélt esetére is indokolt kiterjeszteni. Szükséges továbbá rendezni, hogy azokban az ügyekben, amikor az elítélt tényleges tartózkodási helye külföldön van, mi határozza meg a büntetés-végrehajtási bíró illetékességét, ha az egyébként nem lenne megállapítható.

115. §

A jogerősen kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának bizonyossága és kiszámítható időn belüli megkezdése alapvető társadalmi érdek, ami a büntetési célok érvényesülése (generális és speciális prevenció) szempontjából meghatározó jelentőséggel bír. Jogalkalmazói jelzés érkezett arról, hogy jogbizonytalanság tapasztalható a tekintetben, hogy a Bv. tv. 39. § (1) bekezdése szerinti halasztási kérelem mely időpontig engedélyezhető. A büntetési célok érvényesülése és a joggyakorlat egységesítése érdekében szükséges annak törvényi rendezése, hogy a halasztás iránti kérelem mely időpontig nyújtható be, illetve engedélyezhető. Figyelemmel arra, hogy a végrehajtás megkezdésére szóló felhívás főszabályként a végrehajthatóság megállapításától számított három hónapon belüli időpontra kell, hogy történjen célszerű ehhez igazítani a halasztás iránti kérelem benyújtásának határidejét, ami az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésétől számítandó. A bíróság mérlegelési körébe tartozik annak eldöntése, hogy a felhozott személyes indokok alapján a három hónapos kereten belül – amelynek kezdő időpontja a kérelem elbírálásához köthető – milyen tartamú halasztást engedélyez. Ha a bíróság a kérelmet megalapozottnak találja és a végrehajtás megkezdésére kitűzött határnapra figyelemmel ez indokolt, a végrehajtás függőben tartása érdekében intézkedhet. Ebből következően nincs akadálya annak, hogy a bíróság a jogerőre emelkedést követően benyújtott kérelem alapján akár három hónapra engedélyezzen halasztást, amennyiben intézkedik a végrehajtás függőben tartása érdekében. A módosítás célja az egységes jogalkalmazás biztosítása.

116. §

Az egységes bírói gyakorlat érdekében szükséges a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből kizárt életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt esetén a kötelező kegyelmi eljárás esetén a negyven év számításánál a Btk. 92–92/B. §-a alapján beszámított idő figyelembevételéről rendelkezni.

118–119. §, 136. §

A joggyakorlat részéről érkezett módosítási javaslat mutatott rá arra, hogy komoly kockázatot jelenthet, hogyha a reintegrációs őrizetet a büntetés-végrehajtási bíró döntése alapján az elítélt megkezdheti, míg ha az ügyészség fellebbezése alapján a másodfokú bíróság mellőzi a reintegrációs őrizet elrendelését, az elítéltet vissza kell hívni a szabadságvesztés végrehajtásának további letöltésére. Az elítélt ezen időszak alatt olyan lelkiállapotba kerülhet, amely bűnismétlési kockázattal járhat, illetve arra vezetheti, hogy kivonja magát a további végrehajtás alól. A Javaslat ezért a feltételes szabadságra bocsátáshoz hasonlóan, az ügyészség fellebbezésének halasztó hatályt tulajdonít.

Ugyancsak a gyakorlati alkalmazás körében merült fel problémaként, hogy a reintegrációs őrizet utolsó napján az elítélt szabadítására akkor is sor kerül, ha az elítélttel szemben elzárás, átváltoztatott szabadságvesztés vagy szabálysértési elzárást vár végrehajtásra, ami felveti annak a lehetőségét, hogy az elítélt a következő napon a végrehajtás foganatosítása érdekében nem jelenik meg és a végrehajtásért felelős szervnek kell intézkednie. A Javaslat erre az esetre előírja, hogy a reintegrációs őrizet utolsó napjára – amikor a szabadságvesztés tekintetében a büntetés-végrehajtási jogviszony még egyébként fennáll – az elítéltnak be kell vonulnia a bv. intézetbe, majd a következő naptól foganatba kell venni a még végrehajtásra váró büntetést. A felhívást az elítélt részére az általános szabályok szerint kell kiadni.

A gyakorlat azt mutatja, hogy a reintegrációs őrizet hatálya alatt állók életében előfordulhatnak olyan események, amikor számukra is nyilvánvalóvá válik, hogy a reintegrációs őrizet folytatása nem célszerű, az nem éri el a célját. Ilyen eset lehet például, amikor a befogadó és a reintegrációs őrizet hatálya alatt álló személy között a kapcsolat megromlik, és így az együttélés a továbbiakban már nem lehetséges. Az ilyen és ehhez hasonló életesemények esetére szükséges a kérelemre történő megszüntetéssel kapcsolatos szabályok törvénybe iktatása. Ez felveti a büntetés-végrehajtási bírói eljárásban a 61/C. § (1a) bekezdésében a hivatkozás pontosítását.

121. §, 143. §

A pártfogó felügyelet végrehajtása során a pártfogolt magatartása kedvezőtlen irányban is megváltozhat, vagy olyan élethelyzetbe kerül, amely miatt a bűnismétlési kockázata magasabbá válik, a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő részéről indokoltá válhat külön magatartási szabály előírása a büntetés-végrehajtási bíró útján. A hatályos jogszabályok viszont jelenleg kizárólag abban az esetben teszik lehetővé a külön magatartási szabályok megváltoztatását, ha a büntetés-végrehajtási bíró az ügydöntő határozatában azok elrendeléséről már rendelkezett. Garanciális elemként kerül beiktatásra, hogy új külön magatartási szabály előírását megelőzően az elítélt meghallgatása a büntetés-végrehajtási bírói eljárásban nem mellőzhető.

Azáltal, hogy a pártfogó felügyelő vagy a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelő hatásköre bővül az új magatartási szabályok előírására vonatkozó javaslattevői jog rögzítésével, mind a támogató, mind a kontrollfunkció hatékonyabban érvényesíthető, amely jelentősen hozzájárulhat a pártfogó felügyelet alatt álló személy bűnismétlési és visszaesési kockázatának csökkentéséhez.

122. §

Külföldi elítélt esetében Magyarország területéről történő kiutasítása komoly kockázati tényező a reintegrációs őrizet elrendelhetősége szempontjából, mivel alappal tartani lehet attól, hogy a kiutasítás elkerülése érdekében elszökne, elrejtőzne. Erre tekintettel zárta ki a reintegrációs őrizetre bocsáthatók köréből a kiutasított elítélteket a Bv. tv.-nek a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról 2020. évi XLIII. törvénnyel történő módosítása. Ez az érvelés vonatkoztatható az idegenrendészeti hatóság által elrendelt kiutasítás esetére is, ezért a Javaslat ezzel kiegészíti a reintegrációs őrizetből kizártak körét. Ezt szövegcsere módosítással végzi el a Javaslat. Ezzel összefüggésben szükséges a külföldi állampolgárságú elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott tekintetében az adatkezelési kört kiterjeszteni az idegenrendészeti nyilvántartásban az idegenrendészeti kiutasításra vonatkozó adataira.

123. §

A módosítással érintett esetkörökben jelenleg törvényileg nem szabályozott, hogy kinek a feladata az elítélt felhívása a hátralévő rész letöltésére, amire az általános feladatkörben eljáró Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának (a továbbiakban: BVOP) kijelölése célszerű.

124–125. §

Az első ízben végrehajtandó szabadságvesztés letöltésére bv. intézetbe kerülő ún. első büntényes elítéltek esetében jelentkező frusztráció, szorongás, az ismeretlen és félelmetes közeggel való találkozás élménye halmozottan jelentkezik. A negatív hatások elkerülése, a pozitív személyiségjegyek fejlesztése, erősítése érdekében a kapcsolattartás alakulását különösen figyelemmel kell kísérni és a megszakadt kapcsolatok helyreállítását segíteni kell. Annak minősége és jellege erős hangulati és befolyásoló tényező, amennyiben megfelelő irányba mozdítja az elítélt reintegrációját, úgy annak fenntartására és további fejlesztésére kell ösztönözni. Elvárható viszont az elítélt

részéről, hogy a visszaesés esélyeit csökkentő, a társadalmi visszailleszkedést elősegítő reintegrációs programokon aktívan részt vegyen és együttműködő legyen. Ennek elmulasztása a részlegre helyezés megszűnésére vezethet.

Az időskorú személyek részére áldozattá válásuk megelőzése érdekében és sajátos kezelési szükségletük alapján célszerű speciális részleg létrehozása. Az időskorú elítéltek esetében az életkorból adódóan, a rájuk jellemző sajátosságok okán jellemzően problémát jelent a kényszerközösségbe való beilleszkedés, illetve a börtönhierarchián belüli alacsony státuszuk megélése. Kiemelten fontos a velük való protektív hatású bánásmód, amely a foglalkozásokon, csoportmunkában való részvételen keresztül valósítható meg. A helyzetük reális megítéléséhez és a továbblépéshez fontos az életperiódusuk változásainak feltérképezése, megértése, a pszichológiai egyensúly fenntartása, illetve visszaállítása, a beszűkült szociális kapcsolatok, az aktív életmód elsoványodásának, mint veszteség elviselésének segítése, az időskorra jellemző kognitív változások elfogadtatása, illetve kognitív képességeik lehetőségeikhez mért megtartása. Mindez felveti a büntetés-végrehajtási intézetekben alkalmazott specifikus szakterületi ügymenetek, eljárások, reintegrációs és mentálhigiénés technikák, egészségvédelmi programok szükségletekhez igazodó alkalmazását.

Az új részlegekre történő helyezésről való döntés is a BFB feladatkörébe kerül, egyszerűsítési szempont indokolja az egyes speciális részlegek megnevezése helyett azt általános utalással megjelölni.

A módosítás felveti továbbá az együttes elhelyezésre vonatkozó Bv. tv. 99. § (4) bekezdésének szövegcsere módosítását.

126. §

A félbeszakítási kérelmek többsége nem haladja meg a kilencvennapos időtartamot, így az engedélyezés elbírálására jogosult büntetés-végrehajtási szerv vezetője felelős döntést tud hozni a rendelkezésére bocsátott szakterületi vélemények alapján. A módosítás eredményeként rövidül az ügyintézési idő, valamint a döntési fórum megváltozása folytán a kilencven napnál hosszabb időtartamú félbeszakítás elutasítása esetén is lehetővé válik panasz előterjesztése a döntéssel szemben. A javaslat a korábbi miniszteri diszkrecionális jogkör helyett, a jogállami követelményeknek megfelelően meghatározza a félbeszakítás leghosszabb időtartamát. Ezt meghaladóan az elítélt kegyelmi kérelemmel fordulhat a köztársasági elnökhöz.

127–128. §

Az elektronikus megfigyelési eszközök alkalmazásának bővítését a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagja intézkedésének, illetve az általa ellátott szolgálati feladattal kapcsolatos személy, tárgy és körülmények megfigyelése teszi indokolttá, az adatkezelés céljának megfogalmazásával, amely garanciát biztosít a büntetés-végrehajtási intézet, valamint a megfigyeléssel érintett elítélt számára.

A testkamera használatára a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagja lenne felhatalmazva azzal, hogy ha a testkamerával felszerelték, akkor (2) bekezdésben felsorolt esetekben kötelező annak alkalmazása. Garanciális szabály továbbá, hogy a testkamerát folyamatosan kell működtetni. A testkamera által rögzített kép- és hangfelvétel mind a személyi állomány, mind a fogvatartottak részére garanciális jogintézmény lehet, mivel a 150. § (5)–(10) bekezdésben meghatározott keretek között a jogsértő, illetve annak vélt cselekmény kivizsgálásakor bizonyítékként szolgálhat.

Rendszertanilag a testkamera, mint elektronikus megfigyelési eszköz alkalmazására vonatkozó rendelkezést a 150/A. §-ként indokolt beiktatni, ebből következően a hatályos 150/A. § szerinti egyéb megfigyelési eszközre vonatkozó rendelkezés számozása 150/B. §-ra változik.

129. §

A jelenlegi szabályozás szerint, ha a tárgyalás közigazgatási határon kívül esik [Bv. tv. 155. § (5) bekezdés], vagy egész nap tart, a fogvatartott részére hideg (élelem) csomag biztosítása szükséges. Ugyanakkor az eljárás során a fogvatartott jelenlétének telekommunikációs eszköz útján történő biztosításakor akár a szünetben, akár annak befejezését követően lehetőség van a meleg étkezést a fogvatartottnak biztosítani, ebben az esetben hidegcsomag biztosítása nem szükséges, ezért célszerű ezt az intézetparancsnok hatáskörébe telepíteni.

130. §

A kapcsolattartási formák módosulásával (lásd csomagküldés és fogadás szabályai), illetve bővülésével, mint pl. a telekommunikációs eszköz útján történő kapcsolattartás – új jutalmazási formák bevezetésére nyílt lehetőség. Az új jutalmazási formák révén sokkal szélesebb mérlegelési kör áll rendelkezésre a büntetés-végrehajtási szervezet személyi állománya részére, ezáltal egyéniesítve és sikeresebben lehetne motiválni, ösztönözni a fogvatartottakat.

131–132. §

Jelenleg törvényi szinten nincs szabályozva a jogerősen kiszabott fegyelmi fenyítések eltörlésének menete, így egyszerre akár több fenyítés is eltörölhető jutalomból. Célszerű lenne olyan szabályozás, amely azt határozná meg, hogy egyes súlyosabb fegyelmi cselekmények esetén a fenyítés végrehajthatóvá válásától számítva mennyi időnek kell eltelnie ahhoz, hogy azok jutalomból eltörölhetővé váljanak. Az eltörlés sorrendjének szempontjából nem kerültek súlyozásra a fegyelmi cselekmények. A Javaslat rögzíti, hogy a legsúlyosabb személy elleni erőszakos vagy súlyos sérülést okozó, bűncselekményt is megvalósító fegyelmi cselekmények miatt kiszabott fenyítések jutalomból nem törölhetők. Az új szabályozásnak várhatóan nagyobb lesz a visszatartó ereje a fegyelemsértések elkövetésétől.

Jelenleg a Bv. tv. rendelkezései között az sincs rögzítve, hogy a fegyelmi fenyítés meddig tartható nyilván a fogvatartotti nyilvántartásban, meddig lehet felhasználni és mire, pl. előterjesztésben vagy biztonsági besorolás megállapításakor. Ezzel összefüggésben szükséges szabályozni az adott szabadságvesztéshez tartozó fenyítések végrehajtást követő felhasználhatóságát. A Javaslat rögzíti, hogy életfogytig tartó szabadságvesztés esetén a törlésre huszonöt év elteltével kerüljön sor.

Kodifikációs szempontok indokolják a 166. § újbóli megállapítását.

133. §

A 2020. év kezdetén kialakult pandémia okozta válsághelyzetben a látogatófogadások határozatlan időre felfüggesztésre kerültek. Ezzel egy időben a fogvatartottak kapcsolattartásának megóvását szem előtt tartva, valamennyi bv. intézetben megteremtésre kerültek a Bv. tv. 173. § (2) bekezdése szerinti elektronikus, kép és hangtovábbítására alkalmas kapcsolattartás – Skype alkalmazáson keresztül – biztosításának technikai feltételei. A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 28/A. §-a kiegészítésre is került a hivatalos kapcsolattartóra, illetve a kapcsolattartóra vonatkozó nyilvántartott adatok köre a telekommunikációs alkalmazásban regisztrált azonosító nevével, továbbá a telekommunikációs eszköz útján biztosított elektronikus kapcsolattartás során a kapcsolattartó személy és a hivatalos minőségben kapcsolattartó személy azonosítására vonatkozó szabályokkal. A hatályos Bv. tv. kapcsolattartási formák felsorolását tartalmazó 173. § (1) bekezdése ezt az új kapcsolattartási formát nem említi, ezt pótolja a Javaslat.

134. §

A tiltott tárgyak, anyagok be- és kijuttatásának megakadályozása érdekében szükséges a zárt borítékok biztonsági szempontú ellenőrzése, amely szemrevételezéssel, illetve technikai eszköz alkalmazásával történhet. Abban az esetben, ha az ellenőrzés eredményeként alaposan feltételezhető, hogy a zárt borítékban a papíralapú levélen kívül más tárgy is elhelyezésre került, akkor a levél felbontása szükségessé válhat. Ennek elvégzésére ad felhatalmazás a módosítás azzal, hogy ez esetben sem kerülhet sor a levél tartalmának ellenőrzésére, ugyanis a nemzetközi szervezetekkel és a védővel folytatott levelezés nem eshet megszorítás alá.

135. §

A fogvatartottak részére biztosítható juttatások között a munkadíj és az ösztöndíj kerül nevesítésre, ugyanakkor – elsősorban – közösségi forrásokból finanszírozott reintegrációs célú projektek eltérő támogatási összeget biztosítanak és más típusú elszámolási módokat igényelnek. A módosítás a forrásokhoz való hatékonyabb hozzáférést és szabályszerű működés hátterét segítené elő, hozzájárulva a büntetés-végrehajtási szervezet szakmai munkájának eredményességéhez.

137. §

A javaslat hiánypótló rendelkezésként iktatja be a munkaterápiás foglalkoztatás esetén az állásidőre járó térítési díj összegét, amelyet a munkáltatásban részt vevő elítéltekhez hasonlóan ötven százalékban határoz meg.

138. §

A büntetés-végrehajtási csoportra és a büntetés-végrehajtási bírákra háruló adminisztratív terhek csökkentése, valamint a telítettség optimalizálása érdekében célszerű a BVOP döntésére bízni, hogy az elzárás végrehajtásának megkezdésére – a szabadságvesztés foganatba vételénél megállapított három hónapos időkeren belül – mely időpontra hívja fel az elítéltet és mely bv. intézetet jelöli ki az elítélt lakóhelyének figyelembevételével a végrehajtásra.

139–141. §

A büntetési célok érvényesülése abban az esetben is vizsgálendő, ha az egyébként elzárásra, közérdekű munkára vagy pénzbüntetésre ítélt hosszabb időt töltött kényszergyógykezelésben vagy előzetes kényszergyógykezelésben. A javaslat erre az esetre is e büntetések végrehajthatósága megszűnését állapítja meg. Az összhang érdekében továbbá a közérdekű munka és a pénzbüntetés tekintetében is figyelembe veszi a javítóintézeti nevelésben töltött időt.

144. §

Az értesítőlap mellett indokolt a befogadás alapjául szolgáló iratok között az ügyési rendelvényt és a bíróság határozatát is feltüntetni.

145. §

Azon letartóztatottak esetében, akiknek az IMEI-ben történő elhelyezése nem indokolt, illetve arról a bíróság nemlegesen döntött, de korlátozott beszámítási képességük, vagy az IMEI-ben elvégzett vizsgálatuk alapján személyiségzavaruk jellege vagy annak súlyossága miatt mentális állapotuk stabilizálódásához terápia folytatása szükséges, a bíróság döntése alapján gyógyító terápiás részlegre helyezhetők.

146. §

Szövegcsérés technikai pontosításokat tartalmaz.

147. §

A gondnokság alá helyezett elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott esetén – miként az a fiatalkorúak tekintetében már megvalósul – speciális szabályok rögzítése indokolt, segítve ezáltal az érintettek joggyakorlását a törvényes képviselő fellépésének biztosításával. Ennek megfelelően módosításra kerül a Bv. tv. 11. § (9) bekezdése.

148–152. §

Az igazságügyi szakértő névjegyzékből történő törlés okainak egyes enyhébb súlyú eseteiben indokolt egy differenciált, többlépcsős szankciórendszer kialakítása annak érdekében, hogy a csekélyebb szabályszegések esetén ne a legsúlyosabb szankciót, azaz névjegyzékből történő törlést alkalmazza a névjegyzéket vezető hatóság. A módosítással a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvénnyel összhangban nevesítésre kerül, hogy a meghatározott kötelezettségek elmulasztása esetén a névjegyzéket vezető hatóság első alkalommal figyelmeztetésben részesíti a szakértőt, egyben felhívja a mulasztás pótlására, majd nem teljesítés esetén – egy közties, meghatározott időtartamú szankció alkalmazásával – a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara az igazságügyi szakértő kamarai tagságát 6 hónapra felfüggeszti, és csak végső soron, a kötelezettség további nem teljesítése esetén kerül sor a szakértő névjegyzékből való törlésére. A szabályozási cél az, hogy az érintett kötelezettségszegések (mulasztások) esetén ezek a szankciók a megjelölt fokozatossággal kerüljenek alkalmazásra. Az egyértelmű jogalkalmazás érdekében a módosítás kiemeli, hogy a felfüggesztés során történő teljesítés nincs kihatással a felfüggesztés időtartamára, azt nem szünteti meg, ugyanis az egy meghatározott időtartamra szóló

önálló szankció. A módosítás továbbá eljárást gyorsító elemeket is tartalmaz, hogy minél előbb döntés szülessen a szakértő státuszváltozását illetően, a jogbizonytalanság elkerülése érdekében.

153. §

A kúriai ügyérkezés emelkedésére tekintettel a módosítás az ítélőtáblai szint bevonásáról rendelkezik a közigazgatási ítélkezésbe. A Kúriához érkező fellebbezési ügyek összetétele nem különbözik az ügyek jellegét tekintve más jogágak fellebbezési ügyeitől, mivel elsősorban eljárási típusú végzés formában meghozott döntések jogszerűségéről kell a Kúriának állást foglalnia. A Kúria egészét tekintve e feladat idegen a legfőbb ítélkező fórum szakmai feladataitól és a társadalmat szélesebb körben érintő jogegységi kérdések tisztázásától szakmai erőforrásokat von el. Szükséges emiatt a Kúria vonatkozásában mindhárom nagy ítélkezési területen, tehát a civilisztikai, büntető és közigazgatási szakterületen is egységes eljárási feladatkört teremteni. A közigazgatási jogvitákban az ítélet elleni fellebbezési jogkör terjedelme változatlan marad, mivel az eddigi tapasztalatok szerint az ügyek gyors és hatékony elbírálását a jelentős számban első fokon jogerőre emelkedő közigazgatási bírói döntések szolgálják. A fellebbezési jogkör nagyrészt eljárási típusú végzéseket jelent, illetve néhány sajátos ügycsoportban ítélet elleni fellebbezést, mely ügyek esetében a tényállás másodfokú korrekciójának is jelentősége lehet. A másodfokú eljárásra a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvényben meghatározott közigazgatási kollégiummal működő ítélőtábla kerül kijelölésre. A módosításnak ezen felül arról is rendelkeznie kell, hogy a Kúriának az ítélőtábla elsőfokú döntéseivel szembeni jogorvoslatok esetében keletkezik másodfokú hatásköre például a fellebbezés visszautasítása esetén. A fellebbezési hatáskör módosulására tekintettel a Kúria jelentősebb szakmai figyelmet fordíthat az Alaptörvényben deklarált legfőbb feladatára a megnövekedett számú jogegységi, illetőleg jogegységi panasz ügyek ellátására.

Az ítélőtáblai szint közigazgatási ítélkezésbe való bevonásával összefüggésben a szervezeti és jogállási kereteket megteremtő módosításnak 2022. január 1-ével szükséges hatályba lépniük, az eljárási szabályoknak azonban csak a közigazgatási ítélkezés megkezdésével egy időben 2022. március 1-jén.

154. §

A bíróság összetételére vonatkozó szabályt az ítélőtábla másodfokú hatáskörére tekintettel általában a másodfokú bíróságra szükséges kimondani. A módosítás alapján másodfokon az ítélőtábla háromtagú tanácsban jár el. A Kp. 8. § (5) bekezdésétől eltérően a másodfokon eljáró Kúriára a (6) bekezdés szabályai vonatkoznak.

A Kúria hatáskörei esetében a módosítás az öttagú tanácsok eljárását teszi főszabállyá, fenntartva, hogy ha az ügy jellege ezt indokolja, akkor legfeljebb két olyan hivatásos bíró is eljárhat a tanácsban, aki közigazgatási ügyben eljáró bírónak nincs kijelölve. A tanács elnöke kivételes esetben dönthet arról, hogy három hivatásos bíróból álló tanács járjon el.

155. § és 156. §

A törvényszéket érintő kizárási kérdések elbírálása a Kúriától az ítélőtáblához helyezhető át. Kp. 12. §-át érintő módosítások alapján a közigazgatási szervek között felmerült hatásköri összeütközés esetén az eljáró közigazgatási szerv kijelölése iránti eljárás a Kúria hatásköréből az ítélőtábla hatáskörébe kerül, ezen felül törvény is állapíthat meg az ítélőtábla hatáskörébe tartozó ügyet.

157. §

Az ítélőtábla hatáskörébe tartozó ügyek esetében a módosítás arról is rendelkezik, hogy azok a Fővárosi Ítélőtábla kizárólagos illetékességébe tartoznak.

158. § és 159. §

Illetékességi összeütközés esetén, illetve ha az illetékes bíróság nem állapítható meg, vagy kizárás miatt nem járhat el, a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot az ítélőtábla jelöli ki.

A kötelező jogi képviselő esetében a módosítás a polgári perrendtartás szabályát veszi át arra az esetre, ha az eljárásban a jogi képviselő kötelező, az ügyvédjelölt és a jogi előadó a fél nevében kizárólag az iratok megtekintése, azokról másolat kérése vagy készítése érdekében járhat el.

160. §

A módosítás az eljárás szabálytalansága ellen vagy az eljárás elhúzódása miatt benyújtott kifogás elbírálására vonatkozó szabályokban is átvezeti az ítéletáblai szint bevonásával kapcsolatban szükséges kiegészítéseket.

161–165. §

Az ítéletábla közigazgatási bíraskodásba való bevonását követően a keresetlevelet visszautasító és az eljárást megszüntető jogerős végzés ellen a Kúriához felülvizsgálati kérelem terjeszthető elő.

A felülvizsgálat kizárt akkor is, ha a fél a fellebbezési jogával nem élt és a másik fél fellebbezése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A fórumrendszer változása az ítéletábla vonatkozásában felkészülési időt igényel, az ítéletáblán 2022. március 1-jétől zajlik közigazgatási bíraskodás. A 2022. március 1-jével ítéletábla hatáskörébe átkerülő olyan ügyeket, amelyek már 2022. február 28-án folyamatban vannak, a Kúria az akkor hatályos szabályok szerint fejezi be, azokat nem kell az ítéletáblának átadni. Az új szabályokat a 2022. március 1-jén vagy azt követően előterjesztett kérelmekre kell alkalmazni.

A Kp. 12. § (1) bekezdésének kiegészítése azért szükséges, mert a törvényszékek általános hatásköre azokra az ügyekre terjed ki, amelyek sem az ítéletábla sem a Kúria hatáskörébe nem tartoznak.

A Kp. 107. § (7) és (8) bekezdésében meghatározott szabályok arra az esetre vonatkoztak, ha a Kúria járt el fellebbezés alapján és így már a fellebbezési eljárásban felmerülhetett jogegységi eljárás kezdeményezése. Az ítéletábla másodfokú közigazgatási bíróságként való eljárása esetében-e rendelkezések fenntartása nem indokolt, mivel az ítéletábla eljáró tanácsa jogegységi eljárást nem kezdeményezhet, a döntések pedig a Kúria elé kerülhetnek felülvizsgálati kérelem alapján. A jogegységi eljárás feltételeit és kezdeményezésének szabályait a Bszi. tartalmazza.

A Kp. 118. § (2) bekezdéséből a 8. § (6) bekezdésének módosításával összefüggésben szükséges hatályon kívül helyezni a háromtagú tanácsra való utalást, mivel a Kúria főszabály szerint öttagú tanácsban jár el.

A Kp. egészében további technikai módosítások is szükségesek az ítéletábla közigazgatási bíraskodásba való bevonására tekintettel a törvény belső koherenciájának fenntartása érdekében.

166. §

Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Üttv.) 24. § (3) bekezdésének kiegészítése az ügyvédi tevékenységgel nem összeférhetetlen tevékenységként a művészeti tevékenységek esetében is lehetővé teszi annak munkaviszonyban vagy egyéb meghatározott szolgálati jogviszonyokban való ellátását. Nem indokolt, hogy e kivételi szabály hatálya az oktatói és tudományos tevékenységek mellett a művészeti tevékenységekre ne terjedjen ki. A módosítás ezen felül a normavilágosság és a jogbiztonság érvényesülése érdekében egyértelművé teszi azt is, hogy az oktatói, tudományos és művészeti tevékenység, mint az ügyvédi tevékenységgel nem összeférhetetlen tevékenység magában foglalja az oktatási, művészeti vagy tudományos tevékenységet alaptevékenységként folytató szervezetekben a különböző tisztségek és vezetői megbízások ellátását is. E feladatokat az ügyvédi tevékenységet gyakorló az Üttv. 24. § (3) bekezdésében megjelölt foglalkoztatási jogviszonyok, így például munkaviszony és egyes meghatározott szolgálati viszonyok keretében is végezheti.

167. §

1. A Be. 4. § (5) bekezdésének módosítása összefügg az Ütv. 30. §-ának, a Szabs. tv. 99/A. §-ának és 127. § (3) bekezdésnek, valamint a Btk. 92/A. §-ának a módosításával, az indokát részletesen ld. ott.
2. A joggyakorlatban problémát okoz annak a kérdésnek a megítélése, hogy a természetes vagy a törvényi egységbe tartozó bűncselekmények esetén az egységben szereplő egyes részcselekmények külföldön történő elbírálása a bűncselekmény egység Magyarországon elbírálható része tekintetében mennyiben képezhet jogerőhatást, és ennek következtében a magyarországi büntetőeljárás akadályát. A javaslat az egységes és kiszámítható joggyakorlat kialakítása érdekében kifejezett törvényi szabályozással rendezi, hogy a magyar eljárásban

a természetes vagy törvényi egységbe tartozó részcselekmények közül csak azok esnek a ne bis in idem elve alá, amelyeket külföldön elbíráltak. Az egységbe tartozó összes többi részcselekmény tekintetében lefolytatható a hazai büntetőeljárás. E rendelkezés alapján a magyar és a külföldi ítéletek jogerejéhez fűződő hatás, azok tárgyi hatályát illetően egymástól elválnak. Egyrészt a Javaslat által most módosított Btk. 6. § új rendelkezéséhez képest, a külföldi ítélet – ténye, illetve tartalma – nem lesz törvényi egységet képező eljárási pont. A külföldi ítélet hatása Magyarországon kizárólag az abban foglalt részcselekményekre terjed ki. Így egy külföldi ítélet esetén az abban foglalt cselekménnyel, cselekményekkel – a magyar szabályozás alapján törvényi vagy természetes – egységbe tartozó további cselekmények attól függetlenül magyar büntetőeljárás tárgyát képezhetik, hogy azok elkövetésére a külföldi ítélet meghozatala előtt vagy után került sor. Másrészt a Javaslat szerinti rendelkezés következtében a külföldi ítéletre nem alkalmazható a 6/2009. Büntető jogegységi határozatban kifejtett azon elvi jelentőségű tétele sem, hogy a jogerősen elbírált cselekménnyel természetes vagy törvényi egységbe tartozó részcselekményre az alapítélet res iudicata hatása kiterjed, ezért ezen további részcselekmények vonatkozásában kizárólag rendkívüli jogorvoslati eljárásban lehet a büntetőjogi igényt érvényesíteni. A külföldi ítélet jogerejének ilyen hatása Magyarországon nincs és nem is lehet. A magyar ítélet res iudicata tartalmához, és a jogegységi határozatban kifejtettekhez elválaszthatatlanul hozzájárulnak a magyar eljárásjogi rendszer elemei, különösen a rendkívüli jogorvoslati rendszer szabályozása is. Tekintettel azonban arra, hogy más államok eljárásjogi, jogorvoslati szabályozása eltérő vagy eltérő lehet, így különösen annak lehetősége zárható ki, hogy egy hazánkban lefolytatott eljárás alapján a magyar hatóságok perújítást kezdeményezzenek egy külföldi ítélet tekintetében, a Javaslat szerinti szabályozástól eltérő – a külföldi ítéletnek a magyar ítélettel azonos res iudicata hatást biztosító szabályozás – a magyar állam büntetőjogi igényének indokolatlan és elfogadhatatlan elenyésztéséhez vezetne. E szabályozás attól függetlenül irányadó, hogy a külföldi ítélet elismerésére, megfeleltetésére sor került-e, minthogy a nemzetközi együttműködés szabályai szerint egy külföldi ítélet esetén a rendkívüli jogorvoslati eljárások érdemi lefolytatására akkor is csak az ítéletet hozó államban kerülhet sor, ha az ítéletet elismerték, megfeleltették.

168. §

Az anyagi jogi joghatóság szabályai szerint eljárási kötelezettség fennáll akkor is, ha az információs rendszeren keresztül Magyarországon vagy magyar sértettek sérelmére követnek el bűncselekményt, ilyenkor a Be. szabályai alapján alkalmazni kell az eljárási törvény rendelkezéseit, ugyanakkor az eljárási joghatóság klasszikusan a fizikai területhez kötődik. A világhálón fellelhető adatokra, a kibertérre irányuló eljárási cselekmények túlfeszítik ezeket a kereteket. Az adatok egyre inkább elszakadnak a fizikai tértől, tárolásuk gyakran valósul meg dinamikusan, akként, hogy azok több állam területén is vándorolnak, gyakran unión kívüli államok területét is érintve, sőt előfordul, hogy az adatok tárolási helye csak aránytalan erőforrás ráfordítással vagy egyáltalán nem felderíthető.

A kibertérre irányuló eljárási cselekmények a klasszikus nemzetközi bűnügyi együttműködés szabályain keresztül nehezen értelmezhetők, ami két fő esetkörben okozhat eljárási problémát. Egyrészt előfordul, hogy még az adattárolás helye vagy az adattároló fölött rendelkező személy sem állapítható meg, így az eljárási joghatósági okok sem ítélték meg. Másrészt az eljárási joghatósági okok halmozódása és konkurálása is számos állam együttműködését feltételezné, ami gyakorlati oldalról sokszor kivitelezhetetlen.

A bűnözéssel szembeni hatékony küzdelem tehát megkívánná, hogy a kibertérre speciális szabályok legyenek alkalmazhatók, amelyek nem érintik a nemzetközi bűnügyi együttműködés jogterületét, mégis megoldást kínálnak a felmerült szabályozási hiányosságokra.

Fontos látni azokat a jogalkotási tendenciákat és előzményeket, amelyek a belföldről elérhető kibertérrel a belföldi joghatóság alá vonják (pl. fogyasztóvédelmi jogterület), és azokat is, amelyek a kibertérben való kényszermentes hatósági fellépés lehetőségeit bővítik [pl. nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól szóló 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet 86. § (1) bekezdés].

E tendenciákat követve a Javaslat általános felhatalmazást ad a kibertérrel érintő eljárási cselekmények elvégzésére, mindaddig, amíg ezek az állami büntetőhatalom kényszereszközei nélkül is elvégezhetők.

A szabályozás abból a feltételezésből indul ki, hogy a kibertérrel érintő hatósági hozzáférés jogszerű alapon történik, ami eredhet abból, hogy az adat bárki számára nyilvánosan hozzáférhető, de abból is, hogy a büntetőeljárást lefolytató szervek által egy másik eljárási cselekmény elvégzése során jogszerűen megszerezték a belépéshez szükséges információt, és ezért a belépésre az informatikai rendszer védelmét szolgáló megoldások megkerülése

vagy kijátszása nélkül is sor kerülhet. A szabályozás tehát a hozzáférésre ad felhatalmazást, nem pedig az aktív beavatkozásra.

További korlátozást jelent az Javaslat alapján elvégezhető eljárási cselekményekkel szemben, hogy általuk Magyarország nemzetközi kötelezettségeit nem lehet megsérteni. Ebből következően, ha nemzetközi szerződés vagy uniós norma a kibertér elérésének meghatározott módját nemzetközi bűnügyi együttműködéshez köti, azok mellőzésére nincs lehetőség.

Végül rögzíteni kell, hogy a Be.-ben szereplő általános felhatalmazás nem eredményezheti a különös garanciális rendelkezések sérelmét. Ezért, ahol a Be. többletfeltételeket támaszt az eljárási cselekménnyel szemben, ott az eljárási cselekményt csak ezeknek megfelelően lehet törvényesen elvégezni, pl. a tanúvallomás megtagadására jogosult személy elektronikus adatai az új szabályozás mellett is csak a Be.-ben meghatározott további feltételek esetén szerezhetőek meg.

169. §, 202. §

A büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény módosította a pénzmosás tényállását, egyben formálisan hatályon kívül helyezte (beolvasztotta a pénzmosásba) az orgazdaság tényállását. A Javaslat az ezzel összefüggő technikai pontosításokat tartalmazza.

170. §

Koherenciát biztosító pontosító javaslat.

171. §

A büntetőeljárásban a nem természetes személy sértett, vagyoni érdekelt vagy egyéb érdekelt nevében törvényes képviselő jár el, a törvényes képviselő személyét ugyanakkor nem a Be., hanem az adott nem természetes személy státuszára vonatkozó jogszabályok határozzák meg. Az előző szabály alól az egyetlen kivételt a Be. 69. § (6) bekezdése tartalmazza, amely szerint az állam sérelmére elkövetett bűncselekmények esetén az állam nevében akkor is az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter jár el, ha a bűncselekményt önálló jogalanyisággal rendelkező állami szerv (pl. állami egészségügyi, oktatási vagy szociális intézmény stb.) sérelmére követték el. Az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszterre telepített kizárólagos képviseleti jogosultság – az adminisztrációs terhek szükségtelen koncentrációján túl – azzal a gyakorlati következménnyel járt, hogy a sértetti képviselet elvált attól az önálló jogi személyiséggel rendelkező állami szervtől, amely a feladat és hatásköréből fakadóan a bűncselekmény elkövetését észlelhette, illetve azzal kapcsolatban releváns információval rendelkezik. A Javaslat a Nemzeti Vagyon Kezeléséért Felelős Tárca Nélküli Miniszter által feltárt anomáliát a kivételt meghatározó rendelkezés módosításával orvosolja, ezáltal az állam sérelmére elkövetett bűncselekmények esetén is érvényesülhetnek a jogi személyek képviseletére vonatkozó általános polgári jogi szabályok. Ezek alapján az önálló jogi személyiséggel rendelkező állami szervek a sérelmükre elkövetett bűncselekmények tekintetében eljárhatnak sértetti képviselőként. Az államnak ugyanakkor létezik egy speciális jogalanyisága is [Ptk. 3:405] arra az esetre, amikor az állam, mint egész, nem az egyes szervein keresztül kíván a jogviszonyokban részt venni. Ez utóbbi esetben az állam képviseletét állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter látja el.

Az állam oldalán történő fellépés egységes szabályozása érdekében a Javaslat rögzíti, hogy a külön jogszabályban meghatározott, egyéb érdekeltként fellépni jogosult szerv [Be. 58. § (4) bekezdés] mellett az állam nevében sértetti képviselő már nem járhat el. Ennek oka, hogy a Be. 58. § (4) bekezdés szerinti egyéb érdekelt bár nem minősülhet sértetti képviselőnek, jogköre tartalmilag mégis megfeleltethető egy korlátozott sértetti jogkörnek. A sérelem miatti érdekérvényesítés indokolatlan megkettőzését eredményezné, ha az államot ért sérelemre tekintettel a Be. 58. § (4) bekezdés szerinti egyéb érdekelt mellett a sértetti pozíció is nyitott lenne azokban az esetkörökben, amelyekben a sértetti joggyakorlás a 42/2005. (XI. 14.) AB határozat és a 4/2015. Büntető jogegységi határozat alapján nem kizárt.

Végül ki kell emelni, hogy az állami szervek büntetőeljárási cselekvőképességre vonatkozó szabály módosítása nem érinti a költségvetést károsító bűncselekmények, valamint az állam sérelmére elkövetett más bűncselekmények esetén a polgári jogi igény előterjesztését korlátozó rendelkezést [Be. 56. § (4) bekezdés] illetve a pótmagánvádlóként történő fellépés tilalmát [Be. 787. § (3) bekezdés d) pontja], ha a sértett az állam vagy közhatalmat gyakorló szerv.

172. §

Jelenleg a Be. nem tartalmaz arra a helyzetre vonatkozó szabályokat, amikor több törvényes képviselő fellépése merül fel a büntetőeljárásban. A gyakorlati tapasztalatok alapján azonban indokoltta vált ennek törvényi szintű szabályozása.

A Javaslat alapján elsődlegesen a törvényes képviselők határozhatják meg az eljárni jogosult személyt. Abban az esetben, ha erre nem kerül sor, az ügyben elsőként fellépő törvényes képviselőt kell az eljárni jogosult képviselőnek tekinteni. Fontos hangsúlyozni, hogy ezzel a törvényes képviselő az eljárásból nem kerül kizárássra. Nincs akadálya annak, hogy egy eljárási cselekményen részt vegyen, illetve jognyilatkozatot tegyen, azonban az eljáró hatóságnak az ügyiratokat – az értesítést is – kizárólag az eljárni jogosult törvényes képviselőnek kézbesíti,

Nincs akadálya annak sem, hogy a törvényes képviselők megegyezésüktől az eljárás során eltérjenek, és másik eljárni jogosult törvényes képviselő személyében állapodjanak meg.

Amennyiben a törvényes képviselő között érdekellentét merül fel arra nézve elsődlegesen a polgári jog szabályai, illetve a Be. törvényes képviselő kizárására vonatkozó rendelkezései az irányadók.

173–174. §, 176. §, 181. §

A Be. egyik legfontosabb célkitűzése volt egy olyan eljárásjogi szabályrendszer kialakítása, amely lehetővé teszi a bűncselekmények gyermekkorú sértettjeinek büntetőeljárás során elszenvedett másodlagos viktimizációjának megakadályozását. A Be. első novellája 2021. január 1. napjától megjelenítette a büntetőeljárásban az izlandi Barnahus módszer alkalmazhatóságát. Ennek biztosítása mellett ugyanakkor törvényi szinten olyan „módszertan semleges” szabályozás kialakítása volt a cél, amely lehetővé teszi más – azonos célt szolgáló és arra alkalmas – módszerek, kihallgatási technikák alkalmazását is. A szabályozás tehát biztosítani kívánta a Barnahus módszer mellett minden olyan szakmailag megalapozott módszer felhasználhatóságát, illetve minden olyan gyermeklélektanban (gyermekvédelemben) jártas szakember közreműködését, amellyel elérhető, hogy a gyermeket lehetőség szerint csak egyszer hallgassák meg, és a meghallgatás során szerzett vallomás elegendő bizonyítékkal szolgáljon a vádemeléshez, ítélethozatalhoz, illetve amennyiben az eljárás, eljárások során a gyermek többszöri meghallgatása nem kerülhető el, úgy arra azonos módszertan alkalmazásával, azonos személy által kerülhessen sor.

A Be. novella hatálybalépése óta megindult szakmai munka ugyanakkor rávilágított a törvényi rendelkezések pontosításának szükségességére: elsősorban a közreműködő szakember eljárásjogi státuszát, a gyermekkorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények túlnyomó részében szükséges igazságügyi szakértőhöz való viszonyát, végezetül az alkalmazható módszertanoknak az eljárási törvény telekommunikációs eszköz alkalmazásával biztosított jelenlétre vonatkozó szabályait illetően.

A Javaslat a felmerült kérdések érdekében mindenekelőtt egyértelművé teszi, hogy az eljárási cselekmény végrehajtásában a Be. 87. § (1) bekezdés b) pont bb) alpont alapján közreműködő különleges szakismerettel rendelkező személy szaktanácsadóként vesz részt az eljárásban. A Be. 270. § (1) bekezdése alapján az eljáró hatóság szaktanácsadó közreműködését veheti igénybe, ha a bizonyítási eszközök felderítéséhez, felkutatásához, megszerzéséhez, összegyűjtéséhez vagy rögzítéséhez különleges szakismeret szükséges. E rendelkezés megfelelően írja le és rendezi azt az eljárásjogi státuszt, amelyben a gyermekek kíméletét célzó, közvetett – gyermeklélektanban, gyermekvédelemben jártas szakember közreműködésével végrehajtott – kihallgatási technika során a közreműködő eljár. Szemben az igazságügyi szakértő eljárásával, a gyermek kihallgatása során közreműködő személy nem saját jogán és saját feladat érdekében jár el, hanem az eljáró hatóság céljai érdekében, az eljáró hatóság által folytatott eljárási cselekmény során. Jogaira és közreműködésére ilyen esetben az eljárási cselekményt folytató szerv utasításai az irányadók. Ez nem tévesztendő össze a Be. 58. § szerinti egyéb érdekelti státusszal, amely a szaktanácsadót – az őt érintő körben – saját jogán illeti meg. Amikor tehát a szaktanácsadó az eljárási cselekmény során kérdez, kérdést közvetít, szaktudásának megfelelően az eljárási cselekmény eredményessége érdekében eljár, nem saját – egyéb érdekelti – jogán teszi, hanem az eljárási cselekményt folytató szerv utasításai szerint, eljárási cselekményt folytató szervvel együttműködő, az eljárási cselekményt folytató szerv munkáját segítő személyként. Jó elhatárolásra ad alapot, az eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő tevékenységével történő összehasonlítás, hiszen a szakértő a – kirendelésében meghatározott – feladatának ellátása érdekében, saját jogán rendelkezik például a kérdés feltevésének jogával, a szakértői vizsgálat lefolytatásának kötelezettségével, amelynek eredménye a szakértő véleménye lesz. Ezzel szemben a szaktanácsadó közreműködésének eredménye nem egy önálló

bizonyítási eszköz, hanem – jelen esetben – maga az eljárási cselekmény. Mindezekre figyelemmel a szaktanácsadó a kérdések közvetítése során nem a Be. 58. §-ában fel nem sorolt – saját – eljárási jogosultságot gyakorol, hanem tulajdonképpen az eljárási cselekményt folytató szerv jogosultságait gyakorolja járulékosan, az eljárást folytató szervtől származtatott módon. Az eljárást folytató szerv feladata annak biztosítása, hogy a szaktanácsadó e járulékos, származékos hatáskörét ne lépje túl, feladatán ne terjeszkedjen túl, és ne váljon önálló, saját jogán – jogosulatlanul – eljáró résztvevővé. A Javaslat ennek megfelelően tisztázza a közreműködős szaktanácsadói pozícióját és az eljárási cselekmény végrehajtása során ellátott feladatát, így a kérdések közvetítésével kapcsolatos tevékenységét is.

A Javaslattal pontosított eljárásrend egyben tisztázza ezen személyeknek a gyermekek vonatkozásában rendszerint szükségessé váló igazságügyi szakértőhöz való viszonyát. A Be. 191. § (1) bekezdés g) pontja alapján ugyanis a szakértőt kizáró okként határozza meg azt az esetet, ha az adott személyt az ügyben szaktanácsadóként vettek igénybe. Ezzel egyértelműen biztosítható, hogy a gyermek szakértői vizsgálatára valóban elfogulatlanul kerüljön sor. Ez ugyanakkor nem zárja ki annak lehetőségét sem, hogy a szakértő adott esetben a gyermek szaktanácsadó közreműködésével lefolytatott kihallgatása során – az elkülönített helyiségben – jelen legyen, és a szakértői vizsgálatához szükséges kérdéseket akár ezen eljárási cselekmény keretei között is megkísérelje tisztázni. Ilyenkor a szakértő által feltett kérdést – amennyiben azt az eljáró szerv engedélyezi – valójában a szaktanácsadó fogja tolmácsolni, kommunikálni a gyermeknek.

Az elhanyagolt és bántalmazott, különösen a szexuálisan bántalmazott gyermekek részvételével zajló eljárási cselekmények elvégzése során nagyon fontos, hogy a hogy mind az anyagi és eljárás jogi szempontból, mind a pszichológiai és gyermekvédelmi szempontból releváns tények, körülmények tisztázhatók legyenek. Az előzőekben említett speciálisan képzett szakemberek szaktanácsadóként történő igénybevételére egyrészt a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 61. § (2) bekezdésében meghatározott szolgáltatást végző ún. Barnahus módszert alkalmazó szolgáltatók személyi állományából, másrészt minden olyan szakmailag megalapozott módszert alkalmazó, a gyermeklélektanban (gyermekvédelemben) jártas szakember alkalmazásával sor kerülhet. A gyermekek meghallgatásában (tanúkihallgatásában vagy más eljárási cselekményen) közreműködő szaktanácsadókkal szemben támasztott képesítési feltételek részletes szabályai a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet, valamint az egyes büntetőeljárási cselekményekre és a büntetőeljárásban részt vevő személyekre vonatkozó szabályokról szóló 12/2018. (VI. 12.) IM rendeletben kerülnek rögzítésre.

A Javaslat megtartja – megerősíti – azt a szabályozási koncepciót, hogy az eljárási cselekmények végrehajtása minden esetben a bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság feladata, e szervek határozzák meg az eljárási cselekmény kereteit, irányát, gondoskodnak annak feltételeiről, rendjéről, biztosítják annak jogszerűségét. Az eljárási cselekmény végrehajtására vonatkozó módszertani elvárás, hogy a meghallgatott gyermek – a kihallgatás, illetve az egyéb eljárási cselekmény keretei között – jellemzően személyesen nem is találkozik az eljáró hatóságok tagjaival, a gyermekkel egy helyiségben jelen lévő szaktanácsadón kívül az eljárási cselekményen részt vevő további személyek – a módszertanhoz igazodóan, ugyanakkor a büntetőeljárásban résztvevő személyek eljárási jogainak biztosítása mellett jellemzően – más helyiségben tartózkodnak, a gyermek többnyire nem is észleli ezen személyek jelenlétét, a két helyiség között jellemzően telekommunikációs eszköz biztosítja a kapcsolatot. A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a speciálisan képzett szakemberen keresztül kommunikál, aki az eljáró szerv instrukcióit követve tolmácsolja a gyermek felé a bizonyítandó tényekkel, körülményekkel kapcsolatos kérdéseket, illetve a hatóság közléseit, ideértve azokat a törvényes figyelmeztetéseket is, amelyek az eljárási cselekmény érvényességét garantálják. A Javaslat ezért a meghallgatás (tanúkihallgatás) speciális formájához, módszertanához igazodva pontosítja a telekommunikációs eszköz használata során jelen lévő és a közvetítő berendezések által látható, hallható személyek körét, lehetővé téve azt, hogy az elkülönített helyszínen meghallgatott gyermekkel egy helyiségben csak a szaktanácsadó legyen jelen, az eljárási cselekmény vezetője csak a szaktanácsadóval kommunikáljon és a meghallgatott gyermek kizárólag a szaktanácsadó jelenlétét érzékeli. A gyermekek részvételét igénylő eljárási cselekmények szaktanácsadó közreműködésével történő lefolytatásának részletszabályai az egyes büntetőeljárási cselekményekre és a büntetőeljárásban részt vevő személyekre vonatkozó szabályokról szóló 12/2018. (VI. 12.) IM rendeletben kerülnek rögzítésre.

A büntetőeljárásban szaktanácsadó igénybevételére korábban az ügyészség, a nyomozó hatóság, illetve a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve, valamint a rendőrség terrorizmust elhárító szerve volt jogosult. A Be. első novellája ezt a jogosultságot a 87. § (1) bekezdés b) pont bb) alpontjának

módosításával kiterjesztette a bíróságra is. A Javaslat a szabályozás koherenciájának biztosítása érdekében rögzíti, hogy a vádemelés után a bíróság is jogosult szaktanácsadó közreműködését igénybe venni, ha annak jogszabályi feltételei fennállnak. A szaktanácsadó igénybevételének feltételeit az egyes büntetőeljárás cselekményekre és a büntetőeljárásban részt vevő személyekre vonatkozó szabályokról szóló 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet tartalmazza.

175. §

Azáltal, hogy a Javaslat bevezeti a kézbesítés új módját, az egyszerűsített elektronikus utat, az alkalmazhatóvá válik az idézés és az értesítés kézbesítésére is, ezért az erre vonatkozó normaanyagban módosítás csak az idézéshez és az értesítéshez kapcsolódó adminisztratív feladatokban szükséges.

177. §

Az elmúlt évek során többször felmerült annak az igénye, hogy a digitalizációval összefüggő új kommunikációs szokások által nyújtott előnyöket szükséges lenne a büntetőjogban is kihasználni. Az ennek megalapozása érdekében született szakmai anyag arra tekintettel is különös nyomatékot kapott, hogy a világvjárvány időszakában irányadó rendkívüli jogalkotás kényszerűsügből ugyan, de igénybe vette a széles körben elterjedt, nem az E-ügyintézési törvény keretei közé tartozó digitális csatornákat. Ebben az időszakban a joggyakorlat megismerhette, alkalmazhatta ezeket az eszközöket és a visszajelzésük szerint a pandémiás időszakot követő eljárásokban is feltétlenül szükség lenne ezeknek az eszközöknek az igénybevételére. A társadalom széles körei birtokában levő eszközök rugalmassága ugyanakkor a hitelesség alacsonyabb fokával is jár, ami – ha a járványból eredő egészségvédelmi szükségletek már nem állnak fenn – csak fokozottabb garanciák és ellensúlyok mellett alkalmazható.

Mindezek alapján a Javaslat a járványügyi szabályokhoz képest szűkebb körben biztosítja a társadalom széles körei számára rendelkezésére álló elektronikus csatornáknak az igénybevételét, és csak olyan eszközök használatát engedi, amelyek egyidejűleg képesek a kép- és hangfelvétel közvetítésére. Ezen eszközök használatát a Javaslat egyszerűsített telekommunikációs jelenlétként definiálja, és mindazon szabályok alkalmazását lehetővé teszi, amelyek a klasszikus, hatósági rendelkezésre álló csatornákra vonatkoznak. Ezen általános szabályoktól való eltérést a Javaslat összefoglalóan, a Be. 126/A–126/B. §-ába illeszti.

Az egyszerűsített telekommunikációs jelenlét lényege szerint, mivel a kommunikáció meghallgatott személyes eszközén keresztül történik, ezért az eljárási cselekmény lebonyolítható úgy is, hogy az elkülönített helyszínen kizárólag a meghallgatott személy van jelen.

Mivel a rendszer alkalmazhatóságának a feltétele, hogy az egyszerűsített telekommunikációs úton jelenlevő személy együttműködjön, nem képzelhető el az ilyen eljárási cselekmény az ő hozzájárulása nélkül. A résztvevő személy aktív közreműködése nemcsak az eljárási cselekmény megkezdésének, hanem a lefolytatásának is a feltétele. Ebből következően az eljárási cselekmény hitelességének biztosításához szükséges tevékenységek elvégzésében nem közreműködő személy esetén sem folytatható az eljárási cselekmény. Az elkülönített helyszín ilyen esetben is része az eljárási cselekménynek, így az eljárás rendjének biztosítására szolgáló általános büntetőeljárás eszközrendszer ezekre a meghallgatásokra is alkalmazható.

E kereteken túlmenően a hatóság és a jelenlétre jogosult vagy kötelezett személy közötti konszenzus alapján határozható meg, hogy mely esetekben alkalmazható ez az egyszerűsített csatorna. Az eszköz által biztosított alacsonyabb szintű hitelességre figyelemmel a hatóság kompetenciájába tartozik annak mérlegelése, hogy mely esetekben nem folytatható egyszerűsített kommunikációs jelenlét mellett az eljárási cselekmény. Összességében tehát mind a hatóságok, mind az érintett személyek életét megkönnyítő lehetőséget vezet be a Javaslat, amelynek igénybevételére sem a hatóságot sem az érintettet nem kötelezi.

178–180. §

A Javaslat a társadalom szélesebb körében elterjedt kommunikációs eszközök megfelelő garanciális szabályok melletti bevonása érdekében lehetővé teszi az elektronikus kapcsolattartásnak nem minősülő egyszerűsített elektronikus úton történő kézbesítést. Az új szabályozás szerint bármilyen elektronikus levelezési cím vagy más elektronikus elérhetőség is igénybe vehető függetlenül attól, hogy a csatornát mely kereskedelmi szolgáltató biztosítja, sőt az sem akadály, ha a címzett a csatornát külföldről veszi igénybe. Az új típusú kézbesítési mód

igénybevételével ugyanakkor a szabályszerű kézbesítéshez fűződő következmények csak akkor alkalmazhatók, ha külön nyilatkozattal igazolható a kézbesítés megtörténte. A nyilatkozat formáját illetően a Javaslat nem tartalmaz megkötést, így a szóbeli nyilatkozat is számításba jöhet, de csak akkor, ha annak megfelelő rögzítése megtörtént.

Fontos továbbá megjegyezni, hogy az egyszerűsített elektronikus úton való kézbesítés nem alkalmazható az elektronikus kapcsolattartásra köteles büntetőeljárásban részt vevő személyek vonatkozásában, ideértve azokat is, akik a XXVII. fejezet szerinti elektronikus kapcsolattartást választották. Ebből következően az egyszerűsített elektronikus úton történő kézbesítés a papíralapú kapcsolattartás egy különös eseteként helyezhető el az eljárásjog rendszerében.

182. §

A 10/2021. (IV. 7.) AB határozat megállapította, hogy alaptörvénysértő a letartóztatás felső határának a hiánya az életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető bűncselekmények terheltjeinek esetében. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megsemmisítette 2021. szeptember 30. napjával a Be. 298. § (2) bekezdés a) pontját. 2021. szeptember 30. napjától a Be. 298. § (1) bekezdését azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy ha életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető bűncselekmény miatt van folyamatban büntetőeljárás és a veszélyhelyzet tartama alatt a koronavírus-világjárvány akadályozta az előkészítő ülés, illetve a tárgyalás megtartását, a négy évet meghaladó tartamú letartóztatás legfeljebb az 543/2021. (IX. 24.) Korm. rendelet szerint 2022. szeptember 30-ig tarthat.

Az Alkotmánybíróság nem vetette el annak a lehetőségét, hogy a letartóztatás tekintetében egy magasabb, de határozott tartamú felső határ összeegyeztethető lehet az Alaptörvénnyel.

Erre figyelemmel – az életfogytig tartó szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények unikárius jellegére, kiemelt társadalomra veszélyességére, az ilyen cselekményt elkövető személyek vonatkozásában a személyi szabadságot korlátozó bírói engedélyes kényszerintézkedéseket megalapozó okok kizárásának fokozott igényére – a Javaslat az életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető bűncselekmények esetében a letartóztatás a felső határt általános esetben öt évben határozza meg.

Továbbá a jelentős eljárási nehézséget okozó bonyolult esetekben, így a bünszervezetben elkövetett bűncselekmények esetén, az EU-n kívülre irányuló jogsegélykérelem esetén, valamint néhány nevesített bűncselekmény (terrorcselekmény, illetve előre kitervelten, nyereségvágyból vagy több ember sérelmére elkövetett emberölés) vonatkozásában további egy évvel, hat évre emelkedik a letartóztatás felső határa. A megjelölt bűncselekmények esetében az elmúlt évek joggyakorlatából származó tapasztalatok arra mutattak rá, hogy azok tárgyi súlyára, valamint rendkívül összetett, bonyolult bizonyítást, ez eljárás elhúzódnást eredményezhető nehézségeire figyelemmel indokolt a letartóztatás felső határa további egy évvel való meghosszabbításának lehetővé tétele. E törvényi lehetőség természetesen nem menetesíti a Be. soron kívüli eljárás lefolytatásának kötelezettsége alól. Ugyanakkor ezekben az esetekben jogos társadalmi igényként fogalmazható meg, hogy az elkövető letartóztatásának megszüntetésére kizárólag abban az esetben kerülhessen sor, ha a cselekmény jellemzően önmagában is nehéz megítélésére figyelemmel az eljáró bíróságnak, hatóságoknak elegendő idő állt rendelkezésre az eljárás lefolytatására, azonban az eljárást e kiterjesztett határidőn belül sem tudták befejezni.

A terrorcselekmény tekintetében különösen hangsúlyos a cselekmény, az elkövetői kör kiterjedtsége és a szervezetség bizonyítása miatti bizonyítási kérdések tisztázásának igénye. Az elmúlt évtizedben több olyan jelentős társadalmi felháborodást keltő élet ellenes cselekményt követtek el, amelyek a sértettek száma, az elkövetők konspiratív magatartása, szervezetsége miatt rendkívül nehezen leküzdhető kihívás elé állította az eljáró szerveket, a büntetőeljárás egészét. Ezen tapasztalatok indokolják, hogy az emberölés bűncselekménye egyes minősített eseteiben a letartóztatás felső határa szintén hat év legyen.

Szintén hat évben határozza meg a Javaslat a letartóztatás felső határát azokban az esetekben, amikor a terheltnek a vádemelést követően – akár az eljárást akadályozó, akár az önkéntes jogkövetés hiányára utaló – felróható magatartása merül fel, így ha megszökött, szökést kísérelt meg, valamint ha a bizonyítás megghiúsítása érdekében fejtett ki bármilyen magatartást. Ezeket az eseteket a terhelt személyében rejlő társadalomra veszélyesség alapozza meg, ugyanis ezek az esetek egyértelműen azt támasztják alá, hogy az önkéntes jogkövető magatartást feltételező enyhébb kényszerintézkedés alkalmazásával az elérni kívánt célok nem lennének biztosíthatók. Kiemelni szükséges, hogy a (4) bekezdés e) pont esetében nevesített egyik fordulatot sem önmagában az eljárás elhúzódnásával való

összefüggés alapozza meg, az a körülmény, hogy az elkövető tényszerűen megvalósított magatartására figyelemmel igazolható, hogy az enyhébb kényszerintézkedés alkalmazása elégtelen lenne.

Szükségesnek továbbá arra az esetre speciális szabályok megalkotása, amennyiben az életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető bűncselekmény miatt elrendelt letartóztatás törvényben meghatározott felső határa eltelik. Ebben az esetben a bíróságnak azt kell eldönteni, hogy törvényi akadály hiányában továbbra is fenntartaná-e a letartóztatást vagy például egyes kedvező személyi körülmények fennállására figyelemmel egyébként is enyhébb kényszerintézkedést rendelne el.

Abban az esetben, ha kizárólag a törvényi akadály (felső határ) fennállása miatt nem tudja a bíróság továbbra is fenntartani a letartóztatást, akkor bűnügyi felügyeletet rendel el – az általános szabályoknál – az (5) bekezdésben meghatározott szigorúbb magatartási szabályok előírásával. Tehát ebben az esetben indokolt a magatartási szabályok kötelező szigorítása, valamint meg kell teremteni a megfelelő lakóhellyel nem rendelkező személyek esetén, hogy a bűnügyi felügyeletet az állam által biztosított szálláshelyen tudják tölteni. Ez a rendelkezés nem akadása ugyanakkor, hogy a későbbiekben – amennyiben annak feltételei fennállnak – az előbb bemutatott szabályozási elvek mentén, amennyiben az enyhébb kényszerintézkedés alkalmazásának feltételei már fennállnak – a bíróság már eltérjen a kötelező törvényi rendelkezések alkalmazásától.

Abban az esetben, ha például egyes kedvező személyi körülmények fennállására tekintettel egyébként – törvényi akadály hiányában sem – nem tartaná szükségesnek a bíróság a letartóztatás további fenntartását, akkor a bíróság szabad mérlegelése szerint dönthet enyhébb kényszerintézkedés alkalmazásáról és az előírandó magatartási szabályokról.

A terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz kötelező alkalmazása nem kerül külön feltüntetésre a szigorúbb magatartási szabályok (5) bekezdésben való felsorolásánál, mert a Be. 283. § (2) bekezdésében foglalt általános szabály természetesen ebben az esetben is irányadó.

További részletszabályok kialakítása szükséges a bűnügyi felügyelet és a távollátás végrehajtásáról szóló 15/2018. (VI. 15.) IM rendelet keretei között (kötelező folyamatos felügyelet, rendőri kísérés, stb.).

183. §

A Javaslat a büntetőeljárás vagyoni érdekei és a felszámolási eljárás hitelezői érdekei közötti konfliktus átfogó rendezése keretében lehetővé teszi, hogy a büntetőjogi vagyoni igények többségében érvényesülhessenek a felszámolási eljárásban. A büntetőeljárásból származó mindazon vagyoni igények a felszámolásban kerülnek kielégítésre, amelyeket a Cstv. 79/A. § (2) bekezdés e) pontja bűnügyi hitelezői igénybejelentésként definiál. Összefoglalóan ide tartoznak minden olyan zár alá vételből, vagyonekobzásból, pénzbírságból vagy bűnügyi költségből származó igények, amelyek meghatározott pénzüsszegre vonatkoznak, illetve ennek érdekében biztosítanak vagyontárgyakat. Nem sorolható ebbe a csoportba az olyan zár alá vett vagyontárgy, amely nem fedezetet biztosít, hanem maga a vagyonekobzás nem helyettesíthető tárgy, továbbá a meghatározott – nem helyettesíthető – tárgyra elrendelt vagyonekobzás, az elkobzás és a lefoglalás sem [Cstv. 79/A. § (9) bekezdés]. Annak érdekében, hogy a felszámolásba bevonható, illetve a be nem vonható vagyontárgyak köre a büntetőügyben meghozott határozat alapján egyértelműen – minden zár alá vett vagyonelem vonatkozásában – megítélhető legyen, szükséges, hogy a határozat feltétlenül tartalmazza a releváns jogcímekeket és a hitelezői igény megítéléséhez szükséges összeget. Mindezek érdekében a Javaslat kiegészíti a zár alá vételről rendelkező határozat kellékeit és rendelkezik a hiányzó kellék pótlásának eljárásáról.

A büntetőeljárásból származó vagyoni igények felszámolásban való érvényesülésének alapvető feltétele, hogy a felszámoló értesülhessen az adós vagyonára vonatkozó zár alá vételről, vagyonekobzásról, pénzbírságról, ez alapozza meg a Cstv. 79/A. § (2) bekezdésében meghatározott minden típusú bűnügyi hitelezői igénybejelentés létrejöttét. Az értesülés egyik alapja zár alá vétel közhiteles nyilvántartásba való bejegyzése, a másik a Javaslatban külön nevesített adminisztratív feladatok [Avt. 125/A. § (9) és (10) bekezdés, 125/B. § (5) bekezdés, 125/C. § (1) bekezdés, Cstv. 79/A. § (5) bekezdése, Cstv. 23. § (1) bekezdés, 24. § (3) bekezdés] rögzítése. De ezek mellett a felszámoló mindazokban az ügyekben is tudomást kell, hogy szerezzen a zár alá vételről, amelyekben a zár alá vételt nem az állami adó- és vámhatóság hajtja végre, és nem kerül sor közhiteles nyilvántartásba való bejegyzésre. Az ilyen ügyekben a Be. jelenlegi szabályai alapján a felszámolóval – az adós mint vagyoni érdekelt szervezeti képviselőjével – kötelező a zár alá vételről és a vagyonekobzásról rendelkező határozat közlése.

184. §

Azzal, hogy a zár alá vett vagyon a felszámolásban bevonhatóvá, értékesíthetővé és a hitelezők között feloszthatóvá válik, ennek megtörténtével az eredeti vagyontárgy tekintetében a zár alá vétel elveszti rendeltetését, a jogkorlátozó jellegét. A Javaslat szabályozása ezért a zár alá vétel fenntartása mellett annak tárgyát a felszámolás folyamatában két alkalommal is újabbakkal váltja fel. Az első ilyen alkalom, amikor a felszámolási eljárásban a büntügyi hitelezői igénybejelentés megjelenik, ilyenkor a hitelezői igény, mint követelés lesz a zár alá vétel tárgya. A második alkalommal pedig a felszámolásban történő vagyonfelosztás megtörténtével az abból származó vagyonrész válik a zár alá vétel tárgyává. A zár alá vétel tárgya tekintetében bekövetkező mindkét változás külön büntetőeljárási határozat nélkül, a törvény erejénél fogva következik be, és a zár alá vétel a felcserélt tárgyra nézve szűnik meg, de a helyébe lépő tárgyra nézve viszont beáll.

A felszámolási eljárásban irányadó kielégítési sorrendre figyelemmel előfordulhat, hogy a vagyonfelosztás során a zár alá vétel helyébe lépő hitelezői igényre nem jut semmilyen vagyon, így a zár alá vétel kiürül. Az ilyen esetekben a zár alá vétel a törvény erejénél fogva megszűnik.

A fentiekől különböző esetkört képez, ha nem az eredetileg zár alá vett vagyont vonják be a felszámolásba, hanem a büntetőeljárásban magát a (fiktív) hitelezői igényt – mint vagyoni jellegű követelést [Be. 324. § (2) bekezdés e) pontja] – veszik zár alá. Ilyenkor csak egy alkalommal történik meg a zár alá vétel tárgyának cseréje, ha a követelés helyébe a Cstv. 79/B. § szerinti eljárásban meghatározott vagyon lépne.

185–187. §

A büntetőeljárás hatályos szabályozása szerint a nyomozás során az eljárási cselekményről a jegyzőkönyvet az eljárási cselekménnyel egyidejűleg kell elkészíteni. Az ún. Barnahus-modell megfelelő működéséhez szükséges jogszabályi környezet kialakítása kapcsán felmerült annak a szükségessége, hogy ezt a jelenleg kivételt nem tűrő szabályt fel kellene oldani. A különleges bánásmódot igénylő személyek kihallgatása, amelynek minél kíméletesebb megvalósulása kiemelt jogpolitikai célkitűzés, ugyanis megköveteli, hogy a kihallgatást végző személynek ne kelljen megosztania a figyelmét, az egyidejű jegyzőkönyvvezetés ne rombolja a kihallgatott személlyel felépített kapcsolatot és ne hátráltassa a kihallgatási protokoll lépéseit.

A fenti céloknak megfelelően a módosítás korlátozott esetekben lehetővé teszi, hogy az eljárási cselekményről a jegyzőkönyvet három napon belül lehessen elkészíteni. A módosítás alapján nemcsak különleges bánásmódot igénylő személyek kihallgatása esetén lehet helye ennek, hanem olyan egyéb helyzetekben is, amikor az eljárási cselekmény különleges körülményei miatt az egyidejű jegyzőkönyvvezetés nehézségekkel járna. A módosítás komoly garanciális követelményekkel bástyázza körül ezt a különleges helyzetet. Így a legfontosabb, hogy ilyen nem azonnali jegyzőkönyvvezetésre kizárólag abban az esetben van lehetőség, ha az eljárási cselekményről kép- és hangfelvétel is készül. Ez teszi ugyanis lehetővé, hogy a később elkészült jegyzőkönyv tartalmát utóbb ellenőrizni és igazolni lehessen.

A másik fontos garanciális szabály, hogy a Be- által megkövetelt kötelező figyelmeztetéseket kötelező a felvételen rögzíteni. Így igazolható utóbb, hogy a tisztességes eljárás követelményeiből fakadó garanciákat az eljárás során teljeskörűen megtartották.

A módosítás továbbá rendezi mindazon eltéréseket, amelyek a nem egyidejű jegyzőkönyvvezetésből szükségszerűen fakadnak a jegyzőkönyvvezetés általános szabályaihoz képest.

188. §

A Javaslat a széttartó joggyakorlat egységesítése, valamint az eljárás időszerű lefolytatásának biztosítása érdekében rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság ügydöntő határozata részlegesen jogerőre emelkedhet a büntetőjogi főkérdések és az azokhoz szorosan kapcsolódó rendelkezések tekintetében, ha azokat a terhelt, a védő és az ügyészség egyaránt tudomásul vette, abban az esetben is, ha az ún. klasszikus járulékos kérdésekről szóló rendelkezésekkel – az elkobzást, a vagyonelkobzást, az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételét elrendelő rendelkezés, valamint a lefoglalás megszüntetéséről szóló rendelkezés, illetve a polgári jogi igényt érdemben elbíráló rendelkezés – szemben az arra jogosultak fellebbezést jelentettek be, vagy a fellebbezésre részükre nyitva álló határidő még nem telt el. A büntetőjogi főkérdéseket érintő részjogerő megállapításának eddigi elmaradása az előzőek szerint különösen azokban az esetekben tekinthető méltánytalannak, amikor a terhelttel szemben

kiszabott büntetés és alkalmazott intézkedés azonnali végrehajtásának egyetlen akadálya a jogerős ügydöntő határozatban szereplő járulékos kérdés miatt bejelentett fellebbezés és annak elbírálása, vagy az ügydöntő határozatnak a fellebbezésre jogosultak részére történő elhúzódó kézbesítése volt.

189. §

1. Amennyiben a nyomozási bíró személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedést elrendelő vagy meghosszabbító határozata ellen fellebbezésre kerül sor és a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság kényszerintézkedés elrendeléséről vagy meghosszabbításáról szóló határozatának felülbírlata során azt állapítja meg, hogy annak meghozatalára abszolút eljárási szabálysértéssel került sor és a határozatot hatályon kívül helyezi, valamint az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, szükségesnek mutatkozik a kényszerintézkedésről való rendelkezésre jogosultságot biztosítani a másodfokú bíróság számára.

Ezekben az esetekben az elsőfokú bíróság határozata elleni fellebbezésnek nincs halasztó hatálya, tehát az érintett személy fogvatartására kerül sor.

A módosítás célja a jogellenes fogvatartás elkerülése, ugyanis ezekben az esetekben büntetés-végrehajtási intézetbe befogadott személyek lehetnek érintettek. Mindenképpen indokolt egy időkorlát meghatározása, ez a 72 óra.

2. Amennyiben a nyomozási bíró személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés megszüntetéséről szóló határozata ellen fellebbezésre kerül sor és a másodfokú bíróság a kényszerintézkedés megszüntetéséről szóló határozat felülbírlata során azt állapítja meg, hogy annak meghozatalára abszolút eljárási szabálysértéssel került sor és a határozatot hatályon kívül helyezi, valamint az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, a fellebbezésnek halasztó hatálya lesz a Be. 483. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel. Itt is szükségesnek mutatkozik ugyanakkor egy időkorlát meghatározása, ami a megismételt eljárásban meghozott döntés napja lesz, ezáltal a köztes idő rendezetté válik. Természetesen ez a rendelkezés nem változtat azon, hogy a kényszerintézkedés határideje fix, így a halasztó hatály is csak a bíróság által meghatározott időpontig tarthat és ezen a tárgyi módosítás nem kíván változtatni.

190. §

Az elfogatóparancs mintájára elképzelhető, hogy azonnali döntést kell hozni 2 tárgyalás között, amely során a rendelkezésre álló idő alatt nem lenne biztosítható a tárgyalás tartása és az ügyész és a védő jelenléte. A Tervezet erre tekintettel módosítja a Be. vonatkozó rendelkezéseit a távollátás és a bűnügyi felügyelet magatartási szabályainak megszegése esetére.

191. §

A jogalkalmazó szervektől az elmúlt időszakban érkező jogszabály módosítására irányuló javaslatok egységesen azt az álláspontot képviselték, hogy az ún. korlátozott fellebbezés Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja szerinti szabályozása indokolatlanul szűkíti le az alkalmazott joghátrány miatt bejelentett kizárólagos fellebbezés lehetőségét a kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés nemére, mértékére vagy tartamára. Az ítélkezési gyakorlatban előfordult ugyanis olyan eset, amikor a bíróság a mérlegelő tevékenysége eredményeképpen törvényesen rendelkezett a szabadságvesztés büntetésnek a törvényben meghatározottnál eggyel szigorúbb vagy enyhébb végrehajtási fokozatáról, az ún. „feles” feltételes kedvezményről, vagy az előzetes mentesítésről, amelyek miatt a fellebbezés akkor is az ügydöntő határozat teljes körű felülbírlathoz vezetett, ha a fellebbező ezek mellett kizárólag a kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés nemét, mértékét vagy tartamát, illetve az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás tárgyát képező rendelkezést sérelmezte. Az előzőleg felsorolt eseteken túl persze számtalan a büntetés kiszabása vagy intézkedés alkalmazása körébe vonható, illetve ezekhez szorosan kapcsolódó ítéleti rendelkezés létezik (pl. a járművezetéstől eltiltás meghatározott járműkategóriája, a kilitás helye, a közérdekű munkavégzés fajtája, a sportrendezvények látogatásától való eltiltás keretében meghatározott sportesemények köre), amely elvileg ugyanúgy kizárta az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának korlátozott felülbírlatát.

A szabályozás felülvizsgálata alapján megállapítható, hogy az eredeti jogalkotói szándék a korlátozott fellebbezés előnyeit valamennyi olyan esetre ki kívánta terjeszteni, amely nem érinti a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítását, csupán annak jogkövetkezményeit. A Be. 583. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint a szankciós vagy mértékes fellebbezés esetén a jogorvoslat a bűnösséget nem, csak az azzal összefüggésben kiszabott

szankciót, annak nemét, illetve mértékét sérelmezi. Ugyanerre a következtetésre lehet jutni a törvény logikai értékelése alapján (argumentum a maiore ad minus) is, amely szerint abból, hogy a törvény a büntetés nemével, mértékével vagy tartamával kapcsolatos fellebbezés esetén megengedi a korlátozott fellebbezés bejelentését, következnie kell, hogy ez a kisebb súlyú rendelkezések (mint például az előzetes mentesítés kérdése, feltételes szabadságra bocsátás kérdése, vagy a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának az irányadóhoz képest eggyel szigorúbb vagy eggyel enyhébb fokozatban történő végrehajtása) esetén is megengedhető. Az eredeti jogalkotói szándéknak az előzőek szerint az felel meg, ha a korlátozott fellebbezés tárgya minden olyan ítéleti rendelkezésre kiterjedhet, amely a tágran értelmezett büntetőjogi jogkövetkezmények körébe tartozik, vagyis a kiszabott büntetés vagy az alkalmazott intézkedés mellett a büntetés kiszabáshoz vagy intézkedés alkalmazáshoz szorosan kapcsolódó kérdésekről döntő rendelkezésekre. A korlátozott fellebbezés esetkőre tehát nem a büntetőjogi főkérdések (büntetőjogi felelősség, elkövetett bűncselekmény anyagi jogi minősítése, büntetőjogi jogkövetkezmények) és a klasszikus járulékos kérdések (pl. polgári jogi igény elbírálása, szülői felügyeleti jog megszüntetése, bűnügyi költség viselése) közötti különbségtétel alapján, hanem a büntetőjogi jogkövetkezmények és az azokhoz szorosan kapcsolódó egyéb ítéleti rendelkezések összességéeként határozható meg.

A büntetés kiszabásához és az intézkedés alkalmazásához szorosan kapcsolódó egyéb ítéleti rendelkezések köre a Btk. vonatkozó szabályainak összességét jelenti, ilyenképp azok a büntető törvény alapján jól meghatározhatóak. A javaslat ezért nem terheli taxatív felsorolással a normaszöveget, ehelyett „a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezés” fordulatot használja. A normaszöveg általános jellegű megfogalmazása mellett a javaslat egyetlen esetet nevesít, amivel egyértelműsíteni kívánja, hogy felfüggesztett szabadságvesztés büntetés mellett alkalmazható előzetes bírói mentesítést – amely jogintézmény besorolása a joggyakorlat számára nem egyértelmű – eljárásjogi szempontból a büntetés kiszabásához szorosan kapcsolódó ítéleti rendelkezésnek tekinti.

A korlátozott felülbírálatot eredményező fellebbezés eseteinek a büntetés kiszabáshoz vagy intézkedés alkalmazásához szorosan kapcsolódó ítéleti rendelkezésekre történő kiterjesztése – a pergazdaságossági szempontokon túl – egyben megteremti az összhangot a fellebbviteli bíróságok korlátozott felülbírálatának terjedelmével, mivel a korlátozott fellebbezés esetén a másodfokú bíróság a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezést [Be. 590. § (5) bekezdés d) pontja] az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is hivatalból felülbíráhatja.

A jogalkotó a módosítással egyértelműen állást foglal amellet, hogy a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó valamennyi rendelkezés – ideértve az előzetes mentesítésre vonatkozó rendelkezést is – miatt előterjesztett fellebbezés másodfokon – a Be. 590. § (3) bekezdése alapján – korlátozott felülbírálatot eredményez.

192. §

Az Alkotmánybíróság az 19/2021. (V.27.) AB határozatban mulasztásos alkotmányértést állapított meg arra tekintettel, hogy a másodfokú bíróság a korlátozott felülbírálat [Be 590. § (5) bekezdés a) pont] keretei között nem vizsgálhatja a büntetőeljárást és a döntést alapvetően befolyásoló relatív eljárási szabálysértéseket, és ilyen esetben a hatályon kívül helyezésre sincs lehetőség.

Az Alkotmánybírósági eljárás alapját képező, az előkészítő ülésen a terhelt bűnössége beismerésének elfogadásával kapcsolatos jogorvoslati lehetőség hiányát a Be. novella 2021. január 1. napjával akként küszöbölte ki, hogy a kérdéses törvénysértést un. abszolút eljárási szabálysértésként határozta meg, ezzel biztosítva annak korlátozott felülbírálat keretei között történő értékelhetőségét. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor e módosítás ellenére általános elvéként fogalmazta meg, hogy a hatályon kívül helyezést megalapozó – a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható – relatív eljárási szabálysértések figyelembe vehetőségét is biztosítani kell. Az Alkotmánybíróság döntése egymással konkuráló elvek ütközését eredményezi, hiszen a korlátozott fellebbezésből fakadó korlátozott felülbírálat verseng a törvényesség követelményével, amely konfliktus feloldását nehezíti az a körülmény, hogy a relatív eljárási szabálysértéseket alapvetően az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységnek eredményével – az ítélet megalapozottságával – összefüggésben kell értékelni, meghatározni, miközben a megalapozottság vizsgálatát a korlátozott fellebbezés – az arra jogosultak akaratával egyezően – kizárja.

A Be. korlátozott fellebbezésre és az ehhez szervesen kapcsolódó korlátozott felülbírálatra épülő fellebbviteli rendszere az elmúlt időszak gyakorlati tapasztalatai alapján egy alapvetően jól működő struktúra, melynek

kialakítását a jogalkalmazók régóta szorgalmazták. A Be. kodifikációja során hosszas egyeztetések eredményeként kidolgozott szabályozás lényege, hogy az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának megalapozottsága a felsőbbbíróság által nem vizsgálható, ezáltal a felülbírálatot hivatalból nem lehet teljes körűvé tenni, ha a büntetőjogi fő kérdésekben, nevezetesen a bűnösség kérdésében, de még inkább az annak alapjául szolgáló történeti tényállás vonatkozásában elsőfokon nyugvópontra jutott a döntés, mert a korlátozott fellebbezés révén azt senki nem támadta. A korlátozott felülbírálat e rendszere a Be. 163. § (4) bekezdésében megjelenő, a nem vitatott tényekkel kapcsolatos bizonyítás mellőzhetőségét magában foglaló bizonyítási alapvetésből származik, amely végső soron az érintettek korlátozott fellebbezési jogában, az elsőbíróság indokolási kötelezettségének elhagyhatóságában, és a felsőbbbíróság tényállás felülvizsgálati korlátjában teljesebbé válik. Látható tehát, hogy e szabályozási rendszer egyes elemeinek megváltoztatása önmagában nem lehetséges, így az Alkotmánybíróság döntésének történő megfelelés kizárólag a megalapozottság felülvizsgálatának tilalmát megtartva valósítható meg. Ellenkező esetben sem a korlátozott fellebbezés jogintézménye, sem az azon alapuló rövidített, a fellebbezésre koncentráció indokolása nem lenne megtartható.

Az Alkotmánybíróság határozatának megfelelően ezért a Javaslat akként pótolja a hiányzó rendelkezést, hogy az ne vezessen a korábbi eljárási törvényekben alkalmazott teljes körű felülvizsgálat visszaállításához. Abban az esetben ugyanis, ha nem fogadnánk el azt, hogy a korlátozott felülbírálat alapja és indoka éppen az, hogy a bíróság által megállapított ítéleti tényállást, az erre alapított bűnösséget és a cselekmény minősítését nem vitatják, gyakorlatilag visszaállítanánk a teljes körű felülbírálatot. Ez az értelmezés pedig azt eredményezné, hogy a másodfokú bíróság a korlátozott felülbírálat során eljárva, az eljárás résztvevőjének akarata ellenére egy olyan eljárási szabálysértés miatti hatályon kívül helyezéssel, amelyet az eljárás résztvevői nem kifogásoltak és amelyet a jogalkotó sem tartott olyan súlyúnak, hogy mindenképpen az eljárás megismétlését vonja maga után, az elsőfokú eljárásban megállapított és a korlátozott fellebbezéssel folytán nem támadott, így nem is vizsgálható ítéleti tényállás felülbírálatát is kikényszeríthetné. A Javaslat szerinti megoldás tehát a Be. fellebbezési rendszerének továbbélését kívánja biztosítani, anélkül, hogy korlátozná az Alkotmánybíróság által részletesen kimunkált tisztességes bírósági eljáráshoz való jog lényegi elemeit, illetve sérülne a terhelt önrendelkezési joga.

A Javaslat emellett olyan szabályozási megoldást kíván bevezetni, amely igazodik a hatályos szabályozásban és a joggyakorlatban jól körülhatárolt eljárási szabálysértések rendszeréhez. Ezért sem fogalom meghatározás, sem felsorolás szintjén nem indokol létrehozni a relatív és abszolút eljárási szabálysértések egyfajta átmenetét. A Javaslat ezért az Alkotmánybíróság döntéséhez igazodva, a hatályos szabályozási rendszer elemeit megtartva, a szabálysértés súlyához – másodfokú eljárásban nem orvosolható, lényeges kihatással bíró szabálysértés – igazodó, általános, tehát nem felsorolás szerű megoldást alakít ki.

A Javaslat mindezekre figyelemmel egyrészt a korlátozott felülbírálat esetén is lehetővé teszi mindazon eljárási szabálysértés vizsgálatát, amely lényeges hatással volt az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, illetve az intézkedés alkalmazására. Másrésztől biztosítja az összhangot a Be. 591. § (2) bekezdésével, amely a Be. 583. § (3) bekezdés szerinti korlátozott fellebbezés esetére kizárja, hogy a másodfokú bíróság vizsgálja az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát. A Javaslat ennek megfelelően rögzíti, hogy a relatív eljárási szabálysértések vizsgálatára is csak az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát firtató kérdések érintése nélkül kerülhet sor, igazodva a Be. 163. §-a szerinti, már ismertetett bizonyítási alapvetéshez.

A jogalkalmazás feladata annak meghatározása, hogy a megalapozatlanság vizsgálata nélkül a Be. 609. § (1) bekezdésében foglalt eljárási szabálysértések melyek vonatkozásában kerülhet sor hatályon kívül helyezést eredményező helyzet megállapítására. Tekintettel azonban arra, hogy a Javaslat kifejezett tilalmat állít fel a megalapozottság vizsgálatára, ennek megállapítására a törvény rendelkezéseire figyelemmel csak akkor kerülhet sor, ha a relatív eljárási szabálysértés az eljárás egészét érintően eredményezi az elsőbíróság ítéletének „romlottságát”, nem pedig az egyes bizonyítási eszközök vonatkozásában, hiszen a korlátozott fellebbezésre figyelemmel a bíróság indokolásának hiánya alapján nem állapítható meg az egyes bizonyítási eszközök és a bíróság döntése közötti, a bíróság mérlegelésén alapuló ok-okozati összefüggés.

A Be. 609. § (2) bekezdésében foglalt példálózó jelleggel nevesített eljárási szabálysértések közül tehát azokat lehet e körben vizsgálni, amelyek a tényállás megalapozatlanságát nem érintik, így különösen amikor a büntetőeljárásban részt vevő terhelt, védő, törvényes képviselő a vádemelés után a törvényes jogait nem gyakorolhatták [Be. 609. § (2) bekezdés b) pont], illetve a tárgyalásról a nyilvánosságot törvényes ok nélkül kizárták [Be. 609. § (2) bekezdés

c) pont]. A felsőbb bíróságnak ebben a körben is a bűnösség megállapításával, a minősítéssel, a büntetés kiszabással, illetve az intézkedés alkalmazásával kapcsolatosan csak olyan eljárási szabálysértés figyelembevételére lesz lehetősége, amely a fellebbezéssel nem támadott, így másodfokon irányadó elsőfokú ítélet történeti tényállása változatlan hagyása mellett is fennáll. Amennyiben a bűnösség megállapítása, a bűncselekmény (akár az elsőfokú bíróságétól eltérő) minősítése, a büntetés, illetve intézkedés törvényessége az elsőfokú ítélet tényállása alapján megállapítható, úgy az észlelt eljárási szabálysértés nem lehet ezen körülményekre kihatással, így nem eredményezheti az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

A megjelölt keretek között a jogalkalmazás feladata annak meghatározása, hogy pontosan hol húzódnak meg a fellebbeviteli eljárásban nem orvosolható olyan relatív eljárási szabálysértések, amelyek a felülbírált ítélet hatályon kívül helyezését teszik indokolttá. E körben a megfelelő jogalkalmazást a hatályon kívül helyezés ellen rendelkezésre álló jogorvoslat is képes a törvény által szabott keretek között tartani, azzal, hogy ennek keretében a túlterjeszkedő, a megalapozottság vizsgálatának tilalmát sértő hatályon kívül helyező rendelkezéseket meg lehet változtatni.

Ha a fellebbezést kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés alapján jelentették be, a másodfokú bíróság – az előzőekben kifejtettek keretek között – a fellebbezéssel nem érintett részei tekintetében is felülbírálja az ítéletet. A Javaslattal figyelemfelhívó céllal rögzíti, hogy a Be. 458. § (5) bekezdés alapján részlegesen jogerőre emelkedett rendelkezéseket is a fellebbezéssel nem érintett ítéleti résznek kell tekinteni, ami azt jelenti, hogy a másodfokú bíróságnak ebben a körben lehetősége lesz a jogerő áttörésére, ha az ott meghatározott járulékos kérdések felülbírálata során azt állapítja meg, hogy az elsőfokú bíróság ítélete törvénytelenül rendelkezett a büntetőjogi főkérdésekről. A másodfokú bíróságnak biztosított kiterjesztett felülbírálat jogosultsága – amely egyébként megegyezik a korlátozott fellebbezés esetén rendelkezésre álló kiterjesztett felülbírálat terjedelmével – a Be. jogorvoslati rendszerének szabályozási logikájához igazodva, azt a célt a szolgálja, hogy a fellebbezéssel sérelmezett ítélet és az azt megelőző bírósági eljárás hibái még a rendes jogorvoslati eljárásban orvosolhatók legyenek.

Szemben az abszolút hatályon kívül helyezési okokkal, melyek az egész eljárást teszik érvénytelenné, a relatív eljárási szabálysértések nem szükségszerűen hatnak ki az egész eljárásra, hanem önállóan is értelmezhetők egyes vádlottak vonatkozásában. Erre tekintettel a Javaslattal a bírósági ítéletek hatályon kívül helyezésének szükséges mértékűre való korlátozása érdekében az új (11a) bekezdéssel rögzíti, hogy a relatív eljárási szabálysértéseket lényeges kihatását minden vádlottra nézve vizsgálni kell.

193. §

Ha a távollévő terhelttel szemben lefolytatott eljárást követően a terhelt tartózkodási helye ismerté válik, felkutatására tett intézkedések eredményre vezettek, Magyarországnak nemzetközi egyezményekben vállalt kötelezettsége a hazaszállításra vonatkozó bűnügyi jogsegély eljárásokban a terhelt távollétében meghozott jogerős ügydöntő határozatok kézbesítése. Jelenleg azonban erre vonatkozó előírást a büntetőjogi jogszabályok nem tartalmaznak.

A Bv. tv. 86. § (6) bekezdése alapján a bv. intézet haladéktalanul értesíti a bv. csoportot, ha az elítélt elfogatóparancs alapján a bv. intézetbe elővezetik. Így indokolt a terhelt távollétében hozott ítélet kézbesítésének feladatát a bv. bíróhoz telepíteni, mely kézbesítési kötelezettséget elegendő rendeleti szinten szabályozni.

Azonban, tekintettel arra, hogy a Be. kimondja, a terhelt – a 637. § (1) bekezdés g) pontjára alapított – perújítási indítványt attól a naptól számított egy hónapon belül terjesztheti elő, amelyen a terhelt az alapügyet befejező ügydöntő határozat jogerőre emelkedéséről tudomást szerzett, ezért a Javaslattal egyértelművé teszi, hogy ha a szabadságvesztés végrehajtása érdekében kibocsátott elfogatóparancsot követően a büntetés-végrehajtási intézetben kézbesítik a terheltnek a távollétében hozott ítéletet, abban az esetben a tudomásszerzésnek ezt a kézbesítést kell tekinteni.

194. §

A törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat elbírálására a törvény – az XCII. Fejezetben megállapított eltérésekkel – a felülvizsgálat eljárási szabályait rendeli alkalmazni. A felülvizsgálati indítvány elbírálására főszabály szerint tanácsulésen kerül sor, nyilvános ülés tartására csak a törvényben meghatározott esetekben van lehetőség. A Javaslattal szereplő módosítás alapján a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat – főszabály szerint –

tanácsülésen elbírálható, nyilvános ülés tartására akkor kerül sor, ha a legfőbb ügyész azt indítványozza, vagy azt a tanács elnöke egyéb okból szükségesnek tartja. Ha a Kúria tanácsa a jogorvoslatot tanácsülésen bírálja el, garanciális okból akkor is biztosítani kell, hogy a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat megismerhető legyen, és azzal összefüggésben az érintettek a tanácsülésről szóló értesítés kézbesítésétől számított nyolc napon belül észrevételt terjeszthessenek elő.

195. §

1. Az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás általános alapja, hogy a jogerős, illetve véglegessé vált ügydöntő határozat valamely járulékos kérdésben a törvény kötelező rendelkezését sérti. Ezzel együtt a vizsgálható törvénysértések között szerepelnek olyanok is, amelyek egy főkérdést, a büntetést érintik. Az egyszerűsített felülvizsgálatba tartozó tárgykörök elhatárolási alapja elsődlegesen a célja szerint határozható meg, eszerint a törvény kötelező rendelkezését ebben az eljárásban anélkül kell érvényesíteni, hogy a bűnösség kérdését és azzal összefüggésben a további főkérdéseket újra kellene vizsgálni. A büntetőeljárások hatékonyságát javítja, ha az egyszerűsített felülvizsgálat tárgykörei bővülnek minden olyan ügycsoporttal, ami a fentieknek megfelel.

Ide sorolható a Btk. 52. § (3) bekezdése, amely a foglalkozástól való végleges eltiltást kötelezővé teszi a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére a nemi élet szabadsága, illetve nemi erkölcs elleni bűncselekmény, továbbá a gyermekpornográfia elkövetőjével szemben. A döntés alapja az egyszerűsített felülvizsgálat új esetében az, hogy a jogerős vagy végleges ügydöntő határozattal már megállapításra került a Btk. 52. § (3) bekezdés alkalmazásának alapja – a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett, nemi élet szabadsága, illetve nemi erkölcs elleni bűncselekmény vagy a gyermekpornográfia – de a Btk. 52. § (3) bekezdésben meghatározott jogkövetkezmény alkalmazására nem került sor. A Btk. 52. § (3) bekezdésének alkalmazása a Btk. 113/A. §-a alapján, fiatalkorú elleni büntetőeljárásban olyan mérlegelési, büntetés kiszabási kérdés, amelyre az egyszerűsített felülvizsgálat nem a megfelelő eljárás, Ezt a Javaslat azzal kívánja kifejezni, hogy az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyköréinél csak az 52. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezésre hivatkozik.

Szintén beleillik az egyszerűsített felülvizsgálat körébe a Btk. 92/A. § – 92/B. § szerinti joghátrányok beszámítására vonatkozó szabályok megsértése miatti jogorvoslat, tekintettel arra, hogy a beszámítási szabályok nem mellőzhetők, és mérlegelési lehetőséget nem tartalmaznak.

2. Az alapvető jogok biztosának az AJB-1084/2020. (korábban: 1369/2019.) számú ügyben született jelentése szabályozási problémákat állapított meg a kétszeres elvonás tilalmának az érvényesülésével kapcsolatban abban az esetben, ha az adóhatóságnak az adóhiányt megállapító határozata a költségvetési csalás miatt vagyonek Kobzást elrendelő ítélet meghozatalát követően válik véglegessé. Ennek kapcsán szükséges szabályozni az Art. és a Btk. a vagyonek Kobzásra vonatkozó szabályainak az összhangját, meg kell teremteni annak a normatív alapját, hogy a párhuzamosan folytatott eljárásokban figyelembe vegyék az eljáró szervek a másik eljárásban már megállapított ugyanolyan jellegű vagyonek Kobzást.

196. §

A Be. 752. § (1) bekezdése értelmében, ha az ismeretlen helyen távollévő terhelt felkutatására tett intézkedések az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának meghozatala után vezettek eredményre, a másodfokú bíróságnak tárgyalást kell kitűznie és azon a vádlottat ki kell hallgatnia, valamint további bizonyítást kell – akár hivatalból, akár indítványra – lefolytatnia.

A büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény 250. §-a 2021. január 1. napjától beiktatta a Be. 750. § (4a) bekezdését, amely szerint: „A távollévő terhelttel szemben folytatott eljárásban a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.” Az új bekezdés rendelkezését az indokolta, hogy bár a Cl. Fejezet fenti speciális rendelkezése alapján a másodfokú bíróságnak – adott esetben széles körű – bizonyítást kell felvennie, ha a jogosultak korlátozott fellebbezést jelentenek be, úgy a Be. 583. § (3) bekezdése szerint a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését vagy részét bírálhatja felül és ebben az esetben az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatában megállapított tényállás rögzül. A (4a) bekezdés beiktatásával rögzült a másodfokú bíróság teljeskörű bizonyítás felvételi és felülbírálati joga.

Azonban a Be. 750. § (4a) bekezdés szerinti módosítással párhuzamosan nem került sor az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségére vonatkozó szabályok felülvizsgálatára, a törvény belső koherenciájának biztosítására.

Ezt a (4a) bekezdés módosítása azzal teremti meg, hogy kizárja az ellentétes jogértelmezés lehetőségét, s egyértelművé teszi az elsőfokú bíróság teljeskörű indokolási kötelezettségét a távollévő terhelttel szemben folytatott eljárásban. A módosítással garantálható, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában számot adjon az értékelt bizonyítékokról, a bizonyítékokat értékelő tevékenységéről, avagy arról, hogy az esetleges bizonyítási indítványokat milyen okból utasította el. A másodfokú bíróság döntéséhez szükséges információk ezáltal hiánytalanul biztosíthatók.

Amennyiben a távollévő terhelt bűnösségét az elsőfokú bíróság több bűncselekmény elkövetésében állapítja meg, úgy a módosítás értelmében – függetlenül attól, hogy a fellebbező melyik bűncselekmény vonatkozásában és milyen ítéleti rendelkezés ellen kíván jogorvoslással élni – valamennyi bűncselekmény tekintetében érvényesül az elsőfokú bíróság teljeskörű indokolási kötelezettsége, valamint a másodfokú bíróság teljeskörű bizonyítás felvételi és felülbírálati joga. A módosítás ugyanakkor továbbra sem zárja ki annak lehetőségét, hogy a távollévő terhelttel szemben – fellebbezés hiányában – az első fokú ítélet jogerőre emelkedjen, s a bíróság a Be. 562. § (1) bekezdés rendelkezései szerint rövidített indoklással éljen.

Több vádlott ellen folytatott egy eljárásban akként kell értelmezni a (4a) bekezdés módosítás utáni rendelkezéseit, hogy a Be. 590. § (10) bekezdésével nem érintett ügyekben a terheltet vonatkozásában külön-külön kell az elsőfokú bíróság indoklási kötelezettségét és a másodfokú bíróság felülvizsgálati és felülbírálati jogát alkalmazni. A vádlottak közül csak a távollévőre vonatkozó ítéleti rendelkezések és indoklási kötelezettség tekintetében kizárt a korlátozott felülbírálat szabályainak alkalmazhatósága.

203. §

1. A Jst. szerint a támogatások igénybeviteléhez kérelmet kell benyújtani a jogi segítségnyújtó szolgálathoz. A Jst. mellett a Be. is a kérelem kifejezést használja (ld. költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelem, 77. §, 792. § és 797. §). A Be. egyetlen helyen utal indítványként a költségkedvezmény iránti kérelemre, a 39. § (4) bekezdésében, az egységes fogalomhasználat érdekében ezt pontosítja a Javaslat.
2. A módosítás egy technikai jellegű pontosítást tartalmaz. A Be. 131. § (2) bekezdése a Be. 69. § teljes (5) bekezdését tartalmazza utalásként, azonban a c) pont a nem természetes személyekre vonatkozik, a nem természetes személyekre azonban a Be. 131. § (5) bekezdése tételes szabályt tartalmaz. Így a Be. 131. § (2) bekezdésében a 69. § (5) bekezdésre történő utalást indokolt a 69. § (5) bekezdés a) és b) pontjára szűkíteni.
3. A Javaslat a társadalom szélesebb körében elterjedt kommunikációs eszközök megfelelő garanciális szabályok melletti bevonása érdekében lehetővé teszi az elektronikus kapcsolattartásnak nem minősülő egyszerűsített elektronikus úton történő kézbesítést. Ehhez kapcsolódóan szükséges technikai pontosítás a postai úton történő kézbesítés és egyszerűsített elektronikus úton történő kézbesítés elhatárolása.
4. A Be. következetesen az indítvány kifejezést használja a büntetőeljárásban részt vevő személyek által a büntetőeljárás során benyújtott, előterjesztett kérelmekre. A törvényben azonban néhány esetben (pl. személyes adat zárt kezelése, tárgyalás tartása iránti indítványok esetén) még tévesen a kérelem kifejezés szerepel, így a Javaslat elvégzi a szükséges technikai módosításokat.
5. A Be. új rendelkezésével, a 298. § (5) bekezdésében foglaltakkal való koherencia megteremtése érdekében indokolt a kiegészítés.
6. A jogalkalmazás során felmerült a pótmagánvádas eljárás egy részletkérdésével kapcsolatban egy jogértelmezési kérdés, amely miatt egyedi normakontroll eljárás kezdeményezésére is sor került. A normavilágosság és a kiszámíthatóság érdekében célszerűnek mutatkozik annak normaszövegben való pontosítása, miszerint amennyiben a pótmagánvádas eljárásban a jogi képviselő megszűnik és a kitűzött határidőben a pótmagánvádló nem gondoskodik jogi képviselőről, azt a pótmagánvádló vádejtésének kell tekinteni, egyúttal az eljárást meg kell szüntetni. Ez a rendelkezés érinti a 813. § (2) bekezdésében foglaltakat, hiszen erre figyelemmel a pótmagánvádlónak megtérítési kötelezettsége keletkezik a pótmagánvádló fellépése után keletkezett meghatalmazott védői díj és költség tekintetében is, hiszen vádejtés miatti eljárás megszüntetés esetén arra köteles.

204. §

1. A törvényes képviselő, valamint a kényszergyógykezelés elrendelése esetén a vádlott házastársa, illetve élettársa saját jogán jogosult indítványtételre, így fellebbezésre is. A büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény több helyen is korrigálta a Be.-ben a terhelt hozzájárulásához kötött indítványokra vonatkozó rendelkezéseket. A módosító törvény azonban két helyen, a Be. 616. § d) pontjában és a 694. § (1) bekezdésében nem rendelkezett a hozzájárulásra vonatkozó – tartalmilag felesleges – szövegrészek elhagyásáról, a Javaslat e hiányosságát pótolja.
2. A megvádolt személy már csak terhelt lehet, függetlenül attól, hogy annak idején gyanúsítás nélkül vádolták meg. A Javaslat az ehhez szükséges deregulációt végzi el a Be. 756. §-ában.

205–206. §

Költségvetési csalás esetén az elkövető büntetése korlátlanul enyhíthető, ha az okozott vagyoni hátrányt a vádemelés előtt megtéríti. A módosítás megteremti a lehetőségét annak, hogy a NAV által vezetett, ilyen célra szolgáló elkülönített számlára történő befizetés, illetve a befizetett összeg jogi státuszának a megítélése, az elkövető közreműködésének előírásával rendeződjön. A cél az, hogy az eddig teljes mértékben a NAV-ra háruló tényállás tisztázási kötelezettség olyan mértékben enyhüljön a befizető bevonása révén, amely jelentősen képes felgyorsítani az elkülönített számlára befizetett összegek elszámolását.

A módosítás több ponton módosítja a jelenleg hatályos szabályokat. Egyrészt közreműködési kötelezettséget ír elő az elkülönített számlára befizetést teljesítő személy számára. A közreműködési kötelezettség lényege, hogy a befizetést követően a megfizetést teljesítő személy köteles közreműködni abban, hogy az állami adó- és vámhatóság a befizetett összegről mihamarabb döntést tudjon hozni. Jelenleg ugyanis a befizetést követően az állami adó- és vámhatóságra hárul minden feladat azzal kapcsolatban, hogy a büntetőüggyel és a megfizetéssel kapcsolatos minden adatot beszerezzen és tisztázzon. Ez ugyanakkor rendkívül körülményessé teszi a befizetett összegek elszámolását, különösen olyan esetekben, amikor a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyonnal más gazdagodott, vagy nem az elkövetőnek keletkezett a bűncselekmény következtében adófizetési kötelezettsége. Szintén nehezen felderíthetőek érdemi közreműködés nélkül azon helyzetek, amikor több elkövető is teljesít megfizetést ugyanazon bűncselekményre tekintettel. A módosítás révén csak akkor lesz eredményes a befizetés, ha a megfizetést teljesítő személy teljesíti ezen közreműködési kötelezettségét.

Szintén az elkövető közreműködési kötelezettségét kívánja érvényesíteni az a módosítás is, amely alapján abban az esetben, ha az elkövető büntetőjogi felelősségét nem állapítják meg a büntetőeljárásban és erre tekintettel az elkövető a megfizetett összeg visszatérítésére válik jogosulttá, köteles az ezt a körülményt megalapozó, a büntetőeljárást megszüntetéséről vagy az elkövető felmentéséről hozott határozatot bemutatni.

A módosítás egyebekben megtartja a hatályos szabályozás alapvonalait. Két ponton azonban a módosítás változtat a hatályos szabályokon. Egyrészt a hatályos szabályok alapján, ha az adózó önkéntes teljesítése vagy eredményes végrehajtás miatt szűnik meg az adófizetési kötelezettség, akkor is vissza kell téríteni az elkövető által befizetett összeget. Ezzel ugyanakkor tulajdonképpen úgy részesül az elkövető a büntetőjogi szabályok alapján a korlátlan enyhítés lehetőségében, hogy végül a megtérítést visszakapja. A módosítás alapján ilyen esetben is a kincstár bevételeivé válik a megfizetett összeg. A másik módosítás pedig rendezi azt a helyzetet, ha több elkövető ugyanazon bűncselekményre tekintettel teljesít befizetést, a módosítás alapján ilyen esetben is a kincstár bevételeivé válik a megfizetett összeg.

207–208. §, 210. §

Az alapvető jogok biztosának az AJB-1084/2020. (korábban: 1369/2019.) számú ügyben született jelentése szabályozási problémákat állapított meg a kétszeres elvonás tilalmának az érvényesülésével kapcsolatban abban az esetben, ha az adóhatóságnak az adóhiányt megállapító határozata a költségvetési csalás miatt vagyoneklobzást elrendelő ítélet meghozatalát követően válik véglegessé. Ennek kapcsán meg kell teremteni az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény és a Btk. vagyoneklobzásra vonatkozó szabályainak az összhangját, létre kell hozni a normatív alapját, hogy a párhuzamosan folytatott eljárásokban figyelembe vegyék az eljáró szervek a másik eljárásban már megállapított ugyanolyan jellegű vagyoneklobzást. Fontos kritérium az elv alkalmazása során, hogy a büntetőeljárás alá vont személytől ugyanazért az okozott kárért vonják el a vagyont a büntetőeljárásban,

mint a közigazgatási szankcióval sújtott személy által okozott kár. További kritérium a tényállás azonossága a büntetőeljárásban és a közigazgatási eljárásban: A tényállások eltérése esetén a kétszeres értékelés tilalmának elve nem érvényesülhet. A büntetőjogi és adójogi tényállások összevetése, egyezőségének vagy eltéréseinek vizsgálata minden esetben vizsgálatot igényel. Előfordul, hogy az adóvizsgálat más gazdasági eseményeket is érint, mint a büntető ítélet, úgy a megállapított adókülönbözetből, adóhiányból csak azon összegeket kell a vagyonekobbzás okán kompenzálni, amelyek a büntető ítélettel érintett gazdasági eseményekkel azonosak (pl. ugyanazon számla/számlák vonatkozásában állapította meg az adóhatóság és a büntető bíróság is a fiktitást), vagy az adóvizsgálat pl. szélesebb időszakot érint, mint a büntető ítélet. A „ne bis in idem” elv időbeli korlátja, hogy a kétszeres értékelés tilalma csak addig és csak olyan mértékben érvényesülhet, ameddig és amilyen mértékben a korábban alkalmazott szankció (jelen esetben a vagyonekobbzás) hatályban marad. A befizetendő adókülönbözettől eltérően kell jelölni a vagyonekobbzással érintett adókülönbözetet az adóhatósági rendszerekben, mert mint ilyen, számos jogkövetkezménynél szerepet játszik (az adóhiány, így az adóbírság megállapításánál, az adózói minősítésnél). Az adott kódon feladott összegre tehát – annak ellenére, hogy az – legalábbis befizetendő adóként – nem könyvelődik fel az adózó adószámlájára – e jogkövetkezmények megállapításánál figyelemmel kell lenni és megoldhatónak kell lennie annak is, hogy utána e jogkövetkezmények technikailag megállapíthatóak legyenek. Ehhez, illetve az eljárások jogszerűsége szempontjából elengedhetetlen, hogy a vagyonekobbzással érintett adókülönbözet már a határozat rendelkező részében is megjelenjen. Ellenkező esetben egyrészt rendkívül nagy a veszélye annak, hogy a megfelelő könyvelés elmarad, másrészt magának az eltérő kezelésnek is a határozat a jogalapja az Art. 70. § (1) bekezdés értelmében.

A súlyosítási tilalom nem érvényesülhet, ha a határozat olyan irányú módosítása szükséges, ami a korábban megfizetni nem rendelt adókülönbözet későbbi megfizetésének előírására irányul (mely egyértelműen az adózó terhére történő módosításnak minősül). Ha korábban az adóhatóság az adózót azért nem kötelezte határozatában az adókülönbözet megfizetésére, mert arra vonatkozóan a bíróság vagyonekobbzást rendelt el, azonban a határozat véglegessé válását követően a bíróság a vagyonekobbzást adózó javára változtatta meg.

209. §

Az átmeneti rendelkezések értelmében a már megfizetett, de még nem rendezett befizetések esetében is érvényesíteni kell a megfizetést teljesítő személy újonnan bevezetett közreműködési kötelezettségét. Ha ez hat hónapon nem vezet eredményre, a befizetett összeg a központi költségvetés bevételeivé válna, azzal, hogy ha az az adózó, akinek a fizetési kötelezettsége érdekében a megfizetett összeg elszámolható lenne, utóbb jelentkezik, akkor a megfizetés az adófizetési kötelezettség tekintetében elszámolható lenne. Ugyanez lenne a helyzet, ha a megfizetést teljesítő személy büntetőjogi felelősségét utóbb nem állapítják meg, ilyen helyzetben sem veszne el a visszatérítéshez való jog.

A kettős elvonás tilalma elv visszamenőleges alkalmazásának kritériumait meghatározó rendelkezés.

211–213. §

1. A Javaslat alapján a felszámolási eljárásban kerülnek kielégítésre az olyan vagyoni követelést megtestesítő büntetőeljárású intézkedések és kényszerintézkedések, amelyek a Cstv. 79/A. § (2) bekezdése alapján büntetőjogi hitelezői igénybejelentésnek minősülnek, míg más típusú vagyoni intézkedések és kényszerintézkedések [Cstv. 79/A. § (9) bekezdés] a felszámolástól függetlenül kerülnek végrehajtás alá. A felszámolásban büntetőjogi hitelezői igénybejelentésnek minősül az annak alapjául szolgáló intézkedésről (végleges büntetőjogi hitelezői igénybejelentés) vagy kényszerintézkedésről (végleges büntetőjogi hitelezői igénybejelentés) történő értesítés vagy az erről szóló határozat kézbesítése a felszámoló részére. Ennek megtörténte érdekében a Javaslat az Avt.-ben külön adminisztratív feladatot határoz meg az érintett kényszerintézkedéseket és intézkedéseket végrehajtó állami adó- és vámhatóság számára. Az Avt. szerkezeti felépítéséből következően a 125/A. §-ban helyezhetők el a büntetőjogi hitelezői igények közül a pénzbírságra és a büntetőjogi költségre vonatkozó szabályok, míg a 125/B. §-ban a fedezeti célú zár alá vételre, a 125/C. §-ban pedig a pénzügyi kötelezettségek kifejezett vagyonekobbzásra vonatkozó igénybejelentési szabályok.
2. A Javaslat a Cstv. 79/B. §-a szerinti eseteket rendezi, amikor a felszámolásba bejelentett hitelezői igénynek a zár alá vételére kerül sor. Ha a hitelező a vagyonfelosztás során zár alá vétellel terhelt jogot szerez, a vagyont a zár alá vételt végrehajtó állami adó- és vámhatóság számára kell rendelkezésre bocsátani. Ha a zár alá vett hitelezői igényre vagyonekobbzást rendelnek el, annak sorsa attól függően alakul, hogy fiktitív hitelezői igény vagyonekobbzása

történt, vagy pedig valós hitelezői igény fedezeti célú vagyonekobzása. A két kategória közötti világos elhatárolást a Javaslat azzal a terminológiai megoldással teremti meg, hogy fiktív igény esetén a vagyonekobzás tárgya közvetlenül az igény lehet (hiszen a bűncselekmény eredménye a hitelezői igény mint vagyonelem), valós hitelezői igény pedig csak pénzösszegben kifejezett vagyonekobzás tárgya lehet. Ennek megfelelően a Javaslat a Cstv.-t érintő szabályok között a nem pénzösszegben kifejezett vagyonekobzás eseteire határoz meg az általánostól eltérő következményeket [Cstv. 79/B. § (3), (5), (6) bekezdés], míg a hitelezői igényre elrendelt, pénzösszegben kifejezett vagyonekobzás esetére az általános jogkövetkezményeket írja elő [Cstv. 79/B. § (8) bekezdés]. Fiktív igényre vonatkozó vagyonekobzásból származó vagyon a Javaslat szerint nem kerülhet az állam tulajdonába, hanem azt az adós számára kell rendelkezésre bocsátani. Erre azért van szükség, hogy az állam más jóhiszemű hitelezők sérelmére a kielégítési sorrendtől eltérően ne szerezzen vagyont. Az adós számára a vagyon visszaszolgáltatása a felszámolás egyes szakaszaiban eltér: a felszámolás alatt a felszámoló rendelkezésre bocsátásával, azután pedig a Ctv. szerinti vagyonrendezés kezdeményezésével hajtható végre. Mindezekkel szemben valós igény esetén a vagyonekobzás állami jogszerzéssel jár. A Cstv. bemutatott szabályozásához igazodó normaanyag kerül a Javaslat alapján az Avt. 125/C. § (7) bekezdésébe is azzal, hogy az adóvégrehajtásban a fiktív igényre vonatkozó vagyonekobzás esetén az általánostól eltérő szabályozás szerepel.

Végül a logikai teljességre törekedve utalni kell arra is, hogy ha a zár alá vett hitelezői igényre nem rendelnek el vagyonekobzást, akkor az általános szabályok szerint kell intézkedni a hitelezőt megillető vagyon tehermentesítése és annak a hitelező rendelkezésére bocsátása érdekében.

3. A Javaslat az Avt. 125/C. § (8) bekezdésére vonatkozó rendelkezésével vagyonrendezés lefolytatását írja elő arra az esetre, ha a felszámolásban nem szűnik meg teljesen, hanem csak lecsökken a büntetőeljárással összefüggő vagyoni igény.

214. §

A NAV előtt folyamatban lévő végrehajtási eljárások egységes szabályozása érdekében a Javaslat a korábban törvényszéki végrehajtói hatáskörbe tartozó, majd 2019. január 1-től az állami adó- és vámhatóság végrehajtási jogkörébe kerülő azon elévült igazságügyi követelések végrehajtására, amikre sem az Avt., sem a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) szabályai nem alkalmazhatók, megteremti az adóhatóság törvényi felhatalmazását az ügyek befejezésére.

Amennyiben a 2019. január 1. előtt indult végrehajtási ügyekben az elévülés még az átadást megelőzően bekövetkezett, a Vht. 57. §-a alapján kell a követelés elévülését megállapítani, míg az adóhatóság előtti eljárásban bekövetkezett elévülések esetén az irányadó szabályokat az Avt. tartalmazza. A Javaslat ugyanakkor mindkét eljárásra az adóhatóságot jogosítja fel, mely az elévülés megállapíthatósága esetén saját hatáskörben hozza meg az eljárást megszüntető határozatát.

215–216. §

A 125/C. § (6) bekezdésében kodifikációs korrekcióra kerül sor.

A Javaslat 125/C. § (4) bekezdésében rögzíti, hogy a pénzösszegben elrendelt vagyonekobzás végrehajtása során az állam nem tulajdont szerez az ingatlan fölött, hanem azt egy követelése érdekében vonja végrehajtás alá.

217. §

A rendelkezés az Európai Közösségek tisztviselőinek személyzeti szabályzatáról és egyéb alkalmazottainak alkalmazási feltételeiről szóló, 1968. február 29-i 259/68/EGK, Euratom, ESZAK tanácsi rendelet hatálya alá tartozó szolgálati jogviszonyban állt személy számára lehetőséget teremt arra, hogy megállapodást kössön csecsemőgondozási díjra, gyermekgondozási díjra, örökbefogadói díjra való jogosultság megállapításához szükséges a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény által meghatározott előzetes 365 napi biztosítási idő megszerzésére.

218. §

A rendelkezés rögzíti, hogy a megállapodás megkötése a csecsemőgondozási díj, a gyermekgondozási díj, illetve az örökbecfogadói díj elbírálása tárgyában hozott határozat elleni jogorvoslatra meghatározott idő lejártáig kezdeményezhető, és a járulékot a megállapodás megkötését követő öt napon belül egy összegben kell megfizetni.

219. §

A megállapodás a lakóhely szerint illetékes egészségbiztosítási szervként eljáró fővárosi és megyei kormányhivatallal köthető meg.

220. §

A rendelkezés az anyasági pénzbeli ellátás biztosítására irányuló megállapodás megkötéséhez szükséges dokumentumokat határozza meg.

221. §

Átmeneti rendelkezés.

222. §

Szövegpontosító rendelkezések.

223. §

A törvény főszabály szerint 2022. január 1-jén lép hatályba, ez alól kivételek:

- a Cstv. 23. § (1) bekezdését 2022. január 1. napjával módosítja az állami vagyonnal való fenntartható gazdálkodás megteremtése érdekében egyes vagyongazdálkodást érintő törvények módosításáról, valamint egyéb vagyon-gazdálkodási rendelkezésekről szóló a 2021. évi LXXXIV. törvény 6. §-a. Annak érdekében, hogy ne legyen ütközés a hatályba lépési időpontok között, indokolt a Javaslatlal módosítandó, ugyanezen rendelkezést érintő módosítást 2022. január 2-án hatályba léptetni,
- 2022. február 2-án lépnek hatályba a pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2021. évi LXXIX. törvény szerinti Bnytv.-módosításhoz kapcsolódó kiegészítések,
- a Btk.-t, Be.-t, Bktv.-t, Bv. tv.-t, és egyéb ágazati törvényeket érintő módosító rendelkezések 2022. március 1-jén lépnek hatályba,
- a Bnytv. arcképelemzési nyilvántartásához kapcsolódó módosításai 2022. április 2-án, az ECRIS TCN nyilvántartásba történő adatközléssel kapcsolatos rendelkezései 2022. június 28. napján lépnek hatályba,
- az Európa Tanács kulturális örökséggel kapcsolatos bűncselekményekről szóló, Nikóziában, 2017. május 19-én kelt egyezménye kihirdetésével kapcsolatos módosítások az egyezmény hatálybalépésének a napján lépnek hatályba.

224. §

Sarkalatossági rendelkezést állapít meg.

225. §

E rendelkezés felsorolja azokat az uniós jogi aktusokat, amelyek végrehajtását a törvény szolgálja.

Végső előterjesztői indokolás az egyes pénzügyi és gazdasági tárgyú törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXXV. törvényhez

(Az indokolás az Indokolások Tárában közzétételre kerül)

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A törvényjavaslat célja a hazai gazdaság újraindítását követően, a jelenleg is működő és folyamatosan fejlődő gazdaság védelmének elősegítése érdekében több gazdasági, illetve pénzügyi tárgyú törvény esetén e folyamatosan változó gazdasági folyamatokhoz való igazodás a gazdaság további hatékony működése érdekében.

Indokolt továbbá a Magyar Államkincstár illetve – tágabb értelemben – a költségvetés végrehajtásában résztvevő valamennyi, a központi alrendszerbe tartozó államháztartási alany (költségvetési szerv – a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok és a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat kivételével –, fejezeti kezelésű előirányzat, központi kezelésű előirányzat, elkülönített állami pénzalapok és a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai) által a költségvetés végrehajtása során alkalmazott informatikai rendszer megújítása, az informatikai támogatás minőségének és integráltságának javítása. Ebből adódóan néhány olyan – a költségvetés végrehajtásának szabályrendszerét érintő – változtatás javasolt, amely a folyamatokat egységesíti, egyszerűsíti, valamint lehetőséget biztosít az integrált informatikai támogatásból adódó előnyök kihasználására.

A fentiekre figyelemmel a törvényjavaslat további célja a Központi Költségvetés Végrehajtását Támogató Rendszer (a továbbiakban: KKVTR rendszer) működéséhez szükséges jogszabályi feltételek megteremtése az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) és egyes kapcsolódó törvények módosításával.

A KKVTR rendszer megvalósítása a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos kincstári feladatokat újraszervezi és informatikai támogatását fejleszti. Ezzel párhuzamosan új kincstári számlavezető rendszer bevezetésére is sor kerül, így a költségvetés végrehajtása és a banki rendszer funkciók egyértelműen elkülönülnek.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1–2. §, 1. melléklet

A módosítás célja a jogszabályi koherencia megteremtése az Országos Atomenergia Hivatal rendeletei, valamint az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény között.

2022. május 1-jétől az Országos Atomenergia Hivatal rendeletben szabályozza a nukleáris létesítmények és a radioaktív hulladéktárolók nukleáris biztonsági követelményeit és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységet, valamint a sugárvédelmi eljárásokat. A jogalkotási hatáskör változására tekintettel szükséges a kormányrendeleti hivatkozások módosítása.

Emellett a módosítás az egyes eljárások korszerűsítését és a polgárok biztonságának további megerősítését célzó intézkedésekről szóló 2021. évi CXX. törvény való összhang biztosítására irányul.

3–5. §

A módosítás célja egyes javadalmazások közvetlen filmgyártási költségként való elszámolási lehetőségének bővítése a jogalkalmazási gyakorlat tapasztalatai alapján. Ennek érdekében a mozgóképről szóló 2004. évi II. törvény módosításával a javaslat alapján a jelenlegi 12 millió forintos értékhatár a belföldi illetőségű magánszemélyek esetében teljesen megszűnik. A külföldi magánszemélyek (vagyis a nem belföldi magánszemélyek esetében) a 3 millió forintos értékhatár megmarad. Emellett a módosítás meghatározza a belföldi magánszemély és az életvitelszerűség fogalmát, valamint kitér arra is, hogy az életvitelszerűséget milyen módon kell igazolni.

6. §

A KKVTR rendszer bevezetésével összefüggésben a módosítás alapján az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szervek az elemi költségvetésüket forrásbontásban készítik el. Ennek megfelelően a kiadások forrása nem egy arányszám alapján kerül meghatározásra, hanem a költségvetési szerv által az elemi költségvetésben megadottak szerint. A forrásbontás kizárólag a finanszírozást érinti, így biztosítható, hogy a későbbiekben az arányszámok alapján számított források módosításáról az intézményeknek ne kelljen külön intézkedniük.

7. §, 14. §

A javaslat alapján a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai finanszírozására a központi kezelésű előirányzatokkal azonos módon kerül sor.

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak a központi kezelésű előirányzatokkal azonos módon történő kezelése azt is jelenti, hogy ezen előirányzatok költségvetési év végéig fel nem használt összege a költségvetési év utolsó napján átvezetésre kerül, tehát a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai a jövőben költségvetési maradvánnyal nem rendelkeznek.

A megelőlegezés megszüntetése nem érinti a központi és köztisztviselői költségvetési szerveket, az elkülönített állami pénzalapokat, az agrártámogatásokat, az önkormányzati alrendszert, illetve az egyéb államháztartáson kívüli szervezeteket érintő megelőlegezéseket.

Emellett a javaslat hatályon kívül helyezi a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai megszűnő költségvetési maradványa miatt szükségtelen rendelkezést.

8–9. §, 11. §

A KKVTR rendszer – mint az államháztartás információs rendszere részeként működtetett, integrált informatikai rendszer – bevezetéséhez szükséges a rendszer meghatározása a törvényi szintű szabályozásban. A javaslat bemutatja a KKVTR rendszer szerepét, a kezelt adatok körét, valamint rögzíti azt, hogy a KKVTR rendszer működtetése, fejlesztése a Kincstár felelősségi körébe tartozik.

A módosítás az Áht.-ban rögzíti a KKVTR rendszer fogalmát, aminek alapján az államháztartás információs rendszere részeként működtetett, integrált informatikai rendszer, valamint kiter az azon adatok körére, amelyet a rendszer nyilvántart és kezel. A KKVTR rendszer a központi költségvetés végrehajtási adatainak nem közhiteles nyilvántartó rendszere, azaz csak a rendszerben nyilvántartott adatokra történő hivatkozás nem keletkeztet sem jogokat, sem kötelezettségeket. A KKVTR rendszer személyes adatokat nem tart nyilván.

A Kincstár kiemelt feladatául a központi költségvetés végrehajtása során működteti az államháztartás információs rendszerét. Ezzel összefüggésben rögzíti a módosítás, hogy az államháztartás információs részeként – személyes adatokat nem tartalmazó – államháztartási adattárház működik, ami a Kincstár által fejlesztett és működtetett korszerű, a költségvetés tervezését és végrehajtását elősegítő integrált pénzügyi elemző rendszer, és biztosítja a megfelelő döntés-előkészítő információk közel valós időben való rendelkezésre állását.

Emellett a javaslat a KKVTR rendszerben történő feladatellátáshoz szükséges adatok kezelését is meghatározza, valamint felhatalmazást ad a pénzügyminiszter számára, hogy rendeletben szabályozza a KKVTR rendszer működésének részletes szabályait és annak megfelelő működéséhez szükséges műszaki alapkövetelményeket.

10. §

A módosítás rögzíti, hogy államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szerv – a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok és a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat kivételével –, a központi kezelésű előirányzat, a fejezeti kezelésű előirányzat, az elkülönített állami pénzalap és a társadalombiztosítás pénzügyi alapja kezelő szerve felhasználási terv keretében teljesíti a rendszeres adatszolgáltatásokat a költségvetési évben várhatóan felmerülő kiadásairól és bevételeiről, valamint a költségvetési év, és a költségvetési évet követő kötelezettségvállalásairól, más fizetési kötelezettségeiről és követeléseiről a Kormány rendeletében meghatározott módon és gyakorisággal. A felhasználási terv tartalmazhat a kincstári nyilvántartás szerinti, valamint a várható adatokra vonatkozó információkat.

12. §

A KKVTR rendszer bevezetésével az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szervek a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok és a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat kivételével – tételes adatszolgáltatást teljesítenek a tárgyévi és költségvetési éven túli kötelezettségvállalásokról, más fizetési kötelezettségeikről, valamint az egyes követeléseikről a gazdasági események felmerüléséhez illeszkedő határidőn belül. A javaslat átmeneti rendelkezése kellő felkészülési időt biztosít a központi költségvetési szervek számára arra, hogy a 2022. január 1-jén induló új informatikai rendszer felé történő adatszolgáltatás tételes adatszolgáltatás helyett aggregált (nem tételes) módon is teljesíthető legyen.

13. §

A módosítás a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai finanszírozására vonatkozó szabályváltozásból adódóan felmerülő további szövegpontosítást tartalmazza. Emellett a javaslat a vissznyereményi anyagok állam nevében történő értékesítésére irányuló szabályt valamint az Áht. 108/A. § szerinti adatszolgáltatáshoz kapcsolódó felhatalmazó rendelkezést pontosítja.

15–16. §

Az elektronikus cigaretta kiskereskedelmének korlátozása során a vállalkozáshoz való jog korlátozásával érintettek kompenzációjával kapcsolatos mulasztás megállapításáról szóló 3/2020. (I. 3.) AB határozatában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azáltal, hogy az elektronikus cigaretta és a kapcsolódó termékek kiskereskedelmének koncesszióköteles dohányboltokra történő korlátozásával egyidejűleg nem rendelkezett a vállalkozáshoz való jog korlátozásával érintettek megfelelő kompenzációjáról. A fiatalok dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről szóló 2012. évi CXXXIV. törvény módosítása az érintett kiskereskedők anyagi kompenzációjának a törvényi kereteit (jogosultság feltétele, kompenzáció mértéke, döntéshozó kijelölése) teremti meg.

A fentiek érdekében a módosítás felhatalmazást ad a Kormány részére, hogy rendeletet alkothasson a kiskereskedelmi tevékenység körében elektronikus cigaretta, utántöltő flakon, vagy dohányzást imitáló elektronikus eszköz forgalmazására 2016. május 20-án jogosult személy vagy szervezet a törvényben meghatározottak szerinti anyagi kompenzációra történő jogosultság részletszabályairól. A javaslat továbbá annak érdekében fogalmaz meg szövegpontosításokat, hogy a kompenzációra irányuló kérelem 2022. január 31-ig benyújtható legyen, valamint a kompenzációra irányuló kérelemről döntést hozó szerv kormányrendeletben kijelölhető legyen.

17. §, 18. §

A KKVTR rendszerrel szoros kapcsolatban álló, illetve annak részét képező törzsadat-nyilvántartás rendszerét az Áht. 106/G. §-a alapján a Kincstár működteti, a jogszabályban meghatározott feladatainak ellátása céljából. Annak érdekében, hogy a törzsadat-nyilvántartás a Kincstár működését teljes körűen támogatni tudja, további nyilvántartásokkal szükséges kapcsolatot létrehozni az adatátvitel jogalapját meg kell teremteni.

A javaslat a gondnokoltak nyilvántartásához való hozzáférés jogalapját teremti meg a gondnokoltak és az előzetes jognyilatkozatok nyilvántartásáról szóló 2013. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Gondnokolti törvény) módosításával a Kincstár azon szakterületei részére, amelyek ügyviteli folyamataik végrehajtásához eddig egyedi megkeresésben szerezték be a gondnokoltakra vonatkozó információkat a jövőben ezt egy egységesen kialakított csatornán keresztül tehetnék meg.

A módosítás szerint a Kincstár közvetlen hozzáféréssel jogosult megismerni és kezelni a gondnokolt családi és utónevét, születési családi és utónevét, születési helyét és idejét, a gondnokolt anyjának születési családi és utónevét, a gondnokság alá helyezésről, annak módosításáról, felülvizgatójáról, megszüntetéséről jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését és ügyszámát, a gondnokság alá helyezés, annak módosítása, felülvizsgálata, megszüntetése tárgyában hozott határozat jogerőre emelkedésének napját, a gondnokság cselekvőképességet korlátozó részleges vagy teljes jellegét, valamint a bíróságnak a cselekvőképességet részlegesen korlátozó ítéletében meghatározott ügycsoportot vagy ügycsoportokat.

A fővárosi és megyei kormányhivatalok működésének egyszerűsítése érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2019. évi CX. törvény (a továbbiakban: törvény) 87. §-a Gondnokolti törvény 6. § (2) bekezdését úgy módosítja, hogy a szociális hatóság és a rehabilitációs hatóság közvetlen hozzáférést kap a nyilvántartás adataihoz. Azonban a Gondnokolti törvényt érintő módosítás összhangjának megteremtése érdekében a törvény 87. §-ával megállapított Gondnokolti törvény 6. § (2) bekezdés k) pontját eltérő szöveggel szükséges hatályba léptetni, mivel a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos eljárási szabályokról szóló 327/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdése alapján az ott meghatározott esetekben a központi nyugdíjbiztosítási szerv, azaz a Kincstár is rehabilitációs hatóság.

19–21. §

A törvényjavaslat alapvetően módosítja a tisztjelöltek jogait és kötelezettségeit. E §-ok az ezekre tekintettel szükséges technikai, terminológiai pontosításokat hajtanak végre.

22. §

A § a rendvédelmi tisztjelölteket érintő, folyamatban lévő törvénymódosításnak megfelelően újraszabályozza a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) tisztjelöltjeire vonatkozó rendelkezéseket. A módosítás alapján a tisztjelöltek a korábbi ösztöndíjas tisztjelölti jogviszonytól eltérően, a jogviszony a NAV vezetője általi kinevezéssel jön létre, és a felek jogait és kötelezettségeit minden tartalmi elem vonatkozásában jogszabály határozza meg. A tisztjelölt részére a kinevezést legkésőbb a rendészeti alapfelkészítést megelőző 15 nappal át kell adni. A tisztjelölt elsődleges szolgálati kötelezettsége a rendvédelmi szervnél a tiszt besorolási osztályba tartozó szolgálati beosztásban történő szolgálatteljesítésre való felkészülés.

Lényeges változás, hogy a tisztjelölt köteles a tanulmányait legjobb képességei szerint folytatni, és az adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyba történő kinevezését követően legalább 10 év időtartamban a NAV-nál szolgálatot teljesíteni. A tisztjelölt a beiratkozást követő hat hónapig rendészeti alapfelkészítésen vesz részt, amelynek befejezésekor „Tisztjelölt” vizsgát, ezt követően a pénzügyőr számára előírt esküt tesz.

A § a fentiekkel összefüggésben részletesen meghatározza a tisztjelölti jogviszony megszűnésének eseteit. Amennyiben a tisztjelölt a tanulmányi és vizsgaszabályzatban, illetve a tantervben rögzített, a tanulmányokban való előrehaladással kapcsolatos kötelezettségeit nem teljesíti vagy a hallgatói jogviszonyát megszünteti, a tisztjelölti jogviszony a törvény erejénél fogva megszűnik, az addig megszerzett rendfokozatát elveszti, és őt a NAV vezetője adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyba történő kinevezéssel egyidejűleg a NAV bármely szervénél II. besorolási osztályba tartozó pénzügyőri munkakörbe helyezi. A NAV vezetője a tisztjelölt kérelmére és a tisztjelölt különös méltánylást érdemlő egyéni érdekére tekintettel – a pénzügyőri munkakörben való továbbfoglalkoztatás helyett – engedélyezheti a tisztviselői státuszban, tisztviselői munkakörben történő továbbfoglalkoztatást.

A tisztjelölt havonta a miniszter rendeletében meghatározottak szerinti illetményre jogosult, ami alapilletményből, tanulmányi díjból, valamint illetménypótlékból áll. Az alapilletmény legalább a garantált bérminimumnak megfelelő összeg. A tisztjelölt emellett foglalkoztatási szabályzatban meghatározottak szerint kollégiumi elhelyezésre, térítésmentes ételmezési, ruházati ellátásra, tanszertámogatásra, ezen túlmenően egyes költségtérítésre és szociális juttatásokra jogosult.

Mivel a jogviszony minden lényeges elemét törvény határozza meg, ezért a törvényjavaslat írja elő az illetmény visszatérítésének kötelezettségét, és annak eseteit. Ezek közé alapvetően azon esetkörök tartoznak, amikor a hallgatói jogviszony, illetve a tanulmányok befejezését követően a 10 éves időtartam alatt a szolgálati jogviszony a tisztjelöltnek felróható okból szűnik meg. A megtérítés részletes szabályait miniszteri rendelet fogja meghatározni. A megtérítési kötelezettség alól a NAV vezetője – miniszteri rendeletben meghatározott rendben – a tisztjelöltet kérelmére, különös méltánylást érdemlő körülményeire figyelemmel mentesítheti.

A tisztjelölt a NAV tisztjelölti állományában, a hallgatói előmenetelének megfelelő tisztjelölti rendfokozati jelzéssel teljesít szolgálatot. A tisztjelölt a vele tisztjelölti jogviszonyt létesítő rendvédelmi szerv tisztjelölti állományában, a hallgatói előmenetelének megfelelő tisztjelölti rendfokozati jelzéssel teljesít szolgálatot. A rendfokozatok a tiszthelyettesi állománycsoport rendfokozati jelzéseihez igazodik, viselésük azonban kizárólag a tanulmányok idejére szól. A fentiek alapján a tisztjelölt rendfokozata az állományba vétel napjától hallgató őrmester, a második évfolyam megkezdésétől hallgató törzsőrmester, a harmadik évfolyamban hallgató főtörzsőrmester, a negyedik

évfolyamosoké 1. napjától hallgató zászlós. A szolgálatteljesítési helye a Nemzeti Közszerológáti Egyetem Rendészettudományi Kar Rendvédelmi Tagozata.

A § emellett meghatározza a tisztjelölt fegyelmi és kártérítési felelősségére vonatkozó rendelkezéseket is, mely szerint, ha a tisztjelölt a tisztjelölti jogviszonyából vagy a hallgatói jogviszonyából eredő kötelezettségét vétkeesen megszegi, fegyelemsértést követ el. A jogszabályhely tartalmazza a tisztjelölttel szemben alkalmazható fenyítéseket. A tisztjelölt kártérítési felelőssége kiterjed a tisztjelölti jogviszonyából és a hallgatói jogviszonyából eredő kötelezettségének vétkes megszegésével okozott kár megtérítésére is. A fegyelmi és a kártérítési eljárás jogszabályban nem szabályozott kérdéseiben a Nemzeti Közszerológáti Egyetem fegyelmi és kártérítési szabályzatának rendelkezéseit kell alkalmazni.

23. §

A § a törvényi szabályok végrehajtását szolgáló miniszteri rendeleti rendelkezések, így az illetmény megállapítása és folyósítása szabályainak, az alapilletmény évfolyamonkénti eltérő mértékére, az egyéb illetményelemek megállapításának feltételeire és összegére, továbbá a megtérítési kötelezettségre, a megtérítési kötelezettségre vonatkozó halasztás engedélyezésének rendjére, a fizetési könnyítés a mentesítési eljárásra vonatkozó szabályok megállapítására ad felhatalmazást.

24. §

Átmeneti rendelkezés tartalmazza, hogy a jelenlegi tisztjelölti jogviszony 2022. augusztus 1-jei hatállyal, a törvény erejénél fogva alakul át a módosítás szerinti tisztjelölti jogviszonnyá. Az átalakulást megelőzően a jelenlegi tisztjelöltek számára lehetőséget teremt a rendelkezés arra, hogy az előzetes tájékoztatás alapján meghatározott határidejéig nyilatkozzanak, hogy elfogadják-e az új szabályozás szerinti rendvédelmi jogviszonyt.

25. §

A fenti módosításokra tekintettel a § hatályon kívül helyezi a tisztjelöltek ösztöndíját rögzítő mellékletet.

26. §

A § a törvényjavaslat hatálybalépéséről rendelkezik.

27. §

A § a törvényjavaslat egyes rendelkezéseinek a sarkalatosságára utal.

Végső előterjesztői indokolás az egyes energetikai és közlekedési tárgyú, valamint kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXXVI. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelentő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A törvény első nagy célja a gyakorlati tapasztalatok és jogharmonizációs kötelezettségek alapján szükséges több energetikai tárgyú és kapcsolódó törvényt érintő módosítás megtétele.

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Bt.) módosítása a hidrogén rendszer telepítésének jogszabályi alapjait teremti meg. Az elmúlt időszak jogalkalmazási tapasztalataira tekintettel a módosítás pontosítja

a bányatelek jogi jellegének bejegyzését az ingatlan-nyilvántartásba, az építőipari nyers- és alapanyag kitermelés szünetelése esetére fizetendő díj számítását, a szünetelés alatt meg nem fizetett díj jogkövetkezményét. A Bt. jogharmonizációs záradékkal, valamint a magyar államot megillető elővásárlási jog és a bányászati jogra vonatkozó állami igénybejelentés jogintézményének a bevezetését követően eltelt időszakban szerzett jogalkalmazási tapasztalatok alapján szükséges pontosításokkal egészül ki.

A távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény (a továbbiakban: Tszt.) módosítása a villamos energia és a földgáz ágazati szabályokkal való összhang megteremtése érdekében szükséges pontosítást tartalmaz.

A földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (a továbbiakban: Get.) módosítása a hatósági gyakorlati tapasztalatok alapján felmerült pontosításokat, korrekciókat tartalmaz.

Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény (a továbbiakban: Éhvt.), valamint az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételtől szóló 2012. évi CCXVII. törvény (a továbbiakban: Ügkr. tv.) módosítása jogharmonizációs célú.

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalról szóló 2013. évi XXII. törvény (a továbbiakban: MEKH. tv.) módosításának célja egyrészt az, hogy az energiahatékonyságról szóló 2015. évi LVII. törvény 12/A. alcíme által 2021. január 1-jén bevezetett energiahatékonysági kötelezettségi rendszer kapcsán alkalmazható szankciók keretében a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény szerinti figyelmeztetés kizárásra kerül, másrészt az, hogy az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerben elért energiamegtakarítások biztonságos átruházásához, a visszaélések megelőzéséhez egy teljeskörű, valamennyi hitelesített energiamegtakarítást, mint vagyoni értékű jogot és annak jogosultját naprakészen tartalmazó online nyilvántartás kerül bevezetésre az energiamegtakarítás jogosultjának a megjelölése mellett.

A megújuló energia közlekedési célú felhasználásának előmozdításáról és a közlekedésben felhasznált energia üvegházhatású gáz kibocsátásának csökkentéséről szóló 2010. évi CXVII. törvény, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény módosításának célja jogharmonizációs kötelezettség teljesítése, melynek keretében az Európai Unió Tiszta Energia Csomagjának részét képező, a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: REDII Irányelv) rendelkezései kerülnek átültetésre.

A törvény második nagy célja a gyakorlati tapasztalatok és jogharmonizációs kötelezettségek alapján szükséges több közlekedési tárgyú és kapcsolódó törvényt érintő módosítás megtétele.

A közúti szállítási ágazatban dolgozó járművezetők kiküldetésére vonatkozó különös szabályoknak a 96/71/EK irányelv és a 2014/67/EU irányelv tekintetében való meghatározásáról, a 2006/22/EK irányelvnek a végrehajtási követelmények tekintetében történő módosításáról, valamint az 1024/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2020. július 15-i (EU) 2020/1057 európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikke a közúti járművezetők kiküldetésére különös szabályokat határoz meg, amelyeket a magyar jogrendszerbe át kell ültetni. A munkavállalók kiküldetésére vonatkozó általános szabályokat a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) határozza meg. Az Mt. 298. §-a lehetővé teszi, hogy a rendelkezéseitől törvény – ágazati, szakmai sajátosságokra tekintettel – eltérjen. A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény módosítása az általános kiküldetési rendelkezésektől a közúti közlekedési szektorban alkalmazandó eltérő szabályait tartalmazza, valamint meghatározza a járművezetők kiküldetésével összefüggő hatósági ellenőrzés és szankcionálás törvényi szabályait.

Magyarország közlekedési hálózata folyamatosan bővül, fejlődik. A közlekedési beruházások megvalósítása és a közlekedési infrastruktúra során, a gyakorlatban rendszeresen felmerülnek olyan kérdések, amelyek rendezése a hatályos jogszabályok módosítását igénylik. A módosítások elsősorban a közlekedési infrastruktúra fejlesztése hatékonyságának növelését, a beruházások megvalósításának gyorsítását és egyszerűsítését célozzák, valamint összefüggnek európai uniós tagságunkkal is.

A légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény (a továbbiakban: Lt.) módosításának célja a jogalkalmazás során felmerült jogalkalmazói pontosítások megtétele, a légi jármű vezető repülőorvosi minősítés másodlagos felülvizsgálati eljárásának ügyintézési határidejének, a légiközlekedési tevékenység végzésére vagy a légiközlekedéssel összefüggő tevékenység végzésére irányuló engedély megadásával és a felügyeleti hatóság részére fizetendő díjjal összefüggésben.

Az Lt. 5. §-ának módosítását az indokolja, hogy a magyar légtér igénybevételéről szóló 4/1998. (I. 16.) Korm. rendelet módosításáról szóló 472/2021. (VIII. 6.) Korm. rendelet lehetővé teszi, hogy a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (a továbbiakban: MTVA) a közszolgálati feladatai ellátása érdekében a magyar légtér igénybevételéről szóló 4/1998. (I. 16.) Korm. rendeletben meghatározott, a pilóta nélküli légi járművekre és pilóta nélküli állami légi járművekre vonatkozó műveleti korlátozást alkalmazzon, és az így kialakított légtérben pilóta nélküli légi járművel vagy pilóta nélküli állami légi járművel repülést végrehajtsa. Ennek értelmében az MTVA önállóan, jogszabályi felhatalmazás alapján végezheti a tevékenységét, azonban a hatályos törvényi szabályozás csak a pilóta nélküli játéki légi járművek vonatkozásában nem teszi kötelezővé a lakott terület feletti eseti légtér kijelölését. A teljeskörű szabályozáshoz az Lt. 5. § (3) bekezdésének módosítására is szükség van. Jelenleg ez a szabályozás az Lt. rendelkezésének veszélyhelyzet idején történő eltérő alkalmazásáról szóló 471/2021. (VIII. 6.) Korm. rendeletben található, azonban a veszélyhelyzet megszűnésével e rendelkezés hatályát veszti. A további alkalmazhatóság érdekében a rendes jogalkotási eljárásban szükséges a rendelkezést törvényi szintre emelni.

Az Lt. 17. § 4) e) pontjának kivétellel történő kiegészítésére azért van szükség, mert a hatóság által vezetett nyilvántartás jelenlegi szabályozások szerinti kötelező adattartama a saját építésű pilóta nélküli légi járművek vonatkozásában hiányosan tölthető ki, hiszen ezek nem rendelkeznek sorozatszámokkal, így esetükben nem rögzíthető ilyen adat a nyilvántartásban. Az Lt. 17. §-ának (19) bekezdéssel történő bővítését indokolja, hogy az a pilóta nélküli légi járművek beazonosíthatóságát biztosítja.

A törvény a 923/2012/EU rendeletnek, a 139/2014/EU rendeletnek és az (EU) 2017/373 rendeletnek a légiforgalmi szolgáltatásra/a léginavigációs szolgálatokra, a légtérszerkezet kialakítására, az adatminőségre és a futópálya biztonságára vonatkozó követelmények tekintetében történő módosításáról, valamint a 73/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2020. február 14-i (EU) 2020/469 bizottsági végrehajtási rendelet 2022. január 27-től kötelező alkalmazásával összefüggésben a radarberendezésektől, valamint egyéb rendszerektől származó, a légiforgalmi szolgálat által rögzített adatokra vonatkozóan a végrehajtást elősegítő, nemzeti szintű kiegészítő szabályozást tartalmaz.

A törvény továbbá olyan törvényi szintű rendelkezést foglal magában, amely a légiközlekedésről szóló törvény alapján a HungaroControl Zrt. által ellátott repülésmeteorológiai szolgáltatás 2022. január 1-jével az Országos Meteorológiai Szolgálat részére történő átadásával összefüggő kérdések rendezéséhez szükséges.

A közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény módosításának célja az okmányok adattartalmára való hivatkozás pontosítása. Az okmányok adattartalma a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló kormányrendeletben van meghatározva.

Továbbá pontosítás szükséges a járműnyilvántartás és a kötvénynyilvántartás közötti adattovábbítások tekintetében. A biztosító saját jogalapja szerint, saját maga kérdezi le a nyilvántartásból a szükséges adatokat, így az automatizálás teljesítésre vonatkozó utalás elhagyása szükséges.

A víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Vkt.) módosításának célja a belvízi hivatásos hajós képzésekre vonatkozó uniós jogszabálycsomag részét képező irányelvek átültetése és rendeletek végrehajtásának biztosítása, továbbá a hajózási szakterületen – hajózási biztonsági okokból – szükségessé vált törvényi szintű módosítások átvezetése a hatályos szabályozásban.

A Vkt. módosításának célja továbbá az (EU) 2017/2397 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az uniós képesítő bizonyítványok, szolgálati könyvek és hajónaplók adatbázisaira vonatkozó előírások tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2020. január 20-i (EU) 2020/473 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet végrehajthatóságának biztosítása.

Az Európai Bizottság 2021. július 16-án 2021/2092. számon kötelezettségzegési eljárást indított Magyarország ellen az egységes európai vasúti térség létrehozásáról szóló, 2012. november 21-i 2012/34/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelés hiánya miatt. A Bizottság hivatalos felszólítása alapján Magyarország vállalta, hogy több ponton módosítja vagy pontosítja az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény vonatkozó rendelkezéseit.

A fejlesztések egységes szemléletben történő előkészítése érdekében készült el a Budapesti Agglomerációs Vasúti Stratégia (BAVS), amely kijelöli Budapest és a fővárosi agglomeráció vasút- és HÉV- fejlesztésének irányait és céljait,

amely alapján a H5–H6/H7 HÉV fejlesztés előkészítése folyamatban van. A kivitelezési feladatok finanszírozásához a projekt nevesítésre került Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervében („RRF terv”).

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Sztv.) módosításának célja egyrészt a minden közlekedési alágazatra egységes, integrált jegy- és tarifarendszer kialakítása és ezzel összefüggésben a szolgáltatási színvonal javítása, az utazási igényekhez igazított, új díjtermékek bevezetése.

Az Sztv. módosításának másik oka a személyszállítás területén általánosan alkalmazott megfigyelés és felvételkedés szabályozásának a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2016/679 rendelet (a továbbiakban: GDPR) és a hazai személyes adatok védelmére vonatkozó jogszabályok rendelkezéseivel való összhang megteremtése. Mindezek mellett a módosításra a személyszállítási szolgáltatók utasai, a munkavállalói és megbízottai életének, személyének, testi épségének, valamint a járművei, berendezései, eszközei, egyéb vagyontárgyai védelme érdekében van szükség.

A vasútnak nem minősülő egyéb kötöttpályás közlekedés biztonságával összefüggő munkakörök betöltéséhez szükséges vizsgákhoz tartozó vizsgadíjakra vonatkozó részletszabályok megalkotása érdekében indokolt a vasútnak nem minősülő egyéb kötöttpályás közlekedésről szóló 2015. évi CII. törvényben a szükséges felhatalmazó rendelkezés megállapítása.

A törvény harmadik nagy célja a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága (a továbbiakban: Hatóság) feladatkörét érintően a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságáról szóló 2021. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Sztfhvtv.), és egyes azzal összefüggő törvények módosítása a Hatóság feladatkörének bővítése és a gazdálkodására vonatkozó szabályok pontosítása érdekében.

Az ENISA-ról (az Európai Unió Kiberbiztonsági Ügynökségről) és az információs és kommunikációs technológiák kiberbiztonsági tanúsításáról, valamint az 526/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/881 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerint felállítandó, az információs és kommunikációs technológiák kiberbiztonsági tanúsítására vonatkozó nemzeti intézményrendszer tekintetében az általános kiberbiztonsági tanúsító hatósági feladatok Hatóságra telepítésére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza a törvény.

A Hatóság feladatköre kiegészül a nemzeti kiberbiztonsági tanúsító hatósági feladatokkal (a hadiipari kutatással, fejlesztéssel, gyártással és kereskedelemmel összefüggő kiberbiztonsági tanúsító hatósági feladatok kivételével), valamint a poszt-quantumtitkosítás alkalmazást nyújtó szervezetek nyilvántartásba vételével. Az egyes elektronikus információbiztonsági tárgyú törvények módosításával olyan alkalmazás, poszt-quantumtitkosítás válik kötelezővé az állami szervek esetében, amely alapján a jövőben fenyegető kvantumszámítógépek okozta kibertámadásokkal szemben előre kialakítható a szükséges védelem.

Egyúttal 2022. január 1-jével a dohánygyártmányok kiskereskedelmi eladási árának honlapon való közzététele a Nemzeti Adó- és Vámhivaltól (a továbbiakban: NAV) a Hatósághoz kerül.

A Hatóság gazdálkodását érintő szabályok körében, az önfenntartó működés szempontjaira figyelemmel tartalmazza a Hatóság által nyújtott közhatalmi szolgáltatásért fizetendő felügyeleti díj megállapítása szempontrendszerének és megfizetése módjának, valamint a végrehajtási ügyek után fizetendő általános költségátalány mértékének a Hatóság elnökének rendeletével történő megállapítását lehetővé tevő rendelkezéseket.

A törvény továbbá a dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenység engedélyezési eljárással összefüggésben tartalmaz gyakorlati pontosító rendelkezéseket.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A törvény hatályát szükséges kiegészíteni a hidrogén rendszerre vonatkozó engedélyezéssel. A törvény hatályának módosításához igazodóan, a bányafelügyelet engedélyezési feladatai között is megjelenik az elektrolizáló rendszer és a hozzá tartozó hidrogén gázelőkészítő technológia engedélyezésének feladata a bányüzem területén.

A 2. §-hoz, 6. §-hoz

A hatályos szabályozás szerint a magyar állam nevében és javára eljáró építető által a magyar állam tulajdonában lévő ingatlanba beépített vagy rekultiválásra felhasznált ásványi nyersanyag a kitermeléssel nem kerül ki az állam tulajdonából. A kitermelt, de nem a magyar állam tulajdonában lévő ingatlanba beépített vagy nem rekultiválásra felhasznált ásványi nyersanyag hasznosítására az Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-vel (a továbbiakban: MNV Zrt.) kötött megállapodás alapján a nemzeti vagyonról szóló törvényben, valamint az állami vagyonról szóló törvényben szabályozott feltételekkel és módon kerülhet sor. Ugyanakkor a gyakorlatban az építés során szükségszerűen kitermelt, de építésre fel nem használható ásványi nyersanyag (agyag, homok, stb.) nincs kereslet, piaci alapon történő értékesítése nem jár sikerrel. Az így megmaradt nyersanyag más beruházásokban sem használható fel, egyrészt azért, mert beépítésre rendszerint alkalmatlan, másrészt azért, mert a szállítási költségek okán az nem lenne gazdaságos. Az utak és vasutak építését végző NIF Zrt. – az egyes vállalkozási szerződésekben – az építési vállalkozók kötelezettségévé teszi, hogy a vissza nem építhető és rekultivációra fel nem felhasznált ásványi nyersanyag végleges tárolásáról saját költségükre gondoskodjanak. Az állami tulajdonban maradó ásványi nyersanyag tárolása igen hosszú időtartamra is szükségessé válhat. A tárolási költségekre figyelemmel kevesebb ráfordítást igényelne a kitermelt ásványi nyersanyag – emelt összegű bányajáradék fejében – a kitermelő tulajdonába adása, mint – az évtizedekig tartó vagy örökös – tárolásának biztosítása.

A 3. §-hoz

Pontosításra kerülnek az előkutatásra vonatkozó szabályok. Tekintettel arra, hogy a bányakár megtérítésére vonatkozó, továbbá a tájrendezési, a környezetvédelmi, a földvédelmi és talajvédelmi kötelezettségek az előkutatási tevékenység befejezésével állnak be, szükséges az előkutatás befejezésének legkésőbbi időpontjának meghatározása, valamint befejezés bejelentésének az előírása.

A 4. §-hoz, 7. §-hoz, 9. §-hoz és 17. §-hoz

Kodifikációs pontosítás.

Az 5. §-hoz

A főszabály szerint a bányászati jog átruházásához való hozzájárulás iránti kérelmet az átvevő nyújtja be. Ugyanakkor, ez alól kivételt fogalmazott meg a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtásáról szóló kormányrendelet 2021. augusztus 1. napjától hatályos 3. § (5) bekezdése is, amely a Bt. 6. § (4) bekezdés szerinti, jogátruházásnak minősített esetekben a jogelődöt és a jogszerzőt kötelezi a kérelem benyújtására. A módosítás a két jogszabályhely összhangba hozását szolgálja.

Kiegészítésre kerülnek továbbá a bányászati jog átruházására vonatkozó szabályok azzal, hogy átruházás során a közérdek ne sérüljön, a jogszerű kitermelés az átruházást követően is biztosított legyen.

A 8. §-hoz

(1) bekezdéshez: A felhatalmazó rendelkezésekkel való összhang biztosítása érdekében szükséges pontosítás.

(2) bekezdéshez: szövegpontosító rendelkezés.

A 10. §-hoz

A módosítás alapján a bányatelek jogi jelleget az ingatlanügyi hatóság az ingatlan-nyilvántartásba csak a bányatelek tényleges kiterjedésének megfelelően jegyzi fel.

A 11. §-hoz

(1) bekezdéshez: a 10. §-sal összefüggő módosítás, amely célja, hogy a bányatelek jogi jelleget az ingatlanügyi hatóság az ingatlan-nyilvántartásba csak a bányatelek tényleges kiterjedésének megfelelően jegyezze fel.

(2) bekezdéshez: a magyar államot megillető igény és annak magyar állam tulajdonosi jogait gyakorló szerv általi érvényesítésének a szabályait szükséges rögzíteni a Bt. 26/A. § szerinti esetkörben is.

A 12. §-hoz

A magyar államot megillető igény és annak magyar állam tulajdonosi jogait gyakorló szerv általi érvényesítésének a szabályait – a Bt. 26/A. § kiegészítésével összefüggésben – szükséges módosítani a Bt. 26/B. §-át is.

A 13. §-hoz

(1) bekezdéshez: külön érvényesítendő szempontként jelenik meg a műszaki üzemi terveknel a nemzetgazdaság nyersanyagellátási szükségleteinek a kielégítése.

(2)–(5) bekezdéshez: Építőipari nyers- és alapanyagok bányászatánál – 5 000 000 m³ kitermelhető ásványvagyonnal rendelkező bányatelek esetében – a kitermelési műszaki üzemi terv részeként a bányavállalkozónak meg kell határoznia a kitermelendő ásványi nyersanyag legkisebb mennyiségét. A kitermelési műszaki üzemi tervek esetében az építőipari nyers- és alapanyagokra vonatkozóan biztosítani kell rendszeres felülvizsgálatot, tekintettel arra, hogy az energetikai ásványi nyersanyagokra a koncessziós szerződések határozzák meg a feltételeket, az egyéb szilárd ásványi nyersanyagok esetén a nemzetgazdasági hatás nem jelentős. A szakmai feladatok ellátásához kapcsolódóan indokolt a bányafelügyelet tájékoztatásának is az előírása a Bt. 27. § (6) bekezdésében szereplő eseteknél. A világörökségi helyszín által hordozott kiemelkedő egyetemes érték megőrzése érdekében biztosítani szükséges, hogy a világörökségi területen található bányatelek esetében a kitermelés feltételeit (így például az ásványi nyersanyag jövesztésének a módszerét) meg lehessen határozni, és ebben az esetben a bányafelügyelet érvényesítse azt a kitermelési műszaki üzemi terv jóváhagyása, módosítása során. A működő bányák esetében – ahol a kitermelés megkezdődött – is biztosítani kell a lehetőséget arra, hogy – a műszaki üzemi terv hatályától függetlenül – érvényesülhessenek a világörökségi területre vonatkozó sajátos előírások. Ennek érdekében ezen esetben felül kell vizsgálni a kitermelési műszaki üzemi tervet, és megfelelő felkészülést biztosító határidőn belül módosítani kell az előírásoknak való megfelelés érdekében.

A 14. §-hoz

A módosítás az ásványi anyag kitermelésének szabályai között, a műszaki üzemi tervekhez szorosan kapcsolódóan új intézményként vezet be a törvénybe a piacfelügyeleti intézkedésre okot adó állapotot, amely lehetővé teszi az állam számára, hogy szabályozott formában avatkozzon be indokolt esetben az építőipari nyers- és alapanyagok kitermelési folyamataiba. Piacfelügyeleti intézkedés akkor válhat indokolttá, ha az építőipari nyers- és alapanyagok kapcsán olyan gazdasági folyamatok azonosíthatók, amelyek veszélyeztetik a nemzetgazdaság, illetve egyes ágazatok nyersanyagellátását, ezáltal pedig teljes nemzetgazdasági ágazatok gazdasági teljesítményét. Ilyen piaci helyzet alakult ki az elmúlt időszakban, részben a koronavírus világjárvány hatásai eredményeként. A veszélyhelyzetre tekintettel különleges jogrend szabályai szerint kiadott kormányrendelet már érvényesítette az előzőeknek megfelelő közérdekű az építőipari nyers- és alapanyagok kitermelésére vonatkozó sajátos szabályok megállapításával. A piacfelügyeleti intézkedésre okot adó állapot intézménye a jelenlegihez hasonló piaci, gazdasági helyzetben kínál megoldást a hatékony és gyors állami beavatkozásra rendes jogalkotási eszközökkel, veszélyhelyzeten kívüli időszakra is, mivel számos körülmény idézhet elő beavatkozást igénylő helyzetet. Az állam jelenleginél aktívabb szerepvállalását egyrészt a nemzetgazdaság és meghatározó ágazatainak védelme, másrészt a kitermelhető (in situ állapotban lévő) ásványi nyersanyagra vonatkozó állami tulajdonjog alapozza meg. Mindkettő szempont nemcsak lehetőséget biztosít az állam számára az ásványi nyersanyag hasznosítására, hanem egyben felelősséget is jelent. A módosítás alapján piacfelügyeleti intézkedést az építőipari nyers- és alapanyagok piaci árának jelentős mértékű változása alapozhat meg. Az építőanyag-ipari árindex – előző év azonos időszakához mért – 5%-os mértékű növekedése adott időszakban már olyan megváltozott piaci helyzetet feltételez, amely megalapozza a piacfelügyeleti intézkedések bevezetését. A rövid idő alatt bekövetkező jelentős áremelkedés mind a keresleti, mind a kínálati oldalon komoly piaci zavarokat okozhat, és már önmagában is befolyásolja az építőipari ágazat teljesítményét, azon keresztül pedig számos más állami feladat ellátását. A piacfelügyeleti intézkedésre okot adó állapot megállapítása adott időtartamra vonatkozhat, amely nem lehet hosszabb egy évnél. Gazdasági folyamatok esetében rövid időtartamú beavatkozással nem érhető el érdemi eredmény, ezért biztosít a törvény egy évet az állapot fenntartására. A piacfelügyeleti intézkedésre okot adó állapot körülményeinek a fennállását ugyanakkor folyamatosan vizsgálni kell. Amennyiben a piacfelügyeleti intézkedésre okot adó állapot fenntartása indokolt, legfeljebb egy évvel meghosszabbítható. A piacfelügyeleti intézkedésre okot adó állapot hatályát ugyanakkor meg kell megszüntetni, ha nem áll fenn a minősítő körülmény adott időszakra vetítve. A piacfelügyeleti intézkedésre okot adó állapot hatálya alatt az önálló szabályozó szerv rendeletében rögzítettek

szerint kell a kitermelést folytatni építőipari nyers- és alapanyagra megállapított, legalább 5 000 000 m³ kitermelhető ásványvagyonnal rendelkező bányatelkek esetében. A rendeleti előírásokat a bányafelügyelet érvényesíti a kitermelési műszaki üzemi tervek jóváhagyása, módosítása, illetve soron kívüli felülvizsgálata során. Utóbbi lehetővé teszi, hogy ne csak új engedélyek kiadása vagy korábbiak módosítása során írhasa elő a bányafelügyelet a piacfelügyeleti intézkedésre okot adó állapot hatálya alatt teljesítendő követelményeket, hanem az üzemszerűen már működő bányákra is előírhasa. Ezen bányáknak adott határidőn belül kell megfelelniük a követelményeknek. A fentieknek megfelelő mértékű ásványvagyon már olyan nagyságrend, amely kitermelésének elősegítésével a kialakult nemzetgazdasági nyersanyag-ellátási probléma kezelhető, másrészt az érintett bányavállalkozó esetében feltételezhető, hogy rendelkezik a megfelelő technológiával és egyéb erőforrásokkal a kitermelés fokozására, a kitermelés megkezdésének felgyorsítására. A módosítás bevezeti a kiegészítő bányajáradék intézményét piacfelügyeleti intézkedésre okot adó állapot hatálya alatt. A kiegészítő bányajáradékot az a bányajáradék fizetésére kötelezett vállalkozás köteles fizetni, amelynek az árbevétele a piacfelügyeleti intézkedésre okot adó állapotot megelőző második adóévben meghaladta a 3 milliárd forintot, illetve főtevékenységként (jogszabályban meghatározott tevékenység keretében) az adott termék értékesítésével foglalkozott. Kiegészítő bányajáradék fizetésére abban az esetben kerül sor, ha az értékesítési ár meghaladja a Hatóság elnökének rendeletben meghatározott viszonyítási egységárat. A kiegészítő bányajáradék mértéke a viszonyítási egységáron felüli értékesítés esetén a tényleges árbevétel, az értékesített mennyiség és a viszonyítási egységár alapján megállapított árbevétel különbségének 90 százaléka.

A 15. §-hoz

A hasznosítási szerződés megkötésére vonatkozó szabályok módosítása a bányafelügyelet szerepét pontosítja a folyamatban.

A 16. §-hoz

A módosítás értelmében, amennyiben az építőipari nyers- és alapanyagot kitermelő bányavállalkozó 12 hónapot meghaladóan nem végez kitermelést szünetelésnek, a 48 hónapot elérő szünetelés esetén pedig a bányászati jog törlésének van helye. A módosítás egyértelműsíti a szünetelés idejére fizetendő díj számítását a gyakorlati alkalmazás tapasztalatai alapján.

A 18. §-hoz

A szankciók körét szükséges kiegészíteni a szünetelés alatt meg nem fizetett díj vonatkozásában, ami szabálytalan bányászati tevékenységnek minősül és jogkövetkezményt von maga után.

A 19. §-hoz

A magyar államot megillető igény, illetve ezáltal a bányászati jog megszerzésére vonatkozó rendelkezések törvényi szintre emelése mellett eljárásjogi indokai vannak a módosításnak. A magyar állam tulajdonosi jogait gyakorló szerv nyilatkozatának megtételéig, illetve a bányászati jog átruházására irányuló megegyezés létrejöttéig az eredeti átvevő kérelmére indult eljárás szünetelése helyett az eljárás felfüggesztése felel meg az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) követelményeinek. Az eljárás felfüggesztésére azonban csak kivételesen, az Ákr.-ben meghatározott esetekben és akkor van lehetőség, ha azt törvény – az Ákr.-ben rögzített feltételek megléte esetében – lehetővé teszi. Ezért szükségessé vált a bányászati jog átruházására irányuló eljárás kapcsán a felfüggesztés törvényi szinten való szabályozása.

A 20. §-hoz

A bányafelügyelet hatásköre egészül ki a földgázipari rendszerüzemeltetés infrastruktúrájához kapcsolódó hidrogén technológiai berendezések és rendszerek bányászati alkalmazhatóságának engedélyeztetésével és az üzemeltetés felügyeletével, továbbá az előkutatásra, a bányászati és gázipari biztonsági szabályzatok és műszaki követelményekre, valamint a piacfelügyeleti eljárása során a biztonságossági és megfelelés-tanúsítási követelmények érvényesítésére vonatkozóan.

A 21. §-hoz

A magyar államot megillető elővásárlási jog jogintézményének a bevezetését követően eltelt időszakban szerzett jogalkalmazási tapasztalatok alapján nem elégséges a Ptk. kötelmi jogi szabályaira hagyatkozva csupán az elővásárlási jog nevesítése. Az elővásárlási jog gyakorlásához a védett ingatlanok vonatkozásában a magyar államnak alapvető érdeke fűződik, ezért biztosítani kell a jogot gyakorló állami szerv számára a döntés előkészítéséhez szükséges időtartamot, hogy az elővásárlási joggal kapcsolatos állami akarat az eredeti célnak megfelelően teljesülhessen és ezzel összefüggésben a magántulajdon se kerüljön indokolatlanul korlátozásra.

A 22. §-hoz

Az értelmező rendelkezések kiegészítése a Bt. új rendelkezéseivel kapcsolódóan.

A 23. §-hoz

Jogalkalmazás segítő átmeneti rendelkezések.

A 24. §-hoz

Felhatalmazó rendelkezések kiegészítése a Bt. módosításához kapcsolódóan.

A 25. §-hoz

Jogharmonizációs záradék.

A 26. §-hoz

A Bt. 38. § (3) bekezdését illetően szolgalmi jog alapítását teszi lehetővé az előkutatás végzésére jogosult számára. Egyebekben jogtechnikai pontosításokra kerül sor.

A 27–28. §-hoz

A rendelkezés célja a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Vet.) szerinti integrált építési és környezetvédelmi engedély elhelyezése a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény engedélyezési rendszerében, annak szellemében, hogy az új integrált engedély az engedélyezés tekintetében az eljárási rend formai változásával – „egy hatóság, egy eljárás” koncepció megvalósulásával – jár, de nem változtat a tartalmi követelményeken, és ezáltal a környezetvédelmi követelmények szintjén sem.

A 29. §-hoz

A legtöbb önkormányzati rendelet előírása alapján a téli időszakban nem engedélyezett a közműépítés annak ellenére, hogy a kivitelezők rendelkezésére áll a műszaki-technológiai háttér a megvalósításhoz vagy épp a napi hőmérséklet is megengedné a korlátozással érintett időszakban történő munkavégzést. A módosítás a munkálatok több hónappal rövidebb időn belüli elvégzését biztosítaná, amennyiben a műszaki technológia lehetővé teszi a téli betonozást és az ideiglenes helyreállítást, amelyet később a napi hőmérséklet emelkedése esetén véglegesíteni lehet.

A 30. §-hoz

A Get. 119/A. § (1) bekezdése és a Vet. 97. § szabályozása szerinti „engedélyes tevékenység engedély nélküli végzése” fogalom- és szankciórendszerével a hatályos Tszt. jelenleg is összhangban áll, figyelemmel arra, hogy a tevékenység végzése engedélyhez kötött, ugyanakkor az egyértelműség érdekében az összhang megteremtése a szankciórendszer vonatkozásában szükséges.

A 31. §-hoz

Az Éhvt. jogharmonizációs záradékát egészíti ki a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról szóló, 2021. június 30-i (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendelettel.

A 32. §-hoz

A módosítás bevezeti a teljes mértékben integrált villamosenergia-tároló fogalmát a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Belső piaci irányelv) rendelkezéseivel összhangban.

A 33–34. §-hoz

A Vet. 22. §-a módosításának alapja a Belső piaci irányelv 54. cikk (2) bekezdése, amely kivételes esetekben lehetővé teszi az átviteli-rendszerirányító általi villamosenergia-tároló létesítést és üzemeltetést, amennyiben az az átviteli hálózat részét képezi (teljes mértékben integrált hálózati elem) és kizárólagos célja az átviteli vagy az elosztórendszer biztonságos és megbízható működésének biztosítása, a kiegyenlítő szabályozás vagy a szűk keresztmetszet kezelése azonban nem.

Lehetővé teszi az átviteli hálózati engedélyes számára, hogy teljes mértékben integrált villamosenergia-tárolót létesítsen és üzemeltessen. A módosítás továbbá pontosítja, hogy az elosztó hálózati engedélyes a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) engedélyével létesíthet és üzemeltethet villamosenergia-tárolót.

A 35. §-hoz

A módosítással sor kerül a közvilágítási hálózatok vagyonátadásánál a tulajdonos és az üzemeltető személyének törvényi szintű meghatározására. Amennyiben ezen berendezések létrehozására nem országos közút vagy vasút forgalombiztonsága miatt kerül sor, a közvilágítási berendezés a közvilágításra kötelezett (azaz helyi közút esetén a helyi önkormányzat) tulajdonába és a közvilágításra kötelezett vagy e kötelezettséget átvállaló üzemeltetésébe kerül. Amennyiben a létesítésre országos közút vagy vasút forgalombiztonsága miatt kerül sor, a közvilágítási berendezés a Magyar Állam tulajdonába és az országos közút kezelőjének vagy a pályahálózat működtetőjének üzemeltetésébe kerül.

A 36. §-hoz

Módosítás a technológiasemleges megfogalmazás érdekében.

A 37. §-hoz

A módosítás pontosítja a hálózati csatlakozási szerződéssel a rendszerhasználó által megszerzett rendelkezési jogra vonatkozó rendelkezéseket.

A 38. §-hoz

Több esetben felmerült a hatályos szabályozás félreértelmezése, így kiemelten fontos annak egyértelműsítése, hogy a Vet. szabályozásának célja, hogy az E-ügyintézési törvényen kívüli eseteket kezelje, és nem az, hogy az E-ügyintézési törvény szabályait kiterjessze az egyéb elektronikus kapcsolattartási formákra.

A 39. §-hoz

A Vet. 72. § (4) bekezdésére vonatkozó módosítás a villamos energia és földgáz iparági szabályozás összhangját kívánta megteremteni a Hivatal üzletszabályzat-jóváhagyási jogköre tekintetében.

A 40. §-hoz

A Vet. 102/B.§ (4) bekezdésére irányuló módosítás a rendelkezés pontosítását, egyértelműsítését szolgálja.

A 41. §-hoz

Az új XIII.B fejezet szabályozásának a célja, hogy megteremtse az energetikai szabályozási tesztkörnyezet működtetésének a törvényi feltételeit. Ennek keretében meghatározza az energetikai szabályozási tesztkörnyezet által támogatni kívánt célokat, illetve lefekteti a fontosabb eljárási szabályokat.

A 42. §-hoz

A Hivatal által a Vet. 25. §-a által jóváhagyott hálózatfejlesztési tervben szereplő, és ennél fogva a magyar villamosenergia-rendszer egészének működőképessége szempontjából nélkülözhetetlen új átviteli hálózati távvezeték megvalósítására irányuló integrált építési és környezetvédelmi engedélyt vezessen be.

A módosítás továbbá a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokról szóló 382/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet 13/A–13/B. §-a szerinti hatósági előkészítő egyeztetési eljárás törvényi háttérét teremti meg azzal, hogy az előkészítő egyeztetés megjelölés alapján az nem minősül az Ákr. szerinti hatósági eljárásnak.

A 43. §-hoz

A rendelkezés célja új átviteli hálózati távvezeték megvalósítására irányuló új, integrált építési és környezetvédelmi engedélyezési eljárás részletszabályainak meghatározása. Az integrált építési és környezetvédelmi engedély kiadására kizárólag a Hivatal által jóváhagyott hálózati fejlesztési tervben szereplő, a Hivatal által közcélúnak minősített új átviteli távvezeték beruházás tekintetében kerülhet sor, mely átviteli távvezeték a funkciójánál fogva kiemelt szerepet játszik a hazai villamosenergia-ellátási rendszerben. Az engedélyező hatóság ebben az esetben egyszerre jár el környezetvédelmi és építésügyi hatóságként. Az engedélyezési eljárás során a hatóságnak teljesszűrtül kell alkalmaznia a környezetvédelmi engedélyezésre vonatkozó szabályokat, így a távvezetési beruházásokra egyébként irányadó környezetvédelmi engedélyezési szabályok szerint kell eljárnia. Az építési engedélyezés vonatkozásában a távvezeték építési engedélyezésre irányadó vezetékjogi szabályokat kell alkalmazni.

A módosítással érintett, a környezetvédelmi szempontokat vizsgáló eljárási szabályrendszer az Alkotmánybíróság az Alaptörvény P) cikke kapcsán a 4/2019. (III. 7.) AB határozatában és a jövő nemzedékek szószólójának AJB-4950/2019. számú ajánlásában foglaltakkal összhangban került kialakításra. A módosítás figyelembe veszi és normatív szintre emeli az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatában megfogalmazott alkotmányos követelményt, miszerint a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági hatáskör gyakorlója a döntéshozatala során a környezetvédelmi, illetve természetvédelmi szempontokat nem rendelheti más szempontok alá. Ebből kifolyólag a környezet- és természetvédelmi kérdésekkel kapcsolatos döntési hatáskörök gyakorlása akkor felel meg az Alaptörvényben foglaltaknak, ha a döntés és annak indokai egyértelműen megjelennek a hatósági határozatban, vagyis a környezeti elemet vagy természeti értéket érintő hatósági döntésnek világosan kifejezésre kell juttatnia a szakkérdésre adott választ és annak indokait.

A fentiekre tekintettel a környezet- és természetvédelmi szempontokat más szakkérdések nem szoríthatják háttérbe, mivel a módosítás rögzíti, hogy ha a kérelem a környezet- és természetvédelmi szempontoknak nem felel meg, az a kérelem kötelező elutasítását vonja maga után.

Az engedélyezési eljárás ügyintézési határideje a távvezetési beruházásra irányuló környezetvédelmi hatásvizsgálati eljárás és a vezetékjogi engedélyezési eljárás figyelembe vételével került az Ákr.-hez képest hosszabb időtartamban meghatározásra.

Az egységes engedély formában történő kiadás a jogorvoslati rendszert is egyszerűsíti, mert így az adott beruházás tekintetében nem szükséges a környezetvédelmi és építésügyi engedéllyel szemben külön-külön jogorvoslattal élni. Az új átviteli távvezetékek országos villamosenergia-ellátási jelentőségére tekintettel rendkívüli bírósági jogorvoslati fórumként a Fővárosi Törvényszék kerül kijelölésre. A kiemelt bírósági jogorvoslati rendszert indokolja, hogy a Budapest Főváros Kormányhivatalának egyes ipari és kereskedelmi ügyekben eljáró hatóságként történő kijelöléséről, valamint a területi mérésügyi és műszaki biztonsági hatóságokról szóló 365/2016 (XI. 29.) Korm. rendelet módosítása útján az átviteli hálózati elemeket érintő engedélyezés országosan központosításra kerül a Budapest Fővárosi Kormányhivatalnál.

A 44. §-hoz

Szövegpontosítás.

A 45. §-hoz

A Vet. 144. § (1) bekezdésére vonatkozó módosítás alapja, hogy az európai villamosenergia-ipari átviteli rendszerirányítók határkeresztező kapacitásjogainak kereskedelmére vonatkozó Uniói szabályozás szigorúbbá és

részletezettebbé vált, ugyanakkor az egységesülő európai villamosenergia-piac működése e kapacitásjogok egy részének kereskedelmét implicitte, s így az azokkal együtt járó pénzügyi mozgásokat kevésbé átláthatóvá és követhetővé teszi. A pénzügyi mozgások pontosabb nyomonkövethetőségéhez, valamint a vonatkozó (kötelezően alkalmazandó) Uniói jognak (38/2020 sz. ACER döntés) való megfeleléshez szükséges a határkereszteső kapacitásjogok tárgyú ráfordításait is aktív időbeli elhatárolásként szerepeltetni az átviteli rendszerirányító beszámolójában. Szintén a hivatkozott ACER döntésnek való megfeleléshez szükséges e bevételek egy részét célirányosan, a határmetszéki szűkítések csökkentésére vagy teljes megszüntetésére, valamint a CEP által előírt ún. 70%-os szabály elérésére fordítani.

A 46. §-hoz

A Vet. 159. §-ának új rendelkezése meghatározza, hogy a Hivatal mely céljait támogatja az energetikai szabályozási tesztkörnyezet. Emellett a MEKH tv. 2. § (1) bekezdése alapján feladatot csak törvény vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabály írhat elő, ezért ki kell egészíteni a feladatait az energetikai szabályozási tesztkörnyezet működtetésének a feladatával.

A 47. §-hoz

A módosítás pontosítja a Hivatal együttműködési kötelezettségét a felhasználói érdekek képviseletét ellátó egyesületekkel, valamint a fogyasztóvédelmi hatóságokkal.

A 48. §-hoz

A Vet. 168. § új rendelkezése meghatározza az energetikai szabályozási tesztkörnyezethez kapcsolódó eljárásban alkalmazandó eljárási határidőt, melyet, figyelembe véve a kérelmek értékelésével kapcsolatosan szükséges szakmai munkát, 5 hónapban állapít meg a rendelkezés.

A 49. §-hoz

A Vet. módosításával összefüggő felhatalmazó rendelkezések.

Az 50. §-hoz

A veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény szükségtelenül hatályon kívül helyezte 2021. december 1-jével a rendelkezést, amelyre azonban továbbra is szükség van. Indokolt fenntartani a Hivatal elnökének meghosszabbításra vonatkozó jogkörét.

Az 51–52. §-hoz

Átmeneti rendelkezések.

Az 53. §

Az a) ponthoz: jogharmonizációs célú kiegészítés.

A b) ponthoz: szövegponosító rendelkezés.

A c) ponthoz: szövegponosító rendelkezés.

A d) ponthoz: a hálózati engedélyesek által létesíthető és üzemeltethető villamosenergia-tárolókra vonatkozó szabályok hatályba lépésének időpontja indokoltá teszi a közzétételi eljárás elindítása időpontjának későbbi meghatározását.

Az 54. §-hoz

Technológia-semleges megfogalmazás és a Get. 63/B. §-ával való duplikált szabályozás törlése.

Az 55. §-hoz

Az újraszabályozásra a Get. 52. §-ának módosításával való összhang megteremtése érdekében van szükség.

Az 56. §-hoz

A PB-gáz szolgáltatóra vonatkozó szabályozás kiegészítése az ügyfélszolgálatok vonatkozásában.

Az 57. §-hoz

Az ügyfélszolgálati irodák létesítésének ésszerűsítése a gyakorlati tapasztalatok alapján, a felhasználók érdekeinek sérelme nélkül.

Az 58. §-hoz

A hatályos szabályozás egyértelműsítése azzal, hogy a cél az E-ügyintézési törvényen kívüli esetek kezelése, és nem az, hogy az E-ügyintézési törvény szabályait kiterjessze az egyéb elektronikus kapcsolattartási formákra.

Az 59. §-hoz

A jelenlegi felajánlási rendszer működésének meghosszabbításához szükséges módosító rendelkezések.

A 60. §-hoz

(1) bekezdéshez: Az ÜKSZ szerint a rendszerhasználó minden év október első napját megelőző 21. napig adhat be a következő gázévre vonatkozóan éves kapacitáslekötési kérelmet a földgázelosztó rendszer kiadási pontjaira. Tehát kapacitás aukció tartása helyett kapacitáslekötési kérelmet kell beadni, ezért a földgázelosztási díj és az elosztási átszállítási díj tekintetében a szabályt pontosítani szükséges.

(2) bekezdéshez: Jogtechnikai pontosítás, figyelemmel arra, hogy a referenciaár-módszertan, a szállítási rendszerüzemeltetési díjjal kapcsolatos árkedvezmények, szorzók és szezonális faktorok, a rendszerhasználati díjak, a rendszerüzemeltető által külön díj ellenében végezhető szolgáltatások díjai és csatlakozási díjak jelenleg a Hivatal határozatában szerepelnek.

A 61. §-hoz

A földgázelosztók pénzügyi eredményeit és így gazdálkodásukat jelentősen befolyásoló hatások kezelésére a kiegészítő rendelkezés lehetővé teszi, hogy a földgázelosztóknál a keletkezett veszteség vagy nyereség az érintett gázévet magába foglaló két pénzügyi évben elhatárolásra kerülhessen a Get. 109/A. § rendelkezéseinek analógiájára alapozva.

Ez a fajta tarifakorrekciós elhatárolás a számviteli törvény előírásaitól eltér, ezért szükséges azt is rögzíteni, hogy ennek ellenére, az ily módon elszámolt nyereség vagy veszteség elismert az adóalapban a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény szerint, és nem kell azzal az adóalapot korrigálnia a társaságnak.

A 62. §-hoz

A Hivatal korábban bevezette az üzletszabályzat készítés alól mentesítés lehetőségét, emiatt szükséges a feladatai körében is pontosítani az üzletszabályzattal kapcsolatos jogosítványait.

A 63. §-hoz

Tekintettel arra, hogy a kereseti kérelmek megsemmisítést is kérnek hatályon kívül helyezés mellett, fennállhat az a helyzet, hogy aktuális perek alapján megsemmisítés esetén nem lesz alkalmazható referenciaár-módszertan vagy földgázszállítási rendszerüzemeltetési díjakat megállapító határozat, ezért szükséges a kiegészítés a 129/B. § (5) bekezdésében. A szakasz továbbá technikai pontosításokat tartalmaz.

A 64. §-hoz

Jogtechnikai pontosítás.

A 65. §-hoz

A hatályos szabályozás kiegészítése arra az esetre, ha az ún. „szabályozói számla” egyenlege negatív előjelű lenne.

A 66. §-hoz

Technikai és jogtechnikai jellegű pontosítások, figyelemmel arra, hogy a referenciaár-módszertan, a szállítási rendszerüzemeltetési díjjal kapcsolatos árkedvezmények, szorzók és szezonális faktorok, a rendszerhasználati díjak, a rendszerüzemeltető által külön díj ellenében végezhető szolgáltatások díjai és csatlakozási díjak jelenleg a Hivatal határozatában szerepelnek.

A 124. § (5) bekezdésének módosítása szükséges annak érdekében, hogy a Hivatal az alapvető eszközökkel való rendelkezés jóváhagyását is megtagadhassa vagy feltételhez köthesse, ha nem felel meg az itt meghatározott mérlegelési szempontoknak.

A 67. §-hoz

A Get. 129/A. § (1) bekezdésében szereplő szabály hatályon kívül helyezhető a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 90. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakra tekintettel. Korábbi átmeneti rendelkezések hatályon kívül helyezése, melyek az új hosszú távú földgázszersződés megkötésével indokolatlanná váltak. Továbbá egy szövegponosító elhagyás.

A 68. §-hoz

A megújuló energia közlekedési célú felhasználásának előmozdításáról és a közlekedésben felhasznált energia üvegházhatású gázkibocsátásának csökkentéséről szóló 2010. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Bűat.) 2021. évi módosítása alapján a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (mint mezőgazdasági igazgatási szerv és mint erdészeti hatóság, a továbbiakban: NÉBIH) engedélyezési, nyilvántartási és nyomon követési feladatai kiterjednek – REDII Irányelv alapján – a biomassa, köztes termék, bioüzemanyag, folyékony bio-energiahordozók mellett a biomasszából előállított tüzelőanyagokra is.

A jogi koherencia megteremtése végett az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) megfelelő szakaszát is módosítani kell. A NÉBIH élelmiszerlánc-felügyeleti információs rendszert (a továbbiakban: FELIR) működtet az élelmiszerlánc-felügyelet megalapozott irányítása, valamint az Európai Unió követelményeinek teljesítése érdekében. A FELIR a természetes személy ügyfél személyes adatait, jogi személy és szervezet esetén a cégjegyzékbe bejegyzett adatait tartalmazza, valamint az Éltv. 38/A. § (2) bekezdés szerinti adatok vonatkozásában közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

A NÉBIH Bűat. szerinti feladataival kapcsolatos nyilvántartások jól körülhatárolhatók, így azokat a FELIR tartalmában is indokolt önállóan nevesíteni. Ilyen módon ez a rendszer magában foglalja a Bűat. módosítását követően a megújuló energiaforrásokból előállított energiával kapcsolatos célkitűzések teljesítését szolgáló biomasszára, köztes termékre, a bioüzemanyagra, folyékony bio-energiahordozókra, és a biomasszából előállított tüzelőanyagokra vonatkozó engedélyezési, nyilvántartási, nyomonkövetési adatokat, beleértve azok felhasználási adatait is.

A 69. §-hoz

Az Éltv. jogharmonizációs záradékának kiegészítése.

A 70. §-hoz

Az erdészeti hatóság új feladatainak végrehajtása érdekében szükséges a fogalom pontosítása.

A 71. §-hoz

Az erdészeti hatóság a faanyag kereskedelmi lánc felügyeletével kapcsolatos feladatainak ellátása érdekében az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) végrehajtására kiadott rendeletben meghatározottak szerint nyilvántartást vezet a hazai faanyag kereskedelmi lánc szereplőiről. E nyilvántartás fogja tartalmazni az erdei biomassa, erdészeti- és faipari maradvány anyag, fásszárú biomassa termékláncok szereplőinek adatait és a fenntarthatóan előállított biomassa nyomonkövetéséhez szükséges adatokat.

A 72. §-hoz

A rendelkezés új fogalmak bevezetéséről gondoskodik a REDII irányelvnek megfelelően. A magyar jogszabályok alapján az erdei biomasszában kívüli faválasztékra külön fogalom szükséges, ez a fászszerű biomassza. Ez a szabad rendelkezésű erdőkben, fászszerű ültetvényekben, valamint a fásításokban természetesen fászszerű biomasszára vonatkozik.

A biomasszából előállított tüzelőanyag és alapanyagai hatósági nyomon követhetőségének biztosítása és igazolása céljából van szükség a biomassza-energiatermelő meghatározására és a nyomon követhetőségi rendszerbe új értéklánci tagként való felvételére, tekintettel arra, hogy a biomassza-termelőn, a biomassza-kereskedőn, a biomassza-feldolgozón és az üzemanyag-forgalmazón kívül – a biomasszából előállított tüzelőanyagok felhasználása okán –, a biomassza-energiatermelő is a fenntartható energiahordozókkal érintett értéklánc tagja.

A biomassza-energiatermelő állítja ki a fenntarthatósági igazolást a részére a biomassza-termelő által felhasználásra átadott erdei biomasszára, erdészeti maradványokra vagy fászszerű biomasszára vonatkozóan. Továbbá a biomassza-energiatermelő kapcsolatban áll a mezőgazdasági biomasszával, valamint a faipari maradványanyagoktól eltérő maradványokat forgalmazó és feldolgozó BIONYOM ügyfelekkel (biomassza-kereskedő- és biomassza-feldolgozó), hiszen tőlük szerzi be az energiatermelésre szolgáló alapanyagot.

A 73–74. §-hoz, 76. §-hoz

A REDII irányelv szerinti tárgyi hatály kiterjesztése, azaz a biomasszából előállított tüzelőanyagok fogalommal való kiegészítése a jogharmonizáció érdekében.

A 75. §-hoz

Az (1) bekezdéshez: A REDII irányelv szerinti tárgyi hatály kiterjesztése, azaz a biomasszából előállított tüzelőanyagok fogalommal való kiegészítése a jogharmonizáció érdekében.

A (2) bekezdéshez: A fenntarthatósági bizonyítvány kiállítására irányuló kérelemmel kívül más egyéb, a mezőgazdasági igazgatási szerv és az erdészeti hatóság nyilvántartásából elérhető adatok vonatkozásában is kérhető hatósági bizonyítvány kiállítása. Tekintettel arra, hogy a hivatkozott hatósági bizonyítványok kiállítása az abban foglalt adatok száma miatt a tapasztalatok alapján sommás eljárásban, az adatok teljes körű rendelkezésre állása esetén sem lehetséges, így indokolt a módosítás. A fentiekhez kapcsolódik, hogy a fenntarthatósági bizonyítvány kiállítására korábban – a Bűt. 2017-es módosítását (ILUC implementáció) megelőzően – 21 nap állt a hatóság rendelkezésére, de tekintettel arra, hogy sok esetben társhatósági együttműködésre és számos keresztellenőrzésre van szükség az adott termék fenntarthatóságának és nyomon követhetőségének hatósági igazolásához, így a sommás eljárás kizárása indokolt.

A (3) bekezdéshez: A mezőgazdasági igazgatási szerv és az erdészeti hatóság hatósági felügyelettel összefüggő eljárásaiban a teljes értékláncban kell vizsgálni, valamennyi érintett láncszereplőt meg kell nyilatkoztatni, helyszíni szemlét kell tartani és valamennyi releváns dokumentumot együttesen kell értékelni ahhoz, hogy az adott eljárásban a tényállás teljes mértékben tisztázásra kerüljön és az eljárásban hozott érdemi döntések megalapozottak legyenek. Figyelmemmel arra, hogy számos eljárásban akár 15 ügyfelet is egyidejűleg kell vizsgálni, valamint meg kell keresni a társszerveket is, így indokolt ezekben az eljárásokban a százhusz napos ügyintézési határidő.

A 77. §-hoz

Egyrészt a nyomon követési rendszer kiegészítése miatt van szükség a módosításra, ami a REDII irányelv jogharmonizációs kötelezettségeinek tesz eleget.

Másrészt a REDII irányelv szerinti tárgyi hatály kiterjesztésének, azaz a biomasszából előállított tüzelőanyagok fogalommal való kiegészítés miatt szükséges a tevékenységek, illetve az azokat végzők elhatárolása, hogy minden tevékenység felett a megfelelő hatóság (erdészeti vagy mezőgazdasági) gyakoroljon felügyeletet.

A 78. §-hoz

Az erdei biomasszára vonatkozó a REDII irányelv 29. és 30. cikk szerinti rendelkezéseinek jogharmonizációja. A nyomonkövetési kötelezettség teljesítéséhez és a fenntartható módon előállított biomassza elkülönítésének

biztosításához szükséges a nyilvántartás felállítása az erdészeti hatóságnál. Ide tartozik az erdei biomasszából, erdészeti-, faipari maradványokból, vagy fásszárú biomasszából előállított tüzelőanyagokkal tevékenységet végző gazdasági szereplők nyilvántartásba vétele az erdészeti hatóságnál.

A nemzeti és közösségi adatszolgáltatáshoz, valamint a fenntarthatóan termelt erdei biomasszából, erdészeti- és faipari maradványokból vagy fásszárú biomasszából előállított tüzelőanyag nyomkövetéséhez szükséges a termékláncre vonatkozó (2) bekezdés szerinti nyilvántartás és ehhez kapcsolódóan a (3) bekezdés szerinti adatszolgáltatás.

Az erdészeti hatóság a faanyag kereskedelmi lánc felügyeletével kapcsolatos feladatainak ellátása érdekében az Evt. végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint nyilvántartást vezet a hazai faanyag kereskedelmi lánc szereplőiről.

Annak érdekében, hogy az erdei biomasszából, erdészeti- és faipari maradványokból vagy fásszárú biomasszából előállított tüzelőanyag értékesítési láncának szereplői ellenőrizni tudják a partnerük jogszerű működését szükséges az adatok elérhetővé tétele.

Az erdei biomasszából, erdészeti- és faipari maradványokból vagy fásszárú biomasszából előállított tüzelőanyag értékláncban a nyomkövetés alapja a szigorú számadású nyomtatványnak minősülő, NÉBIH-hez bejelentett sorszámtartományú szállítójegy. A szállítójegy alkalmazásával egyrészt elkerülhető a többlet adminisztráció, másrészt lehetővé válik, hogy a biomassza-energiatermelő is kiállíthassa a fenntarthatósági igazolást, olyan esetben, ha a biomassza-termelő közvetlenül szállít a biomassza-energiatermelő részére.

A 79. §-hoz

Az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2018. december 11-i (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendelet módosította a benzin és a dízelüzemanyagok minőségéről szóló 98/70/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti számítási módszerek és jelentéstételi követelmények meghatározásáról szóló, 2015. április 20-i (EU) 2015/652 tanácsi irányelvet, amelynek átvezetéséhez szükséges az „a beszerzési helyről és a származás helyéről,” szövegrész hatályon kívül helyezése.

A 80. §-hoz

Az erdészeti hatóság eljáró hatóságok közé történő bevezetése, és az általa vezetett új nyilvántartás felállítása miatt szükséges a B.üt. 11. § (1) bekezdésének kiegészítése az érintett hatóságokkal.

A 81. §-hoz

Az erdei biomassza a REDII irányelvben szereplő részletes rendelkezéseinek (29. és 30. cikkek egyes előírásai) jogharmonizációja kormányrendeleti szinten történik meg, ehhez szükséges a felhatalmazás.

A 82. §-hoz

Az a)–b) pontokhoz: A REDII irányelv szerinti tárgyi hatály kiterjesztésének, azaz a biomasszából előállított tüzelőanyagok fogalommal való kiegészítés szerinti jogharmonizáció.

A c) ponthoz: Szövegpontosítás.

A d) ponthoz: Helyesírási hiba javítása.

A 83. §-hoz

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 42. § (1) bekezdése értelmében az önálló szabályozó szerv kivételével az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szerv által kiszabott és beszedett bírság, annak késedelmi kamata és pótléka a költségvetési szervnél és területi szerveinél nem használható fel. A beszedett bírság, késedelmi kamat, pótlék – a bírságból jogszabály alapján a helyi önkormányzatot megillető

rész kivételével – az Áht. 14. § (4) bekezdés d) pontja szerinti fejezet javára elszámolandó költségvetési bevételt képez. Ezért szükséges a rendelkezések hatályon kívül helyezése.

A 84. §-hoz és 87. §-hoz

A hulladékgazdálkodás új modelljére történő átállás miatt szükséges a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díj végrehajtására vonatkozó jelenlegi szabályozás módosítása 2023. július 1-jei hatállyal. A javasolt átmeneti rendelkezés alapján elhatárolódik a 2023. június 30-ig terjedő időszakhoz kapcsolódó hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díj esetleges végrehajtása is, mivel ezek vonatkozásában változatlanul az adók módjára történő végrehajtás szabályait kell alkalmazni.

A 85. §-hoz

A hulladékgazdálkodás új modelljére történő átállás szempontjából kiemelkedő jelentősége van annak, hogy a leendő koncesszor tevékenységre történő felkészülési időszaka alatt a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás intézményi keretei érdemben lehetőleg ne változzanak, a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási feladatok ellátásába bevont vagyonelemek átruházására is csak a feladatellátás miatt feltétlenül szükséges, gyakorlati szempontból indokolt esetben kerüljön sor. Egyes alvállalkozói szerződések felmondását követően a vagyonelem megszerzésekor a jóváhagyások megkérése megtörténik, azonban ez egyfajta kész helyzetet jelent már, melyet célszerűbb lenne megelőzni és az alvállalkozói szerződés megszüntetésekor is előírni a jóváhagyás megszerzésének kötelezettségét. Jelenleg létezik olyan törekvés is, amely arra irányul, hogy további közszolgáltató bevonásával, konzorciumi megállapodással alakítsanak át hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződéseket. Az ilyen, a vagyonelemek használatát, hasznai szedését érintő szerződéses jogviszony a hatályos előírások szerint egyértelműen miniszteri jóváhagyás köteles, azonban a kérdés jelentősége miatt ebből a szempontból is érdemes nevesíteni, hogy az érintett jogviszonyok létesítése mellett a megszüntetés és a módosítás is miniszteri jóváhagyás köteles.

A 86. §-hoz

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény jogharmonizációs záradékát kiegészítő rendelkezés, hogy abban helyet kapjon a REDII irányelvre való hivatkozás.

A 88–89. §-hoz

Az Ügkr. tv. jogharmonizációs célú módosítását tartalmazza az (EU) 2021/1416 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletre tekintettel.

Ennek alapja, hogy a Brexit-et követően az Európai Unió üvegházhatású gáz kibocsátás-kereskedelmi rendszere, azaz az EU ETS rendszer nem terjed ki az Egyesült Királyságra, és az EU ETS mellett a nem EU-tag Egyesült Királyság is működtet egy saját ETS rendszert, amelyet az EU ETS-hez hasonló elvek mentén hoztak létre. Az EU és az Egyesült Királyság között 2020 decemberében született megállapodás alapján az EU ETS hatálya alá az Unió–UK relációban a továbbiakban az EGT-tagállamokból induló és az Egyesült Királyságba érkező járatok tartoznak, míg az Egyesült Királyságban található repülőterekről induló és az EGT területén található repülőterekre érkező járatok repülése (amely a rendelkezésben megjelölt kivételt is képezi) az UK ETS hatálya alá tartozik.

A jogharmonizáció alapjául szolgáló (EU) 2021/1416 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet a fentiek alapján a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításával kizárja az Egyesült Királyságból érkező repülőjáratok kibocsátását az EU ETS rendszernek a hatálya alól. Ennek következtében az ilyen repülések nem tartoznak az Ügkr. tv. hatálya alá sem. Noha az (EU) 2021/1416 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet az Egyesült Királyságból érkező légi járatoknak az EU ETS rendszer hatálya alóli „kizárásáról” rendelkezik, ez a módosítás annak technikai megvalósítását szolgálja, hogy mindkét fél rendelkezzen olyan, a légi közlekedésre is kiterjedő hatékony szén-dioxid-árazási rendszerrel, amelyek egymást kölcsönösen elismerik, és a kibocsátás-kereskedelem által lefedett terület ne csökkenjen.

A 90. §-hoz

Szövegpontosító módosítás.

A 91. §-hoz

Az energiahatékonyságról szóló 2015. évi LVII. törvény 15/A. § (4) bekezdés szerinti energiamegtakarítást hitelesítő szervezetek szigorú szankcionálásának célja a hitelesített energiamegtakarítások, mint vagyoni értékű jogok megbízhatóságának garantálása, éppen ezért az ebből eredő szabályszegés esetén a figyelmeztetés, mint közigazgatási szankció a Hivatal részéről nem alkalmazható.

Az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2012. október 25-i, 2012/27/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkében a 2021. január 1. és 2030. december 31. közötti időszakra előírt tagállami energiamegtakarítási célt Magyarországnak halmozottan kell teljesítenie, ezért az egyes megtakarításoknak minél hamarabb kell keletkezniük. Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer kötelezettjeivel való jogvitáknak, valamint a beruházások kötelezettek általi pótlásának elhúzódása a nemzeti célérték teljesítésében halmozott hiányt okoz, ezért indokolt, hogy a megtakarítási kötelezettség elmulasztása esetén a Hivatal már első alkalommal bírság szankciót alkalmazhasson. Figyelmeztetés szankció alkalmazása és megtámadása esetén a bírósági eljárás jogerős lezárásáig nem történhet meg a bírság kiszabása, ami önmagában jelentős késedelmet és ezáltal halmozódó hiányt jelent a tagállami célok teljesítésében.

A 92–93. §-hoz

Az energiamegtakarítások biztonságos átruházásához, a visszaélések megelőzéséhez szükséges egy teljeskörű, valamennyi hitelesített energiamegtakarítást, mint vagyoni értékű jogot és annak jogosultját naprakészen tartalmazó online nyilvántartás. A nyilvántartásba első alkalommal az energiamegtakarítást hitelesítő energetikai auditáló szervezet vezeti fel az energiamegtakarításnak és annak jogosultjának egyes adatait közvetlenül a hitelesítést követően. Az energiamegtakarítás későbbi átruházása esetén a nyilvántartásban szereplő jogosult vezeti fel az új jogosult adatait. Az új jogosult adatainak felvezetése hiányában az energiamegtakarítás átruházására létrejött szerződés semmisnek minősül.

A fogalmak között meghatározásra kerül az energiamegtakarítás, amely az online nyilvántartás tárgyi hatálya tekintetében kizárólag az energiahatékonyságról szóló 2015. évi LVII. törvény 15. § (1) bekezdésében előírt energiamegtakarítási kötelezettség teljesítése érdekében végrehajtott intézkedésekből eredő energiafogyasztás-csökkenésekre vonatkozik, valamint az energiamegtakarítás jogosultja, aki az intézkedéshez az addicionálisnak minősülő hozzájárulás nyújtását megállapító írásbeli megállapodásban az energiamegtakarítás jogosultjaként megjelölt személy, ennek hiányában pedig az a személy, aki magát az addicionálisnak minősülő hozzájárulást kifejtette. Az addicionalitás kritériumait az energiahatékonyságról szóló törvény végrehajtásáról szóló kormányrendelet rögzíti. Egy adott évre elszámolható hitelesített energiamegtakarítás adatai a következő év március 31-ig nyilvánosak.

A 94. §-hoz

Felhatalmazó rendelkezés, melynek célja hogy még az online nyilvántartási rendszer 2022. július 1-jei bevezetése előtt a hitelesített energiamegtakarítás, valamint az energiamegtakarítás jogosultja egyes – nem személyes – adatai nyilvántartásának adattartalmát a Hivatal elnöke rendeletben meg tudja állapítani.

A 95–99. §-hoz

A behozott kőolaj és kőolajtermékek biztonsági készletezéséről szóló 2013. évi XXIII. törvény módosítását a Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség feladataira vonatkozó kisebb pontosítások indokolják.

A 100. §-hoz

A Kp. jogharmonizációs záradékának kiegészítése.

A 101–102. §-hoz

A rendelkezés a külföldi közúti járművezetők kiküldetésére vonatkozó, az általános kiküldetési szabályoktól eltérő, speciális szabályokat tartalmazza: a speciális ágazati rendelkezések hatályát, a kiküldetésben lévő munkavállaló fogalma alóli kivételeket, a kiküldetés fogalmához kapcsolódó értelmező rendelkezéseket, a kiküldetés ismérveinek

meghatározását. Főszabály szerint a kiküldetési szabályok alkalmazandók a nemzetközi közúti szállítási szektorra, a kabotázsműveletre. A tranzit és a kétoldalú szállítási műveletek nem tartoznak a kiküldetési szabályok hatálya alá. Ennek értelmében a valamely tagállam területén áthaladó nemzetközi árutovábbítási műveletek nem minősülnek kiküldetési helyzetnek; valamint, ha egy járművezető a vállalkozás székhelye szerinti tagállamból kiindulva egy másik tagállam vagy harmadik ország vagy a székhely szerinti tagállam területére irányuló kétoldalú szállítási műveletet hajt végre, akkor szolgáltatásának jellege szorosan kapcsolódik a székhely szerinti tagállamhoz és mentesül a kiküldetés alól. A kétoldalú szállítási műveleten belül az odaúton 1db + a visszaúton 1db, vagy ha az odaúton ilyen nem volt, az azt közvetlenül követő visszaúton 2db fel- és/vagy lerakási művelet (köztes cross-trade művelet) szintén mentesül a kiküldetési szabály alól. A második generációs intelligens menetíró készülékkel történő felszerelési kötelezettség időpontjától kezdve e további, kiküldetési szabályok alóli mentesülés csak akkor érvényes, ha a jármű ilyen intelligens menetíró készülékkel van felszerelve. A Magyarország területén díj ellenében végzett közúti árutovábbítást és autóbusszal díj ellenében végzett személyszállítást végző más tagállambeli gazdálkodó szervezet köteles legkésőbb a járművezető kiküldetésének kezdetekor a 354/2013. (X. 7.) Korm. rendeletben meghatározott belső piaci információs rendszerhez kapcsolódó nyilvános felületen elérhető többnyelvű formanyomtatvány útján kiküldetési nyilatkozatot benyújtani, és azt naprakészen tartani. A járművezető köteles magánál tartani és az ellenőrzés során kérésre bemutatni az IMI-n keresztül benyújtott kiküldetési nyilatkozat egy példányát. A gazdálkodó szervezet székhelye helye szerinti tagállam illetékes hatóságai számára a segítségnyújtásra irányuló megkeresésük esetén az általuk kért dokumentumokat és információkat a megkeresés napjától számított 25 munkanapon belül az IMI-rendszeren keresztül kell biztosítani. Az Mt. 295. § (8) bekezdése szerint a felváltó kiküldetés esetén a kiküldetés időtartama a felváltó kiküldetésben érintett munkavállalók összesített kiküldetési időtartamával egyezik meg. A közúti járművezetők esetében a kiküldetési időtartamok nem vonhatók össze a tizenkét hónapot meghaladó kiküldetés esetén sem.

A 103. §-hoz

A rendelkezés megteremti a közigazgatási bírságolás lehetőségét abban az esetben, ha a külföldi járművezetők a közúti szállításra vonatkozó kiküldetési szabályokat megsértik. A rendelkezés a külföldi járművezetők kiküldetésével összefüggő hatósági ellenőrzések lehetőségét teremti meg. Eljáró hatóságként a közlekedési hatóságot, a rendőrséget, a vámhatóságot jelöli ki.

A 104–105. §-hoz

A jármű forgalmazók által értékesített új járművek forgalomba helyezésének egyszerűsített eljárását elősegítő szabályozás pontosítása, annak meghatározásával, hogy a járműforgalmazók a közlekedési hatósági eljárása során – kormányrendeleti szinten meghatározottak szerint – a tényállás tisztázásban közreműködnek.

A 106. §-hoz

A műszaki adatlapok elektronikus átadásához hasonlóan a kiadott bontási engedélyek ellenőrizhetőségének a megvalósítása szükséges zárt rendszer segítségével. Ennek köszönhetően a jelenleg kizárólag papír alapon elérhető bontási engedélyekkel történő visszaélések megszűnnek.

A 107. §-hoz

Az áttekinthetőség, az egységesítés, illetve a jogrendszeri koherencia megteremtése érdekében a módosítás a jelenleg törvényi szinten rögzített tulajdonnévi megjelölések kormányrendeleti szintre történő telepítését segíti elő. A Kormány közútfejlesztési gazdasági társaságként állami tulajdonban álló gazdasági társaságot, a nemzeti vagyronról szóló törvény szerinti vagyonkezelői jog jogosultját, vagy a nemzeti vagyronról szóló törvény szerinti kizárólagos gazdasági tevékenységhez kapcsolódó működtetési jog jogosultját jelöli ki. A jelenleg törvényi szinten rögzített tulajdonnévi megjelölések kormányrendeleti szintre történő telepítésével összhangban a módosítás egyértelművé teszi, hogy az építető – a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 29. § (11) bekezdésben foglaltak figyelembevételével – felelős az építési munkák előkészítéséért.

A 108. és 110. §-hoz

A Kkt. 29. § (4b) bekezdése egyértelműen rögzíti a helyi önkormányzat átvételi kötelezettségét abban az esetben, amennyiben a NIF Zrt. állami tulajdonban álló ingatlanon hoz létre helyi közutat. Indokolt az önkormányzat e kötelezettségének rögzítése abban az esetben is, amennyiben a helyi közút megvalósítására a helyi önkormányzat tulajdonában álló ingatlanon kerül sor. A kisajátítási terv elkészítéséről, felülvizsgálatáról, záradékolásáról, valamint a kisajátítással kapcsolatos értékkülönbözlet megfizetésének egyes kérdéseiről szóló 178/2008. (VII. 3.) Korm. rendelet 10. §-a alapján a kisajátítást kérő (építetői) kötelezettsége több ingatlanból álló kisajátított terület helyrajzi számainak ingatlan-nyilvántartásban történő összevonása. A Kkt. 32. § (1) bekezdése szerint a helyi közútnak önkormányzati, az országos közútnak állami tulajdonban kell állnia. Helyi közút építése már önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok és a területszerzés során megszerzett, állami tulajdonba került ingatlanok is felhasználásra kerülnek. Az ingatlan-nyilvántartási eljárások során azonban elutasítás ok lehet az, hogy helyi közút megnevezésű ingatlan nem lehet állami tulajdonban, annak ellenére, hogy a helyi közútként összevont ingatlanok állami tulajdoni hányadát a Kkt. 29. § (4b) bekezdése alapján önkormányzati tulajdonba kell adni. A jogszabályi rendezés ezt a gyakorlati ellentmondást hivatott megoldani.

A 109. §-hoz

A jogrendszeri koherencia megteremtése érdekében a módosítás a jelenleg törvényi szinten rögzített tulajdonnévi megjelölések kormányrendeleti szintre történő telepítését segíti elő.

A 111. §-hoz

A jogrendszeri koherencia megteremtése érdekében a módosítás a jelenleg törvényi szinten rögzített tulajdonnévi megjelölések kormányrendeleti szintre történő telepítését segíti elő.

A 112. §-hoz

A jogrendszeri koherencia megteremtése érdekében a módosítás a jelenleg törvényi szinten rögzített tulajdonnévi megjelölések kormányrendeleti szintre történő telepítését segíti elő.

A 113. §-hoz

Az egyes vagyongazdálkodási tárgyú rendelkezésekről, valamint egyes vagyongazdálkodást és nemzeti pénzügyi szolgáltatásokat érintő törvények módosításáról szóló T/17442. számú törvényjavaslat annak elfogadása esetén 2022. január 1. napi hatállyal bevezeti a kizárólagos gazdasági tevékenységhez kapcsolódó működtetési jog intézményét. A módosítás a jogrendszeri koherencia megteremtése érdekében kimondja, hogy a nemzeti vagyronról szóló törvény szerinti kizárólagos gazdasági tevékenységhez kapcsolódó működtetési jog gyakorlásához szükséges állami tulajdonú ingatlanok és egyéb eszközök, amelyek tekintetében építettként a közútfejlesztési gazdasági társaság jár el, a végleges vagy ennek hiányában az ideiglenes forgalomba helyezés napján ingyenesen, e törvény erejénél fogva a kizárólagos gazdasági tevékenység gyakorlására jogosult személy vagy szervezet működtetésébe kerülnek, és ettől az időponttól a kizárólagos gazdasági tevékenység gyakorlására jogosult személyt vagy szervezetet a nemzeti vagyronról szóló törvény szerinti kizárólagos gazdasági tevékenységhez kapcsolódó működtetési jog illeti meg. A módosítás kimondja továbbá, hogy a fenti esetkörben a magyar állam nevében történő ingatlantulajdon-szerzés a Kormány által rendeletben kijelölt, állami tulajdonú gazdasági társaság feladata. A fejlesztés érdekében megvásárolt, kisajátított vagy más jogcímen megszerzett földrészlet az állam tulajdonába és a kijelölt állami tulajdonú gazdasági társaság vagyonkezelésébe kerül. Az út ideiglenes forgalomba helyezésének napján a kijelölt állami tulajdonú gazdasági társaság által a magyar állam nevében már megindított, vagy azt követően indítandó, de a végleges forgalomba helyezés napjáig még le nem zárt, tulajdonszerzésre irányuló ügyletkötésekben és eljárásokban a kijelölt állami tulajdonú gazdasági társaság köteles eljárni.

A 114. §-hoz

A jogrendszeri koherencia megteremtése érdekében a módosítás a jelenleg törvényi szinten rögzített tulajdonnévi megjelölések kormányrendeleti szintre történő telepítését segíti elő.

A 115. §-hoz

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény módosításával való koherencia megteremtését szolgálja, így a téli időszakban is lehetséges a közműépítés, ha az időjárás engedi.

A 116. §-hoz

A jogrendszeri koherencia megteremtése érdekében a módosítás a jelenleg törvényi szinten rögzített tulajdonnévi megjelölések kormányrendeleti szintre történő telepítését segíti elő.

A 117. §-hoz

Felhatalmazó rendelkezés.

A 118. §-hoz

A módosító rendelkezés a Kormány és a miniszter vonatkozásában tartalmaz felhatalmazó rendelkezéseket az előző §-okban eszközölt módosításokra tekintettel. A módosítás az Unión belüli elektronikus útdíjszedési rendszerek átjárhatóságáról és az útdíjfizetés elmulasztásával kapcsolatos információk határokon átnyúló cseréjének elősegítéséről szóló, 2019. március 19-i (EU) 2019/520 európai parlamenti és tanácsi irányelv 24. cikke végrehajtásához szükséges rendelkezést tartalmaz.

A 119. §-hoz

A módosítás a Kkt. jogharmonizációs záradékának kiegészítését tartalmazza.

A 120–121. §-hoz

A Kkt.-hoz tartozó szövegcsere módosító rendelkezések és hatályon kívül helyező rendelkezés a megelőző §-okra tekintettel.

A 122. §-hoz

A légiközlekedési hatóság a polgári légi közlekedéshez kapcsolódó műszaki követelményeknek és igazgatási eljárásoknak a 216/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében történő rögzítéséről szóló, 2011. november 3-i 1178/2011/EU rendelet VI. melléklete ARA.MED.325 pontja alapján kérelemre másodlagos felülvizsgálati eljárást folytat le, amennyiben egy légi jármű vezető repülőorvosi minősítése nem megfelelő eredménnyel zárult. Az eljárás során egy szakértői bizottság kerül felállításra, ami újra értékeli a kérelmező repülőorvosi alkalmasságát. A döntés meghozatalához a kérelmezőnek a szakértői bizottság által meghatározott orvosi vizsgálati leleteket kell bemutatnia, adott esetben további vizsgálatok lefolytatása szükséges, amelyek időigényesek. Ennek következtében az ügyféli jogok előmozdítása érdekében, valamint a megalapozott döntéshozatal érdekében szükséges az ügyintézési határidő megnövelése.

A 123. §-hoz

A magyar légtér igénybevételéről szóló 4/1998. (I. 16.) Korm. rendelet módosításáról szóló 472/2021. (VIII. 6.) Korm. rendelet lehetővé teszi, hogy az MTVA a közszolgálati feladatai ellátása érdekében a magyar légtér igénybevételéről szóló 4/1998. (I. 16.) Korm. rendeletben meghatározott, a pilóta nélküli légi járművekre és pilóta nélküli állami légi járművekre vonatkozó műveleti korlátozást alkalmazzon, és az így kialakított légtérben pilóta nélküli légi járművel vagy pilóta nélküli állami légi járművel repülést végrehajtsa.

A 124. §-hoz

Az Lt. előírása szerint a saját építésű pilóta nélküli légi járműveket is szükséges a hatóság által nyilvántartásba venni. Tekintettel arra, hogy ezek a légi járművek nem rendelkeznek sorozatszámokkal, esetükben a nyilvántartás jelenlegi szabályozások szerinti kötelező adattartama csak hiányosan tölthető ki, ezért szükséges e kivétellel kiegészíteni a hatályos rendelkezést. Az (EU) 2019/947 bizottsági végrehajtási rendelet előírja az üzembentartó nyilvántartási számának feltüntetését a pilóta nélküli légi járművön. A pilóta nélküli légi járművekre vonatkozó magyar

szabályozás alapján szükséges a pilóta nélküli légitársaságok hatósági nyilvántartásba vétele. Annak érdekében, hogy a repülőeszköz beazonosítható legyen – akár egy káresemény bekövetkezése esetén – e kiegészítés előírja a nyilvántartási jel jól látható módon való feltüntetését a pilóta nélküli légitársaságon.

A 125. §-hoz

A légitársasági iparágban engedéllyel rendelkező vállalkozások gazdasági teljesítőképességére – és ezáltal más magánszemélyekre és gazdasági társaságokra is – adott esetben hatással lehetnek az olyan előre nem látható körülmények, mint például egy világválság, így az engedélyek megadásánál a pénzügyi teljesítőképesség vizsgálata is szükséges.

A 126. §-hoz

A korábbi megfogalmazás az érintettek szempontjából nem volt egyértelmű, ezért jogalkalmazási nehézséget okozott, így ennek szövegpontosítása vált szükségessé.

A 127. §-hoz

A légitársasági szolgáltatóknak az egységes európai égbolt keretében történő ellátásáról szóló, 2004. március 10-i 550/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 15. cikkében meghatározott, a légitársasági szolgáltatókra vonatkozó díjszámítási rendszer működéséhez szükséges teljesítményrendszer bevezetése, valamint a nemzeti felügyeleti hatóságnak az Lt. 61. § (2) bekezdése alapján a légitársaság irányítására jogszabály alapján kijelölt szerv feletti felügyeleti tevékenység hatékony ellátásának biztosítása miatt indokolt.

A 128. §-hoz

2022. január 27-étől alkalmazandó az (EU) 2020/469 bizottsági végrehajtási rendelet, amely az (EU) 2017/373 végrehajtási rendelet szövegét az ICAO szabályok uniós szintű átültetésével összhangban kiegészíti a radarberendezésektől, valamint egyéb rendszerektől származó, a légitársasági szolgáltató által rögzített adatokra vonatkozó szabályokkal. Ezen adatkör felhasználhatósága az ATM iparágat érintő dinamikus átalakulásokkal összefüggésben a magyar légitársasági irányító szolgáltató számára kiemelkedő fontosságú, erre tekintettel az adatkörhöz kapcsoló adatkezelési célok körének bővítése indokolt. Szintén az adatok felhasználásával függ össze azok további személyek általi megismerhetőségének kérdésköre. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 27. §-ának rendelkezéseivel, valamint a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: NAIH) állásfoglalásával összhangban a keletkező adatok közérdekű adatként történő megismerésének korlátját kizárólag törvényi szintű szabályozás képezheti. A rendelkezés erre figyelemmel – a döntés-előkészítő adatok megismerhetőségére vonatkozó törvényi rendelkezések alapulvételével – tartalmazza a korlátozás megismerhetőségének a szellemi tulajdonhoz fűződő jogra alapított korlátozását, valamint meghatározza a korlátozás időtartamát.

A 129. §-hoz

Jelenleg a légitársaságról szóló 1995. évi XCVII. törvény rendelkezésének veszélyhelyzet idején történő eltérő alkalmazásáról szóló 471/2021. (VIII. 6.) Korm. rendeletben található sztrájkjal kapcsolatos rendelkezés, amely rendelkezés a veszélyhelyzet megszűnésével hatályát veszti, azonban a veszélyhelyzet megszűnését követően is indokolt speciális sztrájkjal kapcsolatos egyes rendelkezések törvényi szinten történő rögzítése. Hangsúlyozandó, hogy az Lt. 61. § (1) bekezdése szerinti szervezet nemzetközi szerződésben vállalt tagállami kötelezettséget teljesít, amely kötelezettség szavatolja az állampolgárok szabad mozgását. A sztrájk adott esetben az átrepülő repülőforgalmat, valamint egyéb, NATO Tagságból fakadó tagállami kötelezettséget is ellehetlenítheti, ennek következtében a légitársaság biztonságának szem előtt tartása érdekében is elengedhetetlen a sztrájkjal kapcsolatos rendelkezések törvényi szinten történő rögzítése. Jogtechnikai módosítások az uniós joggal és az Lt. 66/A. § (4) bekezdéssel való összhang megteremtése érdekében, hatályon kívül helyező rendelkezések.

A 130. §-hoz

Átmeneti rendelkezés.

A 131. §-hoz

A légiforgalmi irányítás meteorológiai hátterének biztosítása, az ésszerű működés és a méretgazdaságosság elveire tekintettel célszerű, hogy Magyarországon valamennyi repülőtér repülésmeteorológiai kiszolgálását egy szervezet végezze. Ennek érdekében az Lt. és az Országos Meteorológiai Szolgálatról és a meteorológiai tevékenységről szóló 353/2021. (VI. 24.) Korm. rendelet akként módosul, hogy a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér légterében a repülésmeteorológiai szolgáltatást 2022. január 1. napjától a légiforgalmi irányító szervezet helyett a repülésmeteorológiai szolgáltató nyújtja. A feladatátcsoportosításra tekintettel a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér működéséhez, valamint a magyar légtérben (Budapest FIR/LHCC) a légiforgalmi szolgáltatások biztosításához szükséges valamennyi repülésmeteorológiai szolgáltatás nyújtása, az ezt támogató összes humán és tárgyi erőforrás, illetve jog és kötelezettség a légiforgalmi irányítást végző HungaroControl Zrt.-től átkerül az Országos Meteorológiai Szolgálathoz. Mivel a feladatátcsoportosításra tekintettel a repülésmeteorológiai feladatokat ellátó személyek munkaviszonya az Mt. hatálya alá tartozó gazdasági társaságtól a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény hatálya alá tartozó kormányzati igazgatási szervre száll át, a rendelkezés – a feladatellátás folyamatos és magas szintű ellátása, valamint az állami vagyon védelme érdekében – biztosítja, hogy az átszállással érintett munkavállalók jogviszonya automatikusan ne szűnjön meg, hanem munkaviszonyuk jogállásváltozás útján kormányzati szolgálati jogviszonnyá alakuljon át.

A 132. §-hoz

Hatályon kívül helyező rendelkezés.

A 133–136. §-hoz

Az okmányok adattartalmára való hivatkozás pontosítása szükséges. Az okmányok adattartalma a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló kormányrendeletben van meghatározva. Szükséges, hogy a közlekedési hatóság a bontási átvételi igazolás tartalmáról értesítse a nyilvántartót, továbbá az is, hogy a papír alapú bontási átvételi igazolás elektronikus dokumentumként kerüljön átvételre. Pontosítás szükséges a járműnyilvántartás és a kötvénynyilvántartás közötti adattovábbítások tekintetében. A hatályos normaszöveg tévesen hivatkozik a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvényre, ezt elhagyni szükséges. Továbbá biztosító saját jogalapja szerint, saját maga kérdezi le a nyilvántartásból a szükséges adatokat, így az automatizálás teljesítésre vonatkozó utalás elhagyása szükséges. A közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény 13. § (2) bekezdésének hatályon kívül helyezése azért szükséges, mert a szabályozás a törvény 13. § (1) bekezdésébe kerül át.

A 137–138. §-hoz

A belvízi hajózásban szükséges szakmai képzések elismeréséről, valamint a 91/672/EGK és a 96/50/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2017. december 12-i (EU) 2017/2397 európai parlamenti és tanácsi irányelv [a továbbiakban: (EU) 2017/2397 irányelv] átültetése érdekében rendelkezni kell a képzési rendszer független szervek általi értékelésének biztosításáról. A jogharmonizációs célú módosítás során az egységes vizsgaszervezés biztosítása érdekében javasolt, hogy a vizsgaközpont vizsgaszabályzata határozza meg mind a hajózási képzésekről szóló miniszteri rendelet, mind a hivatásos hajós képzésekről szóló miniszteri rendelet által előírt vizsga szabályait, de a kiegészítéssel megadjuk a lehetőséget arra, hogy jogszabályi szinten a szükséges eltérések megtehetőek legyenek.

A 139. §-hoz

Az (EU) 2017/2397 irányelvnek való megfelelés érdekében a felügyelet melletti hajózási gyakorlatra vonatkozóan az úszólétesítményen történő munkavégzés tekintetében alkalmazandó életkori korlát alóli kivétel biztosításáról rendelkezni kell. A hivatásos hajós képzésekről szóló új miniszteri rendelettel összefüggésben a vizsgaközpont és a hajózási hatóság vizsgáztatási tevékenységgel összefüggő adatkezelési jogosultságának időtartamát kell meghatározni.

A 140–142. §-hoz

Az (EU) 2017/2397 irányelve előírta, hogy a képesítő bizonyítványokkal kapcsolatos hatékony ügyintézés elősegítése érdekében, a tagállamoknak létre kell hozniuk azokat a nyilvántartásokat, amelyekben a képesítő bizonyítványok, szolgálati könyvek és hajónaplók adatait rögzítik. Az irányelv végrehajtása, érvényesítése és értékelése céljából a tagállamok között és a Bizottsággal folytatott információcsere elősegítése érdekében, valamint statisztikai célból, továbbá a biztonság fenntartása és a hajózás megkönnyítése érdekében a tagállamoknak egy a Bizottság által kezelt adatbázisban jelenteniük kell az ilyen információkat, ideértve a képesítő bizonyítványokkal, szolgálati könyvekkel és hajónaplókkal kapcsolatos adatokat is. E rendelkezés tehát az (EU) 2017/2397 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az uniós képesítő bizonyítványok, szolgálati könyvek és hajónaplók adatbázisaira vonatkozó előírások tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2020. január 20-i (EU) 2020/473 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet végrehajthatóságának biztosítását szolgálja. A belvízi hajózási szakmai képzések tekintetében alkalmazott mintákról szóló, 2020. január 14-i (EU) 2020/182 bizottsági végrehajtási rendelet [a továbbiakban: (EU) 2020/182 bizottsági végrehajtási rendelet] végrehajthatóságának biztosítása érdekében a hajónaplóra vonatkozó módosító rendelkezéseket tartalmazza. Az (EU) 2020/182 bizottsági végrehajtási rendelet végrehajthatóságának biztosítása érdekében a hajós szolgálati könyvre vonatkozó módosító rendelkezéseket tartalmazza.

A 143. §-hoz

A magyarországi nyomvonalas létesítmények hajózási szabad úrszelvényeinek mérete bizonytalan, különböző kiadványokban egymástól eltérő értékek szerepelnek, ami hajózásbiztonsági kockázattal jár, ezért szükséges törvényben rögzíteni az adatszolgáltatási kötelezettséget.

A 144. §-hoz

A rendelkezés biztosítási intézkedésként a bírság meg nem fizetése, vagy fennálló bírságtartozás esetén biztosítja az úszólétesítmény feltartóztatását. Különösen a veszélyes áru belvízi szállítására vonatkozó nemzetközi szabályokat (ADN Egyezmény) megsértő hajót üzemeltető vállalkozások az elmúlt évtized alatt rendszeresen kibújtak a szabályok megsértése miatt kiszabott bírságok megfizetése alól, amellyel indokolatlan előnyhöz jutottak a szabályokat betartó vállalkozásokkal szemben.

A 145. §-hoz

A kikötőrendek közzétételére alkalmatlan a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítő, az információ ezen az úton nem jut el az érintettekhez. A Dunán közlekedők ma minden információt elektronikusan elérhető formában, internetes oldalon keresnek.

A 146. §-hoz

A nemzetközi hajózási egyezményekben, szabályozásokban, úgymint a többi közlekedési ágazatban is nyomon követhető a járművek méreteinek, meghajtó berendezéseik teljesítményének növekedése. Ahhoz, hogy a legkorszerűbb előírásoknak megfelelő motorokat lehessen a csónakokon használni, és ne kényszerítsük a tulajdonosaikat régi, korszerűtlen darabok használatára szükségesé vált a csónakokban megengedett motorok teljesítményének – a piacon beszerezhető legkisebb teljesítményű meghajtó motorok teljesítményéhez igazodó – korrekciója. A teljesítmény növelése a biztonság szempontjából lényegi veszélyt nem hordoz és ezzel visszaszorulnának a gyári motorok szabályozási rendszerébe való, sokszor szakszerűtlen és átgondolatlan beavatkozások, ugyanakkor a társadalmi hatása, különösen a horgászatra nézve egyértelműen pozitív lehet.

A 147–148. §-hoz

Jogharmonizációs záradék kiegészítése.

A 149–150. §-hoz

Az eljárási határidőt szükséges az Ákr.-ben foglaltakhoz igazítva a teljes eljárásra vonatkozó 60 napban megállapítani. A hatályos jogszabályi rendelkezések alapján kikötő létesítésével, fennmaradásával, továbbá

az úszólétesítmény építési (átépítési) terveinek felülvizsgálatával és jóváhagyásával, valamint a komp- és révátkelőhely létesítésével és fennmaradásával, üzemben tartásával kapcsolatos ügyekben az ügyintézési határidő 30 nap. A jogalkalmazói tapasztalatok azt mutatják, hogy szükséges az ügyintézési határidő akkénti módosítása, ahogy arra az Ákr. szerinti határidők legyenek az irányadóak, az ügyféli jogok előmozdítása érdekében, jelezve, hogy amennyiben a jogszabályi feltételek a kérelem benyújtásával együtt teljesülnek, akkor a hatóság sommás eljárás keretében dönt, hiányzó dokumentumok esetén viszont az ügyfél számára – az ügyintézési határidő megtartásával egyidejűleg – megfelelő határidő biztosítható azok pótlására.

A 151. §-hoz

A 2021/2092. számú köteleességszegési eljárásban a Bizottság véleménye szerint a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvénynek (a továbbiakban: Vtv.) a stratégiai jelentőséggel nem bíró vasúti pályahálózatra vonatkozó 2. § 2.18. pontja konkrét kritériumokat határoz meg, amely alapján a vasúti infrastruktúrát stratégiai jelentőséggel nem bíró infrastruktúrának kell tekinteni. Ez a rendelkezés nem felel meg az Irányelv 2. cikk (4) bekezdésének, mert a Bizottság feladata, hogy az irányelvben meghatározott kritériumok alapján, eseti alapon értékelje a vasútvonalak nem stratégiai jelentőségét. A tagállamok nem határozhatnak meg olyan kritériumokat, amelyek előre befolyásolják a bizottság erre vonatkozó döntését. A Vtv. 2. §-ának jelenleg két 2.26. pontja van, ezért a 2017. évi CLXXXII. törvénnyel megállapított 2.26. pont (azaz a vasúti tesztpálya fogalma) áthelyezésre kerül a 2.29. pontba, továbbá kiegészítésre kerül a Budapesti Fejlesztési Központ-hoz kapcsolódó módosításokhoz szükséges fogalom-meghatározással.

A 152. és 155–156. §-hoz

A 2021/2092. számú köteleességszegési eljárásban a Bizottság jelezte, hogy a Vtv. 3/A–3/C. §-ai nem írják elő, hogy a fejlesztési stratégia legalább öt éves időtartamra szóljon. A 2021/2092. számú köteleességszegési eljárásban a Bizottság véleménye szerint a részére benyújtott magyarázó dokumentumok alapján Magyarország nem megfelelően ültette át az Irányelv mentességi rendelkezéseit, ezért szükséges az Irányelvben meghatározott mentességi feltételek lehetőség szerint minél pontosabb átültetése. Ezzel együtt a szükséges a Vtv. 84/A.–85/M. §-okból a mentességi lehetőségek egyidejű törlése.

A 153. és 169. §-hoz

Terminológiai pontosítást tartalmaz a módosítás.

A 154. §-hoz

Tekintettel arra, hogy a hatályos szövegben több olyan szolgáltatás is a pályahálózat-működtető által nyújtott kötelező szolgáltatásként van megállapítva, amely nem indokolt, ezért a pályahálózat-működtető esetében a törvényben csak a hozzáférés biztosítását kell előírni, a többi szolgáltatás esetében azokat – az általános szabályok szerint – a pályahálózat-működtető is nyújthatja választása szerint, vagy más vasúti társaság, vagy gazdálkodó szervezet is. Kötelezettségként előírni piaci korlátozást jelent, amelyet nem szükséges fenntartani.

A 157. §-hoz

Felhatalmazó rendelkezések.

A 158. §-hoz

Az uniós forrásból megvalósuló HÉV-fejlesztést és a HÉV-fejlesztéshez közvetlenül kapcsolódó fejlesztést célzó kiemelt budapesti fejlesztések esetén a BFK Budapest Fejlesztési Központ Nonprofit Zrt. jár el, ami indokoltta teszi, hogy fejlesztési közreműködőként nevesítve legyen a Vtv.-ben. A módosítás alapján tud a BFK Budapest Fejlesztési Központ Nonprofit Zrt. – mint fejlesztési közreműködő – a magyar állam érdekében eljárni és a fejlesztéseket a magyar állam javára létrehozni.

A 159. §-hoz

A vasúti- és HÉV-fejlesztéseket célzó közérdekű és közcélú tevékenységek folytatása során a feladatok pontosítása. A jogrendszeri koherencia megteremtése érdekében a módosítás a jelenleg törvényi szinten rögzített tulajdonnévi megjelölések kormányrendeleti szintre történő telepítését segíti elő.

A 160. §-hoz

A jogrendszeri koherencia megteremtése érdekében a módosítás a jelenleg törvényi szinten rögzített tulajdonnévi megjelölések kormányrendeleti szintre történő telepítését segíti elő.

A 161. §-hoz

A belső megállapodások jóváhagyására irányuló, kérelemre induló eljárás az ügyféli oldalon túlzott adminisztrációs terhet jelent, így ezen eljárás megszüntetése indokolt.

A 162. §-hoz

A Vtv. 3/B. § (8) bekezdése alapján országos jelentőségű vasútvonalat működtető független pályahálózat-működtető esetében a 67/P. § (3) bekezdésében foglalt feladatokat is a VPSZ látja el a díjbeszedés kivételével, amelyet a független pályahálózat-működtető is elláthat.

A 163. §-hoz

A rendelkezés az Európai Vasúti Közösség (CER) és az Európai Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szövetsége (ETF) között létrejött, a vasúti szektorban a határokon átnyúló interoperábilis szolgáltatásokat ellátó utazó munkavállalók alkalmazási feltételeinek egyes szempontjairól szóló megállapodásról szóló 2005. július 18-i 2005/47/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: CER irányelv) 2. cikk (1) bekezdésének átültetését szolgálja, amely kimondja, hogy „A tagállamok az ezen irányelvben meghatározott rendelkezéseknél kedvezőbb rendelkezéseket tarthatnak fenn vagy vezethetnek be”. A Vtv. 68/A. § (1) bekezdése alapján az Mt. rendelkezéseit a Vtv. 68/A–68/G. §-aiban meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni, viszont az Mt. 135. § (4) bekezdésének d) pontja szerint az Mt. 101–109. §-tól kollektív szerződés eltérhet a vasúti személyszállítás, valamint a vasúti árufuvarozás körében utazó vagy a zavartalan közlekedést biztosító munkakörben foglalkoztatott munkavállaló tekintetében, amely rendelkezés így ellentmond a CER irányelv 2. cikk (1) bekezdésének, hiszen lehetővé teszi a munkavállaló számára kedvezőtlenebb rendelkezések alkalmazását is a kollektív szerződésben.

A 164. §-hoz

Az (1) bekezdés tekintetében a vasúti társaságok működésének engedélyezéséről szóló 45/2006. (VII. 11.) GKM rendelet 5/B. § (7) bekezdésével való összhang megteremtése érdekében szükséges a hatáskörre vonatkozó rendelkezést módosítani. A (2) bekezdés tekintetében a belső megállapodások jóváhagyására irányuló, kérelemre induló eljárás az ügyféli oldalon túlzott adminisztrációs terhet jelent, így a hatáskör módosítása szükséges. A Vtv. 79/F. § (1) bekezdése pedig biztosítja a bírság kiszabásának lehetőségét, így a párhuzamos szabályozást indokolt megszüntetni.

A 165. §-hoz

A 2021/2092. számú köteleességszegési eljárásban a Bizottság véleménye szerint a részére benyújtott magyarázó dokumentumok alapján Magyarország nem ültette át az Irányelv 57. cikk (6) rendelkezéseit. A magyar átültető rendelkezés nem rendelkezik arról, hogy a vasúti igazgatási szerv köteles a vonatkozó információkat más igazgatási szervek rendelkezésre bocsátani, hogy saját nemzeti joga alapján ő maga is jogosult ilyen kéréssel más szervhez fordulni és hogy ezeket az információkat más igazgatási szervek csak az 57. cikk (3) bekezdés szerinti panaszkezelés vagy vizsgálathoz használhatják fel. Az átültető rendelkezés nem rendelkezik arról, hogy a panaszt fogadó vagy a saját kezdeményezésű vizsgálatot megindító igazgatási szervnek át kell adnia a vonatkozó információkat az illetékes szervnek abból a célból, hogy az intézkedést hozhasson az érintett felekkel kapcsolatosan.

A 166. §-hoz

Az uniós vasúti rendszernek a fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyek általi hozzáférhetőségével kapcsolatos átjárhatósági műszaki előírásokról szóló, 2014. november 18-i 1300/2014/EU bizottsági rendelet előírja az ún. nemzeti eszközlétár vezetését, amelyre ki kell jelölni egy megfelelő szervezetet. Ez a szervezet a vasúti közlekedési hatóság, amely számára szükséges a törvényben kimondani, hogy ezt a feladatot is köteles ellátni.

A 167. §-hoz

Az Ákr. rendelkezései alapján az eljárás felfüggesztésének csak törvényben meghatározott esetekben van helye, erre a jelenleg hatályos törvényi előírások nem adnak lehetőséget. A jogalkalmazói tapasztalatok alapján az ügyféli jogok előmozdítása érdekében szükséges a törvényi jogalap megteremtése annak érdekében, hogy a vasúti közlekedési hatóság a döntéséhez szükséges, annak előfeltételét képező kérdésben az ügyféli jogok érdekében is felfüggeszthesse az eljárását.

A 168. §-hoz

A vasúti képzési és módszertani központ adatkezelésével kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz.

A 170. §-hoz

Felhatalmazó rendelkezések.

A 171. §-hoz

Az uniós megfelelési záradék kiegészítése a vasúti közlekedési hatóság által vezetett eszközlétárral kapcsolatban.

A 172. §-hoz

A szövegcsere módosítások célja, hogy a törvény rendelkezései az elővárosi pályahálózatba és a kiemelt budapesti fejlesztésként megvalósuló városi pályahálózatba tartozó vasútvonalak fejlesztése során is alkalmazhatóak legyenek, továbbá a Vtv. 79/B §-ban (jogvitás eljárás), a VPSZ számára is kiterjesztve az eljárás megindítását.

A 173. §-hoz

Hatályon kívül helyező rendelkezések.

A 174–175. §-hoz

Az EU-s finanszírozási források alapfeltétele, hogy minden EU-s finanszírozás megpályázására beadott projektnek környezetvédelmi engedéllyel kell rendelkeznie. Amennyiben nem rendelkeznek a projektelemek környezetvédelmi engedéllyel, kivitelezésre irányuló kormánydöntés esetén a forrás biztosítása nehézségekbe ütközik, vagy a projektek beruházási volumene miatt akár ellehetetlenedik. Erre tekintettel indokolt a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény megfelelő módosítása annak érdekében, hogy a környezetvédelmi hatóság az építető kérelmére valamennyi esetben lefolytassa a környezetvédelmi engedélyezési eljárást, még akkor is, ha azt korábban hatályos jogszabály már nem írja elő, vagy jogszabály korábban sem írta elő. A módosítás célja, hogy közlekedési infrastruktúra beruházások esetében biztosítsa az építető számára azt a lehetőséget, hogy olyan esetben is hatósági vizsgálatot és hatósági határozatba foglalt döntést kérjen, amikor arra egyébként a szakági jogszabályok alapján nem lenne szükség. A rendelkezés az eljárási kötelezettséget nemcsak az engedélyezési, hanem az engedély módosítására irányuló eljárások esetében is biztosítja.

A 176. §-hoz

A jogrendszeri koherencia megteremtése érdekében a módosítás a jelenleg törvényi szinten rögzített tulajdonnévi megjelölések kormányrendeleti szintre történő telepítését segíti elő.

A 177. §-hoz

Felhatalmazó rendelkezések.

A 178. §-hoz

Technikai jellegű szövegcsérés módosítás.

A 179. §-hoz

A rendelkezés kibővíti a törvény értelmező rendelkezéseit kamera, testkamera, valamint az integrált személyszállítási közszolgáltatás, az összekapcsolt személyszállítási közszolgáltatás, az összekapcsolt díjtermék és az integrált díjtermék fogalmának bevezetésével. A módosítás indoka, hogy szükséges a közösségi autóbérlő rendszer fogalmát pontosítani annak érdekében, hogy a felhasználói igényekhez igazodva ne csak személygépkocsi, hanem B-kategóriájú vezetői engedéllyel vezethető gépkocsi használata is elérhető legyen. Az országosan egységes tarifarendszer kidolgozása érdekében az összekapcsolt díjtermékek bevezetése mellett szükséges az integrált díjtermékek fogalmának és szabályozásának rögzítése is. A módosítással a tarifaközösség törvényi szintű alapjai kerülnek megállapításra, amelyekre építve a jövőben különböző díjtermék-struktúra kialakítására nyílik lehetőség.

A 180. §-hoz

A rendelkezés az autóbuszos hatóság ellenőrzési jogkörének pontosításával biztosítja a személyszállítási szolgáltatások működtetéséhez szükséges infrastruktúrákat és szolgáltatásokat üzemeltető, illetve a személyszállítási szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások közötti együttműködési megállapodások megtartását.

A 181. §-hoz

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény meghatározza azokat a kötelező elemeket, amelyeket egy kötelező adatkezelés esetén a jogszabálynak tartalmaznia szükséges. Az Sztv. ezen elemeket nem tartalmazta teljes körűen. A szolgáltató utasai, a munkavállalói és megbízottai életének, személyének, testi épségének kiemelt védelme, valamint a járművei, berendezései, eszközei, egyéb vagyontárgyai védelme, különösen az utasokkal közvetlen kapcsolatba kerülő jegyvizsgálókat, gépjárművezetőket ért támadások, fenyegetések indokolják és szükségessé teszik az őket ért atrocitások megelőzését, illetve az elkövető felderítését, azonosítását és az elkövetés körülményeinek bizonyítását. Az ennek érdekében bevezetett testkamerák, továbbá a gépjárműben elhelyezett, a jegyértékesítési terület megfigyelésére alkalmazott fedélzeti kamerák esetében képrögzítés mellett indokolt hangrögzítés alkalmazása is. A hangfelvételek felhasználásának szűk körben történő biztosítását a bűnmegelőzés, bűnüldözési célok is indokolják, figyelemmel például a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak törvényi tényállására, mert a fenyegetéssel megvalósuló magatartási forma bizonyítása, illetve a fenyegetés elkerülése más módon nem érhető el. Hasonlóan számos országban a rendvédelmi szervek által alkalmazott testkamerákhoz, olyan technikai megoldás kerül bevezetésre és a későbbiek során alkalmazásra, amely lehetővé teszi, hogy az eszközt viselő foglalkoztatott saját döntése alapján induljon el a felvétel rögzítése és a rögzítés megállítása valamely, megítélése szerint felvétel rögzítését szükségessé tevő helyzetben. Az elektronikus biztonságtechnikai rendszer körének pontosítása (testkamera alkalmazása, valamint kizárólag a gépjárműben elhelyezett, jegyértékesítési terület megfigyelésére alkalmas fedélzeti kamera), valamint a szolgáltató utasai, a szolgáltató munkavállalói és megbízottai életének, személyének, testi épségének kiemelt védelme, valamint a járművei, berendezései, eszközei, egyéb vagyontárgyai, a nemzeti vagyon védelme érdekében képrögzítés mellett indokolt a hangrögzítés alkalmazása is. Egységes fogalomhasználat valósul meg a felvétel fogalmának törvényszövegbe emelésével. Az Sztv. 8. § (6) bekezdésében a tájékoztató kihelyezésénél ezek a helyszínek is szerepelnek, tehát összhangban a (6) bekezdéssel ezen helyszínek beemelésével pontosítani szükséges a jogszabályhelyet. Ezen túlmenően jogalap megteremtése a szolgáltató (közlekedésszervező) jogszabályi felhatalmazás alapján végzett szolgáltatás minőségének és mennyiségének ellenőrzésével összefüggő személyes adatkezelés NAIH által előírtaknak való megfeleltetéséhez. A GDPR 18. cikkében foglalt korlátozáshoz való jog gyakorlásának (valamint egyetlen érintetti jognak sem), mint érintetti joggyakorlásnak nem lehet feltétele és ezáltal nem kérhető az érintettől jogának vagy jogos érdekének igazolása ahhoz, hogy a kért kamerafelvételt az adatkezelő a rendelkezésére bocsássa. Ehhez képest a jelenleg hatályos Sztv. 8. § (7) bekezdése akként rendelkezik, hogy akinek jogát vagy jogos érdekét a kamerafelvétel érinti, e jogának vagy jogos érdekének igazolása mellett kérheti,

hogy a kamerafelvételt az adatkezelő ne törölje a tárolási idő elteltét követően. A két jogszabályi rendelkezés nem teljes körűen egyező esetköröket fed le. A GDPR szerinti jogok – melyek esetében általában véve valóban nem lehet feltétel a jog vagy jogos érdek igazolása – az érintettet illetik meg, azaz azt az azonosított vagy azonosítható természetes személyt, akire vonatkozóan bármely információ szerepel a felvételen. Annak érdekében, hogy az összhang a két jogszabály között megvalósuljon, a rendelkezés pontosítására került sor azzal, hogy a GDPR alapján a felvételen szereplő és ezáltal érintettnek minősülő személy esetében a felvétel rendelkezésre bocsátása ne legyen jog vagy jogos érdek igazolásához köthető. Ezzel a kiegészítéssel a jogalkotó eleget tesz a jogszabály vonatkozó részének az európai általános adatvédelmi rendeletnek történő megfelelési igénynek.

A 182. §-hoz

A javasolt módosítás jogtechnikai jellegű pontosítást tartalmaz.

A 183. §-hoz

A megrendelői megállapodással nem érintett szolgáltatói összekapcsolt és integrált díjtermékekhez kapcsolódó elfogadási szabályokat, valamint az írásbeli megállapodás kötelező tartalmi elemeit rögzíti.

A 184. §-hoz

A törvény a 179. §-ban bevezeti az összekapcsolt és az integrált díjtermékek lehetőségét, így a személyszállítási közszolgáltatási utazási kedvezmények ellentételezéséről szóló rendelkezések között rögzíteni szükséges azokat a szabályokat, amelyek alapján a kedvezményes összekapcsolt és a kedvezményes integrált díjtermékek után szociálpolitikai menetdíj-támogatás igényelhető. Ebben az esetben a támogatásra jogosultak közötti díjrészesedés arányát a megrendelői vagy a szolgáltatói megállapodás határozza meg. Az országosan egységes tarifarendszer kidolgozása érdekében az összekapcsolt díjtermékek bevezetése mellett szükséges az integrált díjtermékek fogalmának és szabályozásának is a rögzítése. A módosítással a tarifaközösség törvényi szintű alapjai kerülnek megállapításra, amelyekre építve a jövőben különböző díjtermék-struktúra kialakítására nyílik lehetőség.

A 185. §-hoz

A törvény további módosításai egyes értelmező rendelkezések egyértelműsítését, pontosítását szolgálják.

A 186. §-hoz

Az úthasználó által előre megfizetett, de fel nem használt útdíj visszatérítésének részletes szabályait törvényi felhatalmazás alapján az autópályák, autóutak és főutak használatáért fizetendő, megtett úttal arányos díjról szóló 2013. évi LXVII. törvény végrehajtási rendelete fogja tartalmazni.

A 187. §-hoz

A vasútnak nem minősülő egyéb kötöttpályás közlekedés biztonságával összefüggő munkakörök betöltéséhez szükséges vizsgákhoz tartozó vizsgadíjakra vonatkozó részletszabályok megalkotása érdekében indokolt a vasútnak nem minősülő egyéb kötöttpályás közlekedésről szóló 2015. évi CII. törvényben a szükséges felhatalmazó rendelkezés megállapítása.

A 188–192. §-hoz

A szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Sztjv.) módosítása a szerencsejáték felügyeleti díj, a szerencsejátékkal kapcsolatos hatósági ügyekben fizetendő igazgatási szolgáltatási díj mértékének és megfizetése módjának, valamint az egyes szerencsejátékok engedélyezésével, lebonyolításával és ellenőrzésével kapcsolatos feladatok végrehajtása részletes szabályainak elnöki rendeletben történő meghatározására figyelemmel. A rendelkezés technikai pontosításként módosítja továbbá az Sztjv.-nek az egyes szerencsejátékok engedélyezésével, lebonyolításával és ellenőrzésével kapcsolatos feladatok végrehajtásáról szóló 32/2005. (X. 21.) PM rendeletre történő merev hivatkozásokat tartalmazó rendelkezéseit, figyelemmel arra, hogy az Sztjv. 38. § (2) bekezdése alapján a felhatalmazás jogosultja a Hatóság elnöke lett.

A 193–194. §-hoz

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény módosítása az általános költségátalány mértékének a Hatóság elnöke által kiadandó rendeletben történő megállapítása érdekében.

A 195. §-hoz

A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény módosítása a Hatóság elnöke felügyeleti díj rendeletben történő megállapítására vonatkozó jogosultságának biztosítása érdekében, továbbá az atomenergia-felügyeleti szerv jogállásával összefüggésben egyes törvények módosításáról szóló 2021. évi CXIV. törvény alapján az Országos Atomenergia Hivatal elnöke is jogosult rendeletben igazgatási szolgáltatási díjat megállapítani.

A 196–197. §-hoz, 201. §-hoz

A fiatalok dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről szóló 2012. évi CXXXIV. törvény (a továbbiakban: Fdvtv.) pontosítása annak érdekében, hogy a követeléskezelési feladatok tekintetében az azonnali beszedési megbízás is alkalmazható legyen. A rendelkezés egyértelműen meghatározza továbbá, hogy a koncessziós szerződések kezelése a kormányrendeletben kijelölt miniszter vagy központi kormányzati igazgatási szerv feladata. A rendelkezés tartalmazza az ehhez szükséges felhatalmazó rendelkezések módosítását is.

A 198. §-hoz

Szükséges az Fdvtv. hatályos rendelkezésének pontosítása az engedélyezési eljárás lefolytatásához szükséges iratok körének meghatározásához.

A 199. §-hoz

A § az Fdvtv. rendelkezéseinek megfelelő módosítását tartalmazza az egyes vagyongazdálkodást érintő rendelkezésekről, valamint egyes vagyongazdálkodási és pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi CLXXXIII. törvénnyel történt módosítására figyelemmel.

A 200. §-hoz, 202. §-hoz, 213–214. §-hoz

A dohánygyártmányok kiskereskedelmi eladási árának közzétételét a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény (a továbbiakban: Jöt.) teszi kötelezővé a NAV számára oly módon, hogy az árközzételt technikailag megelőző folyamatok (árak regisztrációja, feldolgozása és érintettek részére továbbítása) teljes egészében a Hatóságnál zajlanak.

Tekintettel arra, hogy 2021. október 1-jétől – a Hatóság megalakulásával – a folyamatokat szinte teljes egészében végrehajtó szervezet piacszabályozó, hatósági jogkörrel is rendelkezik, javasolt a Jöt. módosítása az árközzételt szabályai körében oly módon, hogy az árak honlapon való közzététele – a folyamat utolsó mozzanataként – is a Hatósághoz kerüljön.

Fentiek mellett indokoltnak mutatkozik továbbá a Hatóság és az állami adó- és vámhatóság közötti – személyes adatokat nem érintő – adattovábbítás törvényi szintet nem igénylő szabályait a Hatóság elnökének rendeletében meghatározni.

A 203. §-hoz

Hatályon kívül helyező rendelkezések.

A 204–206. §-hoz

A rendelkezés az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló 2013. évi L. törvény (a továbbiakban: lbtv.) módosításával meghatározza azon szervezetek körét, amelyek tekintetében az általuk használt elektronikus információs rendszerek vonatkozásában, a két végpont közötti kommunikációban a hagyományos kriptográfiai alkalmazáson felüli biztonságot nyújtó poszt-kvantumtitkosítás alkalmazásával szükséges biztosítani a rendszerek sértetlenségét és védelmét.

A 207. §-hoz

Az lbtv. módosítása az (EU) 2019/881 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti nemzeti kiberbiztonsági tanúsító hatóság feladatainak – a hadiipari kutatással, fejlesztéssel, gyártással és kereskedelemmel összefüggő kiberbiztonsági tanúsító hatóság feladatok kivételével történő – Hatóságra telepítése érdekében.

A 208. §-hoz

A rendelkezés részletesen meghatározza azon személyi és tárgyi feltételeket, amelyek alapján poszt-quantumtitkosítás alkalmazásra vonatkozó szolgáltatói tevékenység végezhető. A § továbbá rögzíti a tanúsító szervezetnek a tanúsítással kapcsolatos feladatait, valamint a Hatóságnak a tanúsító szervezetek nyilvántartására vonatkozó feladat- és hatáskörét azzal, hogy a poszt-quantumtitkosítás alkalmazást nyújtó szervezet nyilvántartásba vételére vonatkozó, illetve a poszt-quantumtitkosításra kötelezett szervezet informatikai rendszerelemei zártasága tanúsítására vonatkozó részletes szabályokat a Hatóság elnöke rendeletben határozza meg. A tanúsító szervezet a poszt-quantumtitkosítás alkalmazást nyújtani kívánó szervezet, vagy a tanúsított szervezet kezelésében lévő, a tanúsítás lefolytatásához szükséges adatokat célhoz kötötten, a szükségesség és arányosság elvének figyelembevételével jogosult kezelni, azokat harmadik személy részére nem továbbíthatja.

A 209. §-hoz, 211. §-hoz

A rendelkezés meghatározza a felhatalmazó, valamint hatályon kívül helyező rendelkezéseket.

A 210. §-hoz

A rendelkezés a poszt-quantumtitkosítás alkalmazásához szükséges átmeneti rendelkezéseket tartalmazza. Az SZTFH elnökének rendelete az egyes kötelezetti körök esetében lépcsőzetesen lép hatályba.

A 212. §-hoz

Az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló 2013. évi L. törvény kiegészül az 1. melléklettel, amely azon törvények felsorolását tartalmazza, amelyek hatálya alá a kritikus infrastruktúrát jelentő közműszolgáltatók tartoznak, valamint a poszt-quantumtitkosítás alkalmazásra kötelezett szervezetek körébe tartoznak a mellékletben meghatározott törvények felhatalmazása alapján kiadott jogszabályok hatálya alá tartozó közszolgáltatást nyújtó szervezetek is.

A 215–220. §-hoz

Az Sztfhv. egyes rendelkezéseinek módosítása a Hatóság poszt-quantumtitkosításra, valamint kiberbiztonsági tanúsításra vonatkozó feladat- és hatáskörével összefüggésben. A kiberbiztonsági tanúsításra vonatkozó feladatokkal összefüggésben a rendelkezés meghatározza a Hatóság hatósági eljárásra vonatkozó speciális (az Ákr.-től eltérő) szabályait.

A rendelkezés továbbá módosítja a Hatóság elnökének feladatait azzal összefüggésben, hogy a Hatóságnak fizetendő felügyeleti díjak és igazgatási szolgáltatási díjak mértékének, illetve a végrehajtási költségátalány mértékének megállapítására a rendelkezés értelmében a Hatóság elnöke kerül felhatalmazásra. A rendelkezés felhatalmazza a Hatóság elnökét, hogy a Hatóság hatáskörébe tartozó hatósági eljárásokban a csatolandó okiratok körét rendeletben meghatározza.

A rendelkezés egyúttal kiegészíti az Sztfhv.-t annak kimondásával, hogy a Hatóság közigazgatási hatósági eljárásban hozott döntését a közigazgatási ügyben eljáró bíróság nem változtathatja meg. A Kp. főszabály szerint biztosítja a bíróság megváltoztatási jogkörét, ezért indokolt esetben törvényben rendelkezni kell arról, hogy adott ügytípus tekintetében a bíróság nem változtathatja meg a közigazgatás döntését. A Hatóság által lefolytatott eljárások tekintetében indokolt, azok speciális szakértelemhez kötődő jellegére figyelemmel, a közigazgatási cselekmény bíróság által történő megváltoztatásának kizárása.

A nyilatkozattételi kötelezettséghez kapcsolódóan szükséges a szerencsejáték felügyeleti díj megfizetésének időpontjáról és a nyilatkozat tartalmáról is rendelkezni, a díj megfizetés időpontjának a Hatóság elnökének rendeletében történő megállapításával.

A rendelkezés továbbá a bányafelügyeleti feladat- és hatáskörök ellátásával összefüggésben határoz meg a Hatóság elnökének feladatokat.

A 221. §-hoz

Az önálló bírósági végrehajtói szervezetrendszer feletti törvényességi felügyeleti jogkör 2021. október 1-jével átkerült a Hatósághoz a jogelőd Igazságügyi Minisztériumtól. Indokolt a hatáskörök és felelősségi körök azonos helyre telepítése, amely a folyamatban lévő eljárások és ekként a korábban kiírt végrehajtói álláshelyeket is érinti. Az ismételt kiírásra kerülő álláspályázati eljárások lefolytatása már a Hatóság feladat- és hatásköre, azonban a korábban érvényesen benyújtott álláspályázatok az ismételt kiírás során is érvényesen benyújtottnak tekintendők amennyiben a pályázó arról nyilatkozik. A nyilatkozathoz mellékelni kell a nyilatkozattétel napjához képest kilencven napnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítvány eredeti példányát.

A 222. §-hoz

Átmeneti rendelkezést állapít meg a kiegészítés az Sztftv.-ben.

A 223. §-hoz

A sarkalatossági záradék kiegészítése a módosítással összefüggésben.

A 224–225. §-hoz

A § pontosítja a Hatóság azonosítókibocsátási tevékenységével összefüggésben az Sztftv. jogharmonizációs záradékát. A rendelkezés meghatározza továbbá a kiberbiztonsági tanúsítási feladatokkal összefüggésben szükséges jogharmonizációs záradékot az Sztftv.-ben.

A 226. §-hoz

Szövegcsérés módosító rendelkezések.

A 227. §-hoz

Hatályba léptető rendelkezések.

A 228. §-hoz

Sarkalatossági záradék.

A 229. §-hoz

Jogharmonizációs záradék.

**Végső előterjesztői indokolás
a tengerészek képzéséről, képesítéséről és az őrszolgálat ellátásáról szóló 1978. évi nemzetközi egyezmény
2014-ben, 2015-ben és 2016-ban elfogadott módosításainak kihirdetéséről szóló
2021. évi CXXXVII. törvényhez**

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, továbbá a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában kerül közzétételre.

A tengerészek képzéséről, képesítéséről és az őrszolgálat ellátásáról szóló 1978. évi nemzetközi egyezmény (a továbbiakban: STCW Egyezmény) 2010. évi manilai módosításaival egységes szerkezetbe foglalt szövege a 2012. évi XIX. törvénnyel került kihirdetésre.

A tengerészek képzésének minimumszintjéről szóló 2008/106/EK irányelv módosításáról és a tagállamok által kiállított tengerészképesítési bizonyítványok kölcsönös elismeréséről szóló 2005/45/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1159 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel összefüggő jogharmonizációs célú jogalkotás része, hogy Magyarország törvényben hirdesse ki az STCW Egyezmény 2015-ben és 2016-ban elfogadott módosításait, és ehhez kapcsolódva a 2014. évi módosításait is.

A törvényjavaslat célja a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet Tengerészeti Biztonsági Bizottsága (Maritime Safety Committee) STCW Egyezmény módosításait tartalmazó 2014. május 22-én elfogadott MSC.373(93) sz. határozatának és MSC.374(93) sz. határozatának, 2015. június 11-én elfogadott MSC.396(95) sz. határozatának és MSC.397(95) sz. határozatának, valamint 2016. november 25-én elfogadott MSC.416(97) sz. határozatának és MSC.417(97) sz. határozatának kihirdetése.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A módosítások tartalmát tekintve törvényhozási tárgykört érintő szabályokat tartalmaz, ezért a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 7. § (2) bekezdése és 9. §-a szerint a kihirdetés az Országgyűlés hatáskörébe tartozik. A Nemzetközi Tengerészeti Szervezet Tengerészeti Biztonsági Bizottsága STCW Egyezmény módosításait tartalmazó 2014. május 22-én elfogadott MSC.373(93) sz. határozata 2016. január 1-jén nemzetközi jogilag hatályba lépett.

A 2. §-hoz

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően a törvény 1. melléklete a tengerészek képzéséről, képesítéséről és az őrszolgálat ellátásáról szóló 1978. évi nemzetközi egyezmény 2014. május 22-én, az MSC.373(93) sz. határozata szerint elfogadott módosítása szövegének hivatalos magyar nyelvű fordítását, a 2. melléklete a hiteles angol nyelvű szövegét tartalmazza.

A 3. §-hoz

A módosítások tartalmát tekintve törvényhozási tárgykört érintő szabályokat tartalmaz, ezért az Nsztv. 7. § (2) bekezdése és 9. §-a szerint a kihirdetés az Országgyűlés hatáskörébe tartozik. A Nemzetközi Tengerészeti Szervezet Tengerészeti Biztonsági Bizottsága STCW Egyezmény módosításait tartalmazó 2014. május 22-én elfogadott MSC.374(93) sz. határozata 2016. január 1-jén nemzetközi jogilag hatályba lépett.

A 4. §-hoz

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően a törvény 3. melléklete a tengerészek képzéséről, képesítéséről és az őrszolgálat ellátásáról szóló 1978. évi nemzetközi egyezmény 2014. május 22-én, az MSC.374(93) sz. határozata szerint elfogadott módosítása szövegének hivatalos magyar nyelvű fordítását, a 4. melléklete a hiteles angol nyelvű szövegét tartalmazza.

Az 5. §-hoz

A módosítások tartalmát tekintve törvényhozási tárgykört érintő szabályokat tartalmaz, ezért az Nsztv. 7. § (2) bekezdése és 9. §-a szerint a kihirdetés az Országgyűlés hatáskörébe tartozik. A Nemzetközi Tengerészeti Szervezet Tengerészeti Biztonsági Bizottsága STCW Egyezmény módosításait tartalmazó 2015. június 11-én elfogadott MSC.396(95) sz. határozata 2017. január 1-jén nemzetközi jogilag hatályba lépett.

A 6. §-hoz

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően a törvény 5. melléklete a tengerészek képzéséről, képesítéséről és az őrszolgálat ellátásáról szóló 1978. évi nemzetközi egyezmény 2015. június 11-én, az MSC.396(95) sz. határozata szerint elfogadott módosítása szövegének hivatalos magyar nyelvű fordítását, a 6. melléklete a hiteles angol nyelvű szövegét tartalmazza.

A 7. §-hoz

A módosítások tartalmát tekintve törvényhozási tárgykört érintő szabályokat tartalmaz, ezért az Nsztv. 7. § (2) bekezdése és 9. §-a szerint a kihirdetés az Országgyűlés hatáskörébe tartozik. A Nemzetközi Tengerészeti Szervezet Tengerészeti Biztonsági Bizottsága STCW Egyezmény módosításait tartalmazó 2015. június 11-én elfogadott MSC.397(95) sz. határozata 2017. január 1-jén nemzetközi jogilag hatályba lépett.

A 8. §-hoz

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően a törvény 7. melléklete a tengerészek képzéséről, képesítéséről és az őrszolgálat ellátásáról szóló 1978. évi nemzetközi egyezmény 2015. június 11-én, az MSC.397(95) sz. határozata szerint elfogadott módosítása szövegének hivatalos magyar nyelvű fordítását, a 8. melléklete a hiteles angol nyelvű szövegét tartalmazza.

A 9. §-hoz

A módosítások tartalmát tekintve törvényhozási tárgykört érintő szabályokat tartalmaz, ezért az Nsztv. 7. § (2) bekezdése és 9. §-a szerint a kihirdetés az Országgyűlés hatáskörébe tartozik. A Nemzetközi Tengerészeti Szervezet Tengerészeti Biztonsági Bizottsága STCW Egyezmény módosításait tartalmazó 2016. november 25-én elfogadott MSC.416(97) sz. határozata 2018. július 1-jén nemzetközi jogilag hatályba lépett.

A 10. §-hoz

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően a törvény 9. melléklete a tengerészek képzéséről, képesítéséről és az őrszolgálat ellátásáról szóló 1978. évi nemzetközi egyezmény 2016. november 25-én, az MSC.416(97) sz. határozata szerint elfogadott módosítása szövegének hivatalos magyar nyelvű fordítását, a 10. melléklete a hiteles angol nyelvű szövegét tartalmazza.

A 11. §-hoz

A módosítások tartalmát tekintve törvényhozási tárgykört érintő szabályokat tartalmaz, ezért az Nsztv. 7. § (2) bekezdése és 9. §-a szerint a kihirdetés az Országgyűlés hatáskörébe tartozik. A Nemzetközi Tengerészeti Szervezet Tengerészeti Biztonsági Bizottsága STCW Egyezmény módosításait tartalmazó 2016. november 25-én elfogadott MSC.417(97) sz. határozata 2018. július 1-jén nemzetközi jogilag hatályba lépett.

A 12. §-hoz

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően a törvény 11. melléklete a tengerészek képzéséről, képezéséről és az őrszolgálat ellátásáról szóló 1978. évi nemzetközi egyezmény 2016. november 25-én, az MSC.417(97) sz. határozata szerint elfogadott módosítása szövegének hivatalos magyar nyelvű fordítását, a 12. melléklete a hiteles angol nyelvű szövegét tartalmazza.

A 13. §-hoz

Hatályba léptető rendelkezés. A módosítások Magyarország vonatkozásában 2016. január 1-jén, 2017. január 1-jén és 2018. július 1-jén nemzetközi jogilag hatályba léptek, ezért a nemzetközi jogi kötelezettség keletkezésének időpontja az Nsztv. 15. § (4) bekezdésének megfelelően a jogszabály címe alatt zárójelben kerül feltüntetésre.

A 14. §-hoz

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés f) pontjának megfelelően e rendelkezés tartalmazza a törvény végrehajtásáért felelős szerv megjelölését.

A 15. §-hoz

Jogharmonizációs záradék. Az uniós jognak való megfelelést biztosító rendelkezés.

III. Kormányrendeletekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás

az egyes kormányrendeleteknek a távvezeték beruházás engedélyezésével összefüggő módosításáról szóló 711/2021. (XII. 17.) Korm. rendelethez

Az indokolás a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés b) pontjára tekintettel az Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Az egyes kormányrendeleteknek a távvezeték beruházás engedélyezésével összefüggő módosításáról szóló kormányrendelet-tervezet célja a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Vet.) 115. § (1) bekezdés b) pontja szerinti integrált építési és környezetvédelmi engedély bevezetéséhez kapcsolódó kormányrendeleti szintű szabályok megállapítása.

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Khvr.) 26. §-a szabályozza a környezetvédelmi engedély nélkül vagy attól eltérően folytatott tevékenység jogkövetkezményeit. Ennek körében szükséges az új típusú környezetvédelmi engedély nevesítése is. Az integrált építési és környezetvédelmi engedély további módosítást nem igényel, tekintettel arra, hogy a Vet. 132/A. §-a a környezeti hatásvizsgálatra irányadó, így a Khvr. szerinti szabályokat rendeli alkalmazni. A Khvr. 4. számú mellékletében pontosításra kerül, hogy villamos légvezetékre vonatkozó előzetes konzultáció esetén a nyomvonal-dokumentációt milyen részletességgel kell benyújtani.

A villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokról szóló 382/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ép. Vhr.) 13/A. §-ában a Vet. 115. § (2) bekezdése szerint kerül módosításra az előkészítő eljárás megnevezése „hatósági előkészítő egyeztetésre”, azzal összhangban, hogy az nem hatósági eljárás. A 13/B. § (3) bekezdés a) pontjában pontosításra került a hatósági előkészítő egyeztetés során eljáró környezetvédelmi hatósági megjelölés. Az Ép. Vhr. kiegészül egy új 15/A. §-sal, amely a Vet. 132/B. § szerinti engedélyezési eljárásnak a kormányrendeleti szintű szabályait állapítja meg ahhoz igazodóan, hogy az engedélyezési eljárásnak a környezetvédelmi engedélyezési részére a Khvr. szabályai, míg az építési engedélyezés tekintetében az Ép. Vhr. vonatkozó rendelkezései az irányadóak. Az Ép. Vhr. 3. számú mellékletében a nyomvonal-dokumentációra vonatkozó pontosító előírások kerültek beiktatásra.

A környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet kiegészítésre került a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 66. § (1b) bekezdése – azaz a Vet. 115. § (1b) bekezdése – szerinti integrált építési és környezetvédelmi engedélyezésre illetékes országos hatóság kijelölésével.

A Budapest Főváros Kormányhivatalának egyes ipari és kereskedelmi ügyekben eljáró hatóságként történő kijelöléséről, valamint a területi mérésügyi és műszaki biztonsági hatóságokról szóló 365/2016. (XI. 29.) Korm. rendelet módosításával az átviteli hálózattal kapcsolatos Vet. 115. §-a szerinti engedélyezési eljárásokra – így az integrált építési és környezetvédelmi engedélyezési eljárásra (átviteli távvezeték esetén), valamint az integrált engedélyezés alá nem tartozó egyéb hálózati elemek (alállomás) – országos illetékességű műszaki biztonsági hatóságként Budapest Főváros Kormányhivatala került kijelölésre. Az átviteli hálózat országos kiterjedtségére és országos jelentőségére tekintettel javasolt ezt a hatáskört országos illetékességű szervhez telepíteni.

Az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. melléklete kiegészítésre került az integrált építési és környezetvédelmi engedélyezés során – a Khvr.-rel azonosan – bevonandó szakhatóságokkal.

IV. A Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeleteihez, valamint az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendeleteihez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás

a kötelező átvételi jogosultságok, valamint a pályázati eljárás alá nem tartozó, új létesítésű termelőegységekhez kapcsolódó prémium típusú támogatások esetében a villamosenergia-termelés megkezdés, kereskedelmi üzem megkezdés határidőinek veszélyhelyzettel összefüggésben történő meghosszabbításáról szóló 7/2020. (VIII. 5.) MEKH rendelet módosításáról szóló 18/2021. (XII. 17.) MEKH rendelethez

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Vet.) 170. § (5) bekezdés 6. pont e) alpontja szerinti felhatalmazás alapján, a Vet. 172. §-a szerinti rendelkezés végrehajtására került megalkotásra a kötelező átvételi jogosultságok, valamint a pályázati eljárás alá nem tartozó, új létesítésű termelőegységekhez kapcsolódó prémium típusú támogatások esetében a villamosenergia-termelés megkezdés, kereskedelmi üzem megkezdés határidőinek veszélyhelyzettel összefüggésben történő meghosszabbításáról szóló 7/2020. (VIII. 5.) MEKH rendelet. A Vet. 172. §-a szerint „A Hivatal a kötelező átvételi jogosultságok, valamint a pályázati eljárás alá nem tartozó, új létesítésű termelőegységekhez kapcsolódó prémium típusú támogatások esetében a villamosenergia-termelés, a kereskedelmi üzem megkezdésének támogatási jogosultsághoz kapcsolódó határidőit – a Kormány által kihirdetett veszélyhelyzettel összefüggésben – rendeletével meghosszabbíthatja.”

A COVID-19-járvány miatti egészségügyi veszélyhelyzet 2020. március 11-én lépett hatályba, és – kisebb megszakításokkal – jelenleg is tart. Az elhúzódó járvány az eredetileg későbbi megvalósítási határidőkkel rendelkező projektek esetében is indokolja a megvalósítási határidők meghosszabbítását.

A jogszabály indokolásának az Indokolások Tárában történő közzététele – a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés b) pontja alapján – szükséges.

Az Indokolások Tárát az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Az Indokolások Tára hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyar kozlony.hu> honlapon érhető el.